Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନ ୱୁତ୍ତିୱିୱରଣପଞ୍ଚିକା।

ୱୁତ୍ତିସମେତା।

ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ସିଦ୍ଧମିଦ୍ଧଗୁଣଂ ସାଧୁ ନମସ୍ସିତ୍ୱା ତଥାଗତଂ,

ସଧମ୍ମସଙ୍ଘଂ ଭାସିସ୍ସଂ ମାଗଧଂ ସଦ୍ଦଲକ୍ଖଣଂ।

ଅକାରାଦଯୋ ନିଗ୍ଗହୀତନ୍ତା ତେଚତ୍ତାଲୀସକ୍ଖରା ୱଣ୍ଣା ନାମ ହୋନ୍ତି, ଅ ଆ ଇ ଈ ଉ ଊ ଏ ऐ ଓ औ କ ଖ ଗ ଘ ଙ ଚ ଛ ଜ ଝ ଞ ଟ ଠ ଡ ଢ ଣ ତ ଥ ଦ ଧ ନ ପ ଫ ବ ଭ ମ ଯ ର ଲ ୱ ସ ହ ଳଅ ଅଂ; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ଞ୍ଞୋନମ ୱଣ୍ଣେ''। ତିତାଲୀସାତି ୱଚନଂ କତ୍ଥଚି ୱଣ୍ଣଲୋପଂ ଞାପେତି; ତେନ-ପଟିସଙ୍ଖାଯୋନି ସୋତି-ଆଦି ସିଦ୍ଧଂ।

ଦସାଦୋ ସରା-।

ତତ୍ଥାଦିମ୍ହି ଦସ ୱଣ୍ଣା ସରା ନାମ ହୋନ୍ତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ''। ଇଚ୍ଚାଦି।

ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ସୱଣ୍ଣା-।

ତେସୁ ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ସରା ସୱଣ୍ଣା ନାମ ହୋନ୍ତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ୱଣ୍ଣପରେଣ ସୱଣ୍ଣୋପି''

୧।୨।

ପୁବ୍ବୋ ରସ୍ସୋ-।

ତେସୁ ଦ୍ୱୀସୁ ଯୋ ଯୋ ପୁବ୍ବୋ ସୋ ସୋ ରସ୍ସସଞ୍ଞୋ ହୋତି; ତେସୁ ଏ ଓ ସଂଯୋଗତୋ ପୁବ୍ବାୱ ଦିସ୍ସନ୍ତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ରସ୍ସୋ ୱେ''।ଇଚ୍ଚାଦି।

ପରୋ ଦୀଘୋ-।

ତେସ୍ୱେୱ ଦ୍ୱୀସୁ ଯୋ ଯୋ ପରୋ ସୋ ସୋ ଦୀଘସଞ୍ଞୋ ହୋତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ'ଯୋଲୋପନିସୁ ଦୀଘୋ''।ଇଚ୍ଚାଦି।

କାଦଯୋ ବ୍ଯଞ୍ଜନା-।

କକାରାଦଯୋ ୱଣ୍ଣା ନିଗ୍ଗହୀତପରିଯନ୍ତା ବ୍ଯଞ୍ଜନସଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ବ୍ଯଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା''।ଇଚ୍ଚାଦି।

ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚକା ୱଗ୍ଗା-।

କାଦଯୋ ପଞ୍ଚକା ପଞ୍ଚ ୱଗ୍ଗା ନାମ ହୋନ୍ତୀ; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ''। ଇଚ୍ଚାଦି।

ବିନ୍ଦୁ ନିଗ୍ଗହୀତଂ-।

ଯ୍ୱାଯଂ ୱଣ୍ଣେ ବିନ୍ଦୁମତ୍ତୋ ସୋ ନିଗ୍ଗହୀତସଞ୍ଞୋ ହୋତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ନିଗ୍ଗହୀତମି''। ଇଚ୍ଚାଦି; ଗରୁସଞ୍ଞା କରଣଂ ଅନ୍ୱତ୍ଥସଞ୍ଞତ୍ଥଂ।

ଇଯୁୱଣ୍ଣା ଝଲା ନାମସ୍ସନ୍ତେ-।

ନାମଂ ପାଟିପଦିକଂ ତସ୍ସ ଅନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନା ଇଓଣ୍ଣୁଓଣ୍ଣା ଝଲସଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ''ଝଲା ୱେ''। ଚ୍ଚାଦି।

ପିତ୍ଥିଯଂ-।

ଇତ୍ଥିଯଂ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ନାମସ୍ସନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନା ଇଓଣ୍ଣୁ ଓଣ୍ଣା ପସଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥା ''ଯେ ପସ୍ସିଓଣ୍ଣସ୍ସ''। ଇଚ୍ଚାଦି।

ଘା-।

ଇତ୍ଥିଯଂ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ନାମସ୍ସନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନୋ ଆକାରୋ ଘସଞ୍ଞେଞ୍ଞା ହୋତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ଘବ୍ରହ୍ମାଦିତେ''।ଚ୍ଚାଦି।

ଗୋସ୍ୱାଲପନେ-।

ଆଲପନେ ସି ଗସଞ୍ଞୋ ହୋତି; ତେନ କ୍ୱତ୍ଥୋ ''ଗେ ୱେ''।ଚ୍ଚାଦି।

ସଞ୍ଞାଧିକାରୋ।

ୱିଧିବ୍ବିସେସନନ୍ତସ୍ସ-।

ଯଂ ୱିସେସନଂ ତଦନ୍ତସ୍ସ ୱିଧି ଞାତବ୍ବୋ; ''ଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ''। ନରା ନରେ।

ସତ୍ତମିଯଂ ପୁବ୍ବସ୍ସ-।

ସତ୍ତମୀନିଦ୍ଦେସେ ପୁବ୍ବସ୍ସେୱ କାରିଯଂ ଞତବ୍ବଂ; ''ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ''। ୱେଠଅଗ୍ଗଂ; ତମହନ୍ତୀଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି;
ସରେତୋପସିଲେସିକାଧାରୋ ତନ୍ଥେତାୱ ୱୁଚ୍ଚତେ ପୁବ୍ବସ୍ସେୱ ହୋତି ନ ପରସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମିଯଂ ପରସ୍ସ-।

ପଞ୍ଚମୀନିଦ୍ଦେସେ ପରସ୍ସ କାରିଯଂ ଞତବ୍ବଂ; ''ଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ''। ନରା ନରେ; ଇଧ ନ ହୋତି ଜନ୍ତୁଯୋ ଅନନ୍ତା; ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି;
ଓସଦ୍ଧୋ ଅନନ୍ତରେ କତଝତାଯ ନ ୱ୍ଳୱ ହିତସ୍ସ କାରିଯଂ।

ଆଦିସ୍ସ-।

ପରସ୍ସ ସିସ୍ସମାନଂ କାରିଯମାଦିଓଣ୍ଣସ୍ସ ଞାତବ୍ବଂ; ''ର ସଙ୍ଖ୍ୟାତୋ ୱା''। ରାଜିନା।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତସ୍ସ-।

ଛଟ୍ଠିନିଦ୍ଦିଟ୍ଠସ୍ସ ଯଂ କାରିଯଂ ତଦନ୍ତସ୍ସ ଓଣ୍ଣସ୍ସ ୱିଞ୍ଞେଯ୍ୟଂ ''ରାଜସ୍ସି ନାମ୍ହି''। ରାଜିନା।

ଙନୁବନ୍ଧୋ-।

ଙକାରୋ'ନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ ସୋ'ନ୍ତସ୍ସ ହୋତି; ''ଗୋସ୍ସାୱଙି''। ଗୱାସ୍ସଂ।

ଟନୁବନ୍ଧାନେକଓଣ୍ଣା ସବ୍ବସ୍ସ-।

ଟକାରୋ'ନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ ସୋ'ନେକକ୍ଖରୋ ଚାଦେସୋ ସବ୍ବସ୍ସ ହୋତି; ''ଇମସ୍ସାନିତ୍ଥିଯଂ ଟେ''। ଏସୁ ''ନାମ୍ହନିମି''। ଅନେନ।

ଞକାନୁବନ୍ଧାଦ୍ୟନ୍ତା-।

ଛଟ୍ଠିନିଦ୍ଦିଟ୍ଠସ୍ସ ଞାନୁବନ୍ଧକାନୁବନ୍ଧା ଆଦ୍ୟନ୍ତା ହୋନ୍ତି; ‘‘ବ୍ରୁତୋ ତିସ୍ସୀଞ‘‘। ବ୍ରୱୀତି, ‘‘ଭୂସ୍ସ ୱୁକ‘‘। ବଭୂୱ।

ମନୁବନ୍ଧୋ ସରାନମନ୍ତା ପରୋ-।

ମକାରୋ’ନୁବନ୍ଧୋ ଯସ୍ସ ସୋ ସରାନମନ୍ତା ସରା ପରୋ ହୋତୀ; ‘‘ମଞ୍ଚ ରୁଧାଦୀନଂ‘‘। ରୁନ୍ଧତି।

ୱିପ୍ପଟିସେଧେ-।

ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ତିଣ୍ଣଂ ୱା ପୁରିସାନଂ ସହପ୍ପୱତ୍ତିଯଂ ପରୋ; ସୋ ଚ ଗଚ୍ଛତି ତ୍ୱଞ୍ଚ ଗଚ୍ଛସି, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛଥ; ସୋ ଚ ଗଚ୍ଛତି ତ୍ୱଞ୍ଚ ଗଚ୍ଛସି ଅହଞ୍ଚ ଗଚ୍ଛାମି, ମଯଂ ଗଚ୍ଛାମ।

ସଙ୍କେତୋ’ନୱଯୱୋ’ନୁବନ୍ଧୋ-।

ଯୋ’ନୱଯୱଭୂତୋ ସଙ୍କେତୋ ସୋ’ନୁବନ୍ଧୋତି ଞତବ୍ବୋ;ଲତୁପିତାଦୀନମାସିମ୍ହି। କତ୍ତା, ସଙ୍କେତଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ପକତୀଯାଦିସମୁଦାଯସ୍ସାନୁବନ୍ଧତା ମା ହୋତୁତି; ଅନୱଯୱୋ ହି ସମୁଦାଯୋ ସମୁଦାଯରୂପତ୍ତାଯେୱ; ଅନୱଯୱଗ୍ଗହଣଂ କିଂ?’ଅତେନ’। ଜନେନ; ଇମିନାୱ ଲୋପସ୍ସାୱଗତତ୍ତା ନାନୁବନ୍ଧଲୋପାଯ ୱଚନମାରଦ୍ଧଂ।

ୱଣ୍ଣପରେନ ସୱଣ୍ଣୋ’ପି-।

ୱଣ୍ଣସଦ୍ଦୋ ପରୋ ଯସ୍ମା ତେନ ସୱଣ୍ଣୋ’ପି ଗଯ୍ହତି ସଂୱ ରୂପଂ; ଯୁୱଣ୍ଣାନମ୍ଞୋ ଲୁତ୍ତା‘‘। ୱାତେରିତଂ, ସମୋନା।

ନ୍ତୁ ୱନ୍ତୁମନ୍ତ୍ୱାୱନ୍ତୁତୱନ୍ତୁସମ୍ବନ୍ଧି-।

ୱନ୍ତ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧିଯେୱ ନ୍ତୁ ଗଯ୍ହତି, ‘‘ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ନ୍ତୋ ଯୋମ୍ହି ପଠମେ‘‘। ଗୁଣୱନ୍ତୋ; ୱନ୍ତ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧୀତି କିଂ; ଜନ୍ତୁ ତନ୍ତୁ।

ପରିଭାସାଯୋ।

ସରୋ ଲୋପୋ ସରେ-।

ସରେ ସରୋ ଲୋପନୀଯୋ ହୋତି; ତତ୍ରିମେ, ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ, ନୋ ହେତଂ, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦୋ, ସମେତାଯସ୍ମା, ଅଭିଭାଯତନଂ, ପୁତ୍ତା ମତ୍ଥି, ଅସନ୍ତେତ୍ଥ।

ପରୋ କ୍ୱଚି ଲୋପନୀଯୋ ହୋତି; ସୋ’ପି, ସାୱ, ଯତୋଦକଂ, ତତୋୱ; କ୍ୱୱୀତି କିଂ? ସଦ୍ଧିନ୍ଦ୍ରିଯଂ ଅଯମଧିକାରୋ ଆପରିଚ୍ଛେଦାୱସାନା ତେନ ନାତିପ୍ପସଙ୍ଗୋ।

ନଦ୍ୱେୱା-।

ପୁବ୍ବପରସରା ଦ୍ୱେ’ପି ୱା କ୍ୱଚି ନ ଲୁପ୍ପନ୍ତେ; ଲତା ଇୱ ଲତେୱ ଲତାୱ।

ଯୁୱଣ୍ଣନମ୍ଞୋ ଲୁତ୍ତା-।

ଲୁତ୍ତା ସରା ପରେସଂ ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣାନଂ ଞୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ; ତସ୍ସେଦଂ, ୱାତେରିତଂ, ନୋପେତି, ୱାମୋରୁ, ଅତେୱ’ଞ୍ଞେ, ୱୋଦକଂ; କଥଂ ପଞ୍ଚୋରସ୍ମନ୍ତି; ଯୋଗୱିଭଗା, ୱାଦ୍ୱେୱ ତସ୍ସିଦଂ; ଲୁତ୍ତେତି କିଂ? ଲତା ଇୱ।

ଯୱା ସରେ-।

ସରେ ପରେ ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣାନଂ ଯକାରୱକାରା ହୋନ୍ତିୱ ଯଥାକ୍କମଂ; ୱ୍ଯାକତୋ, ଇଚ୍ଚସ୍ସ, ଅନ୍ଵିଣମୁତ୍ତୋ, ସ୍ୱାଗତଂ, ଭୱାପନଲାନୀଲଂ; ୱାତ୍ଵେୱ-ଇତିସ୍ସ; କ୍ୱଚୀତ୍ଵେୱ-ଯାନୀଧ, ସୁପଚ୍ଚିତଂ।

ଞ୍ଜୋନଂ-।

ଞ୍ଜୋନଂ ଯୱା ହୋନ୍ତି ୱା ସରେ ଯଥାକ୍କମଂ; ଦ୍ଵଜ ତେ'ଜ ସ୍ୱାହଂ ସୋ'ହଂ,କ୍ୱଚିତ୍ଵେୱ-ପୁତ୍ତାମନ୍ତି ଅସନ୍ତେତ୍ଥ।

ଗୋସ୍ସାୱଙି-।

ସରେ ଗୋସ୍ସ ଅୱଙି ହୋତି; ଗୱାସ୍ସଂ; ଯଥରିୱ ତଥରିୱେତିନିପାତାୱ; ଭୁସାମିୱେତି ଇୱସଦ୍ଦୋ ଏୱତ୍ଥୋ।

ବ୍ଯଞ୍ଜନେ ଦୀଘରସ୍ସା-।

ରସ୍ସଦୀଘାନଂ କ୍ୱଚି ଦୀଘରସ୍ସା ହୋନ୍ତି ବ୍ଯଞ୍ଜନେ; ତତ୍ରାଯଂ, ମୁନୀୱରେ, ସମ୍ମଦେୱ, ମାଲହାରୀ।

ସରମ୍ହା ଦ୍ୱେ-

ସରମ୍ହା ପରସ୍ସ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ କ୍ୱଚି ଦ୍ୱେ ରୂପା ହୋନ୍ତି; ପଗ୍ଗହୋ; ସରମ୍ହାତି-କିଂ? ତଂଖଣଂ।

ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯେସ୍ୱେଯଂ ତତିଯପଠାମା-।

ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯେସୁ ପରେସ୍ୱେସଂ ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯାନଂ ତଵଗ୍ଗେ ତତିଯପଠମା ହୋନ୍ତି ପଚ୍ଚାସନ୍ନ୍ଯ; ମହଦ୍ଧନୋ, ଯସ ତ୍ଥେରୋ, ଅପ୍ଫୁଟଂ, ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗତୋ; ଏସ୍ୱିତି-କିଂ? ଥେରୋ; ଏସନ୍ତିକିଂ?ପତ୍ଥୋ।

ୱିତିସ୍ସେୱେ ୱା-।

ଏୱସଦ୍ଦେ ପରେ ଇତିସ୍ସ ୱୋ ହୋତି ୱା; ଇତ୍ଵେୱ ଇଚ୍ଚେୱ; ଏୱେତି-କିଂ,ଇଚ୍ଚାହ।

ଞ୍ଜୋନମ ୱଣ୍ଣେ-।

ଞ୍ଜୋନଂ ୱଣ୍ଣେ କ୍ୱଚି ଅ ହୋତି ୱା; ଦିସ୍ୱା ଯାଚକମାଗତେ, ଅକରମ୍ହସତେ,ଏସଅତ୍ଥୋ, ଏସଧମ୍ମୋ, ମଗ୍ଗୋ ଅଗ୍ଗମକ୍ଖାଯତି, ସ୍ୱାଯତନଂ, ହିଯ୍ଯୋତ୍ତନଂ, କରସ୍ସୁ; ୱାତ୍ଵେୱ-ଯାଚକେ ଆଗତେ, ଏସୋ ଧମ୍ମୋ; ୱଣ୍ଣେତି କିଂ?ସୋ।

ନିଗ୍ଗହୀତଂ-।

ନିଗ୍ଗଭୀତମାଗମୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି; ଚକ୍ଖୁଂ ଉଦପାଦି ଚକ୍ଖୁ ଉଦପାଦି, ପୁରିମଂଜାତି ପୁରିମଜାତି, କତ୍ତଙ୍ଂ କୁସଲଂ ବହୁଂ। ଅୱଂ ସିରୋତି-ଆଦିସୁ ନିଚ୍ଚଂ ୱୱତ୍ଥୀତତ୍ତିଭାସତ୍ତା ୱାଧିକାରସ୍ସ; ସାମତ୍ଥୀ ଯେନାଗମୋୱ ସ ଚ ରସ୍ସସରସ୍ସେୱ ହୋତି ତସ୍ସ ରସ୍ସାନୁଗତତ୍ତା।

ଲୋପୋ-।

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି; କ୍ୟାହଂ କୀମହଂ, ସା ରତ୍ତୋ ସଂରତ୍ତୋ; ସଲ୍ଲେଖୋ-ଗନ୍ତୁକାମୋ-ଗନ୍ତୁମନୋତିଆଦିସୁ ନିଚ୍ଚଂ।

ପରସରସ୍ସ-

ନିଗ୍ଗହୀତମ୍ହା ପରସ୍ସ ସରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି; ତ୍ୱଂସି ତ୍ୱମସି।

ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ-

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ଖୋ ୱଗ୍ଗେ ୱଗ୍ଗନ୍ତୋ ୱା ହୋତି ପଚ୍ଛା ସତ୍ଥା; ତଙ୍କରୋତି ତଂ କରୋତି, ତଞ୍ଚରତି ତଂ ଚରତି, ତଣ୍ଠାନଂ ତଂ ଠାନଂ, ତନ୍ଧନଂ ତଂ ଧନଂ, ତମ୍ପାତି ତଂ ପାତି; ନିଚ୍ଚଂ ପଦ ମଜ୍ଝେ, ଗନ୍ତ୍ୱା; କ୍ୱଚଞ୍ଞତ୍ରାପି, ସନ୍ତିଟ୍ଠତି।

ଯେୱହିସୁଞ୍ଞୋ-।

ଯଏୱହିସଦ୍ଦେସୁ ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ୱା ଞୋ ହୋତି; ଯଯଞ୍ଞଦେୱ, ତଞ୍ଞେୱ, ତଞ୍ହି; ୱାତ୍ୱେୱ-ଯଂଯଦେୱ।

ଯେ ସଂସ୍ସ-

ସଂସଦ୍ଦସ୍ସ ଯଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ ତସ୍ସ ୱା ଞୋ ହୋତି ଯକାରେ; ସଞ୍ଞମୋ ସଂଯମୋ।

ମଯଦା ସରେ-।

ନିଗ୍ଗହୀତସ୍ସ ମଯଦା ହୋନ୍ତି ୱା ସରେ କ୍ୱଚି; ତମହଂ, ତଯିଦଂ, ତଦଲଂ; ୱାତ୍ୱେୱ-ତଂ ଅହଂ।

ୱନତରଗା ଚାଗମା-।

ଏତେ ମଯଦା ଚାଗମା ହୋନ୍ତି ସରେ ୱା କ୍ୱଚି; ତିୱଙ୍ଗୀକଂ, ଇତୋ ନାଯତି, ଚିନିତ୍ୱା, ତସ୍ମାତିହ, ନିରୋଜଂ, ପୁଥଗେୱ, ଇଧମାହୁ, ଯଥଯିଦଂ, ଅତ୍ତଦତ୍ଥଂ; ୱାତ୍ୱେୱ-ଅତ୍ତତ୍ଥଂ; ଅତିପ୍ପଗୋ ଖୋ ତାୱାତି-ପଠମନ୍ତୋ ପଗସଦ୍ଦୋୱ।

ଛା ଳଓ-।

ଛସଦ୍ଦା ପରସ୍ସ ସରସ୍ସ ଳଅକାରୋ ଆଗମୋ ହୋତି ୱା; ଛଳଅହଂ, ଛଳଆଯତନଂ; ୱାତ୍ୱେୱ-ଛ ଅଭିଞ୍ଞା।

ତଦମିନାଦୀନି-

ତଦମିନାଦୀନି ସାଧୂନି ଭୱନ୍ତି? ତଂ ଇମିନା ତଦମିନା, ସକିଂ ଆଗାମୀ ସକଦାଗାମୀ, ଏକଂ ଇଧ ଅହଂ ଏକମିଦାହଂ, ସଂୱିଧାଯ ଅୱହାରୋ ସଂୱିଦାୱହାରୋ, ୱାରିନୋ ୱାହକୋ ୱଲାହକୋ, ଜୀୱନସ୍ସ ମୂତୋ ଜୀମୂତୋ, ଛୱସ୍ସ ସଯନଂ ସୁସାନଂ, ଉଦ୍ଧଂ ଖମସ୍ସ ଉଦୁକ୍ଖଲଂ, ପିସି ତାସୋ ପିସାଚୋ, ମହିଯଂ ରୱତୀତି ମଯୂରୋ; ଏୱମଞ୍ଞେପି ପଯୋଗ ତୋ'ନୁଗନ୍ତବ୍ବା; ପରେସଂ ପିସୋଦରାଦିୱେଦଂ ଦଟ୍ଠଙ୍ଂ।

ତୱଗ୍ଗୱରଣାନଂ ଯେ ଚୱଗ୍ଗବଯଞ୍ଜା-।

ତୱଗ୍ଗୱରଣାନଂ ଚୱଗ୍ଗବଯଞ୍ଜା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ଯକାରେ; ଅପୂଚ୍ଚଣ୍ଡକାଯଂ, ତଚ୍ଛଂ, ଯଜ୍ଜେୱଂ, ଅଜ୍ଝତ୍ତଂ, ଥଞ୍ଞଞ୍ଞଂ, ଦିବ୍ବଂ, ପୟ୍ୟେସନା, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞୋ; କ୍ୱଚୀତ୍ୱେୱ-ରତ୍ଯା।

ୱଗ୍ଗଲସେହି ତେ-

ୱଗ୍ଗଲସେହି ପରସ୍ସ ଯକାରସ୍ସ କ୍ୱଚି ତେ ୱଗ୍ଗଲସା ହୋନ୍ତି; ସକ୍କତେ, ପଚ୍ଚତେ, ଅଟ୍ଟତେ, କୁପ୍ପତେ, ଫଲ୍ଲତେ, ଅସ୍ସତେ, କ୍ୱଚୀ ତ୍ୱେଚ-କ୍ୟାହଂ।

ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ-

ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ ହୋତି ଯକାରେ; ଗୁଯ୍ହଂ।

ୱେ ୱା-।

ହସ୍ସ ୱିପଲ୍ଲାସୋ ହୋତି ୱା ୱକାରେ; ବଣ୍ଡୁବାଧୋ ବନ୍ଧୁ ବାଧୋ।

ତଥନରାନଂ ଟଠଣଲା-।

ତଥନରାନଂ ଟଠଣଲା ହୋନ୍ତୀ ୱା; ଦୁକ୍କଟଂ, ଅଟ୍ଟକଥା, ଗହଣଂ, ପଲିଘୋ, ପଲାଯତି, ୱାଡ୍ଡେଚ-ଦୁକ୍କଟଂ; କ୍ୱଚୀଡ୍ଡେୱ-ସୁଗତୋ।

ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ-

ସଂଯୋଗସ୍ସ ଯୋ ଆଦିଭୂତୋ'ୱଯୱୋ ତସ୍ସ ୱା କ୍ୱଚୀ ଲୋପୋ ହୋତି; ପୁପ୍ଫଂସା, ଜାଯତେ'ଗିନି।

ୱିଚ୍ଛାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେସୁ ଦ୍ୱେ-

ୱୀଚ୍ଛାଯମାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେ ଚ ଯଂ ୱତ୍ତତେ ତସ୍ସ ଦ୍ୱେ ରୂପାନି ହୋନ୍ତି, କ୍ରିଯାଯ ଗୁଣେନ ଦବ୍ବେନ ୱା ଭିନ୍ନେ ଅତ୍ଥେ ୱ୍ଯାପିତୁ ମିଚ୍ଛା ୱୀଚ୍ଛା; ରୁକ୍ଖଂରୁକ୍ଖଂ ସିଞ୍ଚତି, ଗାମୋଗାମୋ ରମଣୀଯୋ, ଗାମେ ଗାମେ ପାନୀଯଂ, ଗେହେ ଗେହେ ଇସ୍ସରୋ, ରସଂ ରସଂ ଭକ୍ଖଯତୀ, କିରିଯଂ କିରିଯମାରହତେ।

ଅବ୍ଭିଯେୱାନୁପୁବ୍ବିଯେ'ପି ୱୀଚ୍ଛା, ମୂଲେ ଥୂଲା, ଅଗ୍ଗେ ଅଗ୍ଗେ ସୁଖୁମା; ଯଦି ହି ଏତ୍ଥ ମୂଲଗ୍ଗଭେଦୋ ନ ସିଯା ଆନୁପୁବ୍ବିଯମ୍ପି ନ ଭୱେଯ୍ଯ, (ଜେଟ୍ଠଂ ଜେଟ୍ଠମନୁପ୍ପୱେସେଯ) ମାସକଂ ମାସକଂ ଇମମ୍ହା କହାପଣା ଭୱନ୍ତାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଦେହୀତି- ମାସକଂ ମାସକମିଚ୍ଚେତସ୍ମା ୱୀଚ୍ଛାୱଗମ୍ମତେ ସଦ୍ଦନ୍ତରତୋ ପନ ଇମମ୍ହା କହାପଣାତି ଅୱଧାରଣଂ; ପୁବ୍ବଂ ପୁବ୍ବଂ ପୁପ୍ଫନ୍ତି, ପଠମଂ ପଠମଂ ପଚ୍ଚନ୍ତୀତି ୱୀଚ୍ଛାୱ; ଇମେ ଉଭୋ ଅଡ୍ଢା କତରା କତରା ଏସଂ ଦ୍ୱିନ୍ନମଡ୍ଢତା, ସବ୍ବେ ଇମେ ଅଡ୍ଢା କତମା କତମା ଇମେସଂ ଅଡ୍ଢତା, ଇହାପି ୱୀଚ୍ଛାୱ; ଆଭିକ୍ଖଞ୍ଞଂ-ପୋନୋପୁଞ୍ଞଂ, ପଚତି ପଚତି ପପଚତି ପପଚତି, ଲୁନାହି ଲୁନାହିଚ୍ଚେୱାଯଂ ଲୁନାତି, ଭୁତ୍ୱା ଭୁତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ପଟପଟା କରୋତି, ପଟପଟାଯତି।

ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ପୁବ୍ବସ୍ସେକସ୍ସ-।

ୱୀଚ୍ଛାମେକସ୍ସ ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ହୋତି, ଏକେକସ୍ସ, କଥଂ ମତ୍ଥକମତ୍ଥକେନାତି? ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ପୁବ୍ବସ୍ସାତି ଯୋଗୱିଭାଗା; ନ ଚାତିପ୍ପଙ୍ଗୋ ଯୋଗୱିଭାଗା ଇଟ୍ଠପ୍ପସିଦ୍ଧୀତି।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ୱୀତିହାରେ-।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ୱୀତିହାରେ ଦ୍ୱେ ଭୱନ୍ତି ପୁବ୍ବସ୍ସ ସ୍ୟାଦିଲୋପୋ ଚ; ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଭୋଜକା, ଇତରୀତରସ୍ସ ଭୋଜକା।

ଯାୱ ବୋଧଂ ସମ୍ଭମେ-।

ତୁରିତେନାପାଯହେତୁପଦସ୍ସନଂ ସମ୍ଭମୋ, ତସ୍ମିଂ ସତି ୱତ୍ତୁ ଯାୱନ୍ତେହ ସଦ୍ଦେହି ସୋ'ତ୍ଥୋ ୱିଞ୍ଞାଯତେ ତାୱନ୍ତୋ ସଦ୍ଦା ପଯୁଜ୍ଜନ୍ତେ; ସପ୍ପୋ ସପ୍ପୋ ସପ୍ପୋ, ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ ବୁଜ୍ଝସ୍ସୁ, ଭିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ଭିନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ।

ବହୁଲଂ-।

ଅଯମଧିକାରୋ ଆସତ୍ଥପରିସମତ୍ତିଯା ତେନ ନାତିପ୍ପସଙ୍ଗୋ ଇଟ୍ଠସିଦ୍ଧି ଚ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନବ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତୀଯଂ ପଠମୋ କଣ୍ଡୋ।

ଦ୍ୱେଦ୍ୱେକାନେକେସୁ ନାମସ୍ମା ସିଯୋଅଂଯୋନାଭିସନଂ ସ୍ମାହିସନଂସ୍ମିଂସୁ-।

ଏତେସଂ ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ଏକାନେକତ୍ଥେସୁ ୱତ୍ତମାନତୋ ନାମସ୍ମା; ମୁନି ମୁନଯୋ, ମୁନିଂ ମୁନଯୋ, ମୁନିନା ମୁନୀହି, ମୁନିସ୍ସ ମୁନୀନଂ, ମୁନିସ୍ମା ମୁନୀହି, ମୁନିସ୍ସ ମୁନୀନଂ, ମୁନିସ୍ମିଂ ମୁନୀସୁ, ଏୱଂ କୁମାରୀ କୁମାରିଯୋ, କଞ୍ଞା କଞ୍ଞାଯୋତି; ଏତାନି ସତ୍ତ ଦୁକାନି ସତ୍ତୱିଭତ୍ତିଯୋ; ୱିଭାଗୋ

ୱିଭତ୍ତୀତି କତ୍ଥା-ଏକ୍ଥ ସିଅମିତୀକାରା କାରା "କିମଂସିସୂ"ତି। ସଂକେତନ୍ଥା।

କମ୍ମେ ଦୁତିଯା-।

କରୀଯତି କତ୍ତୁକ୍ରିୟାଯାଭୀସମ୍ବନ୍ଧୀଯତୀତି କମ୍ମଂ, ତସ୍ମିଂ ଦୁତିଯା ୱିଭତ୍ତି ହୋତି; କଟଂ କରୋତି, ଓଦନଂ ପଚ୍ଚତି, ଆଦିଚ୍ଚଂ ପସ୍ସତି, ଓଦନୋ ପଚ୍ଚତୀତି-ଓଦନସଦ୍ଦତୋ କମ୍ମତା ନପ୍ପତୀଯତେ, କିଂ ଚରହି? ଆଖ୍ୟାତତୋ; କଟଂ କରୋତି ୱିପୁଲଂ ଦସ୍ସନୀଯନ୍ତି- ଅକ୍ଖେତ୍ତ ଗୁଣ ଯୁତ୍ତସ୍ସ କମ୍ମତା; ଇଚ୍ଛିତେ'ପି କମ୍ମତ୍ତାୱ ଦୁତିଯା ସିଦ୍ଧ; ଗାୱୁଂ ପଯୋ ଦୋହତି, ଗୋମନ୍ତଂ ଗାୱଂ ଯାଚତି, ଗୱମୱରୁନ୍ଧତି ୱଜଂ, ମାଣୱକଂ ମଗ୍ଗଂ ପୁଚ୍ଛତି, ଗୋମନ୍ତଂ ଗାୱଂ ଭିକ୍ଖତେ, ରୁକ୍ଖମୱ ଚିନାତି ଫଲାନି, ସିସ୍ସଂ ଧମ୍ମଂ ବ୍ରୁତେ, ସିସ୍ସଂ ଧମ୍ମମନୁସାସତି।

ଏୱମନିଚଛିତେ'ପି; ଅହିଂ ଲଙ୍ଘଯତି, ୱୀସଂ ଭକ୍ଖେତି; ଯନ୍ନେ ୱିଚ୍ଛିତଂ ନାପି ଅନିଚ୍ଛିତଂ ତତ୍ଥାପି ଦୁତୀଯା ସିଦ୍ଧା; ଗାମଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ରୁକ୍ଖମୂଲମୁପସପ୍ପତି, ପଥୱିଂ ଅଧିସେସ୍ସତି, ଗାମମଧିତିଟ୍ଠତି, ରୁକ୍ଖ ମଜ୍ଝାସତେତି-ଅଧିସୀଠାସାନଂ ପଯୋଗେ'ଧିକରଣେ କମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛା।

ୱଉିଚ୍ଛାତୋ ହି କାରକାନି ହୋନ୍ତି; ତଂ ଯଥା- ୱଲାହକା ୱିଜ୍ଜୋତତେ, ୱଲାହକସ୍ସ ୱିଜ୍ଜୋତତେ, ୱଲାହକୋ ୱିଜ୍ଜୋତତେ, ୱଲାହକେ ୱିଜ୍ଜୋତତେ, ୱଲାହକେନ ୱିଜ୍ଜୋତତେତି।

ଏୱମଭିନୱିସସ୍ସ ୱା, ଧମ୍ମମଭିନିୱିସତେ ଧମ୍ମେ ୱା, ତଥା ଉପନ୍ୱଜ୍ଝାୱସସ୍ସାଭୋଜନନୱୁତ୍ତିଚନସ୍ସ; ଗାମମୁପୱସତି, ଗାମ ମନୁୱସତି, ପବ୍ବତମଧିୱସତି, ଘରମାୱସତି; ଅଭୋଜନନିୱୁତ୍ତିୱଚ ନସ୍ସାତି-କିଂ? ଗାମେ ଉପୱସତି-ଭୋଜନନିୱୁତ୍ତିଂ କରୋତୀତି ଅତ୍ଥୋ। ତପ୍ପାନାଚାରେ'ପି କମ୍ମତ୍ତାୱ ଦୁତିଯା ସିଦ୍ଧା, ନଦିମ୍ପିୱତି, ଗାମଂ ଚରତି; ଏୱଂ ସଚେ ମଂ ନାଲପିସ୍ସତୀତି-ଆଦିସୁପି।

ୱିହିତାୱ ପଟିଯୋଗେ ଦୁତିଯା, ପଟିଭନ୍ତୁ ତଂ ଚୁନ୍ଦ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାତି-ତଂ ପଟି ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ଭାସନ୍ତୁତି ଅତ୍ଥୋ; ଯଦା ତୁ ଧାତୁନା ଯୁତ୍ତୋ ପତି ତଦା ତେନାଯୋଗା ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ ଚ ତସ୍ସ ନପ୍ପଟି ଭାତୀତି? ଅକ୍ଖେ ଦିବ୍ବତି, ଅକ୍ଖେହି ଦିବ୍ବତି, ଅକ୍ଖେସୁ ଦିବ୍ବତୀତିକମ୍ମକରଣାଧିକରଣୱଚନିଚ୍ଛା।

କାଲଦ୍ଧାନମଚ୍ଚନ୍ତସଂଯୋଗେ-।

କ୍ରିୟାଗୁଣଦବ୍ବେହି ସାକଲ୍ଲେନ କାଲଦ୍ଧାନଂ ସମ୍ବନ୍ଧୋ ଅଚ୍ଚନ୍ତସଂଯୋଗେ, ତସ୍ମିଂ ୱିଜ୍ଜାଯମାନେ କାଲସଦ୍ଦେହି ଅଦ୍ଧ ସଦ୍ଦେହି ଚ ଦୁତିଯା ହୋତି; ମାସମଧୀତେ, ମାସଂ କଲ୍ଯାଣି। ମାସଂ ଗୁଠଅଧାନା, କୋସମଧୀତେ, କୋସଂ କୁଟିଲା ନଦୀ, କୋସଂ ପବ୍ବତୋ; ଅଚ୍ଚନ୍ତସଂଯେଗେତି କିଂ? ମାସସ୍ସ ଦ୍ୱୀହମଧୀତେ; କୋସସ୍ସେକ ଦେସେ ପବ୍ବତୋ; ପୁବ୍ବନ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା, ଏକଂ ସମଯଂ ଭଗୱା, ଇମଂ ରତ୍ତିଂ ଚତ୍ତାରୋ ମହାରାଜାତି; ଏୱମାଦିସୁ କାଲୱାଚୀହି ଅଚ୍ଚନ୍ତସଂଯେଗତ୍ତାୱ ଦୁତିଯା ସିଦ୍ଧା, ୱିଭତ୍ତିୱିପଲ୍ଲାସେନ ୱା ବହୁଲଂ ୱିଧାନା-

ଫଲପ୍ପତ୍ତିଯଂ କ୍ରିଯାପରିସମତ୍ତିପୱଗ୍ଗୋ ତସ୍ମିଂ ୱିଜ୍ଜାଯ ମାନେ କାଲଦ୍ଧାନଂ କ୍ରିଯାଯାଚ୍ଚନ୍ତସଂଯୋଗେ ତତିଯାଭିମତା ସାପି କରଣତ୍ତାୱ ସିଦ୍ଧା; ମାସେନାନୁୱାକୋ'ଧୀତୋ, କୋସେନାନୁୱା କୋ'ଧୀତୋତି; ଅନପୱଗ୍ଗେତୁ ଅସାଧକତମତ୍ତା କରଣତ୍ତାଭୱେ ଦୁତିଯାୱ ମାସମଧୀତୋ'ନୁୱାକୋ, ନ ଚାନେନ ଗହିତୋତି।

କାରକମଜ୍ଝେ ଯେ କାଲଦ୍ଧାନୱାଚିନୋ ତତୋ ସତ୍ତମୀପପଞ୍ଚମିଯୋ ଅଭିମତା; ଅଜ୍ଜ ଭୁତ୍ୱା ଦେୱଦତ୍ତୋ ଦ୍ୱୀହେ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି ଦ୍ୱୀହା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି, ଅତ୍ରତ୍ଥୋ'ଯମିସ୍ସାସୋ କୋସେ ଲକ୍ଖଂ ୱିଜ୍ଝତି, କୋସା ଲକ୍ଖଂ ୱିଜ୍ଝତୀତି-ତାପୀହ ସକସକକାରକୱଚନିଚ୍ଛାଯେୱ ସିଦ୍ଧା।

ଗତିବୋଧାହାରସଦ୍ଦତ୍ଥକମ୍ମକହଜ୍ଜାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ-।

ଗମନତ୍ଥାନଂ ବୋଧତ୍ଥାନଂ ଆହାରତ୍ଥାନଂ ସଦ୍ଦତ୍ଥାନମକମ୍ମକାନଂ ଭଜ୍ଜାଦୀନଞ୍ଚ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ହୋତି, ସାମତ୍ଥିଯା ଚ ପଯୋଜକଖ୍ୟାପାରେନ କମ୍ମତାୱସ୍ସ ହୋତୀତି ପତୀଯତେ; ଗମ ଯତି ମାଣୱକଂ ଗାମଂ, ଯାପଯତି ମାଣୱକଂ ଗାମଂ, ବୋଧଯତି ମାଣୱକଂ ଧମ୍ମଂ, ୱେଦଯତି ମାଣୱକଂ ଧମ୍ମଂ, ଭୋଜଯତି ମାଣୱକମୋଦନଂ, ଆସଯତି ମାଣୱକମୋଦନଂ, ଅଜ୍ଝାପଯତି ମାଣୱକଂ ୱେଦଂ ପାଠଯତି ମାଣୱକଂ ୱେଦଂ, ଆସଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ, ସାଯଯତି ଦେୱ ଦତ୍ତଂ, ଅଞ୍ଜଞ୍ଜଂ ଭଜ୍ଜାପେତି, ଅଞ୍ଜଞ୍ଜଂ କୋଟ୍ଟାପେତି, ଅଞ୍ଜଞ୍ଜଞ୍ଜଂ ସଙ୍କରାପେତି। ଏତେସମେୱାତି କିଂ?ପାଚଯତି ଓଦନଂ ଦେୱଦତ୍ତେନ ଯଞ୍ଜଞ୍ଜଦତ୍ତୋ; ପଯେ ପ୍ପୋତି କିଂ?ଗଚ୍ଛତି ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଯଦା ଚରହିଗମଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ଯଞ୍ଜଞ୍ଜ ଦତ୍ତୋ, ତମପରୋ ପଯୋଜଯତି

ତଦା ଗମଯତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତେନେତି - ଭୱିତଙ୍କ ଗମଯତିସ୍ସାଗମନତ୍ତା।

ହରାଦୀନଂ ୱା-।

ହରାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ହୋତି ୱା; ହାରେତି ହାରଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା, ଅଜ୍ଝୋହାରେତି ସତ୍ତୁଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା, କାରେତି ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା, ଦସ୍ସଯତେ ଜନଂ ରାଜା ଜନେନେତି ୱା, ଅଭିୱାଦଯତେ ଗୁରୁଂ ଦେୱଦତ୍ତଂ ଦେୱଦତ୍ତେନେତି ୱା।

ନ ଖାଦାଦୀନଂ-।

ଖାଦାଦୀନଂ ପଯୋଜ୍ଜେ କତ୍ତରି ଦୁତିଯା ନ ହୋତି; ଖାଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ଆଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ଅୱ୍ହାପଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ସଦ୍ଦାଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, କନ୍ଦଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ, ନାଯଯତି ଦେୱଦତ୍ତେନ।

ୱହିସ୍ସାନିଯନ୍ତୁକେ-।

ୱାହଯତି ଭାରଂ ଦେୱଦତ୍ତେନ; ଅନିଯନ୍ତୁକେତି-କିଂ?ୱାହଯତି ଗାରଂ ବଲିୱଦ୍ଦେ।

ଭକ୍ଖିସ୍ସାହିଂସାଯଂ-।

ଭକ୍ଖଯତି ମୋଦକେ ଦେୱଦତ୍ତେନ; ଅହିଂସାଯନ୍ତି କିଂ? ଭକ୍ଖଯତି ବଲିୱଦ୍ଦେ ସସ୍ସଂ।

ଧ୍ୟାଦୀହି ଯୁତ୍ତା-।

ଧିଆଦୀହି ଯୁତ୍ତତୋ ଦୁତିଯା ହୋତି? ଧିରତ୍ଥୁମଂ ପୂତିକାଯଂ, ଅନ୍ତରା ଚ ରାଜଗହଂ, ଅନ୍ତରା ଚ ନାଳନ୍ଦଂ, ସମାଧାନମନ୍ତରେନ, ମୁଚଲିନ୍ଦମଭିତୋ ସରମିଚ୍ଚାଦି-ଛଟ୍ଠିଯାପୱାଦୋ ଯଂ।

ଲକ୍ଖଣିତ୍ଥମ୍ଭୁତୱୀଚ୍ଛାସ୍ୱଭିନା-।

ଲକ୍ଖଣାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସ୍ୱହିନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି; ରୁକ୍ଖ ମଭିୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରମଭି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖମଭିତିଟ୍ଠତି।

ପତିପରୀହି ଭାଗେ ଚ-।

ପତିପରୀହି ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଲକ୍ଖଣାଦିସୁ ଭାଗେ ୱତ୍ଥେ ଦୁତିଯା ହୋତି; ରୁକ୍ଖମ୍ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରଂ ପତି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖଂ ପତି ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ପତି ସିଯା, ରୁକ୍ଖଂ ପରିୱିଜ୍ଜେତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରଂ ପରି, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖଂ ପରି ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ପରି ସିଯା।

ଅନୁନା-।

ଲକ୍ଖଣାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସ୍ୱନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି; ରୁକ୍ଖ ମନୁୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ସଚ୍ଚକିରିଯମନୁପୱସ୍ସି; ହେତୁ ଚ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି, ସାଧୁ ଦେୱଦତ୍ତୋ ମାତରମନୁ, ରୁକ୍ଖଂ ରୁକ୍ଖମନୁ ତିଟ୍ଠତି, ଯଦେତ୍ଥ ମଂ ଅନୁସିଯା।

ସହତ୍ଥେ-

ସହତ୍ଥେ’ନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି; ପବ୍ବତମନୁତିଟ୍ଠତି।

ହୀନେ-

ହୀନତ୍ଥେ’ନୁନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି; ଅନୁସାରିପୁତ୍ତଂ ପଞ୍ଞାୱନ୍ତୋ।

ପଞ୍ଞୱନ୍ତୋ-ମ।

ଉପେନ-।

ହିନତ୍ଥେ ଉପେନ ଯୁତ୍ତମ୍ହା ଦୁତିଯା ହୋତି; ଉପସାରିପୁତ୍ତ ପଞ୍ଞାୱନ୍ତୋ।

ସତ୍ତମ୍ଯାଧିକ୍କେ-।

ଆଧିକ୍କତ୍ଥେ ଉପେନ ଯୁତ୍ତମ୍ହା ସତ୍ତମୀ ହୋତି; ଉପଖାରଯଂ ଦୋଣୋ।

ସାମିତ୍ତେ’ଧିନା-।

ସାମିଭାୱତ୍ଥେ’ଧିନା ଯୁତ୍ତମ୍ହା ସତ୍ତମୀ ହୋତି; ଅଧିବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତେ ପଞ୍ଚାଲା, ଅଧିପଞ୍ଚାଲେସୁ ବ୍ରହ୍ମଦତ୍ତୋ।

କତ୍ତୁକରଣେସୁ ତତିଯା-।

କତ୍ତରି କରଣ ଚ୍ୈଅ କାରକେ ତତିଯା ହୋତି; ପୁରିସେନ କତଂ, ଅସିନା ଛିନ୍ଦତି, ପକତିଯାଭିରୂପୋ, ଗୋତ୍ତେନ ଗୋତମୋ’ସୁମେଧୋ ନାମ ନାମେନ, ଜାତିଯା ସତ୍ତୱସ୍ସିକୋତି-ଭୂଧାତୁସ୍ସ ସମ୍ଭୱା କରଣେ ଏୱ ତତିଯା; ଏୱଂ ସମେନ ଧାୱତି, ୱିସମେନ ଧାୱତି, ଦ୍ୱିଦୋଣେନ ଧଞ୍ଞଂ କିଣାତି, ପଞ୍ଚକେନ ପସୱୋ କିଣାତୀତି।

ସହତ୍ଥେନ-

ସହତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ତତିଯା ସିଯା; ପୁତ୍ତେନ ସହାଗତୋ, ପୁତ୍ତେନ ସଦ୍ଧିଂ ଆଗତୋ? ତତିଯାପି ଛଟ୍ଠୀୱ ଅପ୍ପଧାନେ ଏୱ ଭୱତି।

ଲକ୍ଖଣେ-।

ଲକ୍ଖଣେ ୱତ୍ତମାନତୋ ତତିଯା ସିଯା; ତିଦଣ୍ଡକେନ ପରିବ୍ବାଜକମଦକ୍ଖି, ଅକ୍ଖିନା କାଣୋ, ତେନ ହି ଅଙ୍ଗେନ ଅଙ୍ଗିନୋ ୱିକାରୋ ଲକ୍ଖୀଯତେ।

ହେତୁମ୍ହି-।

ତକ୍କିରିଯାଯୋଗ୍ଗେ ତତିଯା ସିଯା; ଅନ୍ନେନ ୱସତି, ୱିଜ୍ଜାଯ ଯସୋ।

ପଞ୍ଚମୀଣେ ୱା-।

ଇଣେ ହେତୁମ୍ହୀ ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି ୱା;ଜଢଅତ୍ତା ବଦ୍ଧୋ ସତେନ ୱା।

ଗୁଣେ-

ପରାଙ୍ଗଭୁତେ ହେତୁମ୍ହି ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି ୱା; ଜଢଅତ୍ତା ବଦ୍ଧୋ ଜଢଅତ୍ତେନ ୱା, ପଞ୍ଞାଯ ମୁତ୍ତୋ, ହୁତ୍ୱା ଅଭାୱତୋ’ନିଚ୍ଚା, ସଙ୍ଖାର ନିରୋଧା ୱିଞ୍ଞାଣନିରୋଧୋ।

ଛଟ୍ଠୀ ହେତ୍ୱତ୍ଥେହି-।

ହେତ୍ୱତ୍ଥୱଚୀହି ଯେଗେ ହେତୁମ୍ହି ଛଠୀ ସିଯଯା; ଉଦରସ୍ସ ହେତୁ, ଉଦରସ୍ସ କାରଣା।

ସଙ୍କାଦିତୋ ସଙ୍କା-।

ହେଡ୍ୱତ୍ଥେହି ଯୋଗେ ସଙ୍କାଦୀହି ସଙ୍କା ୱିଭତ୍ତିଯୋ ହୋନ୍ତି; କୋ ହେତୁ, କଂ ହେତୁଂ, କେନ ହେତୁନା, ତସ୍ସ ହେତୁସ୍ସ, କସ୍ମା ହେତୁସ୍ମା, କସ୍ସ ହେତୁସ୍ସ, କସ୍ମିଂ ହେତୁସ୍ମିଂ; କିଂ କାରଣଂ, କେନ କାରଣେନ; କିଂ ନିମିତ୍ତଂ, କେନ ନିମିତ୍ତେନ; କିଂ ପୟୋଜନଂ, କେନ ପୟୋଜନେନେନେଚ୍ଚେୱମାଦି – ହେଡ୍ୱତ୍ଥେହୀଡ୍ୱେୱ-କେନ କତଂ।

ଚତୁତ୍ଥି ସମ୍ପଦାନେ-।

ଯସ୍ସ ସମ୍ମା ପଦୀୟତେ ତସ୍ମିଂ ଚତୁତ୍ଥି ସିୟା; ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦଦାତି, ଆଧାରୱିଚକ୍ଖାୟଂ ସତ୍ତମୀପି ସିୟା, ସଙ୍ଘେ ଦେହି।

ତାଦତ୍ଥେ-।

ତସ୍ସେଦଂ ତଦତ୍ଥଂ ତଦତ୍ଥଭାୱେ ଜୋତନୀୟେ ନାମସ୍ମା ଚତୁତ୍ଥୀ ସିୟା; ସୀତସ୍ସ ପଟିଘାତାୟ, ଅତ୍ଥାୟ ହିତାୟ ଦେୱମନୁସ୍ସାନଂ, ନାଲଂ ଦାରଭରଣାୟ, ଯୂପାୟ ଦାରୁ, ପାକାୟ ୱଜତୀଡ୍ୱେୱମାଦି।

କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତି, ମା ଆୟସ୍ମନ୍ତାନମ୍ପି ସଙ୍ଘଭେଦୋ ରୁଚ୍ଚତ୍ଥ, ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ଭତ୍ତମସ୍ସ ନଚ୍ଛାଦେତୀତି-ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧ ୱଚନିଚ୍ଛାୟଂ; ନ ଚେୱଂ ୱିରୋଧୋ ସିୟା ସଦିସରୂପତ୍ତା ଏୱଂ ୱିଧେସୁ ଚ ସମ୍ବନ୍ଧସ୍ସ ସଦ୍ଦିକାନୁମତତ୍ତା କସ୍ସ ୱା ତ୍ୱଂ ଧମ୍ମଂ ରୋଚେସୀତି-ଅତ୍ଥମତ୍ତେ ପଠମା।

ଏୱମଞ୍ଞାପି ୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟା ପରତୋ’ପି ଯଥାଗମଂ।

ରଞ୍ଞୋ ସତଂ ଧାରେତି, ରଞ୍ଞୋ ଛତ୍ତଂ ଧାରେତୀତି ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ; ଏୱଂ ରଞ୍ଞୋ ସିଲାଘତେ, ରଞ୍ଞୋ ହନୁତେ, ରଞ୍ଞୋ ଉପ ତିଟ୍ଠତେ, ରଞ୍ଞୋ ସପତେ, ଦେୱାପି ତସ୍ସ ପିହୟନ୍ତି ତାଦିନୋ, ତସ୍ସ କୁଜ୍ଝ ମହାୱୀର, ଯଦିତଂ ତସ୍ସ ପକୁପ୍ପେୟ୍ୟଂ, ଦୁଭୟତି ଦିସାନଂ ମେଘୋ, ଯୋ ମିତ୍ତାନଂ ନ ଦୂହତୀ,[ ] ଯୋ ଅପ୍ପଦୁଟ୍ଠସ୍ସ ନରସ୍ସ ଦୁସ୍ସତି, କ୍ୟାହଂ ଅୟ୍ୟାନଂ ଅପରଜ୍ଝାମି, ଇସ୍ସୟନ୍ତି ସମଣାନଂ ତିତ୍ଥିୟା, ଧମ୍ମେନ ନୟମାନାନଂ କା ଉସୂୟ, [ ] ରଞ୍ଞୋ ଭାଗ୍ଗମା ରଜ୍ଝତି, ରଞ୍ଞୋ ଭାଗ୍ଗମିକ୍ଖତେ, ତେନ ଯାଚିତୋ ଅୟାଚିତୋ ୱା ତସ୍ସ ଗାୱୋ ପଟିସୁଣାତି, ଗାୱୋ ଆସୁଣାତି, ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚସ୍ସୋସୁଂ, ହୋତୁ ପତିଗିଣାତି, ହୋଡ୍ୱନୁଗିଣାତି, ଆରୋଚୟାମି ୱୋ, ପତିୱେଦୟାମି ୱୋ, ଧମ୍ମ ତେ ଦେସିସ୍ସାମି, ଯଥା ନୋ ସତ୍ଥା ୟ୍ୟାକରେୟ୍ୟ, ଅଲଂ ତେ ଇଧ ୱାସେନ, କିଂ ତେ ଜଟାହି ଦୁମ୍ମେଧ, ଅରହତି ମଲ୍ଲୋ ମଲ୍ଲସ୍ସାତି –ଜୀୱିତଂ ତିଣାୟପି ନ ମଞ୍ଞମନୋତି ତାଦତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥି; ତିଣେନ ଯୋ ଅତ୍ଥୋ ତଦତ୍ଥାୟପୀତି ଅତ୍ଥୋ;

‘‘ଯୋ ଚ ସିତଚ ଉଣ୍ହଚ ତିଣା ଭିୟ୍ୟୋ ନ ନମଞ୍ଞତି‘‘

ତିଣମିୱ ଜୀୱିତଂ ମଞ୍ଞମାନୋତି-ସତ୍ତିସୟାୱ ୱିଭତ୍ତିଯୋ; ସଗ୍ଗାୟ ଗଚ୍ଛତୀତି-ତାଦତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥି, ଯୋ ହି ସଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛତି ତଦତ୍ଥଂ ତସ୍ସ ଗମନନ୍ତି–-କମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛାୟଂ ତୁ ଦୁତିୟାୱ - ସଗ୍ଗଂ ଗଚ୍ଛତି; ଆୟୁଂ ଭୋତୋ ହୋତୁ, ଚିରଂ ଜୀୱିତଂ ଭଦ୍ଦଂ କଲ୍ୟାଣଂ ଅତ୍ଥଂ ପୟୋଜନଂ କୁସଲଂ ଅନାମୟଂ ହିତଂ ପଥ୍ୟଂ ସୁଖଂ ସାତଂ ଭୋତୋ ହୋତୁ; ସାଧୁ ସମ୍ମୁତି ମେତସ୍ସ, ପୁତ୍ତସ୍ସାୱିକରେୟ୍ୟ ଗୁୟ୍ହମତ୍ଥଂ, ତସ୍ସ ମେ ସକ୍କୋ ପାତୁରହୋସି, ତସ୍ସ ପହିଣେୟ୍ୟ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦୂତଂ ପାହେସି, କପ୍ପତି ସମଣାନଂ ଆୟୋଗୋ, ଏକସ୍ସ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ତିଣ୍ଣଂ ୱା ପହୋତି, ଉପମଂ ତେ କରିସ୍ସାମି, ଅଞ୍ଜଲିଂ ତେ ପଗଣ୍ହାମି, ତସ୍ସ ଫାସୁ, ଲୋକସ୍ସତ୍ଥୋ, ନମୋ ତେ ପୁରିସାଜଞ୍ଞ, ସୋତ୍ଥି ତସ୍ସ, ଅଲଂ ମଲ୍ଲୋ ମଲ୍ଲସ୍ସ, ସମତ୍ଥୋ ମଲ୍ଲୋ ମିଲ୍ଲସ୍ସ, ତସ୍ସ ହିତଂ ତସ୍ସ ସୁଖଂ, ସ୍ୱାଗତଂ ତେ ମହାରାଜାତି-ସବ୍ବତ୍ଥ ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ।

ଏୱଂ ୱିଧମଞ୍ଞମ୍ପେୱଂ ୱିଞ୍ଞେୟ୍ୟଂ ଯଥାଗମଂ।

ପଞ୍ଚମ୍ୟୱଧିସ୍ମା-।

ପଦତ୍ଥାୱଧିସ୍ମା ପଞ୍ଚମୀ ୱିଭତ୍ତି ହୋତି; ଗାମସ୍ମା ଆଗଚ୍ଛତି ଏୱଂ ଚୋରସ୍ମା ଭାୟତି, ଚୋରସ୍ମା ଉତ୍ତସତି, ଚୋରସ୍ମା ତାୟତି ଚୋରସ୍ମା ରକ୍ଖତୀତି।

ସବ୍ବେଭାୟଥ ଦୁକ୍ଖସ୍ସ, ପମାଦେ ଭୟଦସ୍ସିୱା ତସନ୍ତି ଦଣ୍ଡସ୍ସାତି,-ଛଟ୍ଠିସତ୍ତମିଯୋ’ପି ହୋନ୍ତେୱ ସମ୍ବନ୍ଧାଧାରୱଚନିଚ୍ଛାୟଂ ଅଞ୍ଞେନା ପରାଜେତି,

ପଟିପକ୍ଖେ ପରାଜେତୀତି-ସଓ୍ୱୀସୟାଓ୍ୱ ୱିଭତ୍ତିୟୋ; ସଚେ କେଓ୍ୱଚସ୍ସ ପରଜିସ୍ସାମୀତି- ଛଟ୍ଠୀପି ହୋତି ସମ୍ବନ୍ଧଓ୍ୱଓ୍ୱନିଚ୍ଛାୟଂ, ଯଓ୍ୱେହି ଗାୱୋ ୱାରେତି, ପାପା ଚିତ୍ତଂ ନିୱାରୟେ, କାକେ ରକ୍ଖତି ତଣ୍ଡୁଲାତି-ସତ୍ତିସଯେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମୀ? ଚିତ୍ତଂ ରକ୍ଖେଥ ମେଧାୱୀତି-ଦୁତିଯାଓ୍ୱ ଦିସ୍ସତି କମ୍ମତ୍ତେ; ଉପଜ୍ଝାୟା ଅନ୍ତରଧାୟତି, ଉପଜ୍ଝାୟା ଅଧୀତେ; କାମତୋ ଜାୟତୀ ସୋକୋତି-ସତ୍ତିସଯେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମୀ; ତଚ୍ଛେମିଚ୍ଛବ୍ୱୟୋ’ପି ହୋନ୍ତେଓ୍ୱ ସତ୍ତିସୟେ; ହିମଚନ୍ତା ପଭଓ୍ୱତି ଗଙ୍ଗା, ପାଣାତିପାତା ୱିରମସ୍ସୁ ଖିପ୍ପଂ, ଅଞ୍ଞୋ ଦେଓ୍ୱଦତ୍ତା, ଭିନ୍ନୋ ଦେଓ୍ୱଦତ୍ତାତି-ସମିସୟେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମୀ; ଅଞ୍ଞୋ ଦେଓ୍ୱଦତ୍ତା, ଭିନ୍ନୋ ଦେଓ୍ୱଦତ୍ତାତି-ସତ୍ତିସୟେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମି; ଏଓ୍ୱଂ ଆରା ସୋ [ ] ଆସଓ୍ୱକ୍ଖୟା, ଇତରୋ ଦେଓ୍ୱଦତ୍ତା, ଉଦ୍ଧଂ ପାଦତଲା, ଅଧୋ କେସମତ୍ଥକା, ପୁବ୍ବୋ ଗାମା, ପୁବ୍ବେଓ୍ୱ ସମ୍ବୋଧା, ତତୋ ପରଂ, ତତୋ ଅପରେନ ସମୟେନ, ତତୁତ୍ତରିନ୍ତି, ସମ୍ବନ୍ଧ ଓ୍ୱଚନିଚ୍ଛାୟଂ ଛଟ୍ଠୀପି; ପୁରତୋ ଗାମସ୍ସ, ଦକ୍ଖିଣତୋ ଗାମସ୍ସ, ଉପରି ପବ୍ବତସ୍ସ, ହେଟ୍ଠା ପାସାଦସ୍ସାତି;ପାସାଦମାରୁୟ୍ହ ପେକ୍ଖତି, ପାସାଦା ପେକ୍ଖତି, ଆସନେ ଉପୱିସିତ୍ୱା ପେକ୍ଖତି ଆସନା ପେକ୍ଖତୀତି-ଅଓ୍ୱଧି ଓ୍ୱଚନିଚ୍ଛାୟଂ ପଞ୍ଚମୀ; ପୁଚ୍ଛନଖ୍ୟାନେସୁପି; କୁତୋ ଭଓ୍ୱଂ, ପାଟଲିପୁତ୍ତ ସ୍ମାତି; ତଥା ଦେସକାଲମାନେ’ପି; ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମା ରାଜଗହଂ ସତ୍ତ ଯୋଜନାନି ସତ୍ତସୁ ଯୋଜନେସୂତି ୱା; ଏଓ୍ୱମିତୋ ତିଣ୍ଣଂ ମାସା ନମଚ୍ଚୟେନାତି; କିଚ୍ଛା ଲଦ୍ଧନ୍ତୀ-ଗୁଣେ ପଞ୍ଚମୀ; କଚ୍ଛେନ ମେ ଅଧି ଗତନ୍ତି ହେତୁମ୍ହି କରଣେ ୱା ତତିଯା; ଏଓ୍ୱଂ ଥୋକା ମୁତ୍ତୋ, ଥୋ କେନ ମୁତ୍ତୋତି, ଥୋକଂ ଓ୍ୱଲତୀତି-କ୍ରିୟାୱିସେସନେ କମ୍ମନି ଦୁତିଯା; ଦୂରନ୍ତିକତ୍ଥୟୋଗେ’ପି ସତ୍ତିସୟେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମୀଛଟ୍ଠିୟୋ ସିୟୁଂ; ଦୂରଂଗାମସ୍ମା, ଅନ୍ତିକଂ ଗାମସ୍ମା, ଦୂରଂ ଗାମସ୍ସ, ଅନ୍ତିକଂ ଗାମସ୍ସାତି-ଦୂରନ୍ତି କତ୍ଥେ ହୀ ତୁ ସଦ୍ଦାଓ୍ୱ ସତ୍ତିସୟେ ସିୟୁଂ ବାଧକାଭାୱା; ଦୂରୋ ଗାମୋ, ଅନ୍ତିକୋ ଗାମୋତ୍ୱେଓ୍ୱମାଦି; କେଚି ପନାହୁ ଅସତ୍ତଓ୍ୱଚନେହେତେହି ପାଟିପଦିକତ୍ଥେ ଦୁତିଯାତତିୟାପଞ୍ଚମୀସତ୍ତମିୟୋ ସତ୍ତଓ୍ୱଚନେହି ତୁ ସଦ୍ଦାଓ୍ୱ ସତ୍ତିସୟେତି; ତେ ପନଞ୍ଞେହେଓ୍ୱ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତା; ଦୂରଂ ମଗ୍ଗୋ, ଅନ୍ତିକଂ ମଗ୍ଗୋତି- କ୍ରିୟାୱିସେସନଂ ଭୁଧାତୁସ୍ସ ଗମ୍ମ ମାନତ୍ତା; ସୁଦ୍ଧୋ ଲୋଭନୀୟେହି ଧମ୍ମେହି, ପରିମୁତ୍ତୋ ଦୁକ୍ଖସ୍ମା, ୱିୱିଚ୍ଚେଓ୍ୱ କାମେହି, ଗମ୍ଭୀରତୋ ଚ ପୁଥୁଲତୋ ଚ ଯୋଜନଂ, ଆୟାମେନ ଯୋଜନଂ, ତତୋପ୍ପଭୁତି, ୟତୋ ସରାମି ଅତ୍ତାନନ୍ତୀ-ସତ୍ତିସୟେଓ୍ୱ ୱିଭତ୍ତିୟୋ।

ଅପପରୀହି ଓ୍ୱଜ୍ଜନେ-।

ଓ୍ୱଜ୍ଜନେ ଓ୍ୱତ୍ତମାନେହି ଅପପରୀହି ଯୋଗେ ପଞ୍ଚମୀ ହୋତି; ଅପସାଲାୟ ଆୟନ୍ତି ୱାଣିଜା, ପରିସାଲାୟ ଆୟନ୍ତି ୱାଣିଜା, ସାଲଂ ଓ୍ୱଜ୍ଜେତ୍ୱାତି ଅତ୍ଥୋ; ଓ୍ୱଜ୍ଜନେତି କିଂ? ରୁକ୍ଖଂ ପରିୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ, ଆପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମା ଓ୍ୱସ୍ସି ଦେୱୋତି-ମରିୟାଦାଭିୱିଧିମ୍ହିୟେଓ୍ୱ ପଞ୍ଚମ, ୱିନା ପାଟଲପୁତ୍ତେନ ସହ ଓ୍ୱେତି-ୱିସେସୋ; ଏଓ୍ୱଂ ଯାଓ୍ୱ ପାଟଲିପୁତ୍ତସ୍ମ ଓ୍ୱସ୍ସି ଦେୱୋତି।

ପଟିନିଧିପଟିଦାନେସୁ ପତିନା-।

ପଟିନିଧିମ୍ହି ପଟିଦାନେ ଚ ଓ୍ୱତ୍ତମାନେନ ପତିନା ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ପଞ୍ଚମୀ ୱିଭତ୍ତି ହୋତି; ବୁଦ୍ଧସ୍ମା ପତି ସାରିପୁତ୍ତୋ, ଘତମସ୍ସ ତେଲସ୍ମା ପତି ଦଦାତି, ପଟିନିଧିପଟିଦାନେସୂତି-କିଂ? ରୁକ୍ଖଂ ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ।

ରିତେ ଦୁତିଯା ଚ-

ରିତେ ସଦ୍ଦେନ ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ଦୁତିଯା ହୋତି ପଞ୍ଚମୀ ଚ ରିତେ ସଦ୍ଧମ୍ମଂ, ରିତେ ସଦ୍ଧମ୍ମା।

ୱିନାଞ୍ଞତ୍ର ତତିୟା ଚ-।

ୱିନାଞ୍ଞତ୍ରସଦ୍ଦେହି ଯୋଗେ ନାମସ୍ମା ତତିୟା ଚ ହୋତି, ଦୁତିଯାପଞ୍ଚମିୟୋ ଚ; ୱିନା ୱାତେନ, ୱିନା ୱାତଂ, ୱିନା ୱାତସ୍ମା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଏକେନ ପିଣ୍ଡପାତନୀହାରକେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମଂ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଧମ୍ମା।

ପୁଥନାନାହି-।

ଏତେହି ଯୋଗେ ତତିୟା ହୋତି ପଞ୍ଚମୀ ଚ; ପୁଥଗେଓ୍ୱ ଜନେନ, ପୁଥଗେଓ୍ୱ ଜନସ୍ମା, ଜନେନ ନାନା, ଜସନ୍ମା ନାନା।

ସତ୍ତମ୍ୟାଧାରେ-।

କ୍ରିୟାଧାରଭୁତକତ୍ତୁକମ୍ମାନଂ ଧାରଣେନ ଯୋ କ୍ରିୟାୟାଧାରୋ ତସ୍ମିଂ କାରକେ ନାମସ୍ମା ସତ୍ତମି ହୋତି; କଟେ ନିସୀଦତି, ଥାଲିୟଂ ଓଦନଂ ପଚତି,

ଆକାସେ ସକୁଣା, ତିଲେସୁ ତେଲଂ, ଗଙ୍ଗାଯଂ ୱଜୋ।

ନିମିତ୍ତେ-।

ନିମିତ୍ତତ୍ଥେ ସତ୍ତମୀ ହୋତି; ଅଜିନମ୍ହି ହଞ୍ଞତେ ଦୀପି, ମୁସା ୱାଦେ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଯବ୍ଭାୱୋ ଭାୱଲକ୍ଖଣଂ-।

ଯସ୍ସ ଭାୱୋ ଭାୱନ୍ତରସ୍ସ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି ତତୋ ସତ୍ତମୀ ହୋତି; ଗାୱୀସୁ ଦୁଯ୍ହମାନାସୁ ଗତୋ, ଦୁଦ୍ଧାସୁ ଆଗତୋ; ଭାୱୋତି କିଂ? ଯୋ ଜଟାହି ସ ଭୁଞ୍ଜତି; ଭାୱଲକ୍ଖଣନ୍ତି କିଂ;ଯୋ ଭୁଜତେ ସୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ? ଅକାଲେ ୱସ୍ସତି ତସ୍ସ, କାଲେ ତସ୍ସ ନ ୱସ୍ସତୀତି-ୱିସଯସତ୍ତମୀ।

ଛଟ୍ଠୀ ଚାନାଦରେ-।

ଯସ୍ସ ଭାୱୋ ଭାୱନ୍ତରସ୍ସ ଲକ୍ଖଣଂ ଭୱତି ତତୋ ଛଟ୍ଠୀ ଭୱତି ସତ୍ତମୀ ଚାନାଦରେ ଗମ୍ଯମାନେ।

''ଆକୋଟଯନ୍ତୋ ସୋ ନେତି ସିୱିରାଜସ୍ସ ପେକ୍ଖତୋ;

ମଚ୍ଚୁ ଗଚ୍ଛତି ଆଦାଯ ପେକ୍ଖମାନେ ମହାଜନେ।

ଗୁନ୍ନଂ ସାମୀତି-ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀ, ଗୋଂସୁ ସାମୀତି ୱିସଯସତ୍ତମୀ, ଏୱଂ ଗୁନ୍ନମିସ୍ସରୋ ଗୋସିସ୍ସରୋ, ଗୁନ୍ନଂ ଅଧିପତି ଗୋସୁ ଅଧିପତି, ଗୁନ୍ନଂ ଦାଯାଦୋ ଗୋସୁ ଦାଯାଦୋ ଗୁନ୍ନଂ ସକ୍ଖି ଗୋସୁ ସକ୍ଖି, ଗୁନ୍ନଂ ପତିଭୁ ଗୋସୁପତିଭୁ, ଗୁନ୍ନଂ ପସୂତୋ ଗୋସୁ ପସୂତୋ, କୁସଲା ନଚ୍ଚଗୀତସ୍ସ କୁସଲା ନଚ୍ଚଗୀତେ, ଆଯୁତ୍ତୋ କଟକରଣସ୍ସ ଆଯୁତ୍ତୋ କଟକରଣେ, ତଥାଧାରୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ପତ୍ତମୀ; ଭିକ୍ଖୂସୁ ଅଭିୱାଦେନ୍ତି, ମୁଦ୍ଧନି ଚୁମ୍ଭିତ୍ୱା, ବାହାସୁ ଗହେତ୍ୱା, ହତ୍ଥେସୁ ପିଦ୍ଧାଯ ଚରନ୍ତି, ପଥେସୁ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, କଦଲୀସୁ ଗଜେ ରକ୍ଖନ୍ତୀତି; ଞାଣସ୍ମିଂ ପସନ୍ନୋତିୱିସଯସତ୍ତମୀ; ଞାଣେନ ପସନ୍ନୋତି-କରଣେ ତତିଯା; ଏୱଂ ଞାଣସ୍ମିଂ ଉସ୍ସୁକ୍କୋ ଞାଣେନ ଉସ୍ସୁକ୍କୋତି।

ଯତୋ ନିଦ୍ଧାରଣଂ-।

ଜାତିଗୁଣକ୍ରିଯାହି ସମୁଦାଯତେକଦେସସ୍ସ ପୁଥକ୍କରଣଂ ନିଦ୍ଧାରଣଂ ଯତୋ ତଂ କରୀଯତି ତତୋ ଛଟ୍ଠୀସତ୍ତମିଯୋ ହୋନ୍ତି; ସାଲିଯୋ ସୂକଧଞ୍ଞାନଂ ପଥ୍ଯତମା ସାଲିଯୋ ସୂକଧଞ୍ଞେସୁ ପଥ୍ଯ ତମା,କଣ୍ହା ଗାୱୀନଂ ସମ୍ପନ୍ନଖୀରତମା କଣ୍ହା ଗାୱୀସୁ ସମ୍ପନ୍ନ ଖୀରତମା, ଗଚ୍ଛତଂ ଧାୱନ୍ତୋ ସୀଘତମା ଗଚ୍ଛନ୍ତେସୁ ଧାୱନ୍ତୋ ସୀଘତମା —- ସୀଲମେୱ ସୁତା ସେଯ୍ୟୋତି-ଅୱଧିମ୍ହିଯେୱ ପଞ୍ଚମୀ।

ପଠମାତ୍ଥମନ୍ତେ -।

ନାମସ୍ସାଭିଧେଯ୍ଯମତ୍ତେ ପଠମାୱିଭତ୍ତି ହୋତି; ରୁକ୍ଖୋ, ଇତ୍ଥି, ପୁମା ନପୁଂସକନ୍ତି-ଲିଙ୍ଗମ୍ପି ସଦ୍ଦୋତ୍ଥୋୱ, ତଥା ଦୋଣୋ, ଖାରୀ ଆଢଅହକନ୍ତି-ପରିମାଣମ୍ପି ସଦ୍ଦତ୍ଥୋୱ, ଏକୋ, ଦ୍ୱେ, ବହୱୋତି-ସଂଖ୍ଯାପି ସଦ୍ଦତ୍ଥୋୱ।

ଆମନ୍ତଣେ -।

ଯତୋ ସଦ୍ଦେନାଭିମୁଖୀକରଣମାମନ୍ତଣଂ ତସ୍ମିଂ ୱିସଯେ ପଠମା ୱିଭତ୍ତି ହୋତି; ଭୋ ପୁରିସ, ଭୋ ଇତ୍ଥି, ଭୋ ନପୁଂସକ। ଛଟ୍ଠୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ-।

କ୍ରିଯାକାରକସଞ୍ଜାତୋ ଅସ୍ସେଦମ୍ଭାୱହେତୁକୋ ସମ୍ବନ୍ଧୋ ନାମ ତସ୍ମିଂ ଛଟ୍ଠୀୱିଭତ୍ତି ହୋତି; ରଞ୍ଞୋ ପୁରିସୋ, ସରତି ରଜସ୍ସାତି- ସମ୍ବନ୍ଧେ କ୍ଟୀ, ରଜଜସମ୍ବନ୍ଧିନିଂ ସତିଂ କରୋତୀତି ଅତ୍ଥୋ; କମ୍ମୱଚନିଚ୍ଛାଯନ୍ତୁ ଦୁତିଯାୱ; ସରତି ରଜଂ, ତଥା ରଜକସ୍ସ ୱତ୍ଥଂ ଦଦାତି, ପହରତୋପିଟ୍ଠିଂ ଦଦାତି ପୂରତି ବାଲୋ ପାପସ୍ସ,

''ଅମହେ ତାତ ଜାନାହି ଧୀରେ ଅତ୍ଥସ୍ସ କୋୱିଦେ''

ଦିଓସସ୍ସ ତିଝ୍ଝୁଂ, ସକିଂ ପକ୍ଖସ୍ସ, ପୂରଂ ହିରଞ୍ଞସୁଓଣ୍ଣସ୍ସ କୁମ୍ଭିଂ ଦ୍ୱେଓମାଦି।

କିତକପ୍ପଯୋଗେ କତ୍ତୁକମ୍ମେସୁ ବହୁଲଂ ସମ୍ବନ୍ଧଓଚନିଚ୍ଛାଯଂ ଛଟ୍ଠୀ; ସାଧୁ ସମ୍ମତୋ ବହୁଜନସ୍ସ, ସୁପ୍ପଟିଓିଦ୍ଧା ବୁଦ୍ଧାନଂ ଧମ୍ମଧାତୁ, ଧମ୍ମସ୍ସ ଗୁତ୍ତୋ ମେଧାଓୀ, ଅମତଂ ତେସଂ ପରିଭୁତ୍ତଂ, ତସ୍ସଭଓନ୍ତି ଓତ୍ତାରୋ, ଅଓିସଂଓାଦକୋ ଲୋକସ୍ସ, ଅଲଜ୍ଜୀନଂ ନିସ୍ସାଯ, ଚତୁନ୍ନଂ ମହାଭୂତାନଂଉପାଦାଯ ପସାଦୋଦ୍ୱେଓମାଦି; କତ୍ତୁକମ୍ମ ଓଚନିଚ୍ଛାଯନ୍ତୁ ତତିଯାଦୁତିଯାଯୋଓ ସଞ୍ଜତ୍ତୋ ପିତରା ଅହଂ, ସରସି ତ୍ୱଂ ଏଓରୂପିଂ ଓାଚା ଭାସିତା, ଭଗଓନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯଦ୍ୱେମାଦି।

ତୁଲ୍ଯତ୍ଥେନ ଓା ତତିଯା-।

ତୁଲ୍ଯତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ଛଟ୍ଠୀ ହୋତି ତତିଯା ଓା; ତୁଲ୍ଯୋ ପିତୁ, ତୁଲ୍ଯୋ ପିତରା; ସଦିସୋ ପିତୁ, ସଦିସୋ ପିତରା –-ଇହ କଥଂ ତତିଯଯା ନ ହୋତି; ଅଜ୍ଜୁନସ୍ସ ତୁଲା ନତ୍ଥି, କେସଓସ୍ସୁପମା ନଚେତିନେତେ ଲ୍ଲତ୍ଥା କିଂ ଚରହି; ତୁଲ୍ଯାନମୋପମ୍ମତ୍ଥା।

ଅଅତୋ ଯୋନଂ ଟାଟେ-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଯୋନଂ ଟାଟେ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ଟକାରା ସଦ୍ଧାଦେସତ୍ଥା; ବୁଦ୍ଧା, ବୁଦ୍ଧେ, ଅତୋତି-କିଂ? କଞ୍ଞାଯୋ ଇତ୍ଥିଯୋ, ଓଧୁଯୋ –- ଇଧ କସ୍ମା ନ ଭଓତି ଅଗ୍ଗଯୋ, ଅଓିଧାନ ସାମତ୍ଥିଯା।

ନୀନଂ ଓା-।

କାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ନୀନଂ ଟାଟେ ଓା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କ ମଂ; ରୂପା, ରୂପେ, ରୂପାନି; ଅତୋତ୍ୱେଓ-ଅଟ୍ଠୀନି।

ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ଟାଟେ ଓା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ବୁଦ୍ଧା, ବୁଦ୍ଧସ୍ମା, ବୁଦ୍ଧେ, ବୁଦ୍ଧସ୍ମିଂ; ଅତୋତ୍ୱେଓ-ଅଗ୍ଗୀସ୍ମା ଅଗ୍ଗିସ୍ମିଂ।

ସସ୍ସାଯ ଚତୁତ୍ଥିଯା-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ପରସ୍ସ ସସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥିଯା ଆଯୋ ହୋତି ଓା; ବୁଦ୍ଧାଯ, ବୁଦ୍ଧସ୍ସ, ଭିଯ୍ୟୋ ତାଦତ୍ଥେଯେଓାଯମାଯୋ ଦିସ୍ସତେ କ୍ୱଓି ଦେଓଞ୍ଞତ୍ତ; ଅତୋତ୍ୱେଓ-ଇସିସ୍ସ; ଚତୁତ୍ଥିଯାତି-କିଂ? ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ମୁଖଂ –- ଅତ୍ତହନ୍ତି ଅତ୍ଥସଦ୍ଦେନ ସମାସୋ; ସଦ୍ଧାଦିତୋ'ପି ସ୍ମାସ୍ମିଂ ସାନଂ ଟାଟ୍ଞାଯା ହୋନ୍ତେଓ। ନିରୁତ୍ତିକାରାନୁମତତ୍ତା ବୁଦ୍ଧ ଓଚନେ ସନ୍ଦସ୍ସନତୋ ଓ-ତତ୍ରେଦମୁଦାହରଣଂ?-

''ଅସ୍ମା ଲୋକା ପରମ୍ହା ଚ ଉଭଯା ଧଂସତେ ନରୋ''ତ୍ୱାହଂ ମନ୍ତେ ପରନ୍ତଦ୍ଧୋ; ଯାଯେଓ ଖୋ ପନତ୍ଥାଯ ଆଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାଥୋ; ତମେଓତ୍ଥଂ ସାଧୁକଂ ମନସି କରେଯ୍ୟାଥୋତି।

ଘପତେକସ୍ମିଂ ସାଦୀନଂ ଯଯା-।

ଘପତୋ ନାଦୀନମେକସ୍ମିଂ ଯଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; କଞ୍ଞାଯ, ରତ୍ତିଯା, ଇତ୍ଥିଯା, ଧେନୁଯା, ଓଧୁଯା; ଏକସ୍ମିନ୍ତିକିଂ?କଞ୍ଞାହି, ରତ୍ତୀହି।

ସ୍ସା ଓା ତେତିମାମୂହି-।

ଘପସଞ୍ଞେହି ତେତିମାମୂହି ନାଦୀନମେକସ୍ମିଂ ସ୍ସା ଓା ହୋତି; ତସ୍ସା କତଂ, ତସ୍ସା ଦୀଯତେ, ତସ୍ସା ନିସ୍ସଟଂ, ତସ୍ସା ପରିଗ୍ଗହୋ, ତସ୍ସା ପତିଟ୍ଠିତଂ, ତାଯ ଓା; ଏଓଂ ଏତିସ୍ସା, ଏତାଯ, ଇମିସ୍ସା, ଇମାଯ, ଅମୁସ୍ସା, ଅମୁଯା; ଏତେହୀତି-କିଂ? ସଦ୍ଧାଯ, ନାଦୀନଂତ୍ୱେଓ-ସା, ଘପତୋତ୍ୱେଓତେନ, ଏକସ୍ମିଂତ୍ୱେଚ-ତାହି, ଅମୂହି।

ନମ୍ହି ନୁକ ଦ୍ୱାଦନଂ ସତ୍ତରସନ୍ନଂ-।

ଦ୍ୱାଦୀନଂ ସତ୍ତରସନ୍ନଂ ସଂଖ୍ୟାନଂ ନୁକ ହୋତି ନମ୍ହି ୱିଭତ୍ତିମ୍ହି; ଦ୍ୱିନ୍ନଂ, ଚତୁନ୍ନଂ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ, ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠାରସନ୍ନଂ; ଉକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ, କକାରୋ ଅନ୍ତାୱୟୱତ୍ଥୋ, ତେନନମ୍ହି ନ ଦୀଘୋ।

ବହୁକତିନ୍ନଂ-।

ନମ୍ହି ବହୁନୋ କତିସ୍ସ ଚ ସୁକକ ହୋତି? ବହୁନ୍ନଂ, କତିନ୍ନଂ।

ଣ୍ଣଂଣ୍ଣନ୍ନଂ ତିତୋଜ୍ଝା-।

ଝସଞ୍ଜ୍ଞା ତିତୋ ନଂୱଚନସ୍ସ ଣ୍ଣଂଣ୍ଣନ୍ନଂ ହୋନ୍ତି; ତିଣ୍ଣଂ, ତିଣ୍ଣନ୍ନଂ, ଝାତି-କିଂ?ତିସ୍ସନ୍ନଂ।

ଉଭିନ୍ନଂ-।

ଉଭା ନଂୱଚନସ୍ସ ଇନ୍ନଂ ହୋତି; ଉଭିନ୍ନଂ।

ସୁଞ୍ଚସ୍ସ-।

ନାମସ୍ମା ସସ୍ସ ସୁଞ୍ଚ ହୋତି; ବୁଦ୍ଧସ୍ସ--ଦ୍ୱିସକାରପାଠେନ ସିଦ୍ଧେ ଲାଘୱତ୍ଥମିଦଂ।

ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯେସ୍ୱିତରେକଞ୍ଞେତିମାନମି-।

ସ୍ମାଦିସ୍ୱିତରାଦୀନମି ହୋତି; ଇତରିସ୍ସଂ, ଇତରିସ୍ସା, ଏକିସ୍ସଂ, ଏକିସ୍ସା, ଅଞ୍ଞିସ୍ସଂ, ଅଞ୍ଞିସ୍ସା, ଏତିସ୍ସଂ, ଏତିସ୍ସାଯ, ଇମିସ୍ସଂ, ଇମିସ୍ସା, ଇମସ୍ସାଯ; ଏସ୍ୱିତି-କିଂ? ଇତରାଯ, ଏସନ୍ତି-କିଂ? ସଵ୍ବସ୍ସଂ, ସଵ୍ବସ୍ସା।

ତାଯ ୱା -।

ସ୍ମାଦିସୁ ତସ୍ସୋ ୱା ଇ ହୋତି; ତିସ୍ସଂ, ତସ୍ସଂ, ତିସ୍ସା, ତସ୍ସା, ତିସ୍ସାଯ, ତସ୍ସାଯ; ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାଯେସ୍ୱିଚ୍ଚେୱ-ତାଯ।

ତେତିମାତୋ ଯସ୍ସ ସ୍ସାଯ-।

ତାଏତାଇମାତୋ ସସ୍ସସ୍ସାଯୋ ହୋତି ୱା; ତସ୍ସାଯ, ତାଯ, ଏତିସ୍ସାଯ, ଏତାଯ, ଇମିସ୍ସାଯ, ଇମାଯ।

ରତ୍ଥାଦୀହି ଟୋ ସ୍ମିନୋ-।

ରତ୍ଥାଦୀହି ସ୍ମିନୋ ଟୋ ହୋତି ୱା; ରତ୍ତୋ, ରତ୍ତିଯଂ, ଆଦୋ, ଆଦିସ୍ମିଂ।

ସୁହିସୁଭସ୍ସୋ-।

ଉଭସ୍ସ ସୁହିସ୍ୱୋ ହୋତି; ଉଭୋସୁ, ଉଭୋହି।

ଲ୍ତୁପିତାଦୀନମା ସିମ୍ହି-।

ଲତୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଞ୍ଚା ହୋତି ସିମ୍ହି; କତ୍ତା ପିତା; ପିତୁ ମାତୁ ଭାତୁ ଧୀତୁ ଦୁହିତୁ ଜାମାତୁ ନତ୍ତୁ ହୋତୁ ପୋତୁ।

ଗେ ଅ ଚ-।

ଲତୁପିତାଦୀନଂ ଅ ହୋତି ଗେ ଆ ଚ; ଭୋ କତ୍ତ, ଭୋ କତ୍ତା, ଭୋ ପିତ, ଭୋ ପିତା।

ଅୟୂନଂ ୱା ଦୀଘୋ-।

ଅ ଇ ଉ ଇଚ୍ଚେସଂ ୱା ଦୀଘୋ ହୋତି ଗେ ପରେ ତିଲିଙ୍ଗେ; ଭୋ ପୁରିସା, ଭୋ ପୁରିସ, ଭୋ ଅଗ୍ଗୀ, ଭୋ ଅଗ୍ଗି, ଭୋ ଭିକ୍ଖୂ, ଭୋ ଭିକ୍ଖୁ।

ଘବ୍ରହ୍ମାଦିତେ-।

ଘତୋ ବ୍ରହ୍ମାଦିତୋ ଚ ଗସ୍ସେ ୱା ହୋତି; ହୋତି କଞ୍ଞେ, ହୋତି କଞ୍ଞା, ଭୋ ବ୍ରହ୍ମେ, ଭୋ ବ୍ରହ୍ମ, ଭୋ କତ୍ତେ, ଭୋ କତ୍ତ,ଭୋ ଇସେ, ଭୋ ଇସି, ଭୋ ସଖେ, ଭୋ ସଖ –- ସଖ୍ ସଖୀତି-ଇଚ୍ଛିୟଂ ସିଦ୍ଧମେୱ; ଆକତିଗଣୋଯଂ; ଏୱମଞ୍ଞତ୍ରାପି।

ନାମ୍ମାଦୀହି-।

ଅମ୍ମାଦୀହି ଗସ୍ସେନ ହୋତି; ଭୋତି ଅମ୍ମା; ଭୋତି ଅନ୍ନା, ଭୋତି ଅମ୍ବା।

ରସ୍ସୋ ୱା-।

ଅମ୍ମାଦୀନଂ ଗେ ରସ୍ସୋ ହୋତି ୱା; ଭୋତି ଅମ୍ମ, ଭୋତି ଅମ୍ମା।

ଘୋ ସ୍ସଂସ୍ସାସ୍ସାୟଂତିଂସୁ-।

ସ୍ସମାଦିସୁ ଘୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି; ତସ୍ସଂ, ତସ୍ସା, ତସ୍ସାୟ, ତଂ, ସଭତିଂ –-ଏସ୍ୱିତି-କିଂ? ତାୟ, ସହାୟ।

ଏକୱଚନଯୋସ୍ୱଘୋନଂ-।

ଏକୱଚନେ ଯୋସୁୱ ଘଓକାରନ୍ତୱଜ୍ଜିତାନଂ ନାମାନଂ ରସ୍ସୋହୋତି ତିଲିଙ୍ଗେ; ଇଢ଼ିଂ, ଇଢ଼ିୟା, ଇଢ଼ିୟୋ, ୱଧୁଂ, ୱଧୁୟା, ୱଧୁୟୋ; ଦଢ଼ିଂ, ଦଢ଼ିନା, ଦଢ଼ିନୋ, ସୟମ୍ଭୁଂ, ସୟମଭୁନା, ସୟମଭୁୱୋ –- ଅଘୋନନ୍ତି-କିଂ? କଞ୍ଞାୟ, କଞ୍ଞାୟୋ; ଓଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ।

ଗେ ୱା-।

ଅଘୋନଂ ଗେ ୱା ରସ୍ସୋ ହୋତି ତିଲିଙ୍ଗେ?ଇଢ଼ି, ଇଢ଼ି, ୱଧୁ, ୱଧୁ,ଦଢ଼ି, ଦଢ଼ୀ, ସୟମ୍ଭୁ, ସୟମ୍ଭୁ –- ଅଘୋନଂତ୍ୱେୱ-ହୋତି କଞ୍ଞା, ଭୋ ଗୋ।

ସିସ୍ମିଂ ନାନପୁଂସକସ୍ସ-।

ନପୁଂସକୱଜ୍ଜିତସ୍ସ ନାମସ୍ସ ସିସ୍ମିଂ ରସ୍ସୋ ନ ହୋତି। ଇଢ଼ି, ଦଢ଼ୀ, ୱଧୂ, ସୟମ୍ଭୁ –-ସିସ୍ମିନ୍ତି-କିଂ?ଇଢ଼ିଂ, ଅନପୁଂସକସ୍ସାତି-କିଂ। ଦଢ଼ି, କୁଲଂ।

ଗୋସ୍ସାଗସିହିନଂସୁ ଗାୱଗୱା-।

ଗସିହିନଂ ଚଜ୍ଜିତାସୁ ୱିଭତ୍ତିସୁ ଗୋସଦ୍ଦସ୍ସ ଗାୱଗୱା ହୋନ୍ତି; ଗାୱୋ, ଗୱୋ, ଗାୱେନ, ଗୱେନ, ଗାୱସ୍ସ, ଗୱସ୍ସ, ଗାୱସ୍ମା, ଗୱସ୍ମା, ଗାୱେ, ଗୱେ; ଅଗସିହିନଂସ୍ୱିତି-କିଂ? ଭୋ ଗୋ ଗୋ ତିଟ୍ଠତି, ଗୋହି, ଗୋନଂ।

ସୁମ୍ହି ୱା-।

ଗୋସ୍ସ ସୁମ୍ହି ଗାୱଗୱା ହୋନ୍ତି ୱା; ଗାୱେସୁ, ଗୱେସୁ, ଗୋସୁ।

ଗୱଂ ସେନ-।

ଗୋସ୍ସ ସେ ୱା ଗୱଂ ହୋତି ସହ ସେନ; ଗୱଂ, ଗାୱସ୍ସ, ଗୱସ୍ସ।

ଗୁନ୍ନୱ ନଂନା-।

ନଂୱଚନେନ ସହ ଗୋସ୍ସ ଗୁନ୍ନଂ ହୋତି ଗୱଞ୍ଚ ୱା; ଗୁନ୍ନଂ, ଗୱଂ, ଗୋନଂ।

ନାସ୍ସା-।

ଗୋତୋ ନାସ୍ସ ଆ ହୋତି ୱା; ଗାୱା, ଗୱା, ଗାୱେନ, ଗୱେନ।

ଗାୱୁମ୍ହି-।

ଅଂୱଚନେ ଗୋସ୍ସ ଗାୱୁ ୱା ହୋତି; ଗାୱୁଂ, ଗାୱଂ, ଗୱଂ–-ଗୋସ୍ସ ଗୋଣାଦେସୋ ନ କତୋ ସଦ୍ଦନ୍ତରତ୍ତା।

ଯଂ ପିତୋ-।

ପସଞ୍ଞୀତୋ ଅଂୱଚନସ୍ସ ଯଂ ୱା ହୋତି; ଇତ୍ଥିଯଂ, ଇତ୍ଥିଂ–-ପିତୋତି-କିଂ?ଦଣ୍ଡିଂ, ରତ୍ତିଂ।

ନଂ ଝୀତୋ-।

ଝସଞ୍ଞୀତୋ ଅଂୱଚନସ୍ସ ନଂ ୱା ହୋତି; ଦଣ୍ଡିନଂ, ଦଣ୍ଡିଂ–- କଥଂ? ବୁଦ୍ଧଂ ଆଦିଚ୍ଚବନ୍ଧୁନନ୍ତି-ଯୋଗୱିଭାଗା; ଝାତି-କିଂ? ଇତ୍ଥିଂ, ଈତୋତି -କିଂ?ଅଗ୍ଗିଂ

ଯୋନଂ ନୋନେ ପୁମେ-।

ଝିତୋ ଯୋନଂ ନୋନେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ଦଣ୍ଡିନୋ, ଦଣ୍ଡିନେ, ଦଣ୍ଡୀ–-ଝୀତୋତ୍ୱେୱ ଅଗ୍ଗୀ; ପୁମେତି-କିଂ?ଦଣ୍ଡୀନି, କୁଲାନି।

ନୋ-।

ଝିତୋ ଯୋନଂ ନୋ ୱା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଦଣ୍ଡିନୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଦଣ୍ଡିନୋ ପସ୍ସ, ଦଣ୍ଡୀ ୱା।

ସ୍ମିନୋ ନି-।

ଝିତୋ ସ୍ମିଂୱଚନସ୍ସ ନି ହୋତି ୱା; ଦଣ୍ଡିନୀ, ଦଣ୍ଡିସ୍ମିଂ, ଝିତୋ ତ୍ୱେୱ-ଅଗ୍ଗିସ୍ମିଂ।

ଅମ୍ବୱାଦୀହି-।

ଅମ୍ବୁଆଦୀହି ସ୍ମିନୋ ନି ହୋତି ୱା; ଫଲଂ ପତତି ଅମ୍ବୁନି,'ପଦୁମଂ ଯଥା ପଂସୁନି ଆତପେ କତଂ', ୱାତ୍ୱେୱ-ଅମ୍ବୁମ୍ହି, ପଂସୁମ୍ହି।

କମ୍ମାଦିତୋ-।

କମ୍ମାଦିତୋ ସ୍ମିନୋ ନି ହୋତି ୱା; କମ୍ମନୀ, କମ୍ମେ; କମ୍ମ ଚମ୍ମ ୱେସ୍ମ ଭସ୍ମ ବ୍ରହ୍ମ ଅତ୍ତ ଆତୁମ ଘମ୍ମ ମୁଦ୍ଧ–-କମ୍ମାଦିତୋତି-କିଂ? ବୁଦ୍ଧେ।

ନାସ୍ସେନୋ-।

କମ୍ମାଦିତୋ ନାୱଚନସ୍ସ ଏନୋ ୱା ହୋତି; କମ୍ମେନ, କମ୍ମନା, ଚମ୍ମେନ, ଚମ୍ମନା–-କମ୍ମାଦିତୋତ୍ୱେୱ-ବୁଦ୍ଧେନ।

ଝଲା ସସ୍ସ ନୋ-।

ଝଲତୋ ସସ୍ସ ନୋ ୱା ହୋତି; ଅଗ୍ଗିନୋ, ଅଗ୍ଗିସ୍ସ, ଦଦ୍ଧିନୋ ଦଦ୍ଧିସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୁନୋ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ, ସଯମ୍ଭୁନୋ, ସଯମ୍ଭୁସ୍ସ—-କଥଂ?’ଯୋ ୱା ସିସ୍ସୋ ମହାମୁନେ’ତି।

ଇତୋ କ୍ୱଞ୍ଚୀ ସସ୍ସ ଟାନୁବନ୍ଧେତି -

ବ୍ରହ୍ମାଦିସୁ ପାଠା ସସ୍ସ ଏ ଟାନୁବନ୍ଧୋ।

ନା ସ୍ମାସ୍ସ-।

ଝଲତୋ ସ୍ମାସ୍ସ ନା ହୋତି ୱା; ଅଅଗ୍ଗିନା ଅଗ୍ଗିସ୍ମା ଦଦ୍ଧିନା, ଦଦ୍ଧିସ୍ମା, ଭିକ୍ଖୁନା, ଭିକ୍ଖୁସ୍ମା, ସଯମ୍ଭୁନା, ସଯମ୍ଭୁସ୍ମା।

ଲା ଯୋନଂ ୱୋ ପୁମେ-।

ଲତୋ ଯୋନଂ ୱୋ ହୋତି ୱା ପଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଭିକ୍ଖୱୋ, ଭିକ୍ଖୂ, ସଯମ୍ଭୁୱୋ, ସଯମ୍ଭୁ—-ପୁମେତି-କିଂ?ଆଯୂନି।

ଜନତ୍ୱାଦିତୋ ନୋ ଚ-।

ଜନ୍ତ୍ୱାଦିତୋ ଯୋନଂ ନୋ ହୋତି ୱୋ ଚ ୱା ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଜନ୍ତୁନୋ, ଜନ୍ତୱୋ, ଜନ୍ତୁଯୋ, ଗୋତ୍ରଭୁନୋ, ଗୋତ୍ରଭୁୱୋ, ଗୋତ୍ରଭଅ, ସହଭୁନୋ, ସହଭୁୱୋ, ସହଭୁ।

କୁତୋ-।

କୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତତୋ ଯୋନଂ ନୋ ୱା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ୱିଦୁନୋ, ୱିଦୂ, ୱିଞ୍ଞୁନୋ, ୱିଞ୍ଞ, ସବ୍ବଞ୍ଞୁନୋ, ସବ୍ବଞ୍ଞ।

ଲୋପୋ’ମୁସ୍ମା-।

ଅମୁସଦ୍ଦତୋ ଯୋନଂ ଲୋପୋୱ ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଅମୂ ପୁମେତ୍ୱେୱ-ଅମୁଯୋ,ଅମୂନି; ୱୋ’ପୱାଦା’ଯଂ।

ନ ନୋ ସସ୍ସ-।

ଅମୁସ୍ମା ସସ୍ସ ନୋ ନ ହୋତି; ଅମୁସ୍ସ, ନୋତି-କିଂ? ଅମୁଯା।

ଯୋଲୋପନିସୁ ଦୀଘୋ-।

ଯୋନଂ ଲୋପେ ନିସୁୱ ଦୀଘୋ ହୋତି; ଅଟ୍ଠି, ଅଟ୍ଠୀନି; ଯୋଲୋପ ନିସୂତି-କିଂ? ରତ୍ତିଯୋ।

ସୁନଂହିସୁ-।

ଏସୁ ନାମସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି; ଅଗ୍ଗୀସୁ, ଅଗ୍ଗୀନଂ, ଅଗ୍ଗୀହନି।

ପଞ୍ଚାଦୀନଂ ଚୁଦ୍ଦସନ୍ନମ-।

ପଞ୍ଚାଦୀନଂ ୱଦ୍ଦସନ୍ନଂ ସୁନଂହିସ୍ୱ ହୋତି; ପଞ୍ଚସୁ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ, ପଞ୍ଚହି, ଛସୁ, ଛନ୍ନ, ଛହି; ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠାରସା।

ଯୱାଦୋ ନ୍ତୁସ୍ସ-।

ଯୱାଦିସୁ ନ୍ତୁସ୍ସ ଅ ହୋତି; ଗୁଣୱନ୍ତା, ଗୁଣୱନ୍ତଂ, ଗୁଣୱନ୍ତେ, ଗୁଣୱନ୍ତେନ, ଇଚ୍ଚାଦି--ଯ୍ୱାଦୋତି-କିଂ? ଗୁଣୱା ତିଟ୍ଠତି। ଅମୁସ୍ସା-ମା।

ନ୍ତସ୍ସ ଚ ଟ ୱଂସେ-।

ଅଂସେସୁ ନ୍ତପ୍ପଚ୍ଚଯସ୍ସ ଟ ହୋତି ୱା ନ୍ତୁସ୍ସ ଚି;' ଯଂ ଯଂ ହିରାଜ ଭଜତି ସତଂ ୱା ଯଦି ୱା ଅସଂ'' କିଚ୍ଚାନି କୁବ୍ବସ୍ସ କରେଯ୍ଯ କିଚ୍ଚଂ''ହିମୱଂଚ ପବ୍ବତଂ','ସୁଜାତି ମନ୍ତୋ'ପି ଅଜାତିମସ୍ସ' ଯୋଗୱିଭାଗେନାଞ୍ଞତ୍ରାପି'ଚକ୍ଖୁମା ଅନ୍ଧିତା ହୋନ୍ତି'' ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯା ପନ ଭିକ୍ଖୂ ୱଣ୍ଣୱା ହୋନ୍ତି।'

ଯୋସ୍ୱକ୍ଚିସ୍ସ ପୁମେ-।

ଝସଞ୍ଞସ୍ସ ଇସ୍ସ ଯୋସୁ ୱା ଟ ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ;ଅଗ୍ଗଯୋ ଅଗ୍ଗୀ--ଝଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ଇକାରନ୍ତସମୁଦାଯସ୍ସ ଟୋ ମା ସିଯାତିରତ୍ତିଯୋ; ଇଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ଦଣ୍ଡିନୋ; ପୁମ୍ୱେତି-କିଂ; ଅଟ୍ଠି।

ୱେୱୋସୁ ଲୁସ୍ସ-।

ଲସଞ୍ଞସ୍ସ ଉସ୍ସ ୱେୱୋସୁ ଟ ହୋତି; ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୱୋ, ୱେୱୋସୂତି-କିଂ?ଚନ୍ତୁଯୋ; ଉଗ୍ଗହଣଂ କିଂ; ସଯମ୍ଭୁୱୋ।

ଯୋମ୍ହି ୱା କ୍ୱଚି-।

ଯୋମ୍ହୀ କ୍ୱଚି ଲସଞ୍ଞସ୍ସ ୱା ଟ ହୋତି; ହେତଯୋ,'ନନ୍ଦନ୍ତି ତଂ କୁରଯୋ ଦସ୍ସନେନ ଅଜ୍ଜେୱ ତଂ କୁରଯୋ ପାପଯାତୁ' ୱାତି-କିଂ ହେତୁଯୋ।

ପୁମାଲପନେ ୱେୱୋ-।

ଲସଞ୍ଞତୋ ଉତୋ ଯୋସ୍ସାଲପନେ ୱେୱୋ ହୋନ୍ତି ୱା ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୱୋ, ଭିକ୍ଖୂ--ପୁମେତି-କିଂ; ଆଯୂନି; ଆଲପନେତି-କିଂ?ଚନ୍ତୁଯୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି; ଲୁତାଦ୍ୱେୱ୍ୱେ-ଧେନୁଯୋ,ସଯମ୍ଭୁୱୋ।

ସ୍ମାହିସ୍ମିନ୍ନଂ ମ୍ହାଭିମ୍ହି-।

ନାମସ୍ମା ପରେସଂ ସ୍ମାହିସ୍ମିନ୍ନଂ ମ୍ହାଭିମ୍ହି ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥା କ୍କମଂ; ବୁଦ୍ଧମ୍ହା, ବୁଦ୍ଧସ୍ମା, ବୁଦ୍ଧେହି, ବୁଦ୍ଧମ୍ହି, ବୁଦ୍ଧସ୍ମିଂ--ବହୁଲାଧିକାରାପୱାଦୱୀସଯେ'ପି; ଦସସହସ୍ସିମ୍ହି ଧାତୁଯା।

ସୁହିସ୍ୱସ୍ସେ-।

ଅକାରନ୍ତସ୍ସ ସୁହିସ୍ୱେ ହୋତି; ବୁଦ୍ଧେସୁ, ବୁଦ୍ଧେହି।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ନମ୍ହି ଚ-।

ଅକାରନ୍ତାନଂ ସବ୍ବାଦୀନଂ ଏ ହୋତି ନମ୍ହି ସୁହିସୁଚ; ସବ୍ବେସଂ ସବ୍ବେସୁ, ସବ୍ବେହି--ସବ୍ବାଦୀନନ୍ତି-କିଂ?ବୁଦ୍ଧାନଂ; ଅସ୍ସେତ୍ୱେୱ ଅମୂସଂ।

ସବ୍ବ କତର କତମ ଉଭଯ ଇତର ଅଞ୍ଞ ଅଞ୍ଞତର ଅଞ୍ଞତମ;

ପୁବ୍ବପରାପରଦକ୍ଖିଣୁତ୍ତରାଧରାନି ୱୱତ୍ଥାଯମସଞ୍ଞାଯଂ-।

ଯତ୍ୟ ତ ଏତ ଇମ ଅମୁ କିଂ ଏକ ତୁମ୍ହ ଅମ୍ହ (ଇଚ୍ଚେତେ ସବ୍ବାଦଯୋ )

ସଂସାନଂ-।

ସବ୍ବାଦିତୋ ନଂୱଚନସ୍ସ ସଂସାନଂ ହୋନ୍ତି; ସବ୍ବେସଂ, ସବ୍ବେସାନଂ।

ଘପା ସସ୍ସ ସ୍ସା ୱା-।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ଘପତୋ ସସ୍ସ ସ୍ସା ୱା ହୋତି; ସବ୍ବସ୍ସା, ସବ୍ବାଯ, ପଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ।

ସ୍ମିନୋ ସ୍ସଂ-।

ସବ୍ବାଦୀନଂ ଘପତୋ ସ୍ମିନୋ ସ୍ସଂ ୱା ହୋତି; ସବ୍ବସ୍ସଂ, ସବ୍ବାଯ; ଅମୁସ୍ସଂ, ଅମୁଯା।

ଯଂ-।

ଘପତୋ ସ୍ମିନୋ ଯଂ ୱା ହୋତି; କଞ୍ଞାଯଂ, ଦଞ୍ଞାଯ, ରତ୍ତିଯଂ, ରତ୍ତିଯା, ୱଧୁଯଂ, ୱଧୁଯା, ସବ୍ବାଯଂ, ସବ୍ବାଯ, ଅମୁଯଂ, ଅମୁଯା।

ତିଂ ସଭାପରିସାଯ-।

ସଭାପରିସାହି ସ୍ମିନୋ ତିଂ ୱା ହୋତି; ସଭତିଂ, ସହାଯ, ପରିସତିଂ, ପରିସାଯ।

ପଦାଦୀହି ସି-।

ଏହି ସ୍ମିନୋ ସି ହୋତି ୱା, ପଦସି, ପଦସ୍ମିଂ, ବିଲସି, ବିଲସ୍ମିଂ।

ନାସ୍ସ ସା-।

ପଦାଦୀହି ନାସ୍ସ ସା ହୋତି ୱା; ପଦସା, ପଦେନ, ବିଲସା, ବିଲେନ।

କୋଧାଦୀହି-।

ଏହି ନାସ୍ସ ସା ହୋତି ୱା; କୋଧସା, କୋଧେନ, ଅତ୍ଥସା, ଅତ୍ଥେନ।

ଅତେନ-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ପରସ୍ସ ନାୱଚନସ୍ସ ଏନାଦେସୋ ହୋତି; ବୁଦ୍ଧେନ; ଅତୋତି-କିଂ?ଅଗ୍ଗିନା।

ସିସ୍ସୋ-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସିସ୍ସ ଓ ହୋତି; ବୁଦ୍ଧୋ; ଅତୋ ତ୍ୱେୱ-ଅଗ୍ଗି।

କ୍ୱଚେ ୱା-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସିସ୍ସ ଏ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି;'ୱନପ୍ପ ଗୁମ୍ବେ ଯଥା ଫୁସ୍ସିତଗ୍ଗେ' ଅପୱାଦୱିସଯେ'ପି ବହୁଲଂ ୱିଧାନା, ସୁଖେ, ଦୁକ୍ଖେ—ୱାତି-କିଂ? ୱନପ୍ପଗୁମ୍ବୋ; କ୍ୱଚୀତି-କିଂ? ପକ୍ଖେ ସବ୍ବତ୍ଥ ମା ହୋତୁ।

ଅଂ ନପୁଂସକେ-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗେ ରୂପଂ।

ଯୋନଂ ନି-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଯୋନଂ ନି ହୋତି ନପୁଂସକେ; ସଵ୍ଵାନି, ରୂପାନି –-ନିଚ୍ଚଞ୍ଜିଧାନେ ଫଲମେକଚ୍ଚାଦିସଵ୍ଵାଦନଂ ପଠମାଯ।

ଝଲା ୱା-।

ଝଲତୋ ଯୋନଂ ନି ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ; ଅଟ୍ଠିନି, ଅଟ୍ଠୀ, ଆଯୂନି, ଆଯୂ।

ଲୋପୋ-।

ଝଲତୋ ଯୋନଂ ଲୋପୋ ହୋତି; ଅଟ୍ଠୀ, ଆଯୂ, ଅଗ୍ଗୀ, ଭିକ୍ଖୂ, ଝଲାଦ୍ୱେୱ-ଅଗ୍ଗଯୋ; ପଗେୱ କସ୍ମା ନ ହୋତି; ଅନ୍ତରଙ୍ଗତ୍ତା ଆକରସ୍ସ।

ଜନ୍ତୁତ୍ୱୀଘେପେହି ୱା-।

ଜନ୍ତୁହେତୂହି ଈକାରନ୍ତେହି ଘପସଞ୍ଞେହିୱ ପରେସଂ ଯୋନଂ ୱା ଲୋପୋ ହୋତି; ଜନ୍ତୁ ଜନ୍ତୁଯୋ, ହେତୁ ହେତୁଯୋ, ଦଦ୍ଧୀ ଦଦ୍ଧୀଯୋ, କଞ୍ଞା କଞ୍ଞାଯୋ, ରତ୍ତୀ ରତ୍ତିଯୋ, ଇତ୍ଥୀ ଇତ୍ଥିଯୋ, ଦେଣୂ ଦେଣୁଯା, ୱ୍ୈଧୂ ୱଧୁଯୋ।

ଯେପସ୍ସିୱଣ୍ଣସ୍ସ-।

ପସଞ୍ଞସ୍ସ ଇୱଣ୍ଣସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ୱା ଯକାରେ; ରତ୍ତ୍ୟୋ ରତ୍ଯା ରତ୍ୟଂ, ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞୋ ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞା ପୋକ୍ଖରଞ୍ଞଂ–-ୱାଦ୍ୱେୱ-ରତ୍ତିଯୋ; ପସ୍ସାତି-କିଂ?ଦଦ୍ଧିଯୋ; ଇୱଣ୍ଣସ୍ସାତି-କିଂ? ଧେନୁଯୋ ୱଧୁଯା; କ୍ୈଥଂ; ଅନୁଞ୍ଞାତୋ ଅହଂ ମତ୍ଯାତି?' ଯେ ପସ୍ସା'ତି-ଯୋଗୱିଭାଗା।

ଗସୀନଂ-।

ନାମସ୍ମା ଗସୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ୱିଚ୍ଛନ୍ତରାଭାୱେ; ଭୋ ପୁରିସ, ଅଯଂ ଦଦ୍ଧୀ।

ଅସଂଖ୍ୟେହି ସଵ୍ଵାସଂ-।

ଅୱିଜ୍ଜମାନସଙ୍ଖ୍ୟେହି ପରାସଂ ସଵ୍ଵାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋହୋତି;ୱ ୱା ଏୱଏୱଂ। ଏତସ୍ମାଯେୱ ଲିଙ୍ଗା [ ] ଅସଙ୍ଖ୍ୟେହି ସ୍ଯାଥୁପ୍ପତ୍ତିନୁମୀଯତେ।

ଏକତ୍ଥତାଯଂ-।

ଏକତ୍ଥୀଭାୱେ ସଵ୍ଵାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ବହୁଲଂ; ପୁତ୍ତୀଯତି, ରାଜପୁରିସୋ, ୱାସିଟ୍ଠୋ–- କ୍ୱଚି ନ ହୋତି ବହୁଲଂ ୱିଧାନା; ପରନ୍ତପୋ। ଭଗନ୍ଦରୋ, ପରସ୍ସପଦଂ, ଅତ୍ତନୋପଦଂ, ଗୱମ୍ପତି, ଦେୱାନମ୍ପିଯତିସ୍ସୋ, ଅନ୍ତେୱାସୀ, ଜନେସୁତୋ, ମମତ୍ତଂ, ମାମକୋ।

ପୁବ୍ବସ୍ମାମାଦିତୋ-।

ଅମାଦେକତ୍ଥା ପୁବ୍ବଂ ଯଦେକତ୍ଥଂ ତତୋ ପରାସଂ ସଵ୍ଵାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି; ଅଧିତ୍ଥୀ–-ଇଧ ନ ହୋତି ବହୁଲଂ ୱିଧାନା, ଯଥାପରିଯା, ଯଯଥାପରିସାଯ; ପୁବ୍ବସ୍ମାତି-କିଂ?ଗାମଂ ଗତୋ।

ନାତୋମପଞ୍ଚମିଯା-।

ଅମାଦେକତ୍ଥା ପୁବ୍ବଂ ଯଦେକତ୍ଥମକାରନ୍ତଂ ତତୋ ପରାସଂ ସଵ୍ଵାସଂ ୱିଭତ୍ତୀନଂ ଲୋପୋ ନ ହୋତି ଅସ୍ତୁ ଭୱତ୍ଵପଞ୍ଚମ୍ଯା; ଉପକୁମ୍ଭଂ, ଅପଞ୍ଚମିଯାତି-କିଂ? ଉପକୁମ୍ଭା ଆନଯ।

ୱା ତତିଯାସତ୍ତମିନଂ-

ଅମାଦେକଣ୍ଡା ପୁଙ୍କଂ ଯଦେକଣ୍ଡମକାରନ୍ତଂ ତତୋ ପରାସଂ ତତିଯାସତ୍ତମିନଂ ୱା ଅଂ ହୋତି; ଉପକୁମ୍ଭେନ କତଂ, ଉପକୁମ୍ଭଂ କତଂ, ଉପକୁମ୍ଭେ ନିଧେହି, ଉପକୁମ୍ଭଂ ନିଧେହି।

ରାଜସ୍ସି ନାମ୍ହି-।

ନାମ୍ହି ରାଜସ୍ସି ୱା ହୋତି; ସଙ୍କଦଣ୍ଡେନ ରାଜିନା; ୱାତ୍ୱେ ୱରଞ୍ଜ୍ଞା।

ସୁନଂହିସୂ-।

ରାଜସ୍ସ ଉ ହୋତି ୱା ସୁନଂହିସୁ; ରାଜୁସୁ ରାଜେସୁ, ରାଜୂନଂ ରଞ୍ଜ୍ଞଂ, ରାଜୂଭି ରାଜେଭି।

ଇମସ୍ସାନିତ୍ଥିଯଂ ଟେ-।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନିତ୍ଥିଯଂ ଟେ ହୋତି ୱା ସୁନଂହିସୁ; ଏସୁ ଇମେସୁ, ଏସଂ ଇମେସଂ, ଏହି ଇମେହି--ଅନିତ୍ଥିଯନ୍ତି-କିଂ? ଇମାସୁ, ଇମାଯଂ, ଇମାହି।

ନାମ୍ହନିମି-।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନିତ୍ଥିଯଂ ନାମ୍ହି ଅନ୍ିମି ଇଚ୍ଚାଦେସା ହୋନ୍ତି; ଅନେନ, ଇମିନା; ଅନିତ୍ଥିଯଂତ୍ୱେୱ-ଇମାଯ।

ସୀମ୍ହନପୁଂସକସ୍ସାଯଂ-।

ଇମସଦ୍ଦସ୍ସାନପୁଂସକସ୍ସ ଅଯଂ ହୋତି ସିମ୍ହି; ଅଯଂ ପୁରିସୋ, ଅଯଂ ଇତ୍ଥୀ; ଅନପୁଂସକସ୍ସାତି-କିଂ?ଇମଂ।

ତ୍ୟତେତାନଂ ତସ୍ସ ସୋ-

ତ୍ୟତେତାନମନପୁଂସକାନଂ ତସ୍ସ ସୋ ହୋତି ସିମ୍ହି; ସ୍ୟୋ ପୁରିସୋ, ସ୍ୟା ଇତ୍ଥି; ଏୱଂ ସୋ, ସା, ଏସୋ, ଏସା --ଅନପୁଂସକ ସ୍ସେୱ୍ୱ-ତ୍ୟଂ, ତଂ, ଏତଂ।

ମସ୍ସାମୁସ୍ସ-।

ଅନପୁଂସକସ୍ସାମୁସ୍ସ ମକାରସ୍ସ ସୋ ହୋତି ସିମ୍ହି; ଅସୁ ପୁରିସୋ, ଅସୁ ଇତ୍ଥି।

କେ ୱା-।

ଅମୁସ୍ସ ମସ୍ସ କେ ୱା ସୋ ହୋତି; ଅସୁକୋ ଅମୁକୋ, ଅସୁକା ଅମୁକା, ଅସୁକଂ ଅମୁକଂ, ଅସୁକାନି ଅମୁକାନି।

ତତସ୍ସ ନୋ ସବ୍ବାସୁ-।

ତସଦ୍ଦସ୍ସ ତସ୍ସ ନୋ ୱା ହୋତି ସବ୍ବାସୁୱିଭତ୍ତୀସୁ; ନେ, ତେ, ନାଯୋ, ତାଯୋ, ନଂ, ତଂ, ନାନି, ତାନି ଇଚ୍ଚାଦି।

ଟ ସସ୍ମାସ୍ମିଂସ୍ସାଯଯସ୍ସଂସ୍ସାସଂମ୍ହାମ୍ହିସ୍ୱିମସ୍ସ ଚ-।

ସାଦିସ୍ୱିମସ୍ସ ତତସ୍ସ ଚ ଟୋ ୱା ହୋତି; ଅସ୍ିମସ୍ସ, ଅସ୍ମା, ଇମସ୍ମା, ଅସ୍ମିଂ ଇମସ୍ମିଂ,ଅସ୍ସାଯ ଇମିସ୍ସାଯ, ଅସ୍ସଂ ଇମସ୍ସଂ, ଅସ୍ସା ଇମିସ୍ସା, ଆସଂ ଇମାସଂ, ଅମ୍ହା ଇମମ୍ହା, ଅମ୍ହି ଇମମ୍ହି; ଅସ୍ସ ତସ୍ସ, ଅସ୍ମା ତସ୍ମା, ଅସ୍ମିଂ ତସ୍ମିଂ, ଅସ୍ସାଯ ତସ୍ସାଯ, ଅସ୍ସଂ ତସ୍ସଂ, ଅସ୍ସା ତସ୍ସା, ଆସଂ ତାସଂ, ଅମ୍ହା ତମ୍ହା, ଅମ୍ହି ତମ୍ହି। ସ୍ସାଯାଦିଗ୍ଗହଣ ମାଦେସନ୍ତରେ ମା ହୋତୁତୀ।

ଟା ସିସ୍ମିସ୍ମା-।

ଇସିସ୍ମା ସିସ୍ସ ଟେ ୱା ହୋତି;’ ଯୋନଜ୍ଜ ୱିନଯେ କଙ୍ଖଂ ଅତ୍ଥଧମ୍ମୱିଦୂ ଇସେ’ ୱାଦ୍ଧେୱ-ଇସି।

ଦୁତିଯସ୍ସ ଯୋସ୍ସ-।

ଇସିସ୍ମା ପରସ୍ସ ଦୁଯାଯୋସ୍ସ ଟେ ୱା ହୋତି;’ ସମଣେ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ୱନ୍ଦେ ସମ୍ପନ୍ନଚରଣେ ଇସେ’ ୱାଦ୍ଧେୱ-ଇସଯୋ ପସ୍ସ; ଦୁତିଯସ୍ସାତି-କିଂ?ଇସଯୋ ତିଟ୍ଠନ୍ତି।

ଏକଚ୍ଚାଦିଗତୋ-।

ଅକାରନ୍ତେହି ଏକଚ୍ଚାଦୀହି ଯୋନଂ ଟେ ହୋତି; ଏକଚ୍ଚେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି, ଏକଚ୍ଚେ ପସ୍ସ—ଅତୋତି-କିଂ? ଏକଚ୍ଚାଯୋ; ଏୱଂ ଏସସ ପଠମ।

ନ ନିସ୍ସ ଟା-।

ଏକଚ୍ଚାଦୀହି ପରସ୍ସ ନିସ୍ସ ଟା ନ ହୋତି; ଏକଚ୍ଚାନି।

ସଦ୍ଧାଦୀହି ପରସ୍ସ ନିସ୍ସ ଟା ନ ହୋତି; ସଦ୍ଧାନି।

ଯେଯାନମେଟ-।

ଅକାରନ୍ତେହି ସଦ୍ଧାଦୀହି ଯୋନମେଟ ହୋତି; ସଦ୍ଧେ ତିଟ୍ଠନ୍ତି ସଦ୍ଧେ ପସ୍ସ; ଅତୋତ୍ୱେୱ-ସଦ୍ଧାଯୋ।

ନାଞ୍ଞଞ୍ଚ ନାମପ୍ପଧାନା-।

ନାମଭୂତେହି ଅପ୍ପଧାନେହି ଚ ସଦ୍ଧାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ ଯଂ ଚଞ୍ଞଂ ସଦ୍ଧାଦିକାରିଯନ୍ତଂ ନ ହୋତି; ତେ ସଦ୍ଧା, ତେ ପିଯସଦ୍ଧା, ତେ ଅତି ସଦ୍ଧା।

ତତିଯତ୍ଥଯୋଗେ-।

ତତିଯତ୍ଥେନ ଯୋଗେ ସଦ୍ଧାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ ଯଂ ଚଞ୍ଞଂ ସଦ୍ଧାଦି କାରିଯନ୍ତଂ ନ ହୋତି; ମାସେନପୁବ୍ଧାନଂ ମାସପୁବ୍ଧାନଂ।

ଚତ୍ଥସମାସେ-।

ଚତ୍ଥସମାସୱିସଯେ ସଦ୍ଧାଦୀହି ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ ଯଂ ଚଞ୍ଞଂ ସଦ୍ଧାଦି କାରିଯନ୍ତଂ ନ ହୋତି; ଦକ୍ଖିଣୁତ୍ତରପୁବ୍ଧାନଂ—ସମାସେତି-କିଂ?ଅମୁସଞ୍ଚ ତେସଞ୍ଚ ଦେହି।

ୱେଟ-।

ଚତ୍ଥସମାସୱିସଯେ ସଦ୍ଧାଦୀହି ଯସ୍ସେଟ ୱୁତ୍ତୋ ତସ୍ସ ୱା ହୋତି; ପୁବ୍ଧୁତ୍ତରେ, ପୁବ୍ଧୁତ୍ତରା।

ପୁବ୍ଧାଦୀହି ଛହି-

ଏତେହି ପୁବ୍ଧାଦୀହି ଛହି ସୱିସଯେ ଏଟ ୱା ହୋତି?ପୁବ୍ଧେ ପୁବ୍ଧା, ପରେ ପରା, ଅପରେ ଅପରା,ଦକ୍ଖିଣେ ଦକ୍ଖିଣା, ଉତ୍ତରେ ଉତ୍ତରା, ଅଧରେ ଅଧରା—ଛହୀତି-କିଂ?ଯୋ।[ ]

ମନାଦୀହି ସ୍ମିଂସଂନାସ୍ମାନଂ ସିସୋଓସାସା-।

ମନାଦୀହି ସମୀମାଦୀନଂ ସିସୋଓସାସା ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କଂ; ମନସି ମନସ୍ମିଂ, ମନସୋ ମନସ୍ସ, ମନୋ ମନଂ, ମନସା ମନେନ, ମନସା ମନସ୍ମା—-

କଥଂ? ପୁତ୍ତୋ ଜାତୋ ଅଓ୍ୱେତସୋ, ହିତ୍ୱା ଯାତି ସୁମେଧସୋ; ସୁଦ୍ଧୁଉରଓ୍ୱାସସା, ହେମକପଲ୍ଲଣଓ୍ୱାସସେତି-ସକତ୍ଥେ ଣନ୍ତା।

ମନ ତମ ତପ ତେଜ ସିର ଉର ଓ୍ୱଚ ଓଜ ରଜ ଯସ ପଯ

ସରଓ୍ୱଯଯାଯଓ୍ୱାସଚେତା ଜଲାସଯାକ୍ଲଯଲୋହପଟମନେସୁ-।

ସତୋ ସବ୍ଭେ-।

ସନ୍ତସଦ୍ଦସ୍ସ ସବ ଭଓ୍ୱତି ଭକାରେ; ସବ୍ଭି।

ଭଓ୍ୱତୋ ଓ୍ୱା ହୋନ୍ତୋ ଗଯୋନାସେ-।

ଭଓ୍ୱନ୍ତସଦ୍ଦସ୍ସ ଭୋନ୍ତାଦେସୋ ଓ୍ୱା ହୋତି ଗଯୋନାସେ; ଭୋନ୍ତ, ଭଓ୍ୱଂ, ଭୋନ୍ତୋ, ଭଓ୍ୱନ୍ତୋ, ଭୋତା, ଭଓ୍ୱତା, ଭୋତୋ, ଭଓ୍ୱତୋ–-ଭୋ ଇତି-ଆମନ୍ତଣେ ନିପାତୋ'କୁତୋନୁ ଆଗଚ୍ଛଥ ଭୋ ତଯୋ ଜନା'ଏଓ୍ୱଂ ଭନ୍ତେତି-ଭଦ୍ଦେତି-ସଦ୍ଦନ୍ତରେନ ସିଦ୍ଧଂ;ଭଦ୍ଦନ୍ତ ଇତି-ଦସ୍ସ ଦ୍ୱିଭାଓ୍ୱେନ।

ସିସ୍ସାଗ୍ଗିତୋ ନି-।

ଅଗ୍ଗିସ୍ମା ସିସ୍ସ ନି ହୋତି ଓ୍ୱା; ଅଗ୍ଗିନୀ,ଅଗ୍ଗି।

ନ୍ତସ୍ସଂ-।

ସିମ୍ହି ନ୍ତପ୍ପଚ୍ଚଯସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ଓ୍ୱା; ଗଚ୍ଛଂ, ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ।

ଭୁତୋ-।

ଭୁଧାତୁତୋ ନ୍ତସ୍ସ ଅଂ ହୋତି ସିମ୍ହି ନିଚ୍ଚଂ ପୁନବ୍ବିଧାନା; ଭଓ୍ୱଂ।

ମହନ୍ତରହନ୍ତାନଂ ଟା ଓ୍ୱା-।

ସିମ୍ହି ମହନ୍ତାରହନ୍ତାନଂ ନ୍ତସ୍ସ ଟା ଓ୍ୱା ହୋତି; ମହା, ମହଂ, ଅରହା, ଅରହଂ।

ନ୍ତୁସ୍ସ-।

ସିମ୍ହି ନ୍ତୁସ୍ସଟା ହୋତି; ଗୁଣଓ୍ୱା।

ଅଂଙଂ ନପୁଂସକେ-।

ନ୍ତୁସ୍ସ ଅଂଙଂ ହୋନ୍ତି ସିମ୍ହି ନପୁଂସକେ; ଗୁଣଓ୍ୱଂ କୁଲଂ, ଗୁଣଞ୍ଚ ନ୍ତଂ କୁଲଂ–-ନପୁଂସକେତି କିଂ? ସୀଲଓ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁ।

ହିମଓ୍ୱତୋ ଓ୍ୱା ଓ-।

ହିମଓ୍ୱତୋ ସିମ୍ହି ନ୍ତୁସ୍ସ ଓ ଓ୍ୱା ହୋତି; ହିମଓ୍ୱନ୍ତୋ, ହିମଓ୍ୱା।

ରାଜାଦିଯୁଓ୍ୱାଦିତ୍ୱା -।

ରାଜାଦୀହି ଯଯୁଓ୍ୱାଦୀହି ଚ ସିସ୍ସ ଆ ହୋତି; ରାଜା, ଯଯୁଓ୍ୱା–-ରାଜ ବ୍ରହ୍ମ ସଖ ଅତ୍ତ ଆତୁମ।

ଧମ୍ମୋ ୱାଞ୍ଜଞ୍ଜେ-।

ଦଢହଧମ୍ମା; (ଦଢହଧମ୍ମୋ) ଅସ୍ମା।

ଇମୋ ଭାୱେ-।

ଅଣିମା, ଲଘିମା–-ଯୁୱ ସା ସୁୱା ମଘୱ ପୁମ ୱତ୍ତହା

ୱାମ୍ହାନଦ୍ଧ -।

ରାଜାଦୀନଂ ଯୁୱାଦୀନଂ ଚାନଙି ହୋତି ୱାମ୍ହି; [ ] ରାଜାନଂ, ରାଜଂ, ଯୁୱାନଂ, ଯୁୱଂ।

ଯୋନମାନୋ-।

ରାଜାଦୀହି ଯୁୱାଦୀହି ଚ ଯୋନମାନୋ ୱା ହୋତି; ରାଜାନୋ, ଯୁୱାନୋ–-ୱାତ୍ୱେୱ-ରାଜା,ରାଜେ, ଯୁୱା, ଯୁୱେ।

ଆଯୋ ନୋ ଚ ସଖା-।

ସଖତୋ ଯୋନମାଯୋନୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଆନୋ ଚ; ସଖାଯୋ, ସଖିନୋ, ସଖାନୋ?ୱାତ୍ୱେୱ-ସଖା, ସଖେ।

ଟେ ସ୍ମିନୋ-।

ସଖତୋ ସ୍ମିନୋ ଟେ ହୋତି; ସଖେ ନିଇତ୍ଥୋ’ଯମାରଦ୍ଧୋ।

ନୋନାସେସ୍ୱି-।

ସଖସ୍ସ ଇ ହୋତି ନୋନାସେସୁ; ସଖିନୋ, ସଖିନା, ସଖିସ୍ସ।

ସ୍ମାନଂସୁ ୱା-।

ସଖସ୍ସ ୱା ଇ ହୋତୀ ସ୍ମାନଂସୁ; ସଖିସ୍ମା, ସଖସ୍ମା, ସଖୀନଂ, ସଖାନଂ।

ଯୋସ୍ୱଂହିସୁ ଚାରଙି-।

ସଖସ୍ସ ୱା ଆରଙି ହୋତି ଯୋସ୍ୱଂହିସୁସ୍ମାନଂସୁ ଚ; ସଖାରୋ ସଖାଯୋ, ସଖାରେସୁ, ସଖେସୁ,ସଖାରଂ, ସଖଂ, ସଖାରେହି, ସଖେହି, ସଖାରା, ସଖାରସ୍ମା, ସଖାରାନଂ, ସଖାନଂ।

ଲତୁପିତାଦିନମସେ-।

ଲତୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଂ ଚାରଙି ଭୋତି ସତୋ’ଞ୍ଞତ୍ର; କତ୍ତାରୋ, ପିତରୋ, କତ୍ତାରଂ, ପିତରଂ, କତ୍ତାରା, ପିତରା, କତ୍ତରି, ପିତରି–-ଅସେତି-କିଂ?କତ୍ତୁନୋ, ପିତୁନୋ।

ନମ୍ହି ୱା-।

ନମ୍ହି ଲତୁପିତାଦୀନମାରଙି ୱା ହୋତି; କତ୍ତାରାନଂ, କତ୍ତୁନଂ, ପିତରାନଂ, ପିତୁନ୍ନଂ।

ଆ-୧

।

ନମ୍ହି ଲତୁପିତାଦୀନମା ୱା ହୋତି; କତ୍ତାନଂ, କତ୍ତୂନଂ, ପିତାନଂ, ପିତୁନ୍ନଂ।

ସଲୋପୋ-।

ଲତୁପିତାଦୀହି ସସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି; କତ୍ତୁ, କତ୍ତୁନୋ, ସକମନ୍ଧାତୁ, ସକମନ୍ଧାତୁନୋ, ପିତୁ, ପିତୁନୋ।

ସୁହିସ୍ୱାରଙ୍-।

ସୁହିସୁ ଲତୁପିତାଦୀନମରଙ୍ ୱା ହୋତି; କତ୍ତାରେସୁ, କତ୍ତୁସୁ, ପିତରେସୁ, ପିତୁସୁ, କତ୍ତାରେହି, କତ୍ତୁହି, ପିତରେହି, ପିତୁହି।

ନଜ୍ଜାଯୋସ୍ୱାମ-।

ଯୋସୁ ନଦୀସଦ୍ଦସ୍ସ ଆମି ୱା ହୋତି; ନଜ୍ଜାଯୋ, ନଦିଯୋ।

ଟି କତିମ୍ହା-।

କତିମ୍ହା ଯୋନଂ ଟି ହୋତି; କତି ତିଟ୍ଠନ୍ତି, କତି ପସ୍ସ।

ଟ ପଞ୍ଚାଦିହି ଚୁଦ୍ଦସହି-।

ପଞ୍ଚାଦୀହି ଚୁଦ୍ଦସହି ସଂଖ୍ୟାହି ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି; ପଞ୍ଚ ପଞ୍ଚ, ଏୱଂ ଯାୱ ଅଟ୍ଠାରସା--ପଞ୍ଚାଦୀହୀକି-କିଂ? ଦ୍ୱେ ତଯୋ ଚତ୍ତାରୋ; ଚୁଦ୍ଦସଭୀତି-କିଂ? ଦ୍ୱେୱୀସତିଯୋ।

ଉଭଗୋହି ଟୋ-।

ଉଭଗୋହି ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି; ଉଭୋ, ଉଭୋ, ଗାୱୋ, ଗାୱୋ--କଥଂ? ଇମେକରତ୍ତିଂ ଉଭଯୋ ୱସାମାତି- ଟୋମ୍ହି ଯକାରାଗମୋ।

ଆରଙ୍ସ୍ମା-।

ଆରଙାଦେସତୋ ପରେସଂ ଯୋନଂ ଟୋ ହୋତି; ସଖାରୋ, କତ୍ତାରୋ, ପତରୋ।

ଟୋଟେ ୱା-।

ଆରଙାଦେସମ୍ହା ଯୋନଂ ଟୋଟେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ସଖାରୋ, ସଖାରେ, ସଖାରୋ--ଟୋଗ୍ଗହଣଂ ଲାଘୱତ୍ଥଂ।

ଟା ନାସ୍ମାନଂ-।

ଆରଙାଦେସମ୍ହା ନାସ୍ମାନଂ ଟା ହୋତି; କତ୍ତାରା, କତ୍ତାରା, କ୍ୱଚି ୱା ହୋତି ବହୁକୁଲାଧିକାରା; ଏତାଦିସା ସଖାରସ୍ମା

ଟି ସ୍ମିନୋ-।

ଆରଙାଦେସମ୍ହା ସ୍ମିନୋ ଟି ହୋତି; କତ୍ତରି, ପିତରି।

ଦିୱାଦିତୋ-।

ଦିଓ୍ୱାଦୀହି ନାମେହି ସ୍ମିନୋ ଟି ହୋତି; ଦିଓ୍ୱି, ଭୁଓ୍ୱି––ନିଚ୍ଚଂ ଓ୍ୱକାରାଗମୋ।

ରସ୍ସାରଙ୍ଗି-।

ସ୍ମିମ୍ହି ଆରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି; କତ୍ତରି, ନତ୍ତରି।

ପିତାଦୀନମନତ୍ତ୍ୱାଦୀନଂ-।

ନତ୍ତ୍ୱାଦିଓ୍ୱଜ୍ଜିତାନଂ ପିତାଦୀନମାରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି ସବ୍ବାସୁ ୱିଭତ୍ତିସୁ; ପିତରୋ, ପିତରଂ––ଅନତ୍ତ୍ୱାଦୀନନ୍ତି କିଂ? ନତ୍ତାରୋ।

ୟୁୱାଦୀନଂ ସୁହିସ୍ୱାନଙ୍ଗି-।

ସୁହିସୁ ୟୁୱାଦୀନଂ ଆନଙ୍ଗି ହୋତି; ୟୟୁୱାନେସୁ, ୟୁୱାନେହି।

ନୋନାନେସ୍ୱା-।

ଏସୁ ୟୁୱାଦୀନମା ହୋତି; ୟୁୱାନୋ, ୟୁୱାନା, ୟୁୱାନେ।

ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ନାନେ-।

ୟୁୱାଦୀହିଂ ସ୍ମାସ୍ମିନ୍ନଂ ନାନେ ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମଂ; ୟୁୱାନା, ୟୁୱାନେ।

ୟୋନଂ ନୋନେ ୱା-।

ୟୁୱାଦୀହି ୟୋନଂ ନୋନେ ୱା ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମିଂ; ୟୁୱାନୋ ୟୁୱାନେ––ୱାତି-କିଂ?ୟୁୱେ ପସ୍ସ;ନୋଗ୍ଗହଣଂ ଲାଘୱତ୍ଥଂ।

ଇତୋ’ଞ୍ଞତ୍ଥେ ପୁମେ-।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନା ଇକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ୟୋନଂ ନୋନେ ୱା ହୋନ୍ତି ୟଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ, ତୋମରଂକୁସ ପାଣିନୋ, ତୋମରଂକୁସପାଣିନେ, ୱାତ୍ୱେୱ-ତୋମରଂକୁସପାଣୟୋ; ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି-କିଂ?ପାଣୟୋ।

ନେ ସ୍ମିନୋ କ୍ୱଚି-।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନା ଇକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ସ୍ମିନୋ ନେ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି;’ କତଞ୍ଞୁମ୍ହି ଚ ପୋସମ୍ହି ସୀଲୱନ୍ତେ ଅରିୟୱୁତ୍ତିନେ’ ୱାତ୍ୱେୱ-ଅରିୟୱୁତ୍ତିମ୍ହି; ପୁମେତ୍ୱେୱ-ଅରିୟୟୱୁତ୍ତିୟା।

ପୁମା-।

ପୁମସଦ୍ଦତୋ ସ୍ମିନୋ ୟଂ ୱୁତ୍ତଂ ତଂ ୱା ହୋତି; ପୁମାନେପୁମେ।

ନାମ୍ହି-।

ପୁମସ୍ସ ନାମ୍ହି ୟଂ ୱୁତ୍ତଂ ତଂ ୱା ହୋତି; ପୁମାନା ପୁମେନ।

ସୁମ୍ହା ଚ-।

ପୁମସ୍ସ ସୁମ୍ହି ଯଂ ୱୁଊଂ ତଂ ଆ ଚ ୱା ହୋତି; ପୁମାନେସୁ, ପୁମେସୁ, ପୁମାସୁ।

ଗସ୍ସଂ-।

ପୁମସଦ୍ଦତୋ ଗସ୍ସ ଅଂ ୱା ହୋତି; ଭୋ ପୁମଂ, ଭୋ ପୁମ, ଭୋ ଇତ୍ଥିପୁମଂ, ଭୋ ଇତ୍ଥିପୁମ।

ସାସ୍ସଂସେ ଚାନଙ୍-।

ସାସଦ୍ଦସ୍ସ ଆନଙ୍ ହୋତି ଅଂସେ ଗେ ଚ; ସାନଂ, ସାନସ୍ସ, ଭୋ ସାନ।

ୱଊହା ସନନ୍ନଂ ନୋନାନଂ-।

ୱଊହା ସନନ୍ନଂ ନୋନାନଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମ; ୱଊହା ନୋ, ୱଊହାନାନଂ।

ବ୍ରହ୍ମସ୍ସୁ ୱା-।

ବ୍ରହ୍ମସ୍ସୁ ୱା ହୋତି ସନଂସ୍ସୁ; ବ୍ରହ୍ମୁନୋ, ବ୍ରହ୍ମସ୍ସ, ବ୍ରହ୍ମୂନଂ ବ୍ରହ୍ମାନଂ।

ନାମ୍ହି-।

ବ୍ରହ୍ମସ୍ସୁ ହୋତି ନାମ୍ହି; ବ୍ରହ୍ମୁନା,

ପୁମକମ୍ମଥାମଦ୍ଧାନଂ ୱା ସସ୍ମାସୁ ଚ-।

ପୁଦୀନମୁ ହୋତି ୱା ସସ୍ମାସୁ ନାମ୍ହି ଚ; ପୁମୁନୋ, ପୁମସ୍ସ; ପୁମୁନା, ପୁମାନା, ପୁମୁନା, ପୁମାନା; କମ୍ମୁନୋ, କମ୍ମସ୍ସ; କମ୍ମୁନା କମ୍ମସ୍ମା; କମ୍ମୁନା, କମ୍ମନା; ଠାମୁନୋ, ଠାମସ୍ସ;ଠାମୁନା, ଠାମସ୍ମା; ଠାମୁନା, ଠାମେନ; ଅଦ୍ଧୁନୋ, ଅଦ୍ଧସ୍ସ; ଅଦ୍ଧୁନା, ଅଦ୍ଧସ୍ମା;ଅଦ୍ଧୁନା, ଅଦ୍ଧନା।

ଯୁୱା ସସ୍ସନୋ-।

ଯୁୱା ସସ୍ସୱା ଇନୋ ହୋତି, ଯୁୱିନୋ, ଯୁୱସ୍ସ।

ନୋତ୍ତାତୁମା-।

ଅତ୍ତାତୁମେହି ସସ୍ସ ନୋ ହୋତି ୱା; ଅତ୍ତନୋ, ଅତ୍ତସ୍ସ; ଆତୁମନୋ, ଆତୁମସ୍ସ।

ସୁହିସ୍ସୁ ନକ-।

ଅତ୍ତଆତୁମାନଂ ସୁହିସ୍ସୁ ୱା ନକ ହୋତି; ଅତ୍ତନେସୁ, ଅତ୍ତେସୁ, ଆତୁମନେସୁ, ଆତୁମେସୁ; ଅତ୍ତନେହି, ଅତ୍ତେହି; ଆତୁମନେହି, ଆତୁମେହି--କଥଂ? ୱେରିନେସୂତି-ନକ ଇତି ଯୋଗୱିଭାଗା।

ସ୍ମାସ୍ସନା ବ୍ରହ୍ମା ଚ-।

ବ୍ରହ୍ମ ଅତ୍ତଆତୁମେହି ଚ ସ୍ମାସ୍ସ ନା ହୋତି; ବ୍ରହ୍ମୁନା, ଅତ୍ତନା, ଆତୁମନା।

ଇମେତାନମେନାନ୍ୱାଦେସେ ଦୁତିଯାଯଂ-।

ଇମଏତସଦ୍ଦାନଂ କଥିତାନୁକଥନୱିସଯେ ଦୁତିଯାଯମେନାଦେସୋ ହୋତି; ଇମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ୱିନଯମଜ୍ଝାପଯଅଥୋ ଏନଂ ଧମ୍ମମଜ୍ଝାପଯ, ଇମେ ଭିକ୍ଖୂ

ୱିନଯମଜ୍ଝାପଯ ଅଥୋ ଏନେ ଧମ୍ମମଜ୍ଝାପଯ; ଏୱମେ ତସ୍ସ ଚ ଯୋଜନୀଯଂ।

କିସ୍ସ କୋ ସବ୍ବାସୁ-।

ସବ୍ବାସୁ ୱିଭତ୍ତିସୁକିସ୍ସକୋ ହୋତି; କୋ, କେ, କା, କାଯୋ, କଂ, କାନି, କେନେଚ୍ଚାଦି।

କି ସସ୍ମିଂସୁୱାନିତ୍ଥିଯଂ-।

ଅନିତ୍ଥିଯଂ କିସ୍ସ କି ୱା ହୋତି ସସ୍ମିଂସୁ; କିସ୍ସ, କସ୍ସ, କିସ୍ମିଂ, କସ୍ମିଂ; ଅନିତ୍ଥିଯନ୍ତି-କିଂ? କୋ, କଂ।

ଇମସ୍ସିଦଂ ୱା-।

ଅଂସିସୁ ସହ ତେହିଇମସ୍ସିଦଂ ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ; ଇଦଂ, ଇମଂ; ଇଦଂ,ଇମଂ।

ଅମୁସ୍ସାଦୁଂ-।

ଅଂସିସୁ ସହ ତେହି ଅମୁସ୍ସ ଅଦୁଂ ହୋତି ୱା ନପୁଂସକେ; ଅଦୁଂ, ଅମୁଂ; ଅଦୁଂ, ଅମୁଂ।

ସୁମ୍ହାମ୍ହସ୍ସାସ୍ମା-

ଅହ୍ମସ୍ସ ଅସ୍ମା ହୋତି ୱା ସୁମ୍ହି; ଭତ୍ତୀରସ୍ମାସୁ ସା ତୱ; ୱାତ୍ୱେୱ-ଅମ୍ହେସୁ।

ନମ୍ହି ତିଚତୁନ୍ନମିତ୍ଥିଯଂ ତିସ୍ସଚତସ୍ସା-।

ନମ୍ହି ତିଚତୁନ୍ନଂ ତିସ୍ସୱତସ୍ସା ହୋନ୍ତିତ୍ଥିଯଂ ଯଥାକ୍କମଂ; ତିସ୍ସନ୍ନଂ, ୱତସ୍ସନ୍ନଂ; ଇତ୍ଥିଯନ୍ତି-କିଂ? ତିଣ୍ଣଂ, ଚତୁନ୍ନଂ।

ତିସ୍ସୋଚତସ୍ସୋ ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ-। ୱିଭତ୍ତିସହିତାନଂ ତିୱତୁନ୍ନଂ ଯୋମ୍ହି ତିସ୍ସୋ ଚତସ୍ସୋ ହୋନ୍ତିତ୍ଥିଯଂ ଯଥାକ୍କମଂ; ତିସ୍ସୋ,ଚତସ୍ସୋ

ତୀଣିଚତ୍ତାରି ନପୁଂସକେ-।

ଯୋମ୍ହିସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତିଚତୁନ୍ନଂ ଯଥାକ୍କମଂତୀଣି ଚତ୍ତାରି ହୋନ୍ତି ନପୁଂସକେ; ତୀଣି, ଚତ୍ତାରି।

ପୁମେ ତଯୋଚତ୍ତାରୋ-।

ଯୋମ୍ହି ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତିଚତୁନ୍ନଂ ତଯୋଚତ୍ତାରୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ତଯୋ, ଚତ୍ତାରୋ।

ଚତୁରୋୱା ଚତୁସ୍ସ-।

ଚତୁସଦ୍ଦସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଯୋମ୍ହି ଚତୁରୋ ୱା ହୋତି ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗେ; ଚତୁରୋ ଜନା ସଂୱିଧାଯ; କଥଂ? ଚତୁରୋ ନିମିତ୍ତେନାଦ୍ଦସାସିନ୍ତି ଲିଙ୍ଗୱିପଲ୍ଲାସୋ।

ମଯମସ୍ମାମ୍ହସ୍ସ-।

ଯେଯାସ୍ୱମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସଅସ୍ମାକଂମମଂ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ; ଅସ୍ମାକଂ, ଅମ୍ହାକଂ; ମମଂ, ମମ।

ସିମ୍ହହଂ-।

ସିମ୍ହି ଅମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଅହଂ ହୋତି; ଅହଂ।

ତୁମ୍ହସ୍ସ ତୁୱଂତ୍ୱମମ୍ହି ଚ-।

ଅମ୍ହୀ ସିମ୍ହି ଚ ତୁହ୍ମସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ତୁୱଂତ୍ୱଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତୁୱଂ, ତ୍ୱଂ।

ତୟାତୟୀନଂ ତ୍ୱଂ ୱା ତସ୍ସ-।

ତୁମ୍ହସ୍ସତୟାତୟୀନଂ ତକାରସ୍ସତ୍ୱ ହୋତି ୱା; ତ୍ୱୟା, ତୟା; ତ୍ୱୟି, ତୟି।

ସ୍ମାମ୍ହି ତ୍ୱମ୍ହା-।

ସ୍ମାମ୍ହି ତୁମ୍ହସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ତ୍ୱମ୍ହା ହୋତି ୱା; ପତ୍ତା ନିସ୍ସଂସୟଂ [ ] ତ୍ୱମ୍ହା--ୱାଦ୍ଧେୱ-ତ୍ୱୟା।

ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ନ୍ତୋ ଯୋମ୍ହି ପଠମେ-।

ପଠମେ ଯୋମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ସୱିଭତ୍ତିନଂ ନ୍ତୋ ଇଚ୍ଚାଦେସୋ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତା; ଗୁଣୱନ୍ତୋ, ଗୁଣୱନ୍ତା।

ତଂ ନମ୍ହି-।

ନମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ସୱିଭତ୍ତିନଂ ତଂ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛତଂ, ଗଚ୍ଛନ୍ତାନଂ; ଗୁଣୱତଂ, ଗୁଣୱନ୍ତାନଂ।

ତୋତାତିତା ସସ୍ମାସ୍ମିଂନାସୁ-।

ସାଦିସୁନ୍ତନ୍ତୁନଂ ସୱିଭତ୍ତିନଂ ତୋତାତିତା ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ; ଗଚ୍ଛତୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ; ଗୁଣୱତୋ, ଗୁଣୱନ୍ତସ୍ସ; ଗଚ୍ଛତା, ଗଚ୍ଛନ୍ତମ୍ହା; ଗୁଣୱତା, ଗୁଣୱନ୍ତମ୍ହା; ଗଚ୍ଛତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତେ;ଗୁଣୱତି, ଗୁଣୱନ୍ତେ; ଗଚ୍ଛତା, ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ; ଗୁଣୱତା, ଗୁଣୱନ୍ତେନ।

ଟଟାଅଂ ଗେ-।

ଗେ ପରେ ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ଟଟାଅଂ ଇଚ୍ଚାଦେସା ହୋନ୍ତି; ଭୋ ଗଚ୍ଛ, ଭୋ ଗଚ୍ଛା, ଭୋକ ଗଚ୍ଛଂ; ଭୋ ଗୁଣୱ, ଭୋ ଗୁଣୱା, ଭୋ ଗୁଣୱଂ।

ଯୋମ୍ହି ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଦୁୱେଞ୍ଚେ-।

ଯୋମ୍ହି ଦ୍ୱିସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଦୁୱେଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ପଚ୍ଚେକଂ; ଦୁୱେ, ଦ୍ୱେ।

ଦୁୱିନ୍ନଂ ନମ୍ହି ୱା-।

ନମ୍ହି ଦ୍ୱିସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ଦୁୱିନ୍ନଂ ହୋତି ୱା; ଦୁୱିନ୍ନଂ, ଦ୍ୱିନ୍ନଂ।

ରାଜସ୍ସ ରଞ୍ଞଂ-।

ନମ୍ହି ରାଜସଦ୍ଦସ୍ସସୱିଭତ୍ତିସ୍ସରଞ୍ଞଂ ହୋତି ୱା; ରଞ୍ଞଂ, ରଜାନଂ

ନାସ୍ମାସୁ ରଞ୍ଞା-।

ନାସ୍ମାସୁ ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସରଞ୍ଞା ହୋତି, ରଞ୍ଞା କତଂ, ରଞ୍ଞାନିସ୍ସଟଂ।

ରଞ୍ଞୋରଞ୍ଞସ୍ସରାଜିନୋ ସେ-।

ସେ ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞୋରଞ୍ଞସ୍ସରାଜିନୋ ହୋନ୍ତୀ; ରଞ୍ଞୋ, ରଞ୍ଞସ୍ସ, ରାଜିନୋ।

ସ୍ମିମ୍ହି ରଞ୍ଞେରାଜିନି-।

ସ୍ମିମ୍ହି ରାଜସ୍ସ ସୱିଭତ୍ତିସ୍ସ ରଞ୍ଞେରାଜିନି ହୋନ୍ତି; ରଞ୍ଞେ,ରାଜିନି।

ସମାସେ ୱା-।

ସମାସୱିସଯେ ଏତେ ଆଦେସା ରାଜସ୍ସୱା ହୋନ୍ତି; କାସିରଞ୍ଞା, କାସିରାଜେନ; କାସିରଞ୍ଞା, କାସିରାଜସ୍ମା; କାସିରଞ୍ଞୋ, କାସିରାଜସ୍ସ; କାସିରଞ୍ଞେ, କାସିରାଜେ।

ସ୍ମିମ୍ହି ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂତଯିମଯି-।

ସ୍ମିମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଯିମଯି ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତଯି,ମଯଯି।

ଅମ୍ହି ତଂମଂତୱଂମମଂ-।

ଅମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଂମଂତୱଂମମଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତଂ, ମଂ, ତୱଂ, ମମଂ।

ନାସ୍ମାସୁତଯାମଯା-।

ନାସ୍ମାସୁ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତଯାମଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତଯା କତଂ, ମଯା କତଂ; ତଯା ନିସ୍ସଟଂ, ମଯା ନିସ୍ସଟଂ।

ତୱମମତୁଯ୍ହଂମଯ୍ହଂ ସେ-।

ସେତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତୱମମତୁଯ୍ହଂମଯ୍ହଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତୱ, ତୁଯ୍ହଂ; ମମ,ମଯ୍ହଂ।

ଙଂଙାକଂ ନମ୍ହି-।

ନମ୍ହି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ଙଂଙାକଂ ହୋନ୍ତି ପଚ୍ଚେକଂ; ତୁମ୍ହଂ, ତୁମ୍ହାକଂ, ଅମ୍ହଂ, ଅମ୍ହାକଂ--ଯଥାସଙ୍ଖ୍ୟମତ୍ର ନ ୱିଓଚ୍ଛତେ।

ଦୁତିଯେ ଯୋମ୍ହି ୱା-।

ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ପଚ୍ଚେକଂ ଙଂଙାକଂ ୱା ହୋନ୍ତି ଯୋମ୍ହି ଦୁତିଯେ; ତୁମ୍ହଂ'ତୁମ୍ହାକଂ, ତୁମ୍ହେ; ଅମ୍ହଂ,ଅମ୍ହାକଂ,ଅମ୍ହେ।

ଅପାଦାଦୋ ପଦତେକୱାକ୍ୟେ-।

ଇଦମଧିକତଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ; ପଜ୍ଜତେ'ନେନତ୍ଥୋତି-ପଦଂ, ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ତ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଞ୍ଚ; ପଦସମୂହୋ ୱାକ୍ୟଂ।

ଯୋନଂହିସ୍ୱପଞ୍ଚମ୍ୟା ୱୋନୋ-।

ଅପଞ୍ଚମିଯା ଯୋନଂହିସ୍ୱପାଦାଦୋ ୱତ୍ତମାନାନଂ ପଦସ୍ମା ପରେସଂ ଏକୱାକ୍ୟେ ଠିତାନଂ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ୱୋ ନୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ; ତିଟ୍ଠଥ ୱୋ, ତିଟ୍ଠଥ ତୁମ୍ହେ; ତିଟ୍ଠାମ ନୋ, ତିଟ୍ଠାମ ମଯଂ; ପସ୍ସତି ୱୋ, ପସ୍ସତି ତୁମ୍ହେ; ପସ୍ସତି ନୋ, ପସ୍ସତିଅମ୍ହେ; ଦୀଯତେ ୱୋ, ଦୀଯତେ ତୁମ୍ହଂ; ଦୀଯତେ ନୋ,

ଦୀଯତେ ଅମ୍ହଂ; ଧନଂ ୱୋ, ଧନଂ ତୁମ୍ହଂ; ଧନଂ ନୋ, ଧନଂ ଅମ୍ହଂ; କତଂ ୱୋ, କତଂ ତୁମ୍ହେହି; କତଂ ନୋ, କତଂ ଅମ୍ହେହି--ଅପଞ୍ଚମ୍ୟାତି-କିଂ?

ନିସ୍ସଟଂ ତୁମ୍ହେହି, ନିସ୍ସଟଂ ଅମ୍ହେହି; ଅପାଦାଦୋଦ୍ଦେଓ

''ବଲଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୂନମନୁପ୍ପଦିନ୍ନଂ,

ତୁମ୍ହେହି ପୁଞ୍ଞଂ ପସୁତଂ ଅନପ୍ପକଂ'';

ପଦତୋଦ୍ଦେଓ- ତୁମ୍ହେ ତିଟ୍ଠଥ; ଏକୱାକ୍ୟେଦ୍ଦେଓ- ଦେଓଦତ୍ତୋ ତିଟ୍ଠତି ଗାମେ, ତୁମ୍ହେ ତିଟ୍ଠଥନଗରେ; ସୱିଭତ୍ତୀନଂଦ୍ଦେଓ- ଅରହତି ଧମ୍ମୋ ତୁମ୍ହାଦିନଂ; ଅରହତି ଧମ୍ମୋ ଅମ୍ହାଦିସାନଂ।

ତେମେ ନାସେ-।

ନାମ୍ହି ସେ ଚ ଅପାଦାଦୋ ୱତ୍ତମାନାନଂ ପଦସ୍ମା ପରେସଂ ଏକ ୱାକ୍ୟେ ଠିତାନଂ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନଂ ସୱିଭତ୍ତୀନଂ ତେମେ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; କତଂ ତେ, କତଂ ତୟା; କତଂମେ, କତଂ ମୟା; ଦୀୟତେ ତେ, ଦୀୟତେ ତଓ; ଦୀୟତେ ମେ, ଦୀୟୟତେ ମମ; ଧନଂ ତେ, ଧନଂମେ, ଧନଂ ମମ।

ଅନ୍ୱାଦେସେ-।

କଥିତାନୁକଥନୱିସୟେ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନିଚ୍ଚଂ ଭୱନ୍ତି ପୁନବିଧାନା; ଗାମୋ ତୁମ୍ହଂ ପରିଗ୍ଗହୋ, ଅଥୋ ଜନପଦୋ ୱୋ ପରିଗ୍ଗହୋ।

ସପୁବ୍ବା ପଠମନ୍ତା ୱା-।

ୱିଜ୍ଜମାନପୁବ୍ବସ୍ମା ପଠମନ୍ତା ପରେସଂ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମା ଦେସା ୱା ହୋନ୍ତି ଅନ୍ୱାଦେସେ'ପି; ଗାମେ ପଟୋ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ ନଗରେ କମ୍ବଲୋ ୱୋ; ଅଥୋ ନଗରେ କମ୍ବଲୋ ତୁମ୍ହାକଂ; ସପୁବ୍ବାତି-କିଂ? ପଟୋ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ କମ୍ବଲୋ ୱୋ; ପଠ ମନ୍ତାତି-କିଂ-ପଟୋ ନଗରେ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଥୋ କମ୍ବଲୋ ଗାମେ ୱୋ।

ନ ୱୱାହାହେୱଯୋଗେ-।

ଚାଦୀହି ଯୋଗେ ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନ ହୋନ୍ତି; ଗାମୋ ତଓ ଚ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମ ଚ ପରିଗ୍ଗହୋ; ଗାମୋ ତଓ ୱା ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମ ୱା ପରିଗ୍ଗହୋ; ଗାମୋ ତଓହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମହ ପରିଗ୍ଗହୋ; ଗାମୋ ତୱାହ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମାହ ପରିଗ୍ଗ ହୋ; ଗାମା ତୱେୱ ପରିଗ୍ଗହୋ, ମମେୱ ପରିଗ୍ଗହୋ; ଏୱଂ ସବ୍ବତ୍ଥ ଉଦାହରରିତବ୍ବଂ–-ଯୋଗେତି କିଂ? ଗାମୋଚ ତେ ପରିଗ୍ଗହୋ, ନଗରଞ୍ଚ ମେ ପରିଗ୍ଗହୋ।

ଦସ୍ସନତ୍ଥେନାଲୋଚନେ-।

ଦସ୍ସନତ୍ଥେସୁ ଆଲୋଚନୱଜ୍ଜିତେସୁ ପଯୁଜ୍ଜମାନେସୁ ତୁମ୍ହ ଅମ୍ହସଦ୍ଦାନମାଦେସା ନ ହୋନ୍ତି; ଗାମୋ ତୁମ୍ହେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସାଗତୋ, ଗାମୋ ଅମ୍ହେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସାଗତୋ–-ଅନାଲୋଚନେତି-କିଂ? ଗାମୋ ୱୋ ଆଲୋୱେତି, ଗାମୋ ନୋ ଆଲୋଚେତି।

ଆମନ୍ତଣଂ ପୁବ୍ବମସନ୍ତଂୱ-।

ଆମନ୍ତଣଂ ପୁବ୍ବମୱିଜ୍ଜମାନଂ ୱିଯ ହୋତି ତୁମ୍ହଅମ୍ହସଦ୍ଦାନ ମାଦେସୱିସୟେ; ଦେୱଦତ୍ତ ତଓ ପରିଗ୍ଗହୋ–-ଆମନ୍ତଣନ୍ତିକିଂ? କମ୍ବଲୋ ତେ ପରିଗ୍ଗହୋ; ପୁବ୍ବନ୍ତି-କିଂ?'ମୟେତଂ ସବ୍ବ ମକ୍ଖାତଂ ତୁମ୍ହାକଂ ଦ୍ୱିଜପୁଙ୍ଗୱା' ପରସ୍ସ ହି [ ] ଅୱିଜ୍ଜମାନନ୍ତା ଅପାଦାଦୋତି-ପଟିସେଧୋନ ସିୟା? ଇୱାତି-କିଂ? ସୱନଂ[ ] ଯଥା ସିୟା।

ନ ସାମଞ୍ଞଓଚନମେକତ୍ଥେ-।

ସମାନାଧିକରଣେ ପରତୋ ସାମଞ୍ଞୱଚନମାମନ୍ତଣମସନ୍ତଂ ୱିଯ ନ ହୋତି; ମାଣୱକ ଜଟିଲକ ତେପରିଗ୍ଗହୋ–-ପରସ୍ମା ୱିଜ୍ଜମାନତ୍ତେ'ପି ପୁବ୍ବରୂପମୁପାଦାୟାଦେସୋ ହୋତି; ସାମଞ୍ଞ ୱଚନନ୍ତି-କିଂ? ଦେୱଦତ୍ତ ମାଣୱକ ତଓ ପରିଗ୍ଗହୋ; ଏକତ୍ଥେତିକିଂ? ଦେୱଦତ୍ତ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତ ତୁମ୍ହଂ

ପରିଗ୍ଗହୋ।

ବହୁସୁ ୱା-।

ବହୁସୁ ୱତ୍ତମାନମାମନ୍ତଣଂ ସାମଞ୍ଞୱଚନମେକଦ୍ଧେ ଅୱିଜ୍ଜମାନଂ ୱିଯ ୱା ନ ହୋତି; ବ୍ରାହ୍ମଣା ଗୁଣୱନ୍ତୋ ତୁମ୍ହାକଂ ପରିଗ୍ଗହୋ; ବ୍ରାହ୍ମଣା ଗୁଣୱନ୍ତୋ ୱୋ ପରିଗ୍ଗହୋ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱ୍ଯାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ ସ୍ଯାଦିକଣ୍ଡୋ ଦୁତିଯୋ।

ସ୍ଯାଦି ସ୍ଯାଦିନେକତ୍ଥଂ-।

ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତଂ ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ହୋତୀତି-ଇଦମଧିକତଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ; ସୋ ଚ ଭିନ୍ନତ୍ଥାନମେକତ୍ଥିଭାୱୋ ସମାସୋତି ୱୁଚ୍ଚତେ।

ଅସଂଖ୍ଯଂ ୱିଭତ୍ତିସମ୍ପତ୍ତିସମୀପସାକଲ୍ଯାଭାୱଯଥା ପଚ୍ଛାଯୁଗପଦତ୍ଥେ-।

ଅସଂଖ୍ଯଂ ସ୍ଯ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତଂ ୱିଭତ୍ଯାଦୀନମତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନଂ ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ଭୱତି; ତତ୍ଥ ୱିଭତ୍ଯତ୍ଥେ ତାୱ-ଇତ୍ଥିସୁ କଥା ପୱତ୍ତା ଅଧିତ୍ଥି--ସମ୍ପତ୍ତି ଦ୍ୱିଧା ଅତ୍ତସମ୍ପତ୍ତି ସମିଦ୍ଧି ଚସମ୍ପନ୍ନଂ ବ୍ରହ୍ମଂ ସବ୍ରହ୍ମଂ, ଲିଚ୍ଛୱୀନଂ; ସମିଦ୍ଧି ଭିକ୍ଖାନଂ ସୁଭିକ୍ଖଂ। ସମୀପେ-କୁମ୍ଭସ୍ସ ସମୀପମୁପକୁମ୍ଭଂ--ସାକଲ୍ଲେ-ସତିଣମଜ୍ଝୋ ହରତି; ସାଗ୍ଗ୍ଯଧୀତେ--ଅଭାୱୋ ସମ୍ବନ୍ଧିଭେଦା ବହୁୱିଧୋ; ତତ୍ର ଇଦ୍ଧାଭାୱେ-ୱିଗତା ଇଦ୍ଧି ସଦ୍ଦିକାନଂ ଦୁସ୍ସଦ୍ଦିକଂ; ଅତ୍ଥାଭାୱେ-ଅଭାୱୋ ମକ୍ଖିକାନଂ ନିମ୍ମକ୍ଖିକଂ; ଅତିକ୍କମାଭାୱେ-ଅତିଗତାନି ତିଣାନି ନିତ୍ତିଣଂ; ସମ୍ପତାଭାୱେ-ଅତିଗତଂ ଲହୁପାପୁରଣଂ ଅତି ଲହୁପାପୁରଣଂ; ଲହୁପାପୁରଣସ୍ସ ନାଯମୁପଭୋଗକାଲୋତି ଅତ୍ଥୋ। ଯଯଥାତ୍ଥୋ’ନେକୱିଧୋ; ତତ୍ର ଯୋଗ୍ଗତାଯଂ-ଅନୁରୂପଂ ସୁରୂପୋ ୱହତି; ୱିଚ୍ଛାଯଂ -ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ; ଅତ୍ଥାନତିୱତ୍ତିଯଂ- ଯଥାସତ୍ତି; ସଦିସତ୍ତେ- ସଦିସୋ କିଖିଯା[ ] ସକିଖି; ଆନୁପୁବ୍ବିଯଂ- ଅନୁଜେଟ୍ଠଂ; ପଚ୍ଛାତ୍ଥେ [ -]ଅନୁରଥଂ; ଯୁଗପଦତ୍ଥେ-ସଚକ୍କଂ ନିଧି।

ଯଥା ନ ତୁଲ୍ଲେ-।

ଯଥାସଦ୍ଦୋତୁଲ୍ଯତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ନ ଭୱତି; ଯଥା ଦେୱଦତ୍ତୋ ତଥା ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ।

ଯାୱାୱଧାରଣେ-।

ଯାୱସଦ୍ଦୋ’ୱଧାରଣେ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ଭୱତି; ଅୱଧାରଣମେତ୍ତକତା ପରିଚ୍ଛେଦୋ; ଯାୱାମତ୍ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣେ ଆମନ୍ତଯ; ଯାୱଜୀୱଂ--ଅୱଧାରଣେତି-କିଂ, ଯାୱ ଦିନ୍ନଂତାୱ ଭୁତ୍ତଂ ନାୱଧାରଯାମି କିତ୍ତକଂ ମଯା ଭୁତ୍ତନ୍ତି।

ପଯ୍ଯପାବହିତିରୋପୁରେପଚ୍ଛାୱା ପଞ୍ଚମ୍ଯା-।

ପରିଆଦଯୋ ୱଞ୍ଚମ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି ୱା; ପରି ପଦ୍ଧତଂ ୱସ୍ସି ଦେୱୋ, ପରିପଦ୍ଧତା; ଅପପଦ୍ଧତଂ ୱସ୍ସି ଦେୱୋ, ଅପ ପଦ୍ଧତା; ଆପାଟଲିପୁତ୍ତଂ ୱସ୍ସିଦେୱୋ, ଆପାଟଲିପୁତ୍ତା; ବହିଗାମଂ, ବହିଗାମା; ତିରୋପଦ୍ଧତଂ, ତିରୋପଦ୍ଧତା; ପୁରେଭତ୍ତଂ, ପୁରେଭତ୍ତା; ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ, ପଚ୍ଛାଭତ୍ତା-- ୱେତାଧିକାରୋ

ସମୀପାଯାମେସ୍ୱନୁ-।

ଅନୁସଦ୍ଦୋ ସାମୀପ୍ଯେ ଆଯାମେ ଚ ୱତ୍ତମାନୋ ସ୍ଯାଦ୍ଯନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥୋ ହୋତୀ ୱା; ଅନୁୱନମସନି ଗତା; ଅନୁଗଙ୍ଗଂ ବାରାଣସୀ-- ସମୀପାଯାମେସ୍ୱିତି-କିଂ, ରୁକ୍ଖମନୁୱିଜ୍ଜୋତତେ ୱିଜ୍ଜୁ।

ତିଟ୍ଠଗ୍ୱାଦିନି-।

ତିଟ୍ଠଗୁପ୍ପଭୁତୀନି, ଏକତ୍ଥିଭାୱତ୍ତିସୟେ ନିପାତୀୟନ୍ତେ;'ତିଟ୍ଠନ୍ତୀ ଗାୱୋ ୟସ୍ମିଂ କାଲେ'ତିଟ୍ଠଗୁ, କାଲୋ; ୱହଗ୍ଗୁ, କାଲୋ; ଆୟତିଗୱଂ, ଖଲେୟୱଂ, ଲୂନୟୱଂ, ଲୂୟମାନୟୱମିଚ୍ଚାଦି--ୱ୍ପନ୍ତୋ'ପେତ୍ଥ; କେସାକେସି; ଦଣ୍ଡାଦଣ୍ଡି--ତଥା ୱେଲାପ୍ପଭାୱନନ୍ତୋ'ପି; ପାତୋ ନହାନଂ ପାତନହାନଂ; ସାୟଂ ନହାନଂ ସାୟନହାନଂ; ପାତକାଲଂ, ସାୟକାଲଂ; ପାତମେଘଂ, ସାୟମେଘଂ; ପାତମଗ୍ଗଂ, ସାୟମଗ୍ଗଂ।

ଓରେପରିପଟିପାରେମଜ୍ଝେହେଟ୍ଠୁଦ୍ଧାଧୋନ୍ତୋ ୱା ଛଟ୍ଠୀୟା-।

ଓରାଦୟୋ ସଦ୍ଦା ଛଟ୍ଠିୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ୱା ହୋନ୍ତି; ଏକାରନ୍ତତ୍ତଂ ନିପାତନତୋ--ଓରେଗଙ୍ଗଂ; ଉପରିସିଖରଂ; ପଟି ସୋତଂ; ପାରେୟମୁନଂ; ମଜ୍ଝେଗଙ୍ଗଂ; ହେଟ୍ଠାପାସାଦଂ; ଉଦ୍ଧଗଙ୍ଗଂ; ଅଧୋଗଙ୍ଗଂ; ଅନ୍ତୋପାସାଦଂ--ପୁନ ୱାୱିଧାନା ଗଙ୍ଗାଓରମିଚ୍ଚା ଦିପି ହୋତି।

ତଂ ନପୁଂସକଂ-।

ୟଦେତମତକ୍କନ୍ତମେକତ୍ଥଂ ତଂ ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗଂ ୱେଦିତବ୍ବଂ; ତଥା ୱେୱୋଦାହଟଂ; ୱା କ୍ୱଚି ବହୁଲାଧିକାରା--ୟଥାପରିସଂ, ୟଥା ପରିସାୟ; ସକାୟ ସକାୟ ପରିସାୟାତି ଅତ୍ଥୋ।

ଅମାଦି-।

ଅମାଦିସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହ ବହୁଲମେକତ୍ଥଂ ହୋତି;'ଗାମଂ ଗତୋ' ଗାମଗତୋ;'ମୁହୁତ୍ତଂ ସୁଖଂ' ମୁହୁତ୍ତସୁଖଂ। ୱୁତ୍ତିୟେ ୱୋପପଦସମାସେ-କୁମ୍ଭକାରୋ; ସପାକୋ; ତନ୍ତୱାୟୋ; ଚରା ହରୋ--ନ୍ତମାନକ୍ତୱନ୍ତୁହି ୱାକ୍ୟମେୱ; ଧମ୍ମଂ ସୁଣନ୍ତୋ; ଧମ୍ମଂ ସୁଣମାନୋ; ଓଦନଂ ଭୁତ୍ତୱା।'

ରଞ୍ଞା ହତୋ' ରାଜହତୋ;'ଅସିନା ଛିନ୍ନୋ' ଅସିଚ୍ଛିନ୍ନୋ; ପିତୁସଦିସୋ; ପିତୁସମୋ; ସୁଖସହଗତଂ;'ଦଧିନା ଉପସିତ୍ତଂ ଭୋଜନଂ'ଦଧିଭୋଜନଂ;'ଗୁଳେନ ମିସ୍ସୋ ଓଦନୋ' ଗୁଳଓଦନୋ। ୱୁତ୍ତି ପଦେନେୱୋପସିତ୍ତାଦିକ୍ରିୟାୟାଖ୍ୟାପନତୋ ନତ୍ଥାୟୁତ୍ତହତା।

କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିୟେୱ; ଉରଗୋ ପାଦପୋ--କ୍ୱଚି ୱାକ୍ୟମେୱ; ଫରସୁନା ଛିନ୍ନୱା; ଦସ୍ସନେନ ପହାତବ୍ବା।'

ବୁଦ୍ଧସ୍ସଦେୟ୍ୟଂ' ବୁଦ୍ଧଦେୟ୍ୟଂ;'ୟୂପାୟ ଦାରୁ' ୟୂପଦାରୁ;'ରଜନାୟ ଦୋଣି' ରଜନଦୋଣି; ଇଧ ନ ହୋତି-ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତବ୍ବଂ--କଥଂ, ଏତଦତ୍ଥୋ ଏତଦତ୍ଥନ୍ତି-ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଭୱିସ୍ସତି।'

ସୱରେହି ଭୟଂ' ସୱରଭୟଂ; ଗାମନିଗ୍ଗତୋ, ମେଥୁନାପେତୋ। କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିୟେୱ; କମ୍ମଜଂ, ଚିତ୍ତଜଂ--ଇଧ ନ ହୋତି-ରୁକ୍ଖା ପତିତୋ।'

ରଞ୍ଞୋ ପୁରିସୋ' ରାଜପୁରିସୋ--ବହୁଲାଧିକାରା ନ୍ତମାନ ନିଦ୍ଧାରିୟପୂରଣଭାୱତିତ୍ତତ୍ଥେହି ନ ହୋତି; ମମାନୁକୁବ୍ବଂ; ମମାନୁ କୁରୁମାନୋ; ଗୁନ୍ନଂ କଣ୍ହା ସମ୍ପନ୍ନଖୀରତମା; ସିସ୍ସାନଂ ପଞ୍ଚମୋ; ପଟସ୍ସ ସୁକ୍କତା--କ୍ୱଚି ହୋତେୱ; ୱତ୍ତମାନସାମୀପ୍ୟଂ--କଥଂ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ସୁକ୍କା ଦନ୍ତାତି-ସାପେକ୍ଖତାୟ ନ ହୋତି--ଇଧ ପନହୋତେୱ ଚନ୍ଦନଗନ୍ଧୋ; ନଦୀଘୋସୋ; କଞ୍ଞାରୂପଂ; କାୟସମ୍ଫସ୍ସୋ?ଫଲରସୋତି [ --]ଫଲାନଂତିତ୍ତୋ; ଫଲାନମାସିତୋ[ ] ଫଲାନଂ ସୁହିତୋ; ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ୌଚ୍ଚଂ ଗେହନ୍ତି; ସାପେକ୍ଖ ତାୟ ନ ହୋତି--ରଞ୍ଞୋପାଟଲିପୁତ୍ତକସ୍ସଧନନ୍ତି--ଧନ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଛଟ୍ଠୀତି ପାଟଲିପୁତ୍ତକ୍ୈନସମ୍ବନ୍ଧାଭାୱା ନହେସ୍ସତି; ରଞ୍ଞୋ'ଗୋୱ ଅସ୍ସୋ ଚ ପୁରିସୋ ଚା'ତି ଭୀନ୍ନତ୍ଥତାୟଂ [ ] ୱାକ୍ୟ ମେୱ--'ରଞ୍ଞୋ ଗୱାସ୍ସପୁରିସା ରାଜଗୱାସ୍ସପୁରିସାତି ୱୁତ୍ତି ହୋତେୱେକତ୍ଥିଭାୱେ।'ଦାନେସୋଣ୍ଡୋ' ଦାନସୋଣ୍ଡୋ; ଧମ୍ମରତୋ; ଦାନଭିରତୋ--କ୍ୱଚିୱୁତ୍ତିୟେୱ; କୁଚ୍ଛିସୟୋ; ଥଲଟ୍ଠୋ; ପଙ୍କଜଂ; ସରୋରୁହଂ ଇଧ ନ ହୋତି ଭୋଜନେ ମତ୍ତଞ୍ଞୁତା; ଇନ୍ଦ୍ରିୟେସୁ ଗୁତ୍ତଦ୍ୱାରତା; ଆସନେ ନିସିନ୍ନୋ ଆସନେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ।

ୱିସେସନମେକତ୍ଥେନ-।

ୱିସେସନଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ୱିସେସ୍ସେନ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସମାନାଧିକରଣେନସହେକତ୍ଥଂ ହୋତି;'ନୀଲଞ୍ଚ ତଂ ଉପ୍ପଲଞ୍ଚେ'ତି ନିଲୁପ୍ପଲଂ,'ଛିନ୍ନଞ୍ଚ ତଂ ପରୂଳ୍ହଞ୍ଚେ'ତି ଛିନ୍ନପରୂଳ୍ହଂ; ସତ୍ଥିୱ ସତ୍ଥୀ,'ସତ୍ଥୀ ଚ ସାସାମା ଚେ'ତି ସତ୍ଥିସାମା; ସୀହୋୱ ସୀହୋ,'ମୁନି ଚ ସୋସୀହୋ ୱା'ତିମୁନିସୀହୋ;'ସୀଲମେୱ ଧନଂ' ସୀଲଧନଂ--କ୍ୱି ୱାକ୍ୟମେୱ, ପୁଣ୍ଣୋ ମନ୍ତାଣିପୁତ୍ତୋ; ଚିତ୍ତୋ ଗହପତି।--କ୍ୱଚି ୱୁତ୍ତିୟେୱ; କଣ୍ହସପ୍ପୋ; ଲୋହିତସାଲି। ୱିସେସନନ୍ତି-କିଂ? ତଚ୍ଛକୋ ସପ୍ପୋ। ଏକତ୍ଥେନେତି-କିଂ? କାଳଅମ୍ହା ଅଞ୍ଞୋ--କଥଂ, ପତ୍ତ ଜୀୱିକୋ ଆପନ୍ନଜୀୱିକୋ[ ] ମାସଜାତୋତି-ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଭୱିସ୍ସତି।

ନଞ୍-।

ନଞିଚ୍ଚେତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥଂ ହୋତି; ନ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଅବ୍ରାହ୍ମଣୋ--ବହୁଲାଧିକାରତୋ ଅସମତ୍ଥେହିପି କେହିଚି ହୋତି; ଅପୁନଗେୟ୍ୟା, ଗାଥା--ଅନୋକାସଂ କାରେତ୍ୱା ଅମୂଲାମୂଲଂ ଗନ୍ତ୍ୱା--ଈସକଢଆରୋ ଈସପିଙ୍ଗଲୋତି-ସ୍ୟାଦି ସ୍ୟାଦିନେକତ୍ଥନ୍ତି ସମାସୋ; ୱାକ୍ୟମେୱ ୱାତିପ୍ପସଙ୍ଗାଭାୱା।

କୁପାଦୟୋ ନିଚ୍ଚମସ୍ୟାଦିୱିଧିମ୍ହି-।

କୁସଦ୍ଦୋ ପାଦୟୋ ଚ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେନ ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି ନିଚ୍ଚଂ ସ୍ୟଦିୱିଧିୱିସୟତୋ'ଞ୍ଞତ୍ର;'କୁଚ୍ଛିତୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ' କୁବ୍ରାହ୍ମଣୋ,'ଈସକଂ ଉଣ୍ହଂ' କଦୁଣ୍ହଂ; ପନାୟକୋ, ଅଭିସେକୋ, ପକରିତ୍ୱା, ପକତଂ, ଦୁପ୍ପୁରିସୋ, ଦୁକ୍କତଂ, ସୁପୁରିସୋ, ସୁକତଂ, ଅଭିତ୍ଥୁତଂ, ଅତିତ୍ଥୁତଂ, ଆକଢଆରୋ, ଆବନ୍ଧୋ। ପାଦୟୋ ଗତାଦ୍ୟତ୍ଥେ ପଠମାୟ' ପଗତୋ ଆଚରିୟୋ' ପାଚରିୟୋ; ପନ୍ତେୱାସୀ--ଅଚ୍ଚାଦୟୋ କନ୍ତାଦ୍ୟତ୍ଥେ ଦୁତିୟାୟ;'ଅତିକ୍କନ୍ତୋ ମଚ'ମତିମଞ୍ଚୋ; ଅତିମାଲୋ। ଅୱାଦୟୋ କୁଟ୍ଠାଦ୍ୟତ୍ଥେ ତତିୟାୟ;'ଅୱକୁଟ୍ଠଂ କୋକିଲାୟ ୱନ'ମୱକୋକିଲଂ; ଅୱମୟୂରଂ। ପରିୟାଦୟୋ ଗିଲାନାଦ୍ୟତ୍ଥେ ଚତୁତ୍ଥିୟା; 'ପରିଗିଲ ନୋ'ଜ୍ଝେନାୟ' ପରିୟଜ୍ଝେନୋ--ନ୍ୟାଦୟୋ କନ୍ନାଦ୍ୟତ୍ଥେ ପଞ୍ଚମିୟା'ନିକ୍ଖନ୍ତୋକୋସମ୍ବିୟା' ନିକ୍କୋସମ୍ବି--ଅସ୍ୟାଦିୱିଧିମ୍ହୀତି କିଂରୁକ୍ଖମ୍ପତି ୱିଜ୍ଜୋତତେ।

ଚୀ କ୍ରିୟତ୍ଥେହି-।

ଚୀପ୍ପଚ୍ଚୟନ୍ତୋ କ୍ରିୟତ୍ଥେହି ସ୍ୟଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହେକତ୍ଥୋ ହୋତି; ମଲିନୀ କରିୟ।

ଭୁସନାଦରାନାଦରେସ୍ୱଲଂସାସା-।

ଭୁସନାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସ୍ୱଲମାଦୟୋ ସଦ୍ଦା କ୍ରିୟାତ୍ଥେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହେକତ୍ଥା ହୋନ୍ତି; ଅଲଂକରିୟ; ସକ୍କଚ୍ଚ; ଅସକ୍କଚ୍ଚ--ଭୁସନାଦୀସୂତି-କିଂ? ଅଲଂ ଭୁତ୍ୱା ଗତୋ; ସକ୍କତ୍ୱା ଗତୋ; ଅସକ୍କତ୍ୱା ଗତୋ; ପରିୟତ୍ତଂ ସୋଭନମସୋଭନନ୍ତି ଅତ୍ଥୋ।

ଅଞ୍ଞେ ଚ-।

ଅଞ୍ଞେ ଚ ସଦ୍ଦା କ୍ରିୟତ୍ଥେହି ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତେହି ସହ ବହୁଲମେକତ୍ଥା ଭୱନ୍ତି; ପୁରୋଭୁୟ; ତିରୋଭୁୟ;ତିରୋକରିୟ; ଉରସିକରିୟ; ମନସିକରିୟ; ମଜ୍ଝେକରିୟ; ତୁଣ୍ହିଭୁୟ।

ୱାନେକଞ୍ଞତ୍ଥେ-।

ଅନେକଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତମଞ୍ଞସ୍ସ ପଦସ୍ସତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ହୋତି; ବହୂନି ଧନାନି ୟସ୍ସସୋ'ବହୁଧନୋ;'ଲମ୍ବା କଣ୍ଣା ୟସ୍ସ ସୋ' ଲମ୍ବକଣ୍ଣୋ;'ୱଜିରଂ ପାଣିମ୍ହି ୟସ୍ସସୋ'ୟଂ' ୱଜିରପାଣି;'ମତ୍ତାବହୱୋ ମାତଙ୍ଗା ଏତ୍ଥ' ମତ୍ତବହୁମାତଙ୍ଗଂ, ୱନଂ;'ଆରୁଢହୋ ୱାନରୋୟଂ ରୁକ୍ଖଂ ସୋ' ଆରୁଢହୱାନରୋ;'ଜିତାନି ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନି ୟେନସୋ' ଜିତିନ୍ଦ୍ରିୟୋ;'ଦିନ୍ନଂ ଭୋଜନଂ ୟସ୍ସସୋ' ଦିନ୍ନଭୋଜନୋ;'ଅପଗତଂ କାଢଅକଂ ୟସ୍ମା ପଟା ସୋ'ୟ' ମପଗତକାଢଅକୋ;'ଉପଗତାଦସ ୟେସଂ ତେ' ଉପଦସା; ଆସନ୍ନଦସା; ଅଦୂରଦସା? ଅଧିକ ଦସା;'ତୟୋ ଦସ ପରିମାଣମେସଂ) ତିଦସା--କଥଂ, ଦସସଦ୍ଦୋସଂ ଖ୍ୟାନେ ୱତ୍ତତେ ପରିମାଣସଦ୍ଦସନ୍ନିଧାନା, ୟଥା-ପଞ୍ଚପରିମାଣ ମେସଂ' ପଞ୍ଚକା ସକୁଣାତି; ଦ୍ୱେ ୱା ତୟୋ ୱାପରିମାଣମେସ'ଦ୍ୱତ୍ତୟୋ;ୱାସଦ୍ଦତ୍ଥେ ୱା-'ଦ୍ୱେ ୱା ତୟୋ ୱା' ଦ୍ୱତ୍ତୟୋ--'ଦକ୍ଖିଣସ୍ସା ଚ ପୁବ୍ବସ୍ସା ଚ ଦିସାୟ ୟଦନ୍ତରାଢଅଂ' ଦକ୍ଖିଣପୁବ୍ବା, ଦିନା;'ଦକ୍ଖିଣା ୱସା ପୁବ୍ବା ଚା'ତି ୱା;'ସହ ପୁତ୍ତେନାଗତୋ' ସପୁତ୍ତୋ ସଲୋମକୋ, ୱିଜ୍ଜମାନଲୋମକୋତି ଅତ୍ଥୋ ଏୱଂ ସପକ୍ଖକୋ; ଅତ୍ଥିଖୀରା, ବ୍ରାହ୍ମଣିତି-ଅତ୍ଥିସଦ୍ଦୋ ୱିଜ୍ଜମାନତ୍ଥେ ନିପାତୋ--କ୍ୱଚି ଗତତ୍ଥତାୟ ପଦନ୍ତରାନମପ୍ପୟୋଗୋ, କଣ୍ଠଟ୍ଠା କାଢଆ ଅସ୍ସ କଣ୍ଠେକାଢଓ; [ ] ଓଟ୍ଠମୁଖମିଚ ମୁଖମସ୍ସଓଟ୍ଠମୁଖୋ; କେସସଙ୍ଘାତୋ ଚୂଢଆ ଅସ୍ସ କେସଚୂଢଓ; ସୁୱଣ୍ଣୱିକାରୋ ଅଲଙ୍କାରୋ ଅସ୍ସସୁୱଣ୍ଣାଲଙ୍କାରୋ;' ପପତିତଂ ପଣ୍ଣମସ୍ସ' ପପତିତପଣ୍ଣୋ, ପପଣ୍ଣୋ;'ଅୱିଜ୍ଜମାନା ପୁତ୍ତା ଅସ୍ସ' ଅୱିଜ୍ଜମାନପୁତ୍ତୋ;'ନ ସନ୍ତି ପୁତ୍ତା ଅସ୍ସ' ଅପୁତ୍ତୋ--କ୍ୱଚି ନ ହୋତିପଞ୍ଚଭୁତ୍ତୱନ୍ତୋ ଅସ୍ସ, ଭାତୁନୋ ପୁତ୍ତୋ ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥିତି ବହୁଲାଧିକାରତୋ।

ତତ୍ଥ ଗହେତ୍ୱା ତେନ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧେ ସରୂପଂ-।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତଂ ତତିଯନ୍ତଞ୍ଚ ସରୂପମନେକଂ ତତ୍ଥ ଗହେତ୍ୱା ତେନ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧେ'ଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ହୋତି;'କେସେସୁ ଚ କେସେସୁ ଚ ଗହେତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧମ୍ପୱତ୍ତଂ' କେସାକେସି;'ଦଣ୍ଡେହି ଚ ଦଣ୍ଡେହି ଚ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧମ୍ପୱତ୍ତଂ' ଦଣ୍ଡାଦଣ୍ଡି; ମୁଟ୍ଠାମୁଟ୍ଠି ''ଚି ୱୀତି ହାରେ'ତି। ଚି ସମାସନ୍ତୋ [']ଚିସ୍ମିଂ। ନ୍ତ୍ୱାକାରୋ--ତତ୍ଥ ତେନେତି-କିଂ? କାଯଞ୍ଚ କାଯଞ୍ଚ [ ] ଗହେତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତଂ; ଗହେତ୍ୱା ପହରିତ୍ୱାତି- କିଂ? ରଥେ ଚ ରଥେ ଚ ଠତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂପୱତ୍ତଂ; ଯୁଦ୍ଧେତିକିଂ? ହତ୍ଥେ ଚ ହତ୍ଥେ ଚ ଗହେତ୍ୱା ସଖ୍ୟଂ ପଚତ୍ତଂ; ସରୂପନ୍ତିକିଂ? ଦଣ୍ଡେହି ଚ ମୁସଲେହିଚ ପହରିତ୍ୱା ଯୁଦ୍ଧଂ ପୱତ୍ତଂ।

ଚତ୍ଥେ-।

ଅନେକଂ ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତଂ ଚତ୍ଥେ ଏକତ୍ଥଂ ୱା ଭୱତି--ସମୁଚ୍ଚଯୋ'ନ୍ୱାଚଯୋ ଇତରୀତରଯୋଗୋ ସମାହାରୋ ଚ ଚସଦତ୍ଥା, ତତ୍ଥ ସମୁଚ୍ଚଯାନ୍ୱାଚଯେସୁ ନେକତ୍ଥିଭାୱୋ ସମ୍ଭୱତି- ତେସୁ ହି ସମୁଚ୍ଚଯୋ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞନିରପେକ୍ଖାନମତ୍ତପ୍ପଧାନାନଂ କତ୍ଥଚି କ୍ରିଯାୱିସେସେ ଚୀଯମାନତା-ଯଥା-ଧୱେ ଚ ଖଦିରେ ଚ ପଲାସେ ଚ ଛିନ୍ଦାତି; ଅନ୍ୱାଚଯୋୱ ଯତ୍ଥେକୋ ପଧାନଭାୱେନ ୱିଧିଯତେ ଅପରୋ ଚଗୁଣଭାୱେନ-ଯଥା-ଭିକ୍ଖଂ ଚର ଗାୱୋ ୱାନଯେତି--ଇତରଞ୍ଚଯଯ ତୁ ସମ୍ଭୱତି, ତେସୁ ହି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସାପେକ୍ଖାନମୱ ଯୱଭେଦାନୁଗତୋ ଇତରୀତରଯୋଗୋ- ଯଥା- ସାରିପୁତ୍ତମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନାତିଅସ୍ସାୱଯୱପ୍ପଧାନତ୍ତା ବହୁୱଚନମେୱ; ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞ ସାପେକ୍ଖାନମେୱ ତିରୋହିତାୱଯୱଭେଦୋ ସମୁଦାଯପ୍ପଧାନୋ ସମାହାରୋ-ଯଥା-ଛତ୍ତୁପାହନନ୍ତି-ଅସ୍ସ ପନ ସମୁଦାଯପ୍ପଧାନତ୍ତା ଏକୱଚନମେୱ; ତେ ଚ ସମାହାରୀତରୀତରଯୋଗା ବହୁଲଂ ୱିଧାନା ନିଯତୱିସଯାଯେୱ ହୋନ୍ତି, ତତ୍ରାଯଂ ୱିସଯୱିଭାଗୋ ନିରୁତ୍ତି ପିଟକାଗତୋ।

ପାଣିତୁରିଯଯୋଗ୍ଗସେନଙ୍ଗାନଂ; ନିଚ୍ଚୱେରୀନଂ; ସଂଖ୍ୟାପରି ମାଣସଞ୍ଞାନଂ; ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକାନଂ; ପଚନଚଣ୍ଡାଲାନଂ; ଚରଣସାଧାରଣାନଂ; ଏକ୍ଝାଯନପାୱଚନାନଂ; ଲିଙ୍ଗୱିସେସାନଂ; ୱିୱିଧୱିରୁଦ୍ଧାନଂ; ଦିସାନଂ; ନଦୀନଞ୍ଚ; ନିଚ୍ଚଂ ସମାହାରେକତ୍ଥଂ ଭୱତି।

ତିଣରୁକ୍ଖପସୁସକୁଣଧନଧଞ୍ଞୱ୍ଯଞ୍ଜନଜନପଦାନଂୱା ଅଞ୍ଞେ ସମିତରୀତରଯୋଗୋୱ।

ପାଣ୍ୟଙ୍ଗାନଂ--ଚକ୍ଖୁସୋତଂ; ମୁଖନାସିକ; ହନୁଗୀୱଂ; ଛୱି ମଂସଲୋହିତଂ; ନାମରୂପଂ; ଜରାମରଣଂ;--ତୁରିଯଙ୍ଗାନଂ-- ଅଲସତାଠଅମ୍ବରଂ;ମୁରଜଗୋମୁଖଂ; ସଂଖଦେଦ୍ଦିମଂ; [ ] ମଦ୍ଦୱିକପାଣୱିକଂ; ଗୀତୱାଦତଂ?ସମ୍ପତାଠଅଂ--ଯୋଗ୍ଗଙ୍ଗାନଂ--ଫାଲପାଚନଂ; ଯୁଗନଙ୍ଗଲଂ--ସେନଙ୍ଗାନଂ--ଅସିସତ୍ତିତୋମରପିଣ୍ଡଂ;[ ] ଅସିଚମ୍ମଂ; ବୀଠଆରମୂସିକଂ; କାକୋଲୂକଂ; ନାଗସୁପଣ୍ଣଂ--ସଂଖ୍ୟାପରିମାଣ ସଞ୍ଞାନଂ-- ଏକକଦୁକଂ, ଦୁକତିକଂ; ତିକଚତୁକ୍କଂ, ଚତୁକ୍କପଞ୍ଚକଂ; ଦସେକାଦସକଂ -- ଖୁଦ୍ଦଜନ୍ତୁକାନଂ--କୀଟପଟଙ୍ଗଂ; କୁନ୍ଥକିପିଲ୍ଲିକଂ; ଡଂସମକସଂ; ମକ୍ଖିକକିପିଲ୍ଲିକଂ--ପୱନଚଣ୍ଡାଲାନଂ--ଓରଭ୍ଭିକସୂକରିକଂ; ସାକୁନ୍ତିକମାଗୱିକଂ;ସପାକଚଣ୍ଡାଲଂ;ୱେନ

ରଥକାରଂ; ପୁକ୍କୁସଛୱଡାହକଂ--ଚରଣସାଧାରଣାନଂ--ଅତିସଭାରଦ୍ୱାଜଂ; କଠକାଲାପଂ; ସୀଲପଞ୍ଞାଣଂ; ସମଥୱିପସ୍ସନଂ; ୱିଜ୍ଜାଚରଣଂ-- ଏକଜ୍ଝାଯନପାୱଚନାନଂ--ଦୀଘମଜ୍ଝିମଂ; ଏକୁତ୍ତରସଂଯୁତ୍ତକଂ; ଖନ୍ଧକୱିଭଙ୍ଗଂ--ଲିଙ୍ଗୱିସେସାନଂ--ଇତ୍ଥିପୁମଂ; ଦାସିଦାସଂ; ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ; ତିଣକଟ୍ଠସାଖାପଲାସଂ; ''ଲାଭୀ ହୋତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନ''ନ୍ତିପି ଦିସ୍ସତି--ୱିୱିଧୱିରୁଦ୍ଧାନଂ--କୁସଲାକୁସଲଂ; ସାୱଜ୍ଜାନୱଜ୍ଜଂ; ହୀନପ୍ପଣିତଂ; କଣ୍ହସୁକ୍କଂ; ଛେକପାପକଂ; ଅଧରୁତ୍ତରଂ--ଦିସାନଂ--ପୁବ୍ବାପରଂ; ଦକ୍ଖିଣୁତ୍ତରଂ; ପୁବ୍ବଦକ୍ଖିଣଂ; ପୁବ୍ବୁତ୍ତରଂ; ଅପର ଦକ୍ଖିଣଂ; ଅପରୁତ୍ତରଂ--ନଦୀନଂ-- ଗଙ୍ଗାଯମୁନଂ, ମହୀସରଭୁ।

ତିଣୱିସେସାନଂ--କାସକୁସଂ, କାସକୁସା; ଉସୀରବୀରଣଂ, ଉସୀ ରବୀରଣା; ମୁଜବବ୍ବଜଂ, ମୁଞ୍ଜବବ୍ବଜା--ରୁକ୍ଖୱସେସୋନଂ--ଖଦିରପଲାସଂ, ଖଦିରପଲାସା; ଧୱାସ୍ସକଣ୍ଣଂ, ଧୱାସ୍ସକଣ୍ଣା; ପିଲକ୍ଖନିଗ୍ରୋଧଂ, ପିଲକ୍ଖନଗ୍ରୋଧା; ଅସ୍ସତ୍ଥକପିତ୍ଥନଂ, ଅସ୍ସତ୍ଥ କପିତ୍ଥନା; ସାକସାଲଂ, ସାକସାଲା-- ପସୁୱିସେସାନଂ--ଗଜ ଗୱଜଂ,ଗଜଗୱଜା; ଗୋୱହିସଂ, ଗୋମହିସା;ଏଣେଯ୍ୟଗୋମହିସଂ, ଏଣେଯ୍ୟଗୋମହିସା; ଏଣେଯ୍ୟୱରାହଂ, ଏଣେଯ୍ୟୱରାହା; ଅଜେ

ଠଅକଂ, ଅଜେଠଅକା; କୁକ୍କୁରସୂକରଂ, କୁକ୍କୁରସୂକରା; ହତ୍ଥିଗୱାସ୍ସ ୱଠଅୱଂ, ହତ୍ଥିଗୱାସ୍ସୱଠଅୱା--ସକୁଣୱିସେସୋନଂ--ହଂସବଲାୱଂ, ହଂସବଲାୱା; କାରଣ୍ଡୱଚକ୍କୱାକଂ, କାରଣ୍ଡୱଚକ୍କୱାକା; ବକବଲାକଂ, ବକବଲାକା--ଧନାନଂ--ହିରଞ୍ଞସୁୱଣ୍ଣଂ, ହିରଞ୍ଞ ସୁୱଣ୍ଣା;ମଣିସଂଖମୁତ୍ତାୱେଫଫରିଯଂ, ମଣିସଂଖମୁତ୍ତାୱେଠଉରିଯା; ଜାତରୂପରଜତଂ, ଜାତରୂପରଜତା--ଧଞ୍ଞାନଂ--ସାଲିଯୱକଂ, ସାଲିଯୱକା; ତିଲମୁଗ୍ଗମାସଂ, ତିଲମଗ୍ଗମାସା;

ନିଗ୍ଗ୍ରୋଓକୁଲଞ୍ଚଂ, ନିଗ୍ଗ୍ରୋଓକୁଲଞ୍ଚା––ବ୍ଯଞ୍ଜନାନଂ––ସାକସୁଓଂ, ସାକସୁଓା; ଗବ୍ଯମାହିସଂ, ଗବ୍ଯମାହିସା; ଏଣେଯ୍ଯୱାରାହଂ, ଏଣେଯ୍ଯୱାରାହା; ମିଗମାଯୂରଂ, ମିଗମାଯୂରା––ଜନପଦାନଂ–କାସିକୋସଲଂ, କାସିକୋସଲା; ଓଜ୍ଜିମଲ୍ଲଂ, ଓଜ୍ଜିମଲ୍ଲା; ଚେତିୱଂସଂ, ଚେତିୱଂସା; ମଚ୍ଛସୁରସେନଂ, ମଚ୍ଛସୂରସେନା; କୁରୁପଞ୍ଚାଲଂ, କୁରୁପଞ୍ଚାଲା।

ଇତରୀତରଯୋଗୋ-ଯଥା-ଓନ୍ଦିମସୂରିଯା, ସମଣବ୍ରାହ୍ମଣା, ମାତାପିତରୋ, ଇଚ୍ଚାଦି, ଏତସ୍ମିଂ ଏକତ୍ତିଭାଓକଣ୍ଡେ ଯଂ ୱୁତ୍ତଂ ପୁବ୍ବଂ ତଦେଓ ପୁବ୍ବଂ ନିପତତି କମାତିକ୍କମେ ପଯୋଜନାଭାଓା କ୍ୱଓି ଓିପଲ୍ଲାସୋ'ପି ହୋତି ବହୁଲାଧିକାରତୋ।' ଦନ୍ତାନଂ ରାଜା' ରାଜଦନ୍ତୋ। କତ୍ଥଚି କମମ୍ପଚ୍ଚନାଦରା ପୁବ୍ବକାଲସ୍ସାପି ପରନିପାତୋ। ଲିତ୍ତଓାସିତୋ, ନଗ୍ଗମୁସିତୋ, ସିତ୍ତସମ୍ମଟ୍ଠୋ, ଭଟ୍ଠଲୁଞ୍ଚିତୋ––ଚନ୍ଦେ ଯଦେକତ୍ତଂ ତତ୍ଥ କେଚି ପୁବ୍ବପଦଂ ବହୁଧା ନିଯମେନ୍ତି ତଦିହ ୱ୍ଯଭିଓାରଦସ୍ସନା ନ ୱୁତ୍ତନ୍ତି ଦଟ୍ଠବ୍ବଂ।

ସମାହାରେ ସପୁଂସକଂ-।

ଓନ୍ଦେ ସମାହାରେ ଯଦେକତ୍ତଂ ତନ୍ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗମ୍ଭଓତି; ତଥା ୱେଓୋଦାହଟଂ––କତ୍ଥଚି ନ ହୋତି ସଭାପରିସାଯାତି ଞାପକା; ଆଧି ପଚ୍ଚପରିୱାରୋ; ଛନ୍ଦପାରିସୁଦ୍ଧି; ପଟିସନ୍ଧିପ୍ପଓତ୍ତିଯଂ।

ସଂଖ୍ଯାଦି-।

ଏକତ୍ତେ ସମାହାରେ ସଂଖ୍ଯାଦି ନପୁଂସକଲିଙ୍ଗମ୍ଭଓତି; ପଞ୍ଚଗଓଂ; ଚତୁପ୍ପଥଂ––ସମାହାରସ୍ସେକତ୍ତା ଏକଓଚନମେଓ ହୋତି; ସମାହାରେତ୍ୱେଓ- ପଞ୍ଚକପାଲୋ, ପୂଓୋ; ତିପୁତ୍ତୋ।

କ୍ୱଚେକତ୍ତଞ୍ଚ ଛଟ୍ଠିଯା-।

ଛଟ୍ଠିଯେକତ୍ତେ କ୍ୱଚି ନପୁଂସକତ୍ତଂ ହୋତେକତ୍ତଞ୍ଚ;'ସଲଭାନଂ ଛାଯା' ସଲହଚ୍ଛାଯଂ; ଏଓଂ'ସକୁନ୍ତାନଂ ଛାଯା' ସକୁନ୍ତଚ୍ଛାଯଂ;

ପାସାଦଚ୍ଛାଯଯଂ, ପାସାଦଚ୍ଛାଯଯା; ଘରଚ୍ଛାଯଯଂ, ଘରଚ୍ଛାଯା। ଅମନୁସ୍ସା ସଭାଯ ନପୁଂସକେକତ୍ତମ୍ଭଓତି; ବ୍ରହ୍ମସଭଂ; ଦେଓସଭଂ; ଇନ୍ଦସଭଂ; ଯକ୍ଖସଭଂ; ସରଭସଭଂ––ମନୁସ୍ସସଭାଯଂ––ଖତ୍ତିଯସଭା, ରାଜସଭା ଇଚ୍ଚେଓମାଦି––କ୍ୱଚୀତି କିଂ?ରାଜପୁରିସୋ।

ସ୍ଯାଦିସୁ ରସ୍ସୋ-।

ନପୁଂସକେ ଓତ୍ତମାନସ୍ସ ରସ୍ସୋ ହୋତି ସ୍ଯାଦିସୁ; ସଲଭଚ୍ଛାଯଂ––ସ୍ଯାଦିସୂତି-କିଂ?ସଲଭଚ୍ଛାଯେ।

ଘପସ୍ସାନ୍ତସ୍ସାପ୍ପଧାନସ୍ସ-।

ଅନ୍ତଭୂତସ୍ସାପ୍ପଧାନସ୍ସଘପସ୍ସସ୍ଯାଦିସୁରସ୍ସୋହୋତି; ବହୁମାଲୋ, ପୋସୋ; ନିକ୍କୋସମ୍ବି; ଅତିୱାମୋରୁ––ଅନ୍ତସ୍ସାତି-କିଂ? କଞ୍ଞାପିଯୋ; ଅପ୍ପଧାନସ୍ସାତି-କିଂ? ରାଜକୁମାରୀ; ବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୂ।

ଗୋସ୍ସୁ-।

ଅନ୍ତଭୂତସ୍ସାପ୍ପଧାନସ୍ସ ଗୋସ୍ସ ସ୍ଯାଦିସୁ ଉ ହୋତି; ଚିତ୍ତଗୁ––ଅପ୍ପଧାନସ୍ସାତ୍ୱେଓ - ସୁଗୋ;ଅନ୍ତସ୍ସାତ୍ୱେଚଗୋକୁଲଂ।

ଇତ୍ଥିଯମତ୍ୱା-।

ଇତ୍ଥିଯଂ ଓତ୍ତମାନତୋ ଅକାରନ୍ତତୋ ନାମସ୍ମା ଆପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି, ଧମ୍ମଦିନ୍ନା।

ନଦାଦିତୋ ଙୀ-।

ନଦାଦୀହି ଇତ୍ଥିଯଂ ଈପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି; ନଦୀ, ମହୀ, କୁମାରୀ, ତରୁଣୀ, ୱାରୁଣୀ, ଗୋତମୀ।

ଗୋତୋ ୱା।

ଗାୱୀ, ଗୋ; ଆକତିଗଣୋ'ଯଂ--ଙକାରୋ ''ନ୍ତନ୍ତୁନଂ ଙମ୍ହି ତୋ ୱା''ତି। ୱିସେସନତ୍ଥୋ।

ଯକ୍ଖାଦିତ୍ୱିତୀ ଚ-।

ଯକ୍ଖାଦିତୋ ଇତ୍ଥିଯମିନୀ ହୋତି ଙୀ ଚ; ଯକ୍ଖିନୀ, ଯକ୍ଖି; ନାଗିନୀ, ନାଗୀ; ସୀହିନୀ, ସୀହୀ।

ଆରାମିକାଦୀହି-।

ଆରାମିକାଦିତୋ ଇନୀ ହୋତିତ୍ଥିଯଂ; ଆରାମିକିନୀ; ଅନନ୍ତରାସିକିନୀ; ରାଜିନୀ।

ସଞ୍ଞାଯଂ ମାନୁସୋ।

ମାନୁସିନୀ; ଅଞ୍ଞତ୍ର ମାନୁସୀ।

ଯୁୱଣ୍ଣେହି ନୀ-।

ଇତ୍ଥିଯମିୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣନ୍ତେହି ନୀ ହୋତି ବହୁଲଂ; ସଦାପଯତ ପାଣିନୀ; ଦଣ୍ଡିନୀ; ଖତ୍ତବନ୍ଧୁନୀ; ପରଚିତ୍ତୱିଦୁନୀ--ମାତୁ ଆଦିତୋ କସ୍ମା ନ ହୋତି? ଇତ୍ଥିପ୍ପଚ୍ଚଯଂ ୱିନାପି ଇତ୍ଥତ୍ତାହି ଧାନତୋ।

କ୍ତିମ୍ହାଞ୍ଞତ୍ଥେ-।

କ୍ତିମ୍ହାଞ୍ଞତ୍ଥେଯେୱ ଇତ୍ଥିଯଂ ନୀ ହୋତି ବହୁଲଂ; ସାହଂ ଅହିଂସାରତିନୀ; ତସ୍ସା ମୁଟ୍ଠସ୍ସତିନିଯା; ସା ୱଚ୍ଛଗିଦ୍ଧିନୀ--ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି-କିଂ? ଧମ୍ମରତି।

ଘରଣ୍ୟାଦଯୋ-।

ଘରଣୀପ୍ପଭୁତଯୋ ନୀପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତା ସାଧୱୋ ଭୱନ୍ତି; ଘରଣୀ; ପୋକ୍ଖରଣୀ; ଈସ୍ସତ୍ତଂ ନିପାତନା।

ଆଚରିଯା ୱା ଯଲୋପୋ ଚ; ଆଚରିନୀ; ଆଚରିଯା।

ମାତୁଲାଦିତ୍ୱାନୀ ଭରିଯାଯଂ-।

ମାତୁଲାଦିତୋ ଭରିଯାଯମାନୀ ହୋତି; ମାତୁଲାନୀ; ୱରୁଣାନୀ; ଗହପତାନୀ; ଆଚରିଯାନୀ।

ଅଭରିଯାଯଂ ଖତ୍ତିଯା ୱା ଖତ୍ତିଯାନୀ; ଖତ୍ତିଯା --ନଦା ଦୀପାଠା ଭରିଯାଯନ୍ତୁ ଖତ୍ତିଯୀ।

ଉପମାସଂହିତସହିତସଞ୍ଞତସହସଫୱାମଲକ୍ଖଣାଦିତୂରୁତୁ-।

ଊରୁସଦ୍ଦା ଉପମାନାଦିପୁବ୍ବା ଇତ୍ଥିଯମୂ ହୋତି; କରହୋରୂ; ସଂହିତୋରୂ; ସହିତୋରୂ; ସଞ୍ଞତୋରୂ; ସହୋରୂ; ସଫୋରୂ; ୱାମୋ ରୂ; ଲକ୍ଖଣୋରୂ--'ଊ'ତି-ଯୋଗୱିଭାଗା ଊ; ବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୂ।

ଯୁୱାତି -।

ଯୁୱସଦ୍ଦତୋତି ହୋତିତ୍ଥିଯଂ; ଯୁୱତି।

ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ଙୀମ୍ହି ତୋ ୱା-।

ଙୀମ୍ହି ନ୍ତନ୍ତୂନଂ ତୋ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛତୀ, ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ; ସୀଲୱତୀ, ସୀଲୱନ୍ତୀ।

ଭୱତୋ ଭୋତୋ-।

ଙୀମ୍ହି ଭୱତୋ ଭୋତାଦେସୋ ହୋତି ୱା; ଭୋତୀ; ଭୱନ୍ତୀ।

ଗୋସ୍ସାୱଙି-।

ଗୋସଦ୍ଦସ୍ସ ଙୀମ୍ହାୱଙି ହୋତି; ଗାୱୀ।

ପୁଥୁସ୍ସପଥୱପୁଥୱା-।

ଙୀମ୍ହି ପୁଥୁସ୍ସ ପଥୱପୁଥୱା ହୋନ୍ତି; ପଥୱୀ; ପୁଥୱୀ।--ଠେ ପଥୱୀ।

ସମାସନ୍ତ୍ୱ-

ସମାସନ୍ତୋ ଅ ଇତି ୱାଧିକରୀଯନ୍ତି।

ପାପାଦୀହି ଭୂମିଯା-।

ପାପାଦୀହି ପରା ଯା ଭୂମି ତସ୍ସା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି; ପାପ ଭୂମିଂ; ଜାତିଭୂମଂ।

ସଂଖ୍ଯାହି-।

ସଂଖ୍ଯାହି ପରା ଯା ଭୂମି ତସ୍ସା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି; ଦ୍ୱିଭୂମଂ; ତିଭୂମଂ

ନଦୀଗୋଦାୱରୀନଂ-।

ସଂଖ୍ଯାହି ପରାସଂ ନଦୀଗୋଦାୱରୀନଂ ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି; ପଞ୍ଚନଦଂ, ସତ୍ତଗୋଦାୱରଂ।

ଅସଂଖ୍ୟେହି ଚାଙ୍ଗୁଲ୍ଯାନଞ୍ଞାସଂଖ୍ଯତ୍ଥେସୁ-।

ଅସଂଖ୍ୟେହି ସଂଖ୍ଯାହି ଚ ପରାଯ ଅଙ୍ଗୁଲ୍ଯା ସମାସନ୍ତୋ ଅହୋତି ନୋ ଚେ ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ଅସଂଖ୍ଯତ୍ଥେୱ ସମାସୋ ୱତ୍ତିତୋ।'ନିଗ୍ଗତମଙ୍ଗୁଲୀହି' ନିରଙ୍ଗୁଲଂ; ଅଚ୍ଚଙ୍ଗୁଲଂ; ଦ୍ୱେ ଅଙ୍ଗୁଲିଯୋ ସମାହଟା'ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲଂ--ଅନଞ୍ଞାସଂଖ୍ଯତ୍ଥେସୂତି-କିଂ? ପଞ୍ଚଙ୍ଗୁଲିହତ୍ଥୋ; ଉପଙ୍ଗୁଲି--କଥଂ, ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲୀ ପମାଣମସ୍ସାତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲନ୍ତି-ନାତ୍ର ସମାସୋ'ଞ୍ଞପଦତ୍ଥେ ୱିହିତୋ ମତ୍ତାଦୀନଂ ଲୋପେ କତେ ତଦ୍ଧୱତ୍ତତେ; ଅଙ୍ଗୁଲସଦ୍ଦୋୱା ପମାଣୱାଚୀସଦ୍ଦନ୍ତରଂ--ଯଥାସେନାଙ୍ଗୁଲପ୍ପମାଣେନ ଅଙ୍ଗୁଲାନଂ ସତଂ ପୁଣ୍ଣଂ ଚତୁଦ୍ଦସ ୱା ଅଙ୍ଗୁଲାନୀତି।

ଦୀଘାହୋୱସ୍ସେକଦେସେହି ଚ ରତ୍ୟା-।

ଦୀଘାଦୀହି ଅସଂଖ୍ୟେହି ସଂଖ୍ଯାହି ଚ ପରାଯ ରତ୍ତିଯା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି; ଦୀଘରତ୍ତଂ; ଅହୋରତ୍ତଂ; ୱସ୍ସାରତ୍ତଂ; ପୁବ୍ବରତ୍ତଂ; ଅପରରତ୍ତଂ; ଅଡ୍ଢରତ୍ତଂ;'ଅତିକ୍କନ୍ତୋ ରତ୍ତିଂ' ଅତିରତ୍ତୋ;'ଦ୍ୱେ ରତ୍ତୀ ସମାହଟା' ଦ୍ୱିରତ୍ତଂ--ୱା କ୍ୱଚି ବହୁଲାଧିକାରାଏକରତ୍ତଂ; ଏକରତ୍ତି--ଅନଞ୍ଞାସଂଖ୍ଯତ୍ଥେସ୍ୱେୱ-ଦୀଘରତ୍ତି, ହେମନ୍ତୋ; ଉପରତ୍ତି--କ୍ୱଚି ହୋତେୱ ବହୁଲଂ ୱିଧାନା;ଯଥାରତ୍ତଂ।

ଗୋଣ୍ୱଚନ୍ତେ ଚାଲୋପେ-।

ଗୋସଦ୍ଦା ଅଲୋପୱିସଯା ସମାସନ୍ତୋ ଅହୋତି ନ ୱେ ୱନ୍ତେ ସମାସୋ ଅଞ୍ଝପଦନ୍ତେ ଅସଂଖ୍ୟନ୍ତେ ଚ; ରାଜଗୱୋ; ପରମଗୱୋର ପଞ୍ଚଗୱଧନୋ; ଦସଗୱଂ–-ଅଲୋପେତି-କିଂ?ପଞ୍ଚହି ଗୋହି କୀତୋ ପଞ୍ଚଗୁ; ଅଚନ୍ତେତି-କିଂ? ଅଜସ୍ସଗାୱୋ –-ଅନଞ୍ଝାସଂଖ୍ୟନ୍ତେସୁଦ୍ୱେୱ-ଚିତ୍ତଗୁ;ଉପଗୁ।

ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଦାରଗୱଚତୁରସ୍ସା-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ଅ ଅନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ;'ରତ୍ତୋ ଚ ଦିୱା ଚ' ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଂ;' ରତ୍ତି ଚ ଦିୱା ଚ'ରତ୍ତିନ୍ଦିୱଂ;'ଦାରା ଚ ଗାୱୋ ଚ' ଦାରଗୱଂ;' ୱତସ୍ସୋ ଅସ୍ସିଯୋ ଅସ୍ସ' ଚତୁରସ୍ସୋ।

ଆଯାମେ'ନୁଗୱଂ-।

ଅନୁଗୱନ୍ତି ନିପଚ୍ଚତେ ଆଯାମେ ଗମ୍ଯମାନେ; ଅନୁଗୱଂ, ସକଟଂ–-ଆଯାମେତି-କିଂ? ଗୁନ୍ନଂ ପଚ୍ଛା ଅନୁଗୁ।

ଅକ୍ଖିସ୍ମାଞ୍ଝନ୍ତେ-।

ଅକ୍ଖିସ୍ମା ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି ଅଞ୍ଝନ୍ତେ ଚେ ସମାସୋ; ୱିସାଲକ୍ଖୋ।

ଦାରୁମ୍ହଙ୍ଗୁଲ୍ୟା-।

ଅଙ୍ଗୁଲନ୍ତା ଅଞ୍ଝପଦନ୍ତେ ଦାରୁମ୍ହି ସମାସନ୍ତୋ ଅ ହୋତି; ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲଂ, ଦାରୁ; ପଞ୍ଚଙ୍ଗୁଲଂ–-ଅଙ୍ଗୁଲିସଦିସାୱଯୱଂ ଧଞ୍ଝାଦୀନଂ ୱୀକ୍ଖେପକଂ ଦାରୂତି ୱୁଚ୍ଚତେ–-ପମାଣେ ତୁ ପୁଦ୍ଦେ ୱିଯ ସିଦ୍ଧଂ; ସଖରାଜସଦ୍ଦାଅକାରନ୍ତାୱ, ସିସ୍ସୋ'ପି ନ ଦିସ୍ସତି–-ଗାଣ୍ଡୀୱଧନ୍ୱାତି ପକତନ୍ତରେନସିଦ୍ଧଂ।

ଦ୍ୱି ୱୀତିହାରେ-।

କ୍ରିଯାୱ୍ଯତିହାରେ ଗମ୍ଯମାନେ ଅଞ୍ଝପଦନ୍ତେ ୱତ୍ତମାନତୋ ଚି ହୋତି; କେସାକେସି; ଦଣ୍ଡାଦଣ୍ଡି–-ଚକାରୋ'ଚିସ୍ମି'ନ୍ତି। ୱିସେସନନ୍ତ୍ଥୋ; ସୁଗନ୍ଧି ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୀତି-ପଯୋଗୋ ନଦିସ୍ସତେ।

ଲତ୍ୱିତ୍ଥିଯୂହି କୋ-।

ଲତୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତେହି ଇତ୍ଥିଯମୀକାରୂକାରନ୍ତେହି ଚବହୁଲଂ କପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଅଞ୍ଝପଦନ୍ତେ; ବହୁକତ୍ତୁକୋ; ବହୁକୁମାରିକୋ; ବହୁବ୍ରହ୍ମବନ୍ଧୁକୋ, ବହୁଲଂଦ୍ୱେୱ-ସୁଭୁ।

ୱାଞ୍ଝତୋ-।

ଅଞ୍ଝେହି ଅଞ୍ଝପଦନ୍ତେ କୋ ୱା ବହୁଲଂ ହୋତି; ବହୁ ମାଲକୋ; ବହୁମାଲୋ।

ଉତ୍ତରପଦେ-।

ଏତମଧିକତଂ ୱେଦିତଦ୍ଧଂ।

ଇମସ୍ସିଦଂ-।

ଉତ୍ତରପଦେ ପରତୋ ଇମସ୍ସ ଇଦଂ ହୋତି; ଇଦମଟ୍ଟିତା; ଇଦପ୍ପଚ୍ଚଯା; ନିଗ୍ଗହୀତଲୋପୋ ପସ୍ସ ଚ ଦ୍ୱିଭାୱୋ।

ପୁଂ ପୁମସ୍ସ ୱା-।

ପୁମସ୍ସ ପୁଂହୋତୁଉତ୍ତରପଦେ ୱିଭାସା; ପୁଲ୍ଲିଙ୍ଗଂ; ପୁଂଲିଙ୍ଗଂ।

ଟ ନ୍ତନ୍ତୁନଂ-।

ଏସଂ ଟ ହୋତୁଉତ୍ତରପଦେକ୍ୱଚି ୱା; ଭୱମ୍ପତିଟ୍ଠା ମଯଂ; ଭାଗୱମମୂଲକା ନୋ ଧମ୍ମା–-ବହୁଲାଧିକାରା ତରାଦିସୁ ଚ; ପଗେୱ ମହତ୍ତରୀ; ରତ୍ତଞ୍ଞୁମହତ୍ତଂ।

ଅ-୫

।

ଏସଂ ଅ ହୋତୁଉତ୍ତରପଦେ; ଗୁଣୱନ୍ତପତିଟ୍ଠୋ’ସ୍ମି।

[ହ୍ଚ୍ୟ ପଗେ ]

ମନାଦ୍ୟାପାଦୀନମୋ ମଯେ ଚ-।

ମନାଦୀନମାପାଦୀନଞ୍ଚ ଓ ହୋତୁଉତ୍ତରପଦେ ମଯେ ଚ; ମନୋ ସେଟ୍ଠା; ମନୋମଯା; ରଜୋଜଲ୍ଲଂ; ରଜୋମଯଂ; ଆପୋଗତଂ; ଆପୋମଯଂ; ଅନୁଯନ୍ତି ଦିସୋଦିସଂ।

ପରସ୍ସସଂଖ୍ୟାସୁ-।

ସଂଖ୍ୟାସୁଉତ୍ତରପଦେସୁ ପରସ୍ସ ଓ ହୋତି; ପରୋସତଂ, ପରୋସହସ୍ସଂ–-ସଂଖ୍ୟାସୂତି-କିଂ?ପରଦତ୍ତୁପଜୀୱିନୋ।

ଜନେ ଉତ୍ତରପଦେ ପୁଥସ୍ସ ଉ ହୋତି; ଅରିଯେହି ପୁଥଗେୱାଯଂ ଜନୋତି ପୁଥୁଜ୍ଜନୋ।

ସୋ ଛସ୍ସାହାଯତନେ ୱା-।

ଅହେ ଆଯତନେ ୱୁତ୍ତରପଦେ ଛସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି; ସାହଂ, ଛାହଂ; ସଳାଯତନଂ, ଛଳାଯତନଂ।

ଲ୍ତୁପିତାଦୀନମାରଙରଙ୍-।

ଲତୁପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ ପିତାଦୀନଞ୍ଚ ଯଥାକ୍କମମାରଙରଙ୍ ୱା ହୋନ୍ତୁଉତ୍ତରପଦେ; ସତ୍ଥାରଦସ୍ସନଂ; କତ୍ତାରନିଦ୍ଦେସୋ; ମାରତ ପିତରୋ–-ୱାତ୍ୱେୱ-ସତ୍ଥୁଦସ୍ସନଂ; ମାତାପିତରୋ।

ୱିଜ୍ଜାଯୋନିସମ୍ବନ୍ଧନମା ତତ୍ର ଚତ୍ଥେ-।

ଲତୁପିତାଦୀନଂ ୱିଜ୍ଜାସମ୍ବନ୍ଧୀନଂ ଯୋନିସମ୍ବନ୍ଧୀନଞ୍ଚ ତେସ୍ୱେୱ ଲତୁପିତାଦିସୁ ୱିଜ୍ଜାଯୋନିସମ୍ବନ୍ଧିସୁଉତ୍ତରପଦେସୁ ଚତ୍ଥୱିସଯେ ଆ ହୋତି; ହୋତାପୋତାରୋ; ମାତାପିତରୋ–-ଲତୁପିତାଦୀନନ୍ତ୍ୱେୱପୁତ୍ତଭାତରୋ; ତତ୍ରେତି-କିଂ? ପିତୁପିତାମହା; ଚତ୍ଥେତି-କିଂ; ମାତୁ ଭାତା; ୱିଜ୍ଜାଯୋନିସମ୍ବନ୍ଧାନନ୍ତି-କିଂ?ଦାତୁଭାତରୋ।

ପୁତ୍ତେ-।

ପୁତ୍ତେ ଉତ୍ତରପଦେ ୱତ୍ଥୱିସଯେ ଲତୁପିତାଦୀନଂୱିଜ୍ଜାଯୋନି ସମ୍ବନ୍ଧାନମା ହୋତି; ପିତାପୁତ୍ତା; ମାତାପୁତ୍ତା।

ଚିସ୍ମିଂ-।

ଚିସ୍ୱଛଯନ୍ତେ ଉତ୍ତରପଦେ ଆ ହୋତି; କେସାକେସି; ମୁଟ୍ଠାମୁଟ୍ଠି।

ଇତ୍ଥିଯମ୍ଭାସିତପୁମିତ୍ଥି ପୁମେୱେକତ୍ତେ-।

ଇତ୍ଥିଯଂ ୱତ୍ତମାନେ ଏକତ୍ତେ ସମାନାଧିକରଣେ ଉତ୍ତରପଦେ ପରେ ଭାସିତପୁମା ଇତ୍ଥି ପୁମେୱ ହୋତି; କୁରଭରିଯୋ; ଦୀଘ

ଜଙ୍ଘୋ; ଯୁୱଜାଯୋ–-ଇତ୍ଥିଯନ୍ତି-କିଂ?'କଲ୍ଯାଣୀ ପଧାନମେସଂ' କଲ୍ଯାଣିପ୍ପଧାନା; ଭାସିତପୁମେତି- କିଂ? କଞ୍ଞାଭରିଯୋ; ଇତ୍ଥିତି-କିଂ? ଗାମଣିକୁଲଂ ଦିଟ୍ଠି ଅସ୍ସ' ଗାମଣିଦିଟ୍ଠି; ଏକତ୍ତେତି-କିଂ?'କଲ୍ଯାଣିଯା ମାତା' କଲ୍ଯାଣୀମାତା।

କ୍ୱଚିପ୍ପଚ୍ଚଯେ-।

ଭାସିତପୁମିତ୍ଥି ପଚ୍ଚଯେ କ୍ୱଚି ପୁମେୱ ହୋତି; ୱ୍ଯତ୍ତତରା, ୱ୍ଯତ୍ତତମା।

ସଵ୍ୱାଦଯୋ ୱୁତ୍ତିମତ୍ତେ-।

ଇତ୍ଥିୱାଚକା ସଵ୍ୱାଦଯୋ ୱୁତ୍ତିମତ୍ତେ ପୁମେୱ ହୋନ୍ତି; ତସ୍ସା ମୁଖଂ' ତମ୍ମୁଖଂ; ତସ୍ସଂ ତତ୍ର; ତାଯ ତତୋ; ତସ୍ସଂୱେଲାଯଂ ତଦା।

ଛାଯାଯ ଜଯଂ ପତିମ୍ହି-।

ପତିମ୍ହି ପରେ ଜାଯାଯ ଜଯଂ ହୋତି; ଜଯମ୍ପତୀ–-ଜାନିପତୀତିପକତନ୍ତରେନ ସିଦ୍ଧଂ; ତଥା ଦମ୍ପତୀ ଜମ୍ପତୀତି।

ସଞ୍ଞାଯମୁଦୋଦକସ୍ସ-।

ସଞ୍ଞାଯମୁଦକସ୍ସୁତ୍ତରପଦେ ଉଦାଦେସୋ ହୋତି; ଉଦଧୀ; ଉଦପାନଂ।

କୁମ୍ଭାଦିସୁୱା-।

କୁମ୍ଭାଦସୁତ୍ତରପଦେସୁ ଉଦକସ୍ସ ଉଦାଦେସୋ ୱା ହୋତି; ଉଦକୁମ୍ଭୋ, ଉଦକକୁମ୍ଭୋ; ଉଦପତ୍ତୋ, ଉଦକପତ୍ତୋ; ଉଦବିନ୍ଦୁ, ଉକବିନ୍ଦୁ–-ଆକତିଗଣୋ'ଯଂ।

ସୋତାଦିସୂଲୋପୋ-।

ସୋତାଦିସୁତ୍ତରପଦେସୁଉଦକସ୍ସ ଉସ୍ସଲୋପୋ ହୋତି; ଦକସୋତଂ; ଦକରକ୍ଖସୋ।

ଟ ନଞ୍ଞ୍ସ-।

ଉତ୍ତରପଦେନଞ୍ଞ୍ଦସ୍ସ ଟ ହୋତି; ଅବ୍ରାହ୍ମଣୋ –-ଞକାରୋ କିଂ, କେୱଲସ୍ସମା ହୋତୁ; ପାମନପୁତ୍ତୋ।

ଅନ ସରେ-।

ସରାଦୋ ଉତ୍ତରପଦେ ନଞ୍ଞ୍ଦସ୍ସଅନ ହୋତି; ଅନକ୍ଖାତଂ।

୨ ଞକାରୋତି-ସଵ୍ୱତ୍ଥ।

ନଖାଦୟୋ-।

ନଖାଦୟୋ ସଦ୍ଦା ଅକତଟାଦେସା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ;'ନାସ୍ସ ଖମତ୍ଥିତି' ନଖୋ; ଅଖମଞ୍ଞଂ--ସଞ୍ଞାସଦ୍ଦେସୁ ଚ ନିପ୍ଫତ୍ତିମତ୍ତଂ ଯଥାକଥଚି କତ୍ତବ୍ବଂ।'

ନାସ୍ସ କୁଲମତ୍ଥି'ତି ନକୁଲୋ; ଅକୁଲମଞ୍ଞଂ; ନଖ ନକୁଲ ନପୁଂସକ ନକ୍ଖତ୍ତ ନାକ ଏୱମାଦି।

ନଗୋ ୱାପ୍ପାଣିନି-।

ନଗ୍ୖଚ୍ଚପ୍ପାଣିନି ୱା ନିପଚ୍ଚତେ; ନଗା, ରୁକ୍ଖା; ନଗା, ପବ୍ବତା; ଅଗା, ରୁକ୍ଖା; ଅଗା ପବ୍ବତା--ଅପ୍ପାଣିନୀତି -କିଂ? ଅଗୋ ୱସଲୋ ସୀତେନ।

ସହସ୍ସ ସୋ'ଞ୍ଞତ୍ଥେ-।

ଅଞ୍ଞପଦତ୍ଥୱୁତ୍ତିମ୍ହି ସମାସେ ଉତ୍ତରପଦେ ପରେ ସହସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି; ସପୁତ୍ତୋ, ସହପୁତ୍ତୋ; ଅଞ୍ଞତ୍ଥେତି-କିଂ? ସହକତ୍ୱା ସହଯୁଜ୍ଝିତ୍ୱା।

ସଞ୍ଞାଯଂ-।

ସହସ୍ସୁତ୍ତରପଦେ ସୋ ହେତି ସଞ୍ଞାଯଂ; ସାସ୍ସତ୍ଥଂ; ସପଲାସଂ।

ଅପଚ୍ଚକ୍ଖେ-।

ଅପଚ୍ଚକ୍ଖେ ଗମ୍ମମାନେ ସହସ୍ସ ସୋ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ; ସାଗ୍ଗି, କପୋତୋ; ସପିସାୱା, ୱାତମଣ୍ଡଲିକା।

ଅକାଲେ ସକତ୍ଥେ-।

ସକତ୍ଥପ୍ପଧାନସ୍ସ ସହସଦ୍ଦସ୍ସ ଅକାଲେ ଉତ୍ତରପଦେ ସୋ ହୋତି; ସମ୍ପନ୍ନଂ ବ୍ରହ୍ମଂ ସବ୍ରହ୍ମଂ; ସଚକ୍କଂ ନିଧେହି, ସଧୁରଂ--ଅକାଲେତି-କିଂ? ସହପୁବ୍ବନହଂ, ସହାପରନ୍ହଂ।

ଗନ୍ଥାନ୍ତାଧିକ୍କେ-।

ଗନ୍ଥାନ୍ତେ ଆଧିକ୍କ ଚ୍ୖଅ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ସହସ୍ସ ସୋ ହୋତୁତ୍ତରପଦେ; ସକଲଂ ଜୋତିମଧୀତେ; ସମୁହୁତ୍ତଂ--କାଲନ୍ତୋ ଆରମ୍ଭୋ; ଆଧିକ୍କେ-ସଦୋଣା ଖାରୀ; ସମାସକୋ କହାପଣୋ; ନିଜ୍ଜନ୍ତୋ'ଯମାରମ୍ଭୋ।

ସମାନସ୍ସ ପକ୍ଖାଦିସୁ ୱା-।

ପକ୍ଖାଦିସୁତ୍ତରପଦେସୁ ସମାନସ୍ସସୋ ହୋତି ୱା; ସପକ୍ଖୋ, ସମାନପକ୍ଖୋ; ସଜୋତି, ସମାନଜୋତି--ପକ୍ଖାଦିସୂତି-କିଂ? ସମାନସୀଲୋ; ପକ୍ଖ ଜୋତି ଜନପଦ ରତ୍ତି ପତ୍ତିନୀ ପତ୍ତୀ ନାଭୀ ବନ୍ଧୁ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ନାମ ଗୋତ୍ତ ରୂପ ଠାନୱଣ୍ଣ ୱୟୋ ୱଚନ ଧମ୍ମ ଜାତିଯ ଘଚ୍ଚ।

ଉଦରେ ଇଯେ-।

ଉଦରେ ଇଯପରେ ପରତୋ ସମାନସ୍ସ ସୋ ୱା ହୋତି; ସୋଦରିୟୋ; ସମାନୋଦରିୟୋ--ଇଯେତି-କିଂ? ସମାନୋଦରତଂ।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ-।

ଏତେସୁସମାନସ୍ସ ସୋ ହୋତି; ସରୀ; ସରିକ୍ଖୋ; ସରିସୋ।

ସବ୍ବାଦିନମା-।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁସଙ୍ଖାଦୀନମା ହୋତି; ଯାଦୀ, ଯାଦିକ୍ଖୋ, ଯାଦିସୋ।

ନ୍ତକିମିମାନଂ ଟାକୀଟୀ-।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ ନ୍ତସଦ୍ଦକିଂସଦ୍ଦିମସଦ୍ଦାନଂ ଟାକୀଟୀ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ଭୱାଦୀ, ଭୱାଦିକ୍ଖୋ, ଭୱାଦିସୋ; କୀଦୀ, କୀଦିକ୍ଖୋ, କୀଦିସୋ; ଈଦୀ, ଈଦିକ୍ଖୋ, ଈଦିସୋ।

ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂ ତାମେକସ୍ମିଂ-।

ରୀରିକ୍ଖକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହାନଂ ତାମା ହୋନ୍ତେକସ୍ମିଂ ଯଥାକ୍କମଂ; ତାଦୀ, ତାଦିକ୍ଖୋ, ତାଦିସୋ;ମାଦୀ, ମାଦିକ୍ଖୋ, ମାଦିସୋ; –-ଏକସ୍ମିନ୍ତି-କିଂ? ତୁମ୍ହାଦୀ, ଅମ୍ହାଦୀ, ତୁମ୍ହାଦିକ୍ଖୋ, ଅମ୍ହାଦିକ୍ଖୋ, ତୁମ୍ହାଦିସୋ, ଅମ୍ହାଦିସୋ।

ତଂମମଞ୍ଞତ୍ର-।

ରୀରିକ୍ଖକନ୍ତତୋ’ଞ୍ଞସ୍ମିଂ ଉତ୍ତରପଦେ ତୁମ୍ହାମ୍ହାନମେ କସ୍ମିଂ ତଂମଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତନ୍ଦୀପା; ମନ୍ଦୀପା; ତଂ ସରଣା, ମଂସରଣା; ତଯ୍ୟୋଗୋ ମଯ୍ୟୋଗୋତି-ବିନ୍ଦୁଲୋପୋ।

ୱେତସ୍ସେଟ-।

ରୀରିକ୍ଖକେସ୍ସେତସ୍ସେଟ ୱା ହୋତି; ଏଦୀ, ଏତାଦୀ; ଏଦିକ୍ଖୋ, ଏତାଦିକ୍ଖୋ; ଏଦିସୋ, ଏତାଦିସୋ।

ୱିଧାଦିସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦୁ-।

ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦୁ ହୋତି ୱିଧାଦିସୁ; ଦୁୱିଧୋ, ଦୁପଟ୍ଟଂ; ଏୱମାଦି।

ଦି ଗୁଣାଦିସୁ-।

ଗୁଣାଦିସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଦି ହୋତି; ଦିଗୁଣଂ, ଦିରତ୍ତଂ, ଦିଗୁ; ଏୱମାଦି

ତିସ୍ୱ-।

ତୀସୁ ଦ୍ୱିସ୍ସ ଅ ହୋତି; ଦ୍ୱତ୍ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ, ଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରା।

ଆ ସଂଖ୍ୟାଯାସତାଦୋ’ନଞ୍ଞତ୍ଥେ-।

ସଂଖ୍ୟାଯମୁତ୍ତରପଦେ ଦ୍ୱିସ୍ସଆ ହୋତସଦାଦୋ’ନଞ୍ଞତ୍ଥେ; ଦ୍ୱାଦସ, ଦ୍ୱାୱୀସତି, ଦ୍ୱତ୍ତିଂସ; ସଂଖ୍ୟାଯନ୍ତି-କିଂ?’ଦିରତ୍ତଂ; ଅସତାଦୋତି-କିଂ? ଦ୍ୱିସତଂ, ଦ୍ୱିସହସ୍ସଂ; ଅନଞ୍ଞତ୍ଥେତି-କିଂ?ଦ୍ୱିଦସା।

ତିସ୍ସେ-।

ସଂଖ୍ୟାଯମୁତ୍ତରପଦେ ତିସ୍ସ ଏହୋତସତାଦୋ’ନଞ୍ଞତ୍ଥେ; ତେରସ, ତେୱିସ, ତେତ୍ତିଂସ–-ସଂଖ୍ୟାଯନ୍ତ୍ୱେୱ-ତିରତ୍ତଂ; ଅସତାଦୋତ୍ୱେୱ-ତିସତଂ; ଅନଞ୍ଞତ୍ଥେତ୍ୱେୱ-ତିୱତୁକା।

ଚତ୍ତାଲିସାଦୋ ୱା-।

ତିସ୍ସେୱା ହୋତି ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ; ତେଚତ୍ତାଲୀସ, ତିଚତ୍ତାଲୀସ; ତେପଞ୍ଞାସ, ତିପଞ୍ଞାସ; ତେସଟ୍ଠି, ତିସଟ୍ଠି; ତେସତ୍ତତି, ତୀସତ୍ତତୀ; ତ୍ଞସୀତି,

ତିଯାସୀତି; ତେନଓ୍ୱୁତି, ତିନଓ୍ୱୁତି–-ଅସତାଦୋତ୍ୱେଓ-ତିସତଂ।

ଦ୍ୱିସ୍ସା ଚ-।

ଅସତାଦୋ'ନଞ୍ଞତ୍ଥେ ଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ ଦ୍ୱିସ୍ସେ ୱା ହୋତି ଆଓ ଦ୍ୱେଚତ୍ତାଲୀସଂ, ଦ୍ୱାଚତ୍ତାସଂ, ଦ୍ୱିଚତ୍ତାଲୀସଂ; ଦ୍ୱେପଞ୍ଞାସଂ, ଦ୍ୱାପଞ୍ଞାସଂ, ଦ୍ୱିପଞ୍ଞାସଂ; ଇଚ୍ଚାଦି।

ବାଚତ୍ତାଲିସାଦୋ-।

ଦ୍ୱିସ୍ସ ବା ୱା ହୋତଚତ୍ତାଲୀସାଦୋ'ନଞ୍ଞତ୍ଥେ; ବାରସ, ଦ୍ୱାଦସ; ବାୱୀସତି, ଦ୍ୱାୱୀସତି; ବତ୍ତିଂସ, ଦ୍ୱତ୍ତିଂସ–-ଅଚତ୍ତାଲୀସାଦୋତି-କିଂ? ଦ୍ୱିଚତ୍ତାଲୀସ।

ଦ୍ୱିସତିଦସେସୁ ପଞ୍ଚସ୍ସ ପଣ୍ଣୁପନ୍ନା -।

ୱୀସତିଦସେସୁ ପରେସୁ ପଞ୍ଚସ୍ସ ପଣ୍ଣୁପନ୍ନା ହୋନ୍ତି ୱା ଯଥାକ୍କମଂ; ପଣ୍ଣୁୱୀସତି, ପଞ୍ଚୱୀସତି;ପନ୍ନରସ, ପଞ୍ଚଦସ।

ଚତୁସ୍ସ ଚୁଚୋ ଦସେ-।

ଚତୁସ୍ସ ଚୁଚୋ ହୋନ୍ତି ୱା ଦସସଦ୍ଦେ ପରେ; ଚୁଦ୍ଦସ, ଚୋଦ୍ଦସ, ଚତୁଦ୍ଦସ।

ଛସ୍ସ ସୋ-।

ଛସ୍ସ ସୋ ଇଚ୍ଚଯମାଦେସୋ ହୋତି ଦସସଦ୍ଦେ ପରେ; ସୋଳସ।

ଏକଟ୍ଠାନମା-।

ଏକଅଟ୍ଠାନଂ ଆ ହୋତି ଦସେ ପରେ; ଏକାଦସ, ଅଟ୍ଠାରସ।

ର ସଂଖ୍ୟାତୋ ୱା-।

ସଂଖ୍ୟାତୋ ପରସ୍ସ ଦସସ୍ସର ହୋତି ୱିଭାସା; ଏକାରସ, ଏକାଦସ; ବାରସ, ଦ୍ୱାଦସ; ପନ୍ନରସ, ପଞ୍ଚଦସ; ସତ୍ତରସ, ସତ୍ତଦସ; ଅଟ୍ଠାରସ, ଅଟ୍ଠାଦସ–-ପନ୍ନବାଦେସେସୁ ନିଚ୍ଚଂ, ଇଧ ନ ହୋତି ଚତୁଦ୍ଦସ।

ଛତୀହି ଳୋ ଚ-

ଛତୀହି ପରସ୍ସ ଦସସ୍ସ ଳୋ ହୋତି ରୋ ଚ; ସୋଳସ, ସୋରସ; ତେଳସ, ତେରସ।

ଚତୁତ୍ଥତତିଯାନମଡ୍ଢୁଡ୍ଢତିଯା-।

ଅଡ୍ଢା ପରେସଂ ଚତୁତ୍ଥତତିଯାନଂ ଉଡ୍ଢତିଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ;'ଅଡ୍ଢେନ ଚତୁତ୍ଥୋ' ଅଡ୍ଢୁଡ୍ଢୋ,'ଅଡ୍ଢେନ ତତିଯୋ' ଅଡ୍ଢତିଯୋ–-କଥଂ?ଅଡ୍ଢତେଯ୍ୟୋତି-ସକତ୍ଥେ ଣ୍ୟେ ଉତ୍ତର ପଦୱୁଦ୍ଧି।

ଦୁତିଯସ୍ସ ସହ ଦିଯଡ୍ଢଦିଓଡ୍ଢା-।

ଅଡ୍ଢା ପରସ୍ସ ଦୁତିଯସ୍ସ ସହଅଡ୍ଢସଦ୍ଦେନ ଦିଯଡ୍ଢଦିଓଡ୍ଢା ହୋନ୍ତି;' ଅଡ୍ଢେନ ଦୁତିଯୋ' ଦିଯଡ୍ଢୋ, ଦିଓଡ୍ଢୋ ୱା।

ସରେ କଦ କୁସ୍ସୁତ୍ତରତ୍ଥେ-।

କୁସ୍ସୁତ୍ତରପଦଟ୍ଠେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ସରାଦୋ ଉତ୍ତରପଦେ କଦା ଦେସୋହୋତି; କଦନ୍ନଂ, କଦସନଂ–-ସରେତି-କିଂ? କୁପୁତ୍ତୋ; ଉତ୍ତରଟ୍ଠେତି-କିଂ? କୁଓଟ୍ଠୋ; ରାଜା।

କାପ୍ପଟ୍ଠେ-।

ଅପ୍ପଟ୍ଠେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ କୁସ୍ସକା ହୋତୁତ୍ତରପଦଟ୍ଠେ;'ଅପ୍ପକଂ ଲୱଣଂ' କାଲୱଣଂ।

ପୁରିସେୱା-।

କୁସ୍ସ ପୁରିସେକା ହୋତି ୱା; କାପୁରିସୋ, କୁପୁରିସୋ–-ଅଯମପ୍ପତ୍ତୱିଭାସା–-ଅପ୍ପଟ୍ଠେ ତୁପୁବ୍ବେନନିଚ୍ଚଂହୋତି;'ଈସଂ ପୁରିସୋ' କାପୁରିସୋ।

ପୁବ୍ବାଦୀହୁତ୍ତରପଦସ୍ସଅହସ୍ସ ଅନ୍ହାଦେସୋ ହୋତି; ପୁବ୍ବନ୍ହୋ; ଅପରନ୍ହୋ; ଅଜ୍ଜନ୍ହୋ; ସାଯନ୍ହୋ; ମଜ୍ଝନ୍ହୋ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱ୍ଯାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ ସମାସକଣ୍ଡୋ ତତିଯୋ।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମା ୱା ଣପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତପଚ୍ଚେ'ଭିଧେଯେ; ଣକାରୋ ୱୁଦ୍ଧ୍ଯତ୍ଥୋ; ଏୱମଞ୍ଞତ୍ରାପି,'ୱସିଟ୍ଠସ୍ସାପଚ୍ଚଂ' ୱାସିଟ୍ଠୋ, ୱାସିଟ୍ଠୀ ୱା; ଓପଗୱୋ, ଓପଗୱୀ ୱା –-ୱେତି-ୱାକ୍ଯ ସମାସୱିକପ୍ପତ୍ଥଂ ତସ୍ସାଧିକାରୋ ସକତ୍ଥାୱଧି।

ୱଚ୍ଛାଦିତୋଣାନଣାଯନା-।

ୱଚ୍ଛାଦୀହି ଅପଚ୍ଚପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତେହି ହୋତ୍ତାଦୀହିଚ ସଦ୍ଦେହି ଣାନଣାଯନପ୍ପଚ୍ଚଯା ୱା ହୋନ୍ତପଚ୍ଚେ। ୱଚ୍ଛାନୋ ୱଚ୍ଛାଯନୋ; କଚ୍ଚାନୋ, କଚ୍ଚାଯନୋ–-ଯାଗମେ-କାତିଯାନୋ; ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାଯନୋ; ସାକଟାନୋ, ସାକଟାଯନୋ; କଣ୍ହାନୋ, କଣ୍ହାଯନୋ; ଇଚ୍ଚାଦି।

କତ୍ତିକାଦୀହି ୱିଧୱାଦୀହି ଚ ଣେଯ୍ଯଣେରା ୱା ଯଥାକ୍କମଂ ହୋନ୍ତପଚ୍ଚେ। କତ୍ତିକେଯ୍ଯୋ। ୱେନତେଯ୍ଯୋ; ଭାଗୀନେଯ୍ଯୋ ଇଚ୍ଚାଦି–-ୱେଧୱେରୋ; ୱନ୍ଧକେରୋ; ନାଠଇକେରୋ; ସାମଣେରୋ ଇଚ୍ଚାଦି।

ଣ୍ଯ ଦିଚ୍ଚାଦୀହି-।

ଦିତିପ୍ପଭୁତୀହି ଣ୍ଯୋ ୱା ହୋତପଚ୍ଚେ। ଦେଚ୍ଚୋ; ଆଦିଚ୍ଚୋ; କୋଣ୍ଡଞ୍ଞୋ; ଗଗ୍ଗ୍ଯୋ; ଭାତବ୍ଯୋ; ଇଚ୍ଚାଦି

ଆ ଣି-।

ଅକାରନ୍ତତୋ ଣି ୱା ହୋତପଚ୍ଚେ ଦକ୍ଖି; ଦୋଣି; ୱାସୱି; ୱାରୁଣିଚ୍ଚାଦି।

ରାଜତୋ ଞ୍ଞୋ ଜାତିଯଂ-।

ରାଜସଦ୍ଦତୋ ଞ୍ଞୋ ୱା ହୋତପଚ୍ଚେ ଜାତିଯଂ ଗମ୍ଯମାନାଯଂ। ରାଜଞ୍ଞୋ–-ଜାତିଯନ୍ତି କିଂ?ରାଜାପଚ୍ଚଂ।

ଖତ୍ତା ଯିଯା-। ଖତ୍ତସଦ୍ଦା ଯେଯା ହୋନ୍ତପଚ୍ଚେ ଜାତିଯଂ ଖତ୍ଯୋ; ଖତ୍ତିଯୋ ଜାତିଯଯନ୍ତେ-ଖତ୍ତି।

ମନୁତୋ ସ୍ସସଣି-।

ମନୁସଦ୍ଦତୋ ଜାତିଯଂ ସ୍ସସଣ ହୋନ୍ତପଚ୍ଚେ। ମନୁସ୍ସୋ; ମାନୁସୋ? ଇତ୍ଥିଯଂ-ମନୁସ୍ସା; ମାନୁସୀ–-ଜାତିଯନ୍ତେୱ-ମାଣୱୋ।

ଜନପଦନାମସ୍ମା ଖତ୍ତିଯା ରଞ୍ଞୋ ଚ ଣୋ-।

ଜନପଦସ୍ସ ଯଂ ନାମଂ ତନ୍ନାମସ୍ମା ଖତ୍ତିଯାପଚ୍ଚେ ରଞ୍ଞୋଓ ଣୋ ହୋତି। ପଞ୍ଚାଲୋ; କୋସଲୋ; ମାଗଧୋ; ଓକ୍କାକୋ--ଜନପଦନାମସ୍ମାତି-କିଂ? ଦାସରଥି; ଖତ୍ତିଯାତି-କିଂ?'ପଞ୍ଚାଲସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସାପଚ୍ଚଂ' ପଞ୍ଚାଲ।

ଣ୍ଯ କୁରୁସିୱୀହୀ-।

କୁରୁସିୱୀହପଚ୍ଚେ ରଞ୍ଞେ ଚ ଣ୍ୟୋ ହୋତି; କୋରବ୍ୟୋ ସେବ୍ୟୋ।

ଣ ରାଗା ତେନ ରତ୍ତଂ-।

ରାଗୱାଚିତତିଯନ୍ତତୋ ରତ୍ତମିଚ୍ଚେତସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି'କସାୱେନ ରତ୍ତଂ' କାସାୱଂ;କୋସୁମ୍ଭଂ; ହାଲିଦ୍ଦଂ--ରାଗାତି କିଂ? ଦେୱଦତ୍ତେନ ରତ୍ତଂ ୱତ୍ଥଂ; ଇଧ କସ୍ମା ନହୋତି? ନୀଲଂ ପୀତନ୍ତି--ଗୁଣୱଚନତ୍ତା ୱିନାପି ଣେନ ଣତ୍ଥସ୍ସାଭିଧାନତୋ।

ନକ୍ଖତ୍ତେନିନ୍ଦୁଯୁତ୍ତେନ କାଲେ-।

ତତିଯନ୍ତତୋ ନକ୍ଖତ୍ତା ତେନ ଲକ୍ଖିତେ କାଲେ ଣୋ ହୋତି; ତଂ ଚେ ନକ୍ଖତ୍ତମିନ୍ଦୁଯୁତ୍ତଂ ହୋତି। ଫୁସ୍ସୀ, ରତ୍ତୀ; ଫୁସ୍ସୋ, ଅହୋ--ନକ୍ଖତ୍ତେନେତି-କିଂ? ଗୁରୁନା ଲକ୍ଖିତା ରତ୍ତି; ଇନ୍ଦୁ ଯନୁତ୍ତେନେତି-କିଂ? କତ୍ତିକାଯ ଲକ୍ଖିତୋ ମୁହୁତ୍ତୋ; କାଲେତି-କିଂ? ଫୁସ୍ସେନଲକ୍ଖିତା ଅତ୍ଥସିଦ୍ଧି--ଅଜ୍ଜକତ୍ତିକାତି କତ୍ତିକା ଯୁତ୍ତେ ଚନ୍ଦେ କତ୍ତିକାସଦ୍ଦୋ ୱତ୍ତତେ।

ସାସ୍ସ ଦେୱତା ପୁଣ୍ଣମଂସି-।

ସେତି ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସାତି ଛଟ୍ଠ୍ୟେ ଣୋ ଭୱତି ଯଂ ପଠମନ୍ତଂ ସା ୱେ ଦେୱତା ପୁଣ୍ଣମାସୀ ୱା।'ସୁଗତୋ ଦେୱତା ଅସ୍ସା'ତି ସୋଗତୋ; ମାହିନ୍ଦୋ; ଯାମୋ; ୱାରୁଣୋ; ଫୁସ୍ସୀ ପୁଣ୍ଣମାସୀ ଅସ୍ସ ସମ୍ବନ୍ଧିନୀ'ତି ଫୁସ୍ସୋ, ମାଘୋ; ମାଘୋ; ଫଗ୍ଗୁନୋ; ଚିତ୍ତୋ; ୱେସାଖୋ;ପେଟ୍ଠମୁଲୋ; ଆସାଢହୋ; ସାୱଣୋ; ପୋଟ୍ଠପାଦୋ; ଅସ୍ସଯୁଜୋ; କତ୍ତିକୋ; ମାଗସିରୋ--ପୁଣ୍ଣମାସୀତି-କିଂ, ଫୁସ୍ସି ପଞ୍ଚମୀ ଅସ୍ସ--ପୁଣ୍ଣମାସୀୱ ଗତକମାସସମ୍ବନ୍ଧିନୀ ନ ହୋତି;'ପୁଣ୍ଣୋ ମା ଅସ୍ସନ୍ତି' ନିବ୍ବଚନା--ଅତୋ ଏୱ ନିପାତନା ଣୋ, ସାଗମୋ ଚ, ମାସସୁତୀଯାୱ ନପପଞ୍ଚଦସରତ୍ତାଦୋ ୱିଧି।

ତମଧୀତେ ତଂ ଜାନାତି କଣିକା ଚ-।

ଦୁତିଯନ୍ତତୋ ତମଧୀତେ ତଂ ଜାନାତୀତି ଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁଣୋ ହୋତି କୋ ଣିକୋୱ।' ୱ୍ଯାକରଣମଧୀତେ ଜାନାତି ୱା' ୱେଯ୍ଯାକରଣୋ; ଛାନ୍ଦସୋ; କମକୋ; ପଦକୋ; ୱେନଯିକୋ; ସୁତ୍ତନ୍ତିକୋ--ଦ୍ୱିତଗ୍ଗହଣଂ ପୁଥଗେୱ ୱିଧାନତ୍ଥଂ ଜାନନସ୍ସଚ ଅଜ୍ଝେନୱିସଯଭାୱଦସ୍ସନତ୍ଥଂ ପସିମୁପସଂଗହତ୍ଥଞ୍ଚ।

ତସ୍ସ ୱିସଯେ ଦେସୋ-।

ଛଠିଯନ୍ତା ୱିସଯେ ଦେସରୂପେ ଣୋ ହୋତି।'ୱସାତୀନଂ ୱିସଯୋ ଦେସୋ'ୱାସାତୋ--ଦେସେତି କିଂ? ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ୱିସଯୋ ରୂପଂ, ଦେୱଦତ୍ତସ୍ସ ୱିସଯୋ'ନୁୱାକୋ।

ନିୱାସେ ତନ୍ନାମେ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନିୱାସେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି;'ସିୱୀନଂ ନିୱାସୋ ଦେସୋସେବ୍ୟୋ; ୱାସାତୋ।

ଅଦୂରଭୱେ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଅଦୂରଭୱେ ଦେସେତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି;'ୱିଦସାଯ ଅଦୁରଭୱଂ' ୱେଦିସଂ।

ତେନନିବ୍ବତ୍ତେ-।

ତତିଯନ୍ତା ନିଵତ୍ତେ ଦେସେତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି; କୁସମ୍ବେନ ନିଵତ୍ତା କୋସମ୍ବୀ, ନଗରୀ; କାକନ୍ଦୀ, ମାକନ୍ଦୀ,'ସହସ୍ସେନ ନିଵତ୍ତା' ସାହସ୍ସୀ, ପରିଖା--ହେତୁମ୍ହି କତ୍ତରିକରଣେ ଚ ଯଥାଯୋଗଂ ତତିଯା।

ତମିଧତ୍ଥି-।

ତନ୍ତି ପଠମନ୍ତା ଇଧାତି ସତ୍ତମ୍ଯତ୍ଥେ ଦେସେ ତନ୍ନାମେ ଣୋ ହୋତି, ଯନ୍ତଂ ପଠମନ୍ତମତ୍ଥି ଚେ;'ଉଦୁମ୍ବରା ଅସ୍ମିଂ ଦେସେ ସନ୍ତୀ'ତି ଓଦୁମ୍ବରୋ, ବାଦରୋ, ବଵଜୋ।

ତତ୍ର ଭଵେ-।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଭଵତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି;'ଉଦକେ ଭଵୋ'ଓଦକୋ, ଓରସୋ, ଜାନପଦୋ, ମାଗଧୋ, କାପିଲଵତ୍ଥଵୋ, କୋସମ୍ବୋ।

ଅଜ୍ଜାଦୀହି ତତୋ-।

ଭଵତ୍ଥେ ଅଜ୍ଜାଦୀହି ତନୋ ହୋତି;'ଅଜ୍ଜ ଭଵୋ' ଅଜ୍ଜତନୋ, ସ୍ଵାତନୋ, ହିୟ୍ଯତ୍ତନୋ।

ପୁରାତୋ ଣୋ ଚ-।

ପୁରା ଇଚ୍ଚସ୍ମା ଭଵତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି ତନୋ ଚ; ପୁରାଣୋ, ପୁରାତନୋ।

ଅମାତ୍ଵଚ୍ଚୋ-। ଅମାସଦ୍ଦତୋ ଅଚ୍ଚୋ ହୋତି ଭଵତ୍ଥେ; ଅମଚ୍ଚୋ।

ମଜ୍ଝାଦିତ୍ଵିମୋ-।

ମଜ୍ଝାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତେହି ଭଵତ୍ଥେ ଇମୋ ହୋତି; ମଜ୍ଝିମୋ, ଅନ୍ତିମୋ--ମଜ୍ଝଅନ୍ତ ହେଟ୍ଠା ଉପରି ଓର ପାର ପଚ୍ଛା ଅବ୍ଭନ୍ତର ପଚ୍ଚନ୍ତ।

କଣ୍ଣେୟ୍ଯଣେୟ୍ଯକଯିଯା-।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଏତେ ପଚ୍ଚଯା ହୋନ୍ତି ଭଵତ୍ଥେ; କଣ-'କୁସିନାରାଯଂ ଭଵୋ' କୋସିନାରକୋ, ମାଗଧକୋ, ଆରଞ୍ଞକେ, ଵିହାରୋ--ଣେୟ୍ଯ-ଗଙ୍ଗେୟ୍ଯୋ, ପଵତେୟ୍ଯୋ, ଵାନେଯେୟ୍ଯା--ଣେୟ୍ଯକ-କୋଲେୟ୍ଯକୋ, ବାରାଣସେୟ୍ଯକୋ, ଚମ୍ପେୟ୍ଯକୋ; ମିଥିଲେୟ୍ଯକୋତି-ଏୟ୍ଯକୋ--ଯ-ଗମ୍ମୋ, ଦିବ୍ବୋ; ଇଯଗାମିଯୋ, ଉଦରିଯୋ, ଦିଵିଯୋ, ପଞ୍ଚାଲିଯୋ, ବୋଧପକ୍ଖୀଯୋ, ଲୋକିଯୋ।

ଣିକୋ-।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ଭଵତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି; ସାରଦିକୋ, ଦିଵସୋ; ସାରଦିକା, ରତ୍ତି।

ତମସ୍ସ ସିପ୍ପଂ ସୀଲଂ ପଣ୍ୟଂ ପହରଣଂ ପଯୋଜନଂ-।

ପଠମନ୍ତା ସିପ୍ପାଦିଵାଚକା ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି;'ଵୀଣାଵାଦନଂ ସିପ୍ପମସ୍ସ' ଵେଣିକୋ, ମୋଦଙ୍ଗିକୋ, ଵଂସିକୋ;'ପଂସୁକୂଲଧାରଣଂ ସୀଲମସ୍ସ' ପଂସୁକୂଲିକୋ, ତେଚୀଵରିକୋ;'ଗନ୍ଧୋପଣ୍ୟମସ୍ସ' ଗନ୍ଧିକୋ, ତେଲିକୋ, ଗୋଠଇକୋ'ଚାପୋ ପହରଣମସ୍ସ' ଚାପିକୋ, ତୋମରିକୋ, ମୁଗ୍ଗରିକୋ;'ଉପଧିସ୍ସ ଯୋଜନମସ୍ସ' ଓପଧିକଂ, ସାତିକଂ, ସାହସ୍ସିକଂ।

ତଂ ହନ୍ତରହତି ଗଚ୍ଛତୁଞ୍ଛତି ଚରତି-। ଦୁତିଯନ୍ତା ହନ୍ତୀତି ଏଵମାଦିସ୍ଵତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି; ପକ୍ଖୀହି-'ପକ୍ଖିନୋ ହନ୍ତୀ'ତି ପକ୍ଖିକୋ, ସାକୁଣିକୋ, ମାୟୁରିକୋ--ମଚ୍ଛେହି- ମଚ୍ଛିକୋ, ମେନିକୋ--ମିଗେହି ମାଗଵିକୋ, ହାରିଣିକୋ, - ସୂକରିକୋତି- ଇକୋ;'ସତମରହତୀ'ତି ସାତିକଂ, ସନ୍ଦିଟ୍ଠିକଂ;'ଏହି ପସ୍ସ ଵିଧିଂ ରହତୀ'ତି ଏହିପସ୍ସିକୋ, ସାହସ୍ସିକୋ--ସହସ୍ସିଯୋତୀଧ ଇଯୋ;'ପରଦାରଂ ଗଚ୍ଛତୀ'ତି ପାରଦାରିକୋ, ମଗ୍ଗିକୋ,

ପଞ୍ଚାସଯୋଜନିକୋ;' ବଦରେ ଉଞ୍ଛତୀ'ତି ବାଦରିକୋ, ସାମାକିକୋ;'ଧମ୍ମଂ ଚରତୀ'ତି ଧମ୍ମିକୋ, ଅଧମ୍ମିକୋ।

ତେନ କତଂ କୀତଂ ବଦ୍ଧମଭିସଙ୍ଖତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ହତଂ ହନ୍ତି ଜିତଂ ଜଯତି ଦିବ୍ବତି ଖଣତି ତରତି ଚରତି ୱହତି ଜିୱତି-।

ତତିଯନ୍ତା କତାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି;'କାଯେନ କତଂ' କାଯିକଂ, ୱାଚସିକଂ, ମାନସିକଂ;'ୱାତେନକତୋ ଆବାଧୋ' ୱାତିକୋ–-'ସତେନ କୀତଂ' ସାତିକଂ, ସାହସ୍ସିକଂ, ମୂଲତୋୱ-ଦେୱଦତ୍ତେନ କୀତୋତି ନ ହୋତି ତଦତ୍ଥାପ୍ପତୀତିଯା–-'ୱରତ୍ତାଯ ବଦ୍ଧୋ' ୱାରତ୍ତିକୋ, ଆଯସିକୋ, ପାସିକୋ; –-'ଘତେନ ଅଭିସଙ୍ଖତଂ ସଂସଟ୍ଠଂ ୱା' ଘାତିକଂ, ଗୋଳିକଂ, ଦାଧିକଂ, ମାରିଚିକଂ–-'ଜାଲେନ ହତୋ ହନ୍ତୀତି ୱା' ଜାଲିକୋ, ବାଳିସିକୋ–-'ଅକ୍ଖେହି ଜିତ'ମକ୍ଖିକଂ, ସାଲାକିକଂ–-'ଅକ୍ଖେହି ଜଯତି ଦିବ୍ବତି ୱା' ଅକ୍ଖିକୋ–-'ଖଣିତ୍ତିଯା ଖଣତୀ'ତି ଖାଣିତ୍ତିକୋ, କୁଦ୍ଦାଲିକୋ-ଦେୱଦତ୍ତେନ ଜିତମଙ୍ଗୁଲ୍ଯା ଖଣତୀତି ନ ହୋତି ତଦତ୍ଥା ନୱଗମା–-'ଉଳୁମ୍ପେନ ତରତୀ'ତି ଓଳୁମ୍ପିକୋ; ଉଳୁମ୍ପିକୋତି-ଇକୋ; ଗୋପୁଚ୍ଛିକୋ; ନାୱିକୋ–-'ସକଟେନ ଚରତୀ'ତି ସାକଟିକୋ। ରଥିକୋ–-ପରପ୍ପିକୋତି ଇକୋ-'ଖନ୍ଧେନ ୱହତୀ'ତି ଖନ୍ଧିକୋ, ଅଂସିକୋ; ସୀସିକୋତି-ଇକୋ–-'ୱେତନେନ ଜୀୱତୀ'ତି ଖନ୍ଧିକୋ, ଅଂସିକୋ; ସୀସିକୋତି-ଇକୋ–-'ୱେତନେନ ଜୀୱତୀ'ତି ୱେତନିକୋ, ଭତିକୋ, କଯିକୋ, ୱିକ୍କଯିକୋ; କଯୱିକ୍କଯିକୋତି-ଇକୋ।

ତସ୍ସ ସଂୱତ୍ତତି-।

ଚତୁତ୍ଥନ୍ତା ସଂୱତ୍ତତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି;'ପୁନବ୍ଭୱାଯ ସଂୱତ୍ତତୀ'ତି ପୋନୋଭୱିକୋ, ଇତ୍ଥିଯଂ-ପୋନୋଭୱିକା;'ଲୋକାଯ ସଂୱତ୍ତତୀ'ତି ଲୋକିକୋ,' ସୁଟ୍ଠୁ ଅଗ୍ଗୋ'ତି ସଗ୍ଗୋ,'ସଗ୍ଗାଯ ସଂୱତ୍ତତୀ'ତି ସୋୱଗ୍ଗିକୋ, ସସ୍ସାୱ୍ିକ ତଦମିନାଦି ପାଠା–-'ଧନାଯ ସଂୱତ୍ତତୀ'ତି ଧଞ୍ଞଂ-ଯୋ।

ତତୋ ସମ୍ଭୂତମାଗତଂ-।

ପଞ୍ଚମ୍ଯନ୍ତା ସମ୍ଭୂତମାଗତନ୍ତିଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି;'ମାତିତୋ ସମ୍ଭୂତମାଗତନ୍ତି ୱା' ମତ୍ତିକଂ, ପେତ୍ତିକଂ–-ଣ୍ଡରିଯଣ୍ଣପି ଦିସ୍ସନ୍ତି–-'ସୁରଭିତୋ ସମ୍ଭୂତଂ' ସୋରଭ୍ଭଂ;'ଥନତୋ ସମ୍ଭୂତଂ' ଥଞ୍ଞଂ;'ପିତିତୋ ସମ୍ଭୂତୋ' ପେତ୍ତିଯୋ, ମାତିଯୋ, ମତ୍ତିଯୋ; ମଚ୍ଚୋ ୱା।

ତତ୍ଥ ୱସତି ୱିଦିତୋ ଭତ୍ତୋ ନିଯୁତ୍ତୋ-।

ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ୱସତୀଚ୍ଚେୱମାଦିସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ଣିକୋ ହୋତି;'ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱସତୀ'ତି ରୁକ୍ଖମୂଲିକୋ,ଆରଞ୍ଞିକୋ, ସୋସାନିକୋ;'ଲୋକେ ୱିଦିତୋ' ଲୋକିକୋ;'ଚତୁମହାରାଜେସୁ ଭତ୍ତା' ଚାତୁମ୍ମହାରାଜିକା;;ଦ୍ୱାରେ ନିଯୁତ୍ତୋ' ଦୋୱାରିକୋ; ଦସ୍ସୋକ ତଦମିନାଦିପାଠା,ଭଣ୍ଡାଗାରିକୋ;-ଇକୋ ନୱକମ୍ମିକୋ–-କିଯୋ-ଜାତିକିଯୋ, ଅନ୍ଧକିଯୋ।

ତସ୍ସିଦଂ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି;'ସଙ୍ଘସ୍ସ ଇଦଂ' ସଙ୍ଘିକଂ, ପୁଗ୍ଗଲିକଂ, ସକ୍ଯପୁତ୍ତିକୋ, ନାଥପୁତ୍ତିକୋ, ଜେନଦତ୍ତିକୋ–-କିଯେ-ସକିଯୋ, ପରକିଯୋ; ନିଯେ-ଅତ୍ତନିଯଂ;କେ-ସକୋ, ରାଜକଂ, ଭଦ୍ଦଂ।

ଣୋ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣୋ ହୋତି;'କଚ୍ଚାଯନସ୍ସ ିଦଂ' କଚ୍ଚାଯନଂ, ୱ୍ଯାକରଣଂ; ସୋଗତଂ, ସାସନଂ; ମାହିସଂ, ମଂସାଦି।

ଗୱାଦୀହି ଯୋ-।

ଗୱାଦୀହି ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ଇଦମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଯୋ ହୋତି;'ଗୁନ୍ନଂ ଇଦଂ'ଗବ୍ଯଂ, ମଂସାଦି; କବ୍ଯଂ, ଦବ୍ଯଂ।

ପିତିତୋ ଭାତରି ରେଯ୍ୟଣ-।

ପିତୁସଦ୍ଦା ତସ୍ସ ଭାତରି ରେଯ୍ୟଣ ହୋତି;'ପିତୁଭାତା' ପେତ୍ତେଯ୍ୟୋ।

ମାତିତୋ ଚ ଭଗିନିଯଂ ଛୋ-।

ମାତିତୋ ପିତିତୋ ଚ ତେସଂ ଭଗିନୀଯଂ ଛୋ ହୋତି;'ମାତୁ ଭଗିନି' ମାତୁଚ୍ଛା;'ପିତୁଭଗିନୀ' ପିତୁଚ୍ଛା–-କଥଂ ମାତୁଲୋତୁ?'ମାତୁଲାଦିତ୍ୱାନୀ'ତି ନିପାତନା।

ମାତାପିତୁସ୍ୱାମହୋ-।

ମାତାପିତୂହି ତେସଂ ମାତାପିତୁସ୍ୱାମହୋ ହୋତି;'ମାତୁମାତା' ମାତାମହୀ;'ମାତୁପିତା' ମାତାମହୋ;'ପିତୁମାତା' ପତାମହୀ;'ପିତୁପିତା' ପିତାମହୋ–-ନ ଯଥାସଂଖ୍ୟଂ ପଚ୍ଚେକାଭିସମ୍ବନ୍ଧା।

ନହିତେ ରେଯ୍ୟଣ-।

ମାତାପିତୂହି ହିତେ ରେଯ୍ୟଣ ହୋତି; ମତ୍ତେଯ୍ୟୋ, ପେତ୍ତେଯ୍ୟୋ।

ନିନ୍ଦାଞ୍ଞାତପ୍ପପଟିଭାଗରସ୍ସଦଯାସଞ୍ଞାସୁ କୋ-।

ନିନ୍ଦାଦୀସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ନାମସ୍ମା କୋ ହୋତି; ନିନ୍ଦାଯଂ-ମୁଣ୍ଡକୋ, ସମଣକୋ; ଅଞ୍ଞାତେ-'କସ୍ସାଯଂ ଅସ୍ସୋ'ତି ଅସ୍ସକୋ–-

ପଯୋଗସାମତ୍ଥିଯା ସମ୍ବନ୍ଧିୱିସେସାନୱଗମୋ'ୱଗମ୍ମତେ–-ଅପ୍ପତ୍ଥେ-ତେଲକଂ, ଘତକଂ–-ପଟିଭାଗତ୍ଥେ-'ହତ୍ଥି ୱିଯ' ହତ୍ଥିକୋ, ଅସ୍ସକୋ, ବଲିୱଦ୍ଦକୋ–-ରସ୍ସେ-ମାନୁସକୋ, ରୁକ୍ଖକୋ, ପିଲକ୍ଖକୋ–-ଦଯାଯଂ-ପୁତ୍ତକୋ, ୱଚ୍ଛକୋ–-ସଞ୍ଞାଯଂ-'ମୋରୋୱିଯ' ମୋରକୋ।

ତମସ୍ସ ପରିମାଣଂ ଣିକୋ ଚ-।

ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସେତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣିକୋ ହୋତି କୋ ଚ, ତଂ ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି;'ପରିମିଯତେ'ତେନେ'ତି ପରିମାଣଂ–-'ଦୋଣୋ ପରିମାଣମସ୍ସ' ଦୋଣିକୋ, ୱୀହି; ଖାରସତିକୋ, ଖାରସହସ୍ସିକୋ, ଆସୀତିକୋ, ୱଯୋ; ଉପଡ୍ଢକାଯିକଂ, ବିମ୍ବୋହନଂ; ପଞ୍ଚକଂ,ଛକ୍କଂ।

ସତେତେହି ତ୍ତକୋ-।

ଯାଦୀହି ପଠମନ୍ତେହିଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠେତ୍ଥେତ୍ତକୋ ହୋତି, ତଂ ୱେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି;'ଯଂ ପରମାଣମସ୍ସ ଯନ୍ତକଂ, ତତ୍ତକଂ, ଏତ୍ତକଂ; ଆୱତକେ-ଯାୱତକୋ, ତାୱତକୋ।

ସବ୍ବା ଚାୱନ୍ତୁ-।

ସବ୍ବତୋ ପଠମନ୍ତେହି ଯାଦୀହି ଚ ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠେତ୍ଥେ ଆୱନ୍ତୁ ହୋତି, ତଂ ୱେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି;'ସବ୍ବଂ ପରିମାଣମସ୍ସ' ସବ୍ବାୱନ୍ତଂ, ଯାୱନ୍ତଂ, ତାୱନ୍ତଂ, ଏତାୱନ୍ତଂ।

କିମ୍ହା ରତିରିୱରୀୱତକରିତ୍ତକା-।

କିମ୍ହା ପଠମନ୍ତା ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠେତ୍ଥେ ରତିରୀୱରୀୱତକରିତ୍ତକା ହୋନ୍ତି, ତଂ ଚେ ପଠମନ୍ତଂ ପରିମାଣଂ ଭୱତି;'କିଂ ସଂଖ୍ୟାନଂ ପରିମାଣମେସଂ'' କତି, ଏତେ; କିୱ, କୀୱତକଂ, କିତ୍ତକଂ–-ରୀୱନ୍ତୋ ସଭାୱତୋ ଅସଂଖ୍ୟୋ।

ସଂଜାତଂ ତାରକାଦିତ୍ୱିତୋ-।

ତାରକାଦୀହି ପଠମନ୍ତେହିଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠେତ୍ଥେଇତୋ ହୋତି, ତେ ୱେ ସଂଜାତା ହୋନ୍ତି;'ତାରକାସଂଜାତା ଅସ୍ସ' ତାରକିତଂ, ଗଗନଂ; ପୁପ୍ଫିତୋ, ରୁକ୍ଖୋ; ପଲ୍ଲୱିତା, ଲତା।

ମାନେ ମତ୍ତୋ-।

ପଠମନ୍ତା ମାନଵୁତ୍ତିତୋ ଅସ୍ସେତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ମତ୍ତୋହୋତି;'ପଲଂ ଉମ୍ମାନମସ୍ସ' ପଲମତ୍ତଂ,'ହତ୍ଥୋ ପମାଣମସ୍ସ' ହତ୍ଥମତ୍ତଂ,'ସତଂ ମାନମସ୍ସ' ସତମତ୍ତଂ,'ଦୋଣୋ ପରିମାଣମସ୍ସ' ଦୋଣମତ୍ତଂ--ଅଭେଦୋପଚାରା ଦୋଣୋତିପି ହୋତି।

ତଗ୍ଘୋ ଚୁଦ୍ଧଂ-।

ଉଦ୍ଧମାନଵୁତ୍ତିତୋ ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠତ୍ଥେ ତଗ୍ଘୋ ହୋତୀମ୍ୈତ୍ତୋ ଚ; ଜଣ୍ଣୁତଗ୍ଘଂ, ଜଣ୍ଣୁମତ୍ତଂ।

ଣୋ ଚ ପୁରିସା-।

ପୁରିସା ପଠମନ୍ତା ଉଦ୍ଧମାନଵୁତ୍ତିତୋ ଣୋ ହୋତି ମତ୍ତାଦଯୋ ଚ; ପୋରିସଂ, ପୁରିସମତ୍ତଂ, ପୁରିସତଗ୍ଘଂ।

ଅଯୁଭଵୀତୀହଂସେ-।

ଉଭଵିତୀହି ଅଵଯଵଵୁତ୍ତୀହି ପଠମନ୍ତେହି ଅସ୍ସେତି ଛଟ୍ଠତ୍ଥେ ଅଯୋ ହୋତି;' ଉଭୋ ଅଂସା ଅସ୍ସ' ଉଭଯଂ, ଦ୍ଵଯଂ, ତଯଂ।

ସଂଖ୍ୟାଯ ସଚ୍ଚୁତୀସସଦସନ୍ତାଧକାସ୍ମିଂ ସତସହସ୍ସେଡୋ-।

ସତ୍ଥନ୍ତାଯ ଉତ୍ଥନ୍ତାଯ ଈସନ୍ତାଯ ଆସନ୍ତାଯ ଦସନ୍ତାଯ ଚ ସଂଖ୍ୟାଯ ପଠମନ୍ତାଯ ଅସ୍ମିନ୍ତି ସତ୍ତମ୍ଯତ୍ଥେ ଡୋ ହୋତି, ସା ଚେ ସଂଖ୍ୟା ଅଧିକା ହୋତି, ଯଦସ୍ମିନ୍ତି ତଂ ଚେ ସତଂ ସହସ୍ସଂସତ

ସହସ୍ସଂ ଵା ହୋତି;'ଵୀସତି ଅଧିକା ଅସ୍ମିଂ ସତେ'ତି ଵୀସଂସତଂ, ଏକଵୀସଂସତଂ, ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା--ତିଂସଂସତଂ, ଏକତିଂସଂ ସତଂ --ଉତ୍ଥନ୍ତାଯ -ନଵୁତଂସତଂ, ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା --ଈସନ୍ତିଯ-ଚତ୍ତାରୀସଂସତଂ, ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା--ଆସନ୍ତାଯ-ପଞ୍ଞାସଂସତଂ ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା--ଦସନ୍ତାଯ-ଏକାଦସଂ ସତଂ, ସହସ୍ସଂ ସତସହସ୍ସଂ ଵା--ସଚ୍ଚୁତୀସାସଦସନ୍ତେତି କିଂ?ଛାଧିକା ଅସ୍ମିଂ ସତେ; ଅଧିକେତି କିଂ? ପଞ୍ଚଦସହୀନା ଅସ୍ମିଂ ସତେ; ଅସ୍ମିନ୍ତି କିଂ? ଵୀସତ୍ୟଧିକା ଏତସ୍ମାସତା; ସତସହସ୍ସେତି କିଂ? ଏକାଦସଅଧିକା ଅସ୍ସ ଵୀସତିଯଂ।

ତସ୍ସ ପୂରେଣେକାଦସାଦିତୋ ଵା-।

ଛଟ୍ଠୀଯନ୍ତାଯେକାଦସାଦିକାଯ ସଂଖ୍ୟାଯ ଡୋ ହୋତି ପୂରଣତ୍ଥେ ଵିଭାସା; ସା ସଂଖ୍ୟାପୂରୀଯତେଯେନତଂ ପୂରଣଂ'ଏକାଦସନ୍ନଂ ପୂରଣୋ'ଏକାଦସୋ, ଏକାଦସମୋ; ଵୀସୋ, ଵୀସତିମୋ; ତିଂସୋ, ତୀଂସତିମୋ; ଚତ୍ତାଲୀସୋ, ପଞ୍ଞାସୋ।

ମ ପଂଚାଦିକତୀହି-।

ଛଟ୍ଠୀଯନ୍ତାଯ ପଂଚାଦିକାଯ ସଂଖ୍ୟାଯକତିସ୍ମା ଚ ମୋ ହୋତି ପୂରଣତ୍ଥେ; ପଞ୍ଚମୋ, ସତ୍ତମୋ, ଅଟ୍ଠମୋ; କତିମୋ, କତିମୀ।

ସତାଦୀନମି ଚ-।

ସତାଦିକାଯ ସଂଖ୍ୟାଯ ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତାଯ ପୁରଣତ୍ଥେ ମୋ ହୋତି, ସତାଦିନମିଚାନ୍ତାଦେସୋ; ସତିମୋ, ସହସ୍ସିମୋ।

ଛା ଦ୍ଧଦ୍ଧମା -।

ଛସଦ୍ଦାଟ୍ଠଟ୍ଠମାହୋନ୍ତି ତସ୍ସ ପୂରଣତ୍ଥେ; ଛଟ୍ଠୋ, ଛଟ୍ଠମୋ; ଇତ୍ଥୀଯ-ଛଟ୍ଠି ଛଟ୍ଠମି--କଥଂ,ଦୁତିଯଂ ତତିଯଂ ଚତୁତ୍ଥନ୍ତି? ଦୁତିଯସ୍ସ-ଚତୁତ୍ଥତତିଯାନନ୍ତି-ନିପାତନା।

ଏକା କାକ୍ଯସହାଯେ-।

ଏକସ୍ମା ଅସହାଯତ୍ଥେ କଆକି ହୋନ୍ତି ୱା; ଏକକୋ, ଏକାକି, ଏକୋ।

ୱଚ୍ଛାଦୀହି ତନୁତ୍ତେ ତରୋ-।

ୱଚ୍ଛାଦୀନଂ ସଭାୱସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ ଗମ୍ଯମାନେତରୋ ହୋତି; ସୁସୁତ୍ତସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ-ୱଚ୍ଛତରୋ; ଇତ୍ଥିଯଂ-ୱଚ୍ଛତରୀ; ଯୋବ୍ବନସ୍ସତନୁତ୍ତେ-ଓକ୍ଖତରୋ; ଅସ୍ସଭାୱସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ-ଅସ୍ସତରୋ; ସାମତ୍ଥିଯସ୍ସ ତନୁତ୍ତେ-ଉସଭତରୋ।

କିମ୍ହା ନିଧାରଣେ ରତରରତମା-।

କିଂସଦ୍ଦା ନିଦ୍ଧାରଣେ ରତରରତମା ହୋନ୍ତୀ; କତରୋ ଭୱତଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ; କତରୋ ଭୱତଂ କଠୋ; କତମୋ ଭୱତଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ; କତମୋ ଭୱତଂ କଠୋ; ଭାରଦ୍ୱାଜାନଂ କତମୋ’ସି ବ୍ରହ୍ମେ।

ତେନ ଦତ୍ତେ ଲିଯା-।

ତତିଯନ୍ତା ଦତ୍ତେ’ଭିଧେଯେ ଲିଯା ହୋନ୍ତି;’ଦେୱେନଦତ୍ତୋ; ଦେୱଲୋ; ଦେୱିଯୋ; ବ୍ରହ୍ମଲୋ; ବ୍ରହ୍ମଯୋ—-ସିୱା-ସୀୱଲୋ; ସୀୱିଯୋ; ସିସ୍ସ ଦୀଘୋ।

ତସ୍ସ ଭାୱକମ୍ମେସୁ ତ୍ତତାତ୍ତନଣ୍ୟଣେଯ୍ଯ ଣିଯଣିଯଯା-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଭାୱେ କମ୍ମେ ଚ ତ୍ତାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ; ନ ଚ ସବ୍ବେ ସବ୍ବତୋ ହୋନ୍ତି,ଅଞ୍ଞଞ୍ଞତ୍ର ଉତାହି—-’ଭୱନ୍ତି ଏତସ୍ମାବୁଦ୍ଧିସଦ୍ଦା’ତି ଭାୱୋ, ସଦ୍ଦସ୍ସ ପୱତ୍ତିନିତ୍ତଂ—-’ନୀଲସ୍ସପଟସ୍ସ ଭାୱୋ’ ନୀଲତ୍ତଂ, ନୀଲତାତି ଗୁଣୋ ଭାୱୋ—-’ନୀଲସ୍ସଗୁଣସ୍ସ ଭାୱୋ ନୀଲତ୍ତଂ, ନୀଲତାତୀ ନୀଲଗୁଣଜାତି; ଗୋତ୍ତଂ ଗୋତାତି, ଗୋଜାତି—-ପାଚକତ୍ତଂ ଦଣ୍ଡିତ୍ତଂ ୱିସାଣିତ୍ତଂ ରାଜପୁରିସତ୍ତନ୍ତି କ୍ରିଯାଦିସମ୍ବନ୍ଧିତ୍ତଂ—-ଦେୱଦତ୍ତତ୍ତ ଚନ୍ଦତ୍ତଂ ସୂରିଯତ୍ତନ୍ତୀତଦୱତ୍ଥାୱିସେସସାମଞ୍ଞଂ—-ଆକାସତ୍ତଂ ଅଭାଚତ୍ତନ୍ତି ଉପଚରିତଭେଦସାମଞ୍ଞଂ—-ତ୍ତନ-ପୁଥୁଜ୍ଜନତ୍ତନଂ; ୱେଦନତ୍ତନଂ; ଜାଯତ୍ତନଂ ଜାରତ୍ତନଂ—-ଣ୍ୟ-ଆଲସ୍ସଂ ବ୍ରହ୍ମଞ୍ଞଂ ଚାପଲ୍ଯଂ ନେପୁଞ୍ଞଂପେସୁଞ୍ଞଂ ରଜ୍ଜଂ ଆଧିପଚ୍ଚଂ ଦାଯଜ୍ଜଂ ୱେସମ୍ମଂ; ୱେସମନ୍ତି କେଚି, ସଖ୍ୟଂ ୱାଣିଜ୍ଜଂ—-ଣେଯ୍ଯ-ସୋଚେଯ୍ଯଂ, ଆଧିପତେଯ୍ଯଂ—-ଣ-ଗାରୱଂ ପାଟୱଂ ଅଜ୍ଜୱଂ ମଦ୍ଦୱଂ—-ଇଯ-ଅଧିପତିଯଂ ପଣ୍ଡିତିଯଂ ବହୁସ୍ସୁତିଯଂନଗ୍ଗିଯଂ ସୂରିଯଂ —-ଣିଯ-ଆଲସିଯଂ କାଲୁସିଯଂ ମନ୍ଦିଯଂ ଦକ୍ଖିଯଂ ପୋରୋହିତିଯଂ ୱେଯ୍ଯତ୍ତିଯଂ—-କଥଂ, ରାମଣୀଯକନ୍ତି-ସକତ୍ଥେ କନ୍ତାଣେନ ସିଦ୍ଧଂ—-କମ୍ମଂ କ୍ରିଯା; ତଥ୍ଵା।’ଅଲସସ୍ସ କମ୍ମଂ’ ଅଲସତ୍ତଂ, ଅଲସତା, ଅଲସତ୍ତନଂ; ଆଲସ୍ସଂ ଆଲସିଯଂୱା—-’ସକତ୍ଥେ’ତି। ସକତ୍ଥେ’ପି ଯଥାଭୁଚ୍ଚଂକାରୁଞ୍ଞଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ଆକାସାନଞ୍ଚଂ, କାଯପଗୁଞ୍ଞତା।

ତ୍ତ ୱଦ୍ଧଦାସା ୱା-।

ଛଟ୍ଠଯନ୍ତା ୱଦ୍ଧା ଦାସା ଚ ତ୍ତୋ ୱାହୋତି ଭାୱକମ୍ମେସୁ; ୱଦ୍ଧଖ୍ୟଂ, ୱଦ୍ଧତା; ଦାସବ୍ଯଂ; ଦାସତା—-କଥଂ, ୱଦ୍ଧୱନ୍ତି ଣେ ୱାଗମୋ।

ନଣ ଯୁୱା ଖୋ ଚୱସ୍ସ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ଯୁୱସ୍ମା ଭାୱକମ୍ମେସୁନଣ ୱା ହୋତି, ୱସ୍ସବୋ ଚ; ଯୋବ୍ବନଂ; ୱାତ୍ୱେୱ-ଯୁୱତ୍ତଂ, ଯୁୱତା।

ଅଣ୍ୱାଦିତ୍ୱିମୋ-।

ଅଣୁଆଦୀହି ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ଭାୱେ ୱା ଇମେ ହୋତି; ଅଣିମା; ଲଘିମା; ମହିମା;କସିମା—-ୱାତ୍ୱେୱ-ଅଣୁତ୍ତଂ; ଅଣୁତା।

ଭାୱା ତେନ ନିବ୍ବତ୍ତେ-।

ଭାୱୱାଚକା ସଦ୍ଧା ତେନ ନିଦ୍ଧତ୍ତେ’ଭିଧେଯେ ଇମୋ ହୋତି;’ପାକେନ ନିଦ୍ଧତ୍ତଂ’ ପାକିମଂ; ସେକିମଂ।

ତରତମିସ୍ସିକିଯିଟ୍ଠାତିସଯେ-।

ଅତିସଯେ ୱତ୍ତମାନତୋ ହୋନ୍ତେତେ ପଚ୍ଚଯା;’ଅତିସଯେନ ପାପୋ’ ପାପତରୋ; ପାପତମୋ, ପାପିସ୍ସିକୋ, ପାପିଯୋ, ପାପିଟ୍ଠୋ--ଇତ୍ଥିଯଂ-ପାପତରା--ଅତିସଯନ୍ତାପି ଅତିସଯପ୍ପଚ୍ଚଯୋ;’ଅତିସଯେନ ପାପିଟ୍ଠୋ’ ପାପିଟ୍ଠତରୋ।

ତନ୍ନିସ୍ସିତେ ଲ୍ଲୋ-।

ଦୁତିଯନ୍ତା ଲ୍ଲପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ନିସ୍ସିତତ୍ଥେ;’ୱେଦନିସ୍ସିତଂ’ ୱେଦଲ୍ଲଂ;’ ଦୁଠୁନିସ୍ସିତଂ’ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ--ଇଲ୍ଲେ-ସଙ୍ଖାରିଲ୍ଲଂ।

ତସ୍ସ ୱିକାରାୱଯୱେସୁ ଣିକଣେଯ୍ୟମଯା-।

ପକତିଯା ଉତ୍ତରମୱତ୍ଥନ୍ତରଂ ୱିକାରୋ--ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମା ୱିକାରେ’ୱଯୱେ ଚ ଣାଦଯୋହୋନ୍ତିବହୁଲଂ; ଣ-ଆଯସଂ, ବନ୍ଧନଂ; ଓଦୁମ୍ବରଂ, ପଣ୍ଣଂ; ଓଦୁମ୍ବରଂ, ଭସ୍ମଂ; କାପାତ୍ୈଂ, ମଂସଂ; କାପୋତଂ, ସତ୍ଥି --ଣିକ-କପ୍ପାସିକଂ, ୱତ୍ଥଂ; ଣେଯ୍ୟ-ଏଣେଯ୍ୟଂ,ମଂସଂ; ଏଣେଯ୍ୟଂ, ସତ୍ଥି; କୋସେଯ୍ୟଂ, ୱତ୍ଥଂ--ମଯ-ତିଣମଯଂ; ଦାରୁମଯଂ, ନଳମଯଂ; ମତ୍ତିକାମଯଂ--’ଅଞ୍ଞତ୍ରାପୀତି’। ଗୁନ୍ନଂକରୀସେ’ପି ମଯୋ; ଗୋମଯଂ।

ଜତୁତୋ ସ୍ସଣ୍ୱା-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ନାମସ୍ମାଜତୁତୋ ୱିକାରାୱଯୱେସୁସ୍ସଣ୍ୱା ହୋତି;’ଜତୁନୋ ୱିକାରୋ’ ଜାତୁସ୍ସଂଜାତୁମଯଂ--‘‘ଲୋପୋ‘‘ତି। ବହୁଲଂ ପଚ୍ଚଯଲୋପୋ’ପି ଫଲପୁପ୍ଫମୂଲେସୁୱିକାରାୱଯୱେସୁ;’ ପିଯାଲସ୍ସ ଫଲାନି’ ପିଯାଲାନି;’ମଲ୍ଲିକାଯ ପୁପ୍ଫାନି’ ପଲ୍ଲିକା;’ଉସୀରସ୍ସ ମୂଲଂ’ଉସୀରଂ--ତଂସଦ୍ଦେନୱା ତଦଭିଧାନଂ।

ସମୂହେ କଣ୍ଣଣିକା-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ସମୂହେ କଣ୍ଣଣିକା ହୋନ୍ତି; ଗୋତ୍ତପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତା କଣ-ରାଜଞ୍ଞକଂ; ମାନୁସ୍ସକଂ--ଉକ୍ଖାଦୀହି-ଓକ୍ଖକଂ; ଓଟ୍ଠକଂ; ଓରବ୍ଭକଂ; ରାଜକଂ; ରାଜପୁତ୍ତକଂ; ହତ୍ଥିକଂ; ଧେନୁକଂ--ଣ-କାକଂ; ଭିକ୍ଖଂ; ଣିକ-ଅଚିତ୍ତା-ଆପୂପିକଂ; ସଂକୁଲିକଂ।

ଜନାଦୀହି ତା-।

ଜନାଦୀହି ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ସମୂହେ ତା ହୋତି; ଜନତା; ଗଜତା; ବନ୍ଧୁତା; ଗାମତା; ସହାଯତା; ନାଗରତା--ତାନ୍ତା ସଭାୱତୋ ଇତ୍ଥିଲିଙ୍ଗା--ମଦନୀଯନ୍ତି-କରଣେ’ଧିକରଣେ ୱା ଅନୀଯେନସିଦ୍ଧଂ --ଧୁମାଯିତତ୍ତନ୍ତି-କ୍ତାନ୍ତା ନାମଧାତୁତୋ ତେତ୍ତନ ସିଦ୍ଧଂ।

ଇଯୋ ହିତେ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତା ହିତେ ଇଯୋ ହୋତି; ଉପାଦାନିଯଂ--ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି’ସମାନାଦ୍ୈରେ ସଯିତୋ’ ସୋଦରିଯୋ।

ଚକ୍ଖ୍ୱାଦିତୋ ସ୍ସୋ-।

ଛଟ୍ଠିଯନ୍ତେହି ଚକ୍ଖୁଆଦୀହି ହିତେ ସ୍ସୋହୋତି; ଚକ୍ଖୁସ୍ସଂ; ଆଯୁସ୍ସଂ।

ଣ୍ୟୋ ତତ୍ଥ ସାଧୁ-।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣ୍ୟୋ ହୋତି; ସବ୍ଭୋ; ପାରିସଜ୍ଜୋ--ସାଧୂତି-କୁସଲୋ ଯୋଗ୍ଗୋ ହିତୋ ୱା--ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି-’ରଥଂ ୱହନ୍ତୀ’ତି ରଚ୍ଛା।

କମ୍ମା ନିଯଞ୍ଞା-।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା କମ୍ମସଦଦା ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ନିଯଞ୍ଞା ହୋନ୍ତି;' କମ୍ମେ ସାଧୁ' କମ୍ମନିଯଂ; କମ୍ମଞ୍ଞଂ।

କଥାଦିତ୍ୱିକୋ-।

କଥାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଇକୋ ହୋତି; କଥିକୋ; ଧମ୍ମକଥିକୋ; ସଙ୍ଗାମିକୋ; ପୱାସିକୋ; ଉପୱାସିକୋ।

ପଥାଦୀହି ଣେୟ୍ୟୋ-।

ପଥାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତତ୍ଥ ସାଧୂତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଣେୟ୍ୟୋ ହୋତି; ପାଥେୟ୍ୟଂ; ସାପତେୟ୍ୟଂ।

ଦକ୍ଖିଣାଯାରହେ-।

ଦକ୍ଖିଣାସଦ୍ଦତୋ ଅରହତ୍ଥେ ଣେୟ୍ୟୋ ହୋତି;'ଦକ୍ଖିଣଂ ଅରହତୀ'ତି ଦକ୍ଖିଣେୟ୍ୟୋ।

ରାଯୋ ତୁମନ୍ତା-।

ତୁମନ୍ତତୋ ଅରହତ୍ଥେ ରାଯୋହୋତି; ''ଘାତେତାଯଂ ୱା ଘାତେତୁଂ, ଜାପେତାଯଂ ୱା ଜାପେତୁଂ, ପଟ୍ଟାଜେତାଯଂ ୱା ପଟ୍ଟାଜେତୁଂ''।

ତମେତ୍ଥସ୍ସତ୍ଥିତି ମନ୍ତୁ-।

ପଠମନ୍ତା ଏତ୍ଥ ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥିତି ଏତେସ୍ୱତ୍ଥେସୁ ମନ୍ତୁ ହୋତି;'ଗାମୋ ଏତ୍ଥ ଦେସେ ଅସ୍ସ ୱା ପୁରିସସ୍ସ ସନ୍ତୀତି' ଗୋମା--ଅତ୍ଥିତି ୱତ୍ତମାନକାଲୋପାଦାନତୋ ଭୁତାହି ଭୱିସ୍ସନ୍ତୀହି ୱା ଗୋହି ନ ଗୋମା। କଥଂ ଗୋମା ଆସି ଗୋମା ଭୱିସ୍ସତୀତି? ତଦାପି ୱତ୍ତମାନାହିଯେୱ ଗୋହି ଗୋମା; ଆସି ଭୱିସ୍ସତୀତି ପଦନ୍ତରା କାଲନ୍ତରଂ; ଇତିକରଣତୋ ୱିସଯନିଯମୋ।

ପହୂତେ ଚ ପସଂସାଯଂ ନିନ୍ଦାଯଞ୍ଚାତିସାଯନେ ନିଚ୍ଚଯୋଗେ ଚ ସଂସଗ୍ଗେ ହୋନ୍ତିମେ ମନ୍ତୁଆଦଯୋ।

ଗୋଅସ୍ସୋତି-ଜାତିସଦ୍ଦାନଂ ଦଟ୍ଟାଭିଧାନସାମତ୍ଥିଯା ମନ୍ତ୍ୱା ଦଯୋ ନହୋନ୍ତି; ତଥା ଗୁଣସଦ୍ଦାନଂ ସେତୋ ପଟୋତି; ଯେ ସତ୍ତୁ ଗୁଣସଦ୍ଦାନଂ ଦଟ୍ଟାଭିଧାନସାମତ୍ଥିଯଂ ନତ୍ଥି ତେହି ହୋନ୍ତେୱ--ବୁଧିମା ରୂପୱା ରସୱା ଗନ୍ଧୱା ଏସ୍ସୱା ସଦ୍ଦୱା; ରସୀରସିକୋ; ରୂପି ରୂପିକୋ; ଗନ୍ଧୀ ଗନ୍ଧିକୋତି।

ୱନ୍ତ୍ୱୱଣ୍ଣା-।

ପଠମନ୍ତତୋ ଅୱଣ୍ଣନ୍ତା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ୱନ୍ତୁ ହୋତି; ସୀଲୱା; ପଞ୍ଞୱା--ଅୱଣ୍ଣାତି-କିଂ? ସତିମା; ବନ୍ଧୁମା।

ଦଣ୍ଡାଦିତ୍ୱିକଈ ୱା-।

ଦଣ୍ଡାଦୀହି ଇକଈ ହୋନ୍ତି ୱା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ବହୁଲଂ ୱିଧାନା କୁତୋୱି ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି; କୁତୋଚେକମେକଂୱ। ଦଣ୍ଡକୋ, ଦଣ୍ଡି, ଦଣ୍ଡୱା; ଗନ୍ଧିକୋ, ଗନ୍ଧୀ, ଗନ୍ଧୱା; ରୂପିକୋ, ରୂପୀ, ରୂପୱା--ଉତ୍ତମିଣେୱ ଧନା ଇକୋ ଧନିକୋ; ଧନୀ ଧନୱାଞ୍ଞୋ --ଅସନ୍ନିଟ୍ଠତ୍ଥା ଅତ୍ଥିକୋ ଅତ୍ଥି; ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅତ୍ଥୱା

--ତଦନ୍ତା ଚ; ପୁଞ୍ଞତ୍ଥିକୋ, ପୁଞ୍ଞତ୍ଥି--ୱଣ୍ଣନ୍ତା ଈଯେୱ ବ୍ରହ୍ମୱଣ୍ଣୀ ଦେୱୱଣ୍ଣୀ--ହତ୍ଥଦନ୍ତେହି ଜାତିଯଂ ହତ୍ଥୀ; ଦନ୍ତୀ; ଅଞ୍ଞତ୍ର ହତ୍ଥୱା; ଦନ୍ତୱା--ୱଣ୍ଣତୋ ବ୍ରହ୍ମଚାରିମ୍ହି; ୱଣ୍ଣୀ, ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ; ୱଣ୍ଣୱାଞ୍ଞୋ--ପୋକ୍ଖରାଦିତୋ ଦେସେ ପୋକ୍ଖରଣୀ ଉପ୍ପଲିନୀ କୁମୁଦିନୀ ଭିସିନୀ ମୁଳାଲିନୀ ସାଲୁକିନୀ --କ୍ୱାୱାଦେସେ'ପି-ପଦୁମନୀ, ପଦୁମିନୀପଣ୍ଣଂ; ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୋକ୍ଖରୱା, ହତ୍ଥି--ନାୱାଯିକୋ ନାୱିକୋ; --ସୁଖଦୁକ୍ଖା ଈ ସୁଖି ଦୁକ୍ଖୀ--(ସିଖାଦିହୀ ୱା) ସିଖି ସିଖାୱା ମାଲୀ ମକାଲାୱା ସୀଲି ସୀଲୱା ବଲୀ ବଲୱା --ବଲା ବାହୂରୁପୁଟ୍ଟା ଚ ବାହୁବଲୀ; ଉରୁବଲୀ।

ତପାଦୀହି ସ୍ସୀ-।

ତପାଦିତୋ ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ୱା ସ୍ୱି ହୋତି; ତପସ୍ୱି, ଯସସ୍ୱୀ, ତେଜସ୍ୱୀ, ମନସ୍ୱୀ, ପଯସ୍ୱୀ —-ୱାତ୍ୱେୱ-ଯସୱା।

ମୁଖାଦିତୋ ରୋ-।

ମୁଖାଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥ ରୋ ହ୍ ୈଓତି; ମୁଖରୋ, ସୁସିରୋ ଉସରୋ, ମଧୁରୋ, ଖରୋ, କୁଜରୋ, ନଗରୋ —-ଦନ୍ତସ୍ସୁ ଚ ଉତ୍ତତଦନ୍ତେ ଦନ୍ତୁରୋ।

ତୁଣ୍ଡ୍ୟାଦୀହି ଭୋ-।

ତୁଣ୍ଡିଆଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ଭୋ ୱା ହୋତି; ତୁଣ୍ଡିଭୋ, ସାଠଇଭୋ,ୱଲିଭୋ, ୱାତ୍ୱେୱ-ତୁଣ୍ଡିମା।

ସଦ୍ଧାଦିତ୍ୱ-।

ସଦ୍ଧାଦୀହି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ ଅ ହୋତି ୱା; ସଦ୍ଧୋ, ପଞ୍ଞୋ; ଇତ୍ଥିଯଂ-ସଦ୍ଧା; ୱାତ୍ୱେୱ-ପଞ୍ଞୱା।

ଣୋ ତପା-।

ତପା ଣୋ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ତାପସୋ; ଇତ୍ଥିଯଂ-ତାପସୀ।

ଆଲ୍ୱାହିଜ୍ଝାଦୀହି-। ଅଭିଜ୍ଝାଦୀହି ଆଲୁ ହୋତିମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ଅଭିଜ୍ଝାଲୁ, ସୀତାଲୁ, ଧଜାଲୁ, ଦଯାଲୁ—-ୱାତ୍ୱେୱ-ଦଯାୱା।

ପିଚ୍ଛାଦିତ୍ୱିଲୋ-।

ପିଚ୍ଛାଦୀହି ଇଲୋ ହୋତି ଚା ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ପିଚ୍ଛିଲୋ, ପିଚ୍ଛୱା; ଫେଣିଲୋ, ଫେଣୱା; ଜଟିଲୋ, ଜଟାୱା;—-କଥଂ ୱାୱାଲୋତି? ନିଦ୍ଧାଯମିଲସ୍ୱାଦିଲୋପେ ‘‘ପରୋ କ୍ୱଚୀ‘‘ତି।

ସିଲାଦିତା ୱୋ-।

ସୀଲାଦିହି ୱୋ ହୋତି ୱା ମ୍ ୈନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ସୀଲୱୋ, ସୀଲୱା; କେସୱୋ, କେସୱା—-ଅଣ୍ଣା ନିଚ୍ଚଂ; ଅଣ୍ଣୱୋ—-ଗାଣ୍ଡି ରାଜୀହି ସଞ୍ଞାଯଂ; ଗାଣ୍ଡିୱଂ, ଧନୁ; ରାଜିୱଂ, ପଙ୍କଜଂ।

ମାଯାମେଧାହି ୱୀ-।

ଏତେହି ଦ୍ୱୀହି ୱୀ ହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ମାଯାୱି, ମେଧାୱୀ।

ସିସ୍ସରେ ଆମ୍ମୁୱାମୀ-।

ସସଦ୍ଧା ଆମ୍ମୁୱାମୀ ହୋନ୍ତିସ୍ସରେ’ଭିଧେଯେ ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ;’ସମସ୍ସତ୍ଥିତି’ ସାମୀ, ସୁୱାମୀ।

ଲକ୍ଖ୍ୟା ଣୋ ଅ ଚ-।

ଲକ୍ଖୀସଦ୍ଧାଣୋ ହୋତ ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ଅ ଚନ୍ତସ୍ସ; ଣକାରୋ’ୱ ସୱୋ; ଲକ୍ଖଣୋ।

ଅଙ୍ଗା ନୋ କଲ୍ଯାଣେ-।

କଲ୍ଯାଣେ ଗମ୍ଯମାନ୍ଞଙ୍ଗସ୍ମାନୋହୋତି ମନ୍ତ୍ୱତ୍ଥେ; ଅଙ୍ଗନା।

ସୋ ଲୋମା-।

ଲୋମା ସୋହୋତି ମନ୍ତ୍ବଚ୍ଛେ; ଲୋମସୋ; ଇଚ୍ଛିଯଂ-ଲୋମସା।

ଇମିଯା-।

ମନ୍ତ୍ବଚ୍ଛେ ଇମ୍ିଯା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ; ପୁତ୍ତିମୋ, କିତ୍ତିମୋ, ପୁତ୍ତିଯୋ, କପ୍ପିଯୋ, ଜଟିଯୋ,ହାନଭାଗିଯୋ, ସେନିଯୋ।

ତୋ ପଞ୍ଚମ୍ୟା-।-

ପଞ୍ଚମ୍ୟନ୍ତା ବହୁଲଂ ତୋ ହୋତି ୱା; ଗାମତୋ ଆଗଚ୍ଛତି, ଗାମସ୍ମାଆଗଚ୍ଛତି; ଚୋରତୋ ଭାଯତି, ଚୋରେହି ଭାଯତି; ସତ୍ଥତୋପରିହୀନୋ, ସତ୍ଥା ପରିହୀନୋ।

ଇତୋତେତ୍ତୋକୁତୋ-।

ତୋମ୍ହି ଇମସ୍ସ ଟି ନିପଚ୍ଚତେ ଏତସ୍ସ ଟ ଏତ କିଂସଦ୍ଦସ୍ସ କୁତ୍ତଚ; ଇତୋ, ଇମସ୍ମା; ଅତୋ, ଏତ୍ତୋ, ଏତସ୍ମା; କୁତୋ, କସ୍ମା।

ଅଭ୍ୟାଦୀହି-।

ଅଭିଆଦୀହି ତୋ ହୋତି; ଅଭିତୋ, ପରିତୋ, ପଚ୍ଛତୋ, ହେଟ୍ଠତୋ।

ଆଦ୍ୟାଦୀହି-।

ଆଦିପ୍ପଭୁତୀହି ତୋ ୱା ହୋତି; ଆଦୋ, ଆଦିତୋ; ମଜ୍ଝତୋ, ଅନ୍ତତୋ, ପିଟ୍ଠିତୋ, ପସ୍ସତୋ, ମୁଖତୋ–-ଯତୋଦକଂ ତଦା ଦିତ୍ତଂ, ଯଂ ଉଦକଂ ତଦେୱାଦିତ୍ତନ୍ତି ଅତ୍ଥୋ।

ସବ୍ବାଦିତୋ ସତ୍ତମ୍ୟା ତ୍ରତ୍ଥା-।

ସବ୍ବାଦୀହି ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତେହି ତ୍ରତ୍ଥା ୱା ହୋନ୍ତି; ସବ୍ବତ୍ର, ସବ୍ବତ୍ଥ, ସବ୍ବସ୍ମିଂ; ଯତ୍ର, ଯତ୍ଥ, ଯସ୍ମିଂ–-ବହୁଲାଧିକାରା ନ ତୁମ୍ହାମ୍ହେହି।

କତ୍ଥେତ୍ଥ କୁତ୍ରାତ୍ରକ୍ୱେହିଧ-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ; କସ୍ମିଂ କତ୍ଥ, କୁତ୍ର, କ୍ୱ; ଏତସ୍ମିଂ ଏତ୍ଥ, ଅତ୍ର; ଅସ୍ମିଂ ଇହ, ଇଧ।

ଧି ସବ୍ବା ୱା-

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତତୋ ସବ୍ବସ୍ମାଧି ୱା ହୋତି; ସବ୍ବଧି; ସବ୍ବତ୍ଥ।

ଯା ହିଂ-।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ଯତୋ ହିଂ ୱା ହୋତି; ଯହିଂ, ଯତ୍ର।

ତା ହଂ ଚ-।

ସତ୍ତମ୍ୟନ୍ତା ତତୋ ୱା ହଂ ହୋତି ହିଞ୍ଚ; ତହଂ, ତହିଂ, ତତ୍ର।

କୁହିଂକହଂ-।

କିଂସଦ୍ଦା ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତା ହିଂହଂ ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ କିସ୍ସ କୁକା ଚ; କିହିଂ, କହଂ, କଥଂ କୁହିଦ୍ଧନନ୍ତି? ଚନଂ ଇତି ନିପାତନ୍ତରଂ; କିହିଦ୍ଦୀତି-ଏହ୍ଥ ୱିସଦ୍ଦୋୱିଯ।

ସବ୍ବେକଞ୍ଞଯତେହି କାଲେ ଦା-।

ଏତେହି ସତ୍ତମ୍ଯନ୍ତେହି ଚତ୍ତମାନେହି କାଲେ ଦା ହୋତି; ସବ୍ବସ୍ମିଂ କାଲେ ସବ୍ବଦା; ଏକଦା, ଅଞ୍ଞଦା, ଯଦା, ତଦା—କାଲେତି-କିଂ? ସବ୍ବତ୍ତଦେସେ।

କଦାକୁଦାସଦାଧୁନେଦାତି-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ; ତସ୍ମିଂ କାଲେ କଦା, କୁଦା; ସମ୍ବସ୍ମିଂ କାଲେ ସଦା; ଇମସ୍ମିଂ କାଲେ ଅଧୁନା, ଇଦାନି।

ଅଜ୍ଜସଜ୍ଜୱପରଜ୍ଜ୍ୱେତରହିକରହା-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ; ଏକତିପ୍ପଚ୍ଚଯୋ ଆଦେସୋ କାଲ ୱିସେସୋତି ସବ୍ବମେତଂ ନିପାତନା ଲବ୍ଭତି; ଇମସ୍ସ ୱୋ ଜ୍ଜୋ ଚାହନି ନିପଚ୍ଚତେ; ଅସ୍ମିଂ ଅହନି ଅଜ୍ଜ—ସମାନସ୍ସ ସଭାୱୋଜ୍ଜୁ ଚାହନି—ସମାନେ ଅଭନି ସଜ୍ଜୁ—ଅପରସ୍ମା ଜ୍ଜୁ—ଅପରସ୍ମିଂ ଅହନିଅପରଜ୍ଜୁ—ଇମସ୍ସେତୋକାଲେ ରହି ୱ—ଇମସ୍ମିଂ କାଲେ ଏତରହି—କିଂସଦ୍ଦସ୍ସ କୋ ରହ ଚାନଜ୍ଜତନେ—ତସ୍ମିଂ କାଲେ କରହ।

ସବ୍ବାଦୀହି ପକାରେ ଥା-।

ସାମଞ୍ଞସ୍ସ ଭେଦକୋ ୱିସେସୋ ପକାରୋ, ତତ୍ଥ ୱତ୍ତମାନେହି ସବ୍ବାଦୀହି ଥା ହୋତି ସବ୍ବେନପକାରେନ ସବ୍ବଥା; ଯଥା, ତଥା।

କଥମିତ୍ଥଂ-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ ପକାରେ; କିମିମେହି ଥଂ ପଚ୍ଚଯୋ, କ୍ିଚ୍ଚ ତେସଂ ଯଥାକ୍କମଂ; କଥମିତ୍ଥଂ।

ଧା ସଙ୍ଖ୍ୟାହି-।

ସଙ୍ଖ୍ୟାୱାଚୀହି ପକାରେ ଧା ପରୋ ହୋତି;'ଦ୍ୱୀହି ପକାରେହି ଦ୍ୱେ ୱା ପକାରେକରୋତି' ୱିଧାକରୋତି; ବହୁଧା କରୋତି;'ଏକଂ ରାସିଂ ପଞ୍ଚପ୍ପକାରଂ କରୋତି' ପଞ୍ଚଧା କରୋତି?ପଞ୍ଚପ୍ପକାରମେକପ୍ପକାରଂ କରୋତି' ଏକଧାକରୋତି।

ୱେକାଜ୍ଝଂ-।

ଏକସ୍ମା ପକାରେ ଜ୍ଝଂ ୱା ହୋତି; ଏକଜ୍ଝଙ୍କରୋତି; ଏକଧା କରୋତି।

ଦ୍ୱିତୀହେଧା-।

ଦ୍ୱୀତିହି ପକାରେ ଏଧାୱା ହୋତି; ୱେଧା, ତେଧା; ଦ୍ୱିଧା, ତିଧା।

ତବ୍ବତି ଜାତିଯୋ-।

ପକାରୱତି ତଂସାମଞ୍ଞୱାଚକା ସଦ୍ଦାଜାତିଯୋ ହୋତି; ପଟୁ ଜାତିଯୋ, ମୁଦୁଜାତିଯୋ।

ୱାରସଂଖ୍ୟାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ-

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା ସଂଖ୍ୟାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ ହୋତି;'ଦ୍ୱେ ୱାରେ ଭୁଞ୍ଜତି' ଦ୍ୱିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଦିୱସସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜତି; ୱାରଗ୍ଗହଣଂ କିଂ? ପଞ୍ଚଚ ଭିଞ୍ଜତି; ସଙ୍ଖ୍ୟାଯାତି-କିଂ? ପହୂତେ ୱାରେ ଭୁଞ୍ଜତି।

କତିମ୍ହା-।

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା କତିସଂଖ୍ଯାଯ କ୍ଖତ୍ତୁଂ ହୋତି;'କତି ୱାରେ ଭୁଞ୍ଜନି'କତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଭୁଞ୍ଜତି।

ବହୁମ୍ହା ଧା ଚ ପଚ୍ଚାସତ୍ତିଯଂ-।

ୱାରସମ୍ବନ୍ଧିନିଯା ବହୁସଂଖ୍ଯାଯ ଧାହୋତି କ୍ଖତ୍ତୁଞ୍ଚ; ୱାରାନଞ୍ଚେ ପଚ୍ଚାସତ୍ତି ହୋତି; ବହୁଧା ଦିୱସସ୍ସ ବୁଞ୍ଜତି ବହୁକ୍ଖତ୍ତୁଂ--ପଚ୍ଚାସତ୍ତିଯନ୍ତି କିଂ? ବହୁକ୍ଖତ୍ତୁଂ ମାସସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜତି।

ସକିଂ ୱା-।

ଏକଂ ୱାରମିଚ୍ଚସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ସକିନ୍ତି ୱା ନିପଚ୍ଚତେ;'ଏକଂ ୱାରଂ ଭୁଞ୍ଜତି'--ୱାତି କିଂ?ଏକକ୍ଖତ୍ତୁଂ ଭୁଞ୍ଜତି।

ସୋ ୱିଚ୍ଛାପ୍ପକାରେସୁ-।

ୱୀଚ୍ଛାଯଂ ପକାରେ ଚ ସୋ ହୋତି ବହୁଲଂ; ୱୀଚ୍ଛାଯଂ-ଖଣ୍ଡସୋ, ବିଲସୋ; ପକାରେ-ପୁଥୁସୋ,ସଚ୍ଚସୋ।

ଅଭିତତବ୍ଭାୱେ କରାସଭୁଯୋଗେ ୱିକାରା ଚୀ-।

ଅୱତ୍ଥାୱତୋ ୱତ୍ଥନ୍ତରେନାଭୁତସ୍ସ ତାଯାୱତ୍ଥାଯ ଭାୱେ କରାସଭୁହି ସମ୍ବନ୍ଧେସତି ୱିକାରୱାଚକାଚୀ ହୋତି;'ଅଧୱଲଂ ଧୱଲଂ କରୋତି' ଧୱଲୀ କରୋତି; ଅଧୱଲୋ ଧୱଲୋ ସିଯା ଧୱଲୀ ସିଯା; ଅଧୱଲୋ ଧୱଲୋ ଭୱତି ଧୱଲୀ ଭୱତି--ଅଭତତବ୍ଭାୱେତି-କିଂ? ଘଟଂ କରୋତି, ଦଧିଅତ୍ଥି, ଘଟୋ ଭୱତି--କରାସଭୁଯୋଗେତି କିଂ? ଅଧୱଲା ଧ୍ୱୀଲୋ ଜାଯତେ--ୱିକାରାତି-କିଂ? ପକତିଯା ମା ହୋତୁ; ସୁୱଣ୍ଣଂ କୁଣ୍ଡଲୀ କରୋତି।

ଦିସ୍ସନ୍ତଞ୍ଞେ'ପି ପଚ୍ଚଯା-।

ୱୁତ୍ତତୋ'ଞ୍ଞେ'ପି ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି ୱୁତ୍ତାୱୁତ୍ତତ୍ଥେସୁ;'ୱିୱିଧା ମାତରୋ' ୱିମାତରୋ,'ତାସଂ ପୁତ୍ତା' ୱେମାତୀକା-ରିକଣ;'ପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି' ପଥାୱିନୋ-ଆୱୀ;' ଇସ୍ସା ଅସ୍ସ ଅତ୍ଥିତି' ଇସ୍ସୁକୀ-ଉକୀ?'ଧୁରଂ ୱହନ୍ତୀତି' ଧୋରଯ୍ହୋ-ଯ୍ହଣ।-

ଅଞ୍ଞସ୍ମିଂ-।

ୱୁତ୍ତତୋ'ଞ୍ଞସ୍ମିମ୍ପି ଅତ୍ଥେ ୱୁତ୍ତପ୍ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି;'ମଗଧାନଂ ଇସ୍ସରୋ' ମାଗଧୋ-ଣୋ;'କାସୀତି ସହସ୍ସଂ, ତମଗ୍ଘତୀତି କାସିଯୋ-ଇଯୋ।

ସକତ୍ଥ-।

ସକତ୍ଥେ'ପି ପଚ୍ଚଯା ଦିସ୍ସନ୍ତି; ହୀନକୋ, ପୋତକୋ, କିଚଚଯଯଂ।

ଲୋପୋ-।

ପଚ୍ଚଯାନଂ ଲୋପୋ'ପି ଦିସ୍ସତି; ବୁଦ୍ଧେ ରତନଂ ପଣୀତଂ, ଚକ୍ଖୁଂ ସୁଞ୍ଞଂ ଅତ୍ତେନ ୱା ଅତ୍ତନିଯେଯନ ୱାତି ଭାୱପ୍ପଚ୍ଚଯ ଲୋପୋ।

ସରାନମାଦିସ୍ସାଯୁୱଣ୍ଣସ୍ସାଞ୍ଞୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ-।

ସରାନମାଦିଭୁତା ଯେ ଅକାରିୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣା ତେସଂ ଆଞ୍ଞୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ଣାନୁବନ୍ଧେ; ରାଘୱୋ, ୱ୍ୈନତେଯ୍ୟୋ, ମେନିକୋ, ଓଠଉମ୍ଭିକୋ, ଦୋହଗ୍ଗଂ--ଣାନୁବନ୍ଧେତି-କିଂ? ପୁରାତନୋ।

ସଂଯୋଗେ କ୍ୱଚି-।

ସରାନମାଦିଭୁତା ଯେ ଅଯୁୱଣ୍ଣା ତେସଂ ଆଞ୍ଜୋ ହୋନ୍ତି କ୍ୱଚି ଦେୱ ସଂଯୋଗୱିସଯେ ଣାନୁବନ୍ଧେ;ଦେଛୋ, କୋଣ୍ଡଞ୍ଞୋ —-କ୍ୱଚୀତି-କିଂ? କଣ୍ଠିକେଯ୍ୟୋ।

ମଜ୍ଝେ-।

ମଜ୍ଝେ ୱତ୍ତମାନାନମ୍ପି ଅଯୁୱଣ୍ଣାନଂ ଆଞ୍ଜୋ ହୋନ୍ତି କ୍ୱଚି; ଅଦ୍ଧୁତେଯ୍ୟୋ, ୱାସେଟ୍ଠୋ।

କୋସ୍ଜ୍ଜାଜ୍ଜୱପାରିସଜ୍ଜସୁଭଜ୍ଜମଦ୍ଦୱାରିସ୍ସାସଭାଜଞ୍ଞ ଥେଯ୍ୟବାହୁସଚ୍ଚା-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ ଣାନୁବନ୍ଧେ;’କୁସୀତସ୍ସ ଭାୱୋ’ କୋସଜ୍ଜଂ;’ ଉଜୁନୋ ଭାୱୋ’ ଅଜ୍ଜୱଂ;’ପରିସାସୁ ସାଧୁ’ ପାରିସଜ୍ଜୋ;’ସୁହଦଯୋଚ’ ସୁହଜ୍ଜୋ,’ତସ୍ସ ପନ ଭାୱୋ ସୋହଜ୍ଜଂ;’ମୁଦୁନୋ ଭାୱୋ’ମଦ୍ଦୱଂ;’ଇସିନୋ ଇଦଂ, ଭାୱୋ ୱା’ ଆରିସ୍ସଂ;’ଉସଭସ୍ସ ଇଦଂ, ଭାୱୋ ୱା’ ଆସଭଂ;’ଆଜାନୀଯସ୍ସ ଭାୱୋ’ ସୋ ଏୱ ୱା’ ଆଜଞ୍ଞଂ;’ଥେନସ୍ସ ଭାୱୋ, କମ୍ମଂ ୱା’ ଥେଯ୍ୟଂ;’ବହୁସ୍ସୁତସ୍ସ ଭାୱୋ’ ବାହୁସଚ୍ଚଂ—-ଏତେସୁ ଯମଲକ୍ଖଣିକଂ ତଂ ନିପାତନା।

ମନାଦୀନଂ ସକ-।

ମନାଦୀନଂ ସକ ହୋତି ଣାନୁବନ୍ଧେ;’ମନସି ଭୱଂ’ ମାନସଂ;’ଦୁମ୍ମନସୋ ଭାୱୋ’ ଦୋମନସ୍ସଂ; ସୋମନସ୍ସଂ।

ଉୱଣ୍ଣସ୍ସାୱଙି ହୋତି; ରାଘୱୋ, ଜାମ୍ବୱଂ।

ଯମ୍ହି ଗୋସ୍ସ ଚ-।

ଯକାରାଦୋ ପଚ୍ଚଯ ଗ୍ୈଓସ୍ସୁୱଣ୍ଣସ୍ସ ଚ ଅୱଙି ହୋତି; ଗବ୍ୟଂ, ଗାତବ୍ୟୋ।

ଲୋପୋ’ୱଣ୍ଣିୱଣ୍ଣାନଂ-।

ଯକାରାଦୋ ପଚ୍ଚଯେ ଅୱଣ୍ଣିୱଣ୍ଣାନଂ ଲାପୋ ହୋତି, ଦାସ୍ୟ୍ୈଜଂ, କାରୁଞ୍ଞଂ, ଆଧିପଚ୍ଚଂ, ଦେପ୍ପଂ—-ବହୁକୁଲଂୱିଧାନଂ କ୍ୱଚି ନ ହୋତି; କିଚ୍ଚଯଂ।

ରାନୁବନ୍ଧେ’ନ୍ତସରାଦିସ୍ସ-।

ଅନ୍ତୋ ସରୋ ଆଦି ଯସ୍ସାୱଯୱସ୍ସ ତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି ରାନୁବନ୍ଧେ; କିତ୍ତକଂ, ପେତ୍ତେଯ୍ୟଂ।

କିସମହତମିମେ କସ୍ମହା-।

କିସସ୍ସ ମହତୋ ଇମେ କସ୍ମହା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; କସିମା, ମହିମା।

ଆଯୁସ୍ସାଯସ ମନ୍ତୁମ୍ହି-।

ଆଯୁସ୍ସ ଆଯସାଦେସୋ ହୋତି ମନ୍ତୁମ୍ହି; ଆଯସ୍ମା।

ଜୋ ୱୁଦ୍ଧସ୍ସିଯିଟ୍ଠେସୁ-।

ୱୁଦ୍ଧସ୍ସ ଜୋ ହୋତି ଇଯ୍ୈଟ୍ଠେସୁ; ଜେଯ୍ୟୋ, ଜେଟ୍ଠୋ।

ବାଠହନ୍ତିକପସତ୍ଥାନଂ ସାଧନେଦସା-।

ଇଯେଟ୍ଠେସୁ ବାଳ୍ହନ୍ତିକପସତ୍ଥାନଂ ସାଧନେଦସା ହୋନ୍ତୀ ଯଥାକ୍କମଂ; ସାଧିଯୋ, ସାଧିଟ୍ଠୋ; ନେଦିଯୋ, ନେଦିଟ୍ଠୋ; ସେଯ୍ୟୋ, ସେଟ୍ଠୋ

କଣ୍କନାପ୍ପଯୁୱାନଂ-।

ଇଯେଟ୍ଠେସୁ ଅପ୍ପଯୁୱାନଂ କଣ୍କନା ହୋନ୍ତି ଯଯଥାକ୍କମଂ; କଣିଯୋ, କଣିଟ୍ଠୋ; କନିଯୋ, କନିଟ୍ଠୋ।

ଲୋପୋ ୱୀମନ୍ତୁୱନ୍ତୁନଂ-।

ୱୀମନ୍ତୁୱନ୍ତୁନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ଇଯ୍ିଟ୍ଠେସୁ?'ଅତିସଯେନ ମେଧାୱୀ' ମେଧିଯୋ, ମେଧିଟ୍ଠୋ;'ଅତିସଯେନସତିମା'ସତିଯୋ, ସତିଟ୍ଠୋ;'ଅତିସଯେନ ଗୁଣୱା' ଗୁଣିଯା, ଗୁଣିଟ୍ଠୋ।

ସେ ସ୍ତିଐସ୍ସ ତିସ୍ସ-।

ସେ ପରେ ସତ୍ୱନ୍ତସ୍ସ ତିକାରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି; ୱୀସଂ ସତଂ, ତିଂସଂ ସତଂ।

ଏତସ୍ସେଟ ଉକେ-।

ଉକେ ପରେ ଏତସ୍ସ ଏଟ ହେନାତି; ଏଉକଂ।

ଣିକସ୍ସିଯୋ ୱା-।

ଣିକସ୍ସୱା ଇଯୋ ହୋତି; ସକ୍କପୁତ୍ତିଯୋ, ସକ୍କପୁତ୍ତିକୋ।

ଅଧାତୁସ୍ସ କେ'ସ୍ସାଦିତୋ ଘେ'ସ୍ସୀ-।

ଘେ ପରେ ଅଧାତୁସ୍ସ ଯୋ କକାରୋ ତତୋ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅକାରସ୍ସ ବକହୁଲଂ ଇ ହୋତି, ସଚେ ଘୋନ ସ୍ୟାଦିତୋ ପରୋ ହୋତି; ବାଲିକା, କାରିକା--ଅଧାତୁସ୍ସାତି-କିଂ? ସକା; କେତି-କିଂ?ନନ୍ଦନା; ଅସ୍ସାଦିତୋତି-କିଂ? ବହୁପରିବ୍ବାଜକା, ମଧୁରା --ବହୁଚମ୍ମିକାତି କକାରେନ ସ୍ୟାଦିନୋ ବ୍ଯୱହିତତ୍ତା ସିଦ୍ଧଂ--ଘେତି-କିଂ? ବାଲକୋ; ଅସ୍ସାତି-କିଂ? ବହୁକତ୍ତୁକା,ସାଲା।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱ୍ଯାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ ଣାଦିକଣ୍ଡୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

ତିଜମାନେହି ଖସା ଖମାୱୀମଂସାସୁ-।

ଖନ୍ତିଯଂ ତିଜା ୱୀମଂସାଯଂ ମାନା ଚ ଖସପ୍ପଚ୍ଚଯା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତିତିକ୍ଖା, ୱୀମଂସା--ତିତିକ୍ଖତି, ୱୀମଂସତି। ଖମାୱୀମଂସା ସୁତି-କିଂ? ତେଜନଂ, ତେଜୋ, ତେଜଯତି, ମାନନଂ, ମାନୋ, ମାନେତି।

କିତା ତିକିଚ୍ଛାସଂସଯେସୁ ଛୋ-।

ତିକିଚ୍ଛାଯଂ ସଂସଯେ ଚ ୱତ୍ତମାନା କିତା ଛୋ ହୋତି--ତିକିଚ୍ଛା, ୱିଚିକିଚ୍ଛା--ତିକିଚ୍ଛତି, ୱିଚିକିଚ୍ଛତି--ଅଞ୍ଞତ୍ରନିକେତୋ, ସଂକେତୋ, କେତନଂ, କେତୋ, କେତଯତି।

ନିନ୍ଦାଯଂ ଗୁପବଧା ବସ୍ସଭୋ ଚ-।

ନିନ୍ଦାଯଂ ୱତ୍ତମାନେହି ଗୁପବଧେହି ଛୋ ହୋତି; ବସ୍ସ ଭୋ ଚ--ଜିଗୁଚ୍ଛା, ବୀଭଚ୍ଛା--ଜିଗୁଚ୍ଛତି, ବୀଭଚ୍ଛତି--ଅଞ୍ଞତ୍ରଗୋପନଂ, ଗୋପେ, ପୋପେତି, ବଧକୋ।

ତୁଂସ୍ମା ଲୋପୋ ୱିଚ୍ଛାୟଂତେ-।

ତୁମନ୍ତତୋ ଇଚ୍ଛାୟମତ୍ଥେ ତେ ଖସଚ୍ଛା ହୋନ୍ତିବହକୁଲଂ; ଲୋପୋ ଚ ତୁଂପଚ୍ଚୟସ୍ସହୋତି ସୁତତ୍ତା--ବୁଭୁକ୍ଖା, ଜିଗିଂସା, ଜିଘଚ୍ଛା--ବୁଭୁକ୍ଖତି, ଜିଗିଂସତି, ଜିଘଚ୍ଛତି--ଇଧକସ୍ମା ନ ହୋତିଭୋତ୍ତୁମିଚ୍ଛତୀତି? ପଦନ୍ତରେନାଭିଧାନା। ତୁଂସ୍ମାତି-କିଂ? ଭୋଜନମିଚ୍ଛତି। ଇଚ୍ଛାୟନ୍ତି କିଂ? ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ ଗଚ୍ଛତି। କଥଂ କୁଲଂ ପିପତିସତୀତି? ଯଥା କୁଲଂ ପତିତୁମିଚ୍ଛତୀତିୱାକ୍ୟଂ ହୋତି, ଏୱଂ ୱୁତ୍ତିପି ହେସ୍ସତି; ୱାକ୍ୟମେୱଚରହି କଥଂ ହୋତି? ଲୋକସ୍ସ ତଥା ୱଚନିଚ୍ଛାୟ।

ଈୟୋ କମ୍ମା-।

ଇଚ୍ଛାକମ୍ମତୋ ଇଚ୍ଛାୟମତ୍ଥେ ଈୟପ୍ପଚ୍ଚୟୋ ହୋତି;'ପୁତ୍ତମିଚ୍ଛତି' ପୁତ୍ତୀୟତି--କମ୍ମାତି-କିଂ? ଅଅସିନେଚ୍ଛତି; ଇଧ କସ୍ମା ନ ହୋତି ରଞ୍ଞୋ ପୁତ୍ତମିଚ୍ଛତୀତି? ସାପେକ୍ଖତ୍ତା; ନ ହି ଅଞ୍ଞମପେକ୍ଖମାନୋ ଅଞ୍ଞେନସହେକତ୍ଥିଭାୱମନୁଭୱିତୁଂ ସକ୍କୋତି; ଇଧାପି ଚରହି ନ ସିୟା ଅତ୍ତନୋପୁତ୍ତମିଚ୍ଛତୀତି; ନେୱେତ୍ଥ ଭୱିତବ୍ବଂ; ନ ହି ଭୱତି ଅତ୍ତନୋପୁତ୍ତିୟତୀତି; କଥଂ ଚରହି ୱୁତ୍ତସ୍ସ ଅତ୍ତତିୟତାୱଗମ୍ମତେ? ଅଞ୍ଞସ୍ସାସୁତତ୍ତା, ଇଚ୍ଛାୟ ଚ ତବ୍ବିସୟତ୍ତା।

ଉପମାନାଚାରେ-।

କମ୍ମତୋ ଉପମାନା ଆୱାରତ୍ଥେ ଈୟୋ ହୋତି;'ପୁତ୍ତମୱା ଚରତି' ପୁତ୍ତୀୟତି ମାଣୱକଂ; ଉପମାନାତି କିଂ? ପୁତ୍ତମାଚରତି।

ଆଧାରା-।

ଆଧାରତୁପମାନାଆୱାରତ୍ଥେ ଈୟୋ ହୋତି;'କୁଟିୟମିୱାଚରତି' କୁଟିୟତି ପାସାଦେ, ପାସାଦୀୟତି କୁଟିୟଂ।

କତ୍ତୁତାୟୋ-।

କତ୍ତୁତୁପମାନା ଆଚାରତ୍ଥେ ଆୟୋ ହୋତି;'ପବ୍ବତୋୱା ଚରତି'ପବ୍ବତାୟତି।

ଚ୍ୟତ୍ଥେ-।

କତ୍ତୁତୋ ଅଭୁତତବ୍ଭାୱେ ଆୟୋ ହୋତି ବହୁଲଂ; ଭୁସାୟତି, ପଟପଟାୟତି, ଲୋହିତାୟତି--କତ୍ତୁତୋତ୍ୱେୱ-ଭୁସଂକରୋତୀତି; ଇହ କସ୍ମା ନ ହୋତି ଭୁସି ଭୱତୀତି? ୱୁତ୍ତତ୍ତତାୟ।

ସଦ୍ଦାଦୀତି କରୋତି-।

ସଦ୍ଦାଦୀହି ଦୁତିୟନ୍ତେହି କରୋତୀତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଆୟୋ ହୋତି; ସଦ୍ଦାୟତି, ୱେରାୟତି, କଲହାୟତି, ଧୂପାୟତି।

ନମୋତ୍ୱସ୍ସୋ-।

ନମୋ ଇଚ୍ଚସ୍ମା କରୋତୀତି ଅସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅସ୍ସୋ ହୋତି; ନମସ୍ସତି ତଥାଗତଂ।

ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ନାମସ୍ମି-।

ନାମସ୍ମା ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ବହୁଲମି ହୋତି;'ହତ୍ଥିନା ଅତିକ୍କମତି'ଅତି ହତ୍ଥୟତି;' ୱୀଣାୟ ଉପଗାୟତି' ଉପୱୀଣୟତି;'ଦଳ୍ହଅହଂ କରୋତି' ୱିନୟଂ ଦଳ୍ହଅହୟତି;' ୱିସୁଦ୍ଧା ହୋତି' ରତ୍ତି ୱିସୁଦ୍ଧୟତି;'କୁସଲଂ ପୁଚ୍ଛତି'କୁସଲୟତି।

ସଚ୍ଚାଦୀହାପି-।

ସଚ୍ଚାଦୀହି ଧାତ୍ୱତ୍ଥେ ଆପି ହୋତି; ସଚ୍ଚାପେତି, ଅତ୍ଥାପେତି, ୱେଦାପେତି, ସୁକ୍ଖାପେତି ସୁଖାପେତି, ଦୁକ୍ଖାପେତି।

କ୍ରିଯତ୍ଥା-।

ଅଯମଧିକାରୋ ଆ ସତ୍ଥପରିସମତ୍ତିଯା;'କ୍ରିଯା ଅତ୍ଥୋ ଯସ୍ସସୋ କ୍ରିଯତ୍ଥୋ',ଧାତୁ।

ଚୁରାଦିତୋ ଣି-।

ଚୁରାଦୀହି କ୍ରିଯତ୍ଥେହି ସକତ୍ଥେ ଣି ପରୋ ହୋତି ବହୁଲଂ; ଣକାରୋ ୱୁଦ୍ଧତ୍ଥୋ--ଏୱମଞ୍ଞତ୍ରାପି--ଚୋରଯତି, ଲାଛଅଯତି। କଥଂ ରଜ୍ଜଂ କାରେତୀତି? ଯୋଗୱିଭାଗତୋ।

ପଯୋଜକବ୍ଯାପାରେ ଣାପି ଚ-।

କତ୍ତାରଂ ଯୋ ପଯୋଜଯତି ତସ୍ସ ବ୍ଯାପାରେ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଣିଣାପୀ ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ; କାରେତି, କାରାପେତି--ନନୁ ଚ କତ୍ତାପି କରଣାଦୀନଂପଯୋଜକୋତି ତବ୍ଯାପାରେ?ପି ଣିଣାପୀ ପାପୁଣନ୍ତି? ପଯୋଜକଗ୍ଗହଣସାମତ୍ଥିଯା ନ ଭୱିସ୍ସନ୍ତି, ଚୁରାଦୀହି ୱିସୁଂ ୱଚନସାମତ୍ଥିଯା ଚ--ଆତୋ ଭିଯ୍ୟୋ ଣାପିଯେୱ, ଣିଯେ ୱୁୱଣ୍ଣତୋ, ଦ୍ୱଯମେୱଞ୍ଞେହି।

କ୍ଯୋ ଭାୱକମ୍ମେସ୍ୱପରୋକ୍ଖେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ଯାଦିସୁ-

ଭାୱକମ୍ମୱିହିତେସୁ ପରୋକ୍ଖାୱଜ୍ଜିତେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ଯାଦିସୁ ପରେସୁକ୍ଯୋ ହୋତି କ୍ରଯତ୍ଥା--ନ୍ତଗ୍ଗହଣମୁତ୍ତରତ୍ଥଂ; କକାରୋ ଅୱୁଦ୍ଧତ୍ଥୋ; ଏୱମୁତ୍ତରତ୍ରାପି--ଠିଯମାନଂ, ଠିଯତେ; ସୂଯମାନଂ, ସୂଯତେ--ଅପରୋକ୍ଖେସୂତି-କିଂ? ବଭୁୱ ଦେୱଦତ୍ତେନ; ବିଭିଦ କୁସୂଲୋ। ଭିଜ୍ଜତେ କୁସୂଲୋ ସଯମେୱାତିଭିଜ୍ଜତେତି ସୱନା କମ୍ମତାୱଗମ୍ଯତେ, ସଯମେୱାତି ସୱନତୋ କତ୍ତୁତା; କତ୍ତୁତାୱଚନିଚ୍ଛାଯନ୍ତୁ-ଭିନ୍ଦତିକୁସୁଲୋ ଅତ୍ତାନନ୍ତି ଭୱତି; ଏୱମଞ୍ଞମ୍ପି ଯଥାଗମମନୁଗନ୍ତବ୍ବଂ। ''ଅପରୋକ୍ଖେସୁ ମାନନ୍ତତ୍ଯାଦିସୂ'ତି-ଅଯମଧିକାରୋ ଆ''ତନାଦିତ୍ୱୋ''ଅପିୱଏତେ ତ୍ଯାଦଯୋ ତ୍ଯାଦିସୁ ପରଭୁତେସୁ କତ୍ତୁକମ୍ମଭାୱୱିହିତେସୁ କ୍ଯଲାଦୀନଂ ୱିଧାନତୋ ତେସ୍ୱେୱ ୱିଞ୍ଞଯନ୍ତୀତି-ଅକମ୍ମକେହି ଧାତୁହି କତ୍ତୁଭାୱେସୁ ସକମ୍ମକେହି କତ୍ତୁକମ୍ମେସୁକମ୍ମାୱଚନିଚ୍ଛାଯଂ ଭାୱେୱ ଭୱନ୍ତୀତି ୱେଦିତବ୍ବା--ଯସ୍ସପନଧାତୁସ୍ସ କ୍ରିଯା କମ୍ମମପେକ୍ଖତେ ସୋସକମ୍ମକୋ? ଯସ୍ସ ତୁ କ୍ରିଯା କତ୍ତୁମତ୍ତମପେକ୍ଖତେ ସୋ ଅକମ୍ମକୋତି ଞାତବ୍ବଂ।

କତ୍ତରି ଲୋ-।

କତ୍ତରି ଲୋ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥତୋ ଅପରୋକ୍ଖେସୁ କତ୍ତୁୱିତମାନନ୍ତତ୍ଯାଦିସୁ ଲୋ ହୋତି; ଲକାରୋ ''ଞିଲସ୍ସେ'ତି। ୱିସେସନତ୍ଥୋ--ପଚମାନୋ, ପଚନ୍ତୋ; ପୱତି।

ମଞ୍ଚ ରୁଧାଦୀନଂ-।

ରୁଧାଦିତୋ କତ୍ତୁୱିହିତମାନାଦିସୁ ଲୋ ହୋତି; ମଂ ୱାନ୍ତ ସରା ପରୋ; ମକାରୋ'ନୁବନ୍ଧୋ; ଅକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ--ରୁନ୍ଧମାନୋ, ରୁନ୍ଧନ୍ତୋ, ରୁନ୍ଧତି।

ଣଣାପ୍ଯାପୀହି ୱା-।

ଣିଣାପ୍ଯାପୀହି କତ୍ତୁୱିହିତମାନାଦିସୁ ଲୋ ହୋତି ୱିଭାସା; ଚୋରଯନ୍ତୋ, ଚୋରେନ୍ତୋ; କାରଯନ୍ତା, କାରେନ୍ତୋ; କାରାପ୍ୈଯନ୍ତୋ, କାରାପେନ୍ତୋ; ସଚ୍ଚାପଯନ୍ତୋ, ସଚ୍ଚାପେନ୍ତୋ; ଚୋରଯତି, ଚୋରେତି; କାରଯତି, କାରେତି; କାରାପଯତି, କାରାପେତି; ସଚ୍ଚାପଯତି, ସଚ୍ଚାପେତି--ୱଚତ୍ଥିତୱିଭାସତ୍ଥୋ'ଯଂ ୱା ସଦ୍ଦୋ; ତେନ ମାନେ ନିଚ୍ଚଂ; ଚୋରଯମାନୋ, କାରଯମାନୋ, କାରାପଯମାନୋ, ସଚ୍ଚାପଯମାନୋ।

ଦିପାଦୀହି ଯଯକ-।

ଦିୱାଦୀହି ଲୱୀସଯେ ଯକ ହୋତି; ଦିଵନ୍ତୋ; ଦିଵତି।

ତୁଦାଦୀହି କୋ-।

ତୁଦାଦୀହି ଲୱୀସଯେ କୋ ହୋତି; ତୁଦମାନୋ, ତୁଦନ୍ତୋ; କୁଦତି।

କ୍ଯାଦୀହି କ୍ନା-।

ଜିଆଦୀହି ଲୱିସଯେ କ୍ନା ହୋତି; ଜିନନ୍ତୋ, ଜିନାତି--କଥଂ ଜଯନ୍ତୋ, ଜଯତୀନି? ଭୁୱାଦିପାଠା।

କ୍ଯାଦୀହୀ କ୍ଣା-।

କୀଆଦୀହି ଲୱିସଯେ କ୍ଣା ହୋତି; କିଣନ୍ତୋ, କିଣାତି।

ସ୍ୱାଦୀହୀ କ୍ଣୋ-।

ସୁଆଦୀହି ଲୱିସଯେ କ୍ଣୋ ହୋତି; ସୁଣମାନୋ, ସୁଣନ୍ତୋ, ସୁଣୋତି; କଥଂ ସୁଣାତୀତି? କ୍ଯାଦିପାଠା।

ତନାଦିତ୍ୱୋ-।

ତନାଦିତୋ ଲୱିସଯେ ଓ ହୋତି; ତନୋତି।

ଭାୱକମ୍ମେସୁ ତଵ୍ୟାନୀଯା-।

ତଵ୍ୟଅନୀଯା କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେ ଭାୱକମ୍ମେସୁ ବହୁଲମ୍ଭୱନ୍ତି; କତ୍ତଵ୍ୟଂ, କରଣୀଯଂ; କତ୍ତଵ୍ୟୋ କଟୋ; କରଣୀଯୋ--ବହୁଲା

ଧିକାରା କରଣାଦିସୁପି ଭୱନ୍ତି--ସିନାନୀଯଂ, ଚୁଣ୍ଣଂ; ଦାନୀଯୋ, ବ୍ରାହ୍ମଣୋ; ସମାୱତ୍ତନୀଯୋ, ଗୁରୁ; ପୱଚନୀଯୋ, ଉପଜ୍ଝାଯୋ; ଉପଟ୍ଠାନୀଯୋ, ସିସ୍ସୋ।

ଘ୍ଯଣ-।

ଭାୱକମ୍ମେସୁ କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରୋ ଘ୍ଯଣ ହୋତି ବହୁଲଂ; ୱାକ୍ଯଂ, କାରିଯଂ, ୱେଯ୍ଯଂ, ଜେଯ୍ଯଂ।

ଆସ୍ସେ ଚ-।

ଆତୋ ଘ୍ଯଣ ହୋତି ଭାୱକମ୍ମେସୁ ଆସ୍ସ ଏ ଚ; ଦେଯ୍ଯଂ।

ୱଦାଦୀହି ଯୋ-।

ୱଦାଦୀହି କ୍ରିଯତ୍ଥେହି ଯୋ ହୋତି ବହୁଲମ୍ଭାୱକମ୍ମେସୁ; ୱଜ୍ଜଂ, ମଜ୍ଜଂ, ଗମ୍ମଂ--ଭୁଜାନ୍ତେ  ଭୋଜ୍ଜୋ, ଓଦନୋ; ଭୋଜ୍ଜା, ଯାଗୁ; ଭୋଗ୍ଗମଞ୍ଜଞ୍ଜଂ।

କିଚ୍ଚଘଚ୍ଚଭଚ୍ଚଭଵ୍ୟଲେଯ୍ଯା-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ଯପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ।

ଗୁହାଦୀହି ଯକ-।

ଗୁହାଦୀହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ଭାୱକମ୍ମେସୁ ଯକ ହୋତି; ଗୁୟ୍ହଂ, ଦୁୟ୍ହଂ, ସିସ୍ସୋ; ସିଦ୍ଧା ଏୱେତେ ତଦ୍ଧାଦଯୋ ପେସାତିସଗ୍ଗପତ୍ତକାଲେସୁପି ଗମ୍ମମାନେସୁ ସାମଞ୍ଞେନ ୱିଧାନତୋ--ହୋତା ଖଲୁ କଟୋ କଉଭୋ, କରଣୀଯୋ, କାରିଯୋ, କିଚ୍ଚୋ-ଏୱଂ ଦ୍ଧ୍ଯା କଟୋ କଉଭୋ; ହୋତା କଟୋ କଉଭୋ, ହୋତୋ ହି ପଭୋ କାଲୋ କଟକରଣେ--ଏୱଂ ଉଦ୍ଧମୁହୁତ୍ତିକେ'ପି ୱତ୍ତମାନତୋ ପେସାଦିସୁ ସିଦ୍ଧା ଏୱ--ତଥା ଅରହେ କଉରି ସତ୍ତିୱିସିଟ୍ଠେ ଚ ପତୀଯମାନେ ଆୱସ୍ସକାଧମିଣତାୱିସିଟ୍ଠେୱ ଭାୱାଦୋ ସିଦ୍ଧା--ଉଦ୍ଧ ମୁହୁତ୍ତିକତୋ-ଭୋତା କଟୋ କଉଭୋ; ଭୋତା ରଜ୍ଜଂ କାତଦ୍ଧଂ, ଭୱଂ ଅରହୋ; ଭୋତା ଭାରୋ ୱହିତଭୋ, ଭୱଂ ସତ୍ତୋ; ଭୋତା ଅୱସ୍ସଂ କଟୋ କଉଭୋ; ଭୋତା ନିକ୍ଖୋ ଦାତଭୋ।

କଉରି ଲତୁଣକା-।

କଉରି କାରକେ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଲତୁଣକା ଭୋନ୍ତୀ; ପଠିତା, ପାଠକୋ--ବହୁଲମିଚ୍ଚେୱ-ପାଦେହି ହରୀଯତୀ'ତି ପାଦହାରକେ;'ଗଲେଚୁମ୍ବତୀ'ତି ଗଲେଚୋପକୋ--ସଦ୍ଧୋ ଏୱ ଲତୁଅରହେ ସୀଲସାଧୁ ଧମ୍ମେସୁ ଚ ସାମଞ୍ଞୱିହିତତତ୍ତା; ଭୱଂ ବଲୁ କଞ୍ଞାଯ ପରିଗ୍ଗଯିତା, ଭୱମେତଂ ଅରହତି; ସୀଲାଦିସୁ-ଖଲ୍ୱପି ଉପାଦାତା କୁମାରକେ; ଗନ୍ତାଖେଲୋ; ମୁଣ୍ଡଯିତାରୋ ସାୱିଟ୍ଠାଯନା ୱଧୁଂ କତପରିଗହଂ।

ଆୱୀ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ଆୱୀ ହୋତି ବହୁଲଂ କଉରି; ଭଯଦସ୍ସାୱୀ--ଅପ୍ପୱୀସଯତାଞ୍ଞାପନତ୍ଥଂ ଭିନ୍ନଯୋଗକରଣଂ; ସାମଞ୍ଞୱିହିତତ୍ତା ସୀଲାଦିସୁ ଚ ହୋତେୱ।

ଆସିଂସାଯମକୋ-। ଆସିଂସାଯଂ ଗମ୍ମମାନାଯଂ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଅକୋ ହୋତି କଉରି;'ଜୀୱତୁତି' ଜୀୱକୋ; ନନ୍ଦତୁତି' ନନ୍ଦକୋ;'ଭୱତୁତି' ଭୱକୋ।

କରା ଣନୋ-।

କରତୋ କଉରି ଣନୋ ହୋତି;'କରୋତୀ'ତି କାରଣଂ; କଉରୀତି-କିଂ? କରଣଂ।

ହାତୋ ୱୀହିକାଲେସୁ-।

ହାତୋ ୱୀହିସିଂ କାଲେ ଚଣନୋ ହୋତୀ କଉରି; ହାଯନା ନାମ ୱୀହଯୋ; ହାଯନୋ ସଂୱଚ୍ଛରୋ; ୱୀହିକାଲେସୂତି - କିଂ? ହାତା।

ୱୀଦା କୁ -।

ୱିଦସ୍ମା କୂ ହୋତି କଉରି; ୱିଦୂ, ଲୋକୱିଦୂ।

ୱିତୋ ଞାତୋ-।

ୱିପୁବ୍ବା ଞାଇଚ୍ଚସ୍ମା କୁ ହୋତି କଉରି; ୱିଞ୍ଞୁ; ୱିତୋତି-କିଂ? ପଞ୍ଞୋ।

କମ୍ମା-।

କମ୍ମତୋ ପରା ଞାଇଚ୍ଚସ୍ମା କୂ ହୋତି କଉରି; ସବ୍ବଞ୍ଞୁ, କାଲଞ୍ଞୁ।

କ୍ୱଚଣ-।

କମ୍ମତୋ ପରା କ୍ରିଯତ୍ଥା କ୍ୱଚି ଅଣ ହୋତି କଉରି; କୁମ୍ଭକାରୋ, ସରଲାୱୋ, ମନ୍ତଜ୍ଝାଯୋ--ବହୁକୁଲାଧିକାରା ଇହ ନ ହୋତି, ଆଦିଚ୍ଚଂ ପସ୍ସତି, ହିମୱନ୍ତଂ ସୁଣୋତି, ଗାମଂ ଗଚ୍ଛତି। କ୍ୱଚୀତି କିଂ? କମ୍ମକରୋ।

ଗମା ରୂ-।

କମ୍ମତୋ ପରଂ ଗମା ରୂ ହୋତି କଉରି; ୱେଦଗୂ, ପାରଗୂ।

ସମାନଞ୍ଞଭଓନ୍ତଯାଦିତୁପମାନା ଦିସା କମ୍ମେ ରୀରିକ୍ଖକା-।

ସମାନାଦୀହି ଯାଦୀହିଚୋପମାନେହି ପରା ଦିସା କମ୍ମକାରକେ ରୀରିକ୍ଖକା ହୋନ୍ତି;' ସମାନୋ ୱିଯ ଦିସ୍ସତୀ'ତି ସଦୀ, ସଦିକ୍ଖୋ, ସଦିସୋ; ଅଞ୍ଞାଦୀ, ଅଞ୍ଞାଦିକ୍ଖୋ, ଅଞ୍ଞାଦିସୋ; ଭୱାଦୀ, ଭୱାଦିକ୍ଖୋ, ଭୱାଦିସୋ; ଯାଦୀ, ଯାଦିକ୍ଖୋ, ଯାଦିସୋ; ତ୍ୱାଦୀ, ତ୍ୱାଦିକ୍ଖୋ, ତ୍ୱାଦିସୋ --ସମାନାଦୀହୀତି କିଂ? ରୁକ୍ଖୋ ୱିଯ ଦିସ୍ସତି। ଉପମାନାତି କିଂ? ସୋ ଦିସ୍ସତି କମ୍ମେତି କିଂ? ସୋ ୱିଯ ପସ୍ସତୀ--ରକାରା ଅନ୍ତସରାଦିଲୋପଞ୍ଚା। କକାରୋ ଏକାରାଭାଓନ୍ଥୋ।

ଭାଓକାରକେସ୍ୱଘଣ୍ଘକା-।

ଭାୱେ କାରକେ ଚ କ୍ରିଯନ୍ତା ଅଘଣ୍ଘକା ହୋନ୍ତି ବହୁଲଂ; ଅପଗ୍ଗହୋ, ନିଗ୍ଗହୋ, କରୋ, ଗରୋ, ଚଯୋ, ଜଯୋ, ରୱୋ, ଭୱୋ, ପଚୋ, ୱଚୋ, ଅନ୍ନଦୋ, ପୁରିନ୍ଦଦୋ, ଇସଙ୍କରୋ, ଦୁକ୍କରୋ, ସୁକରୋ--ଘଣ-ଭାୱେ-ପାକୋ- ୱାଗୋ, ଭାୱୋ। କାରକେ'ପି ସଞ୍ଞାଯଂ ତାଓ-'ପଜ୍ଜତେ'ନେନେ'ତି ପାଦୋ;'ରୁଜତୀ'ତି ରୋଗୋ;'ୱୀସତୀତି ୱେସୋ;'ସରତି କାଲନ୍ତର'ନ୍ତି ସାରୋ, ଥିରଞ୍ଚୋ;'ଦରୀଯନ୍ତେ ଏତେଭୀ'ତି ଦାରା;'ଜୀରଯତି ଏତେନା'ତି ଜାରୋ--ଅସଞ୍ଞାଯମ୍ପି-ଦାଯୋ, ଦଭୋ; ଲାଭୋ, ଲଦ୍ଧୋ--ଘ-ଓକୋନିପକୋ--କ-ପିଯୋ, ଖିପୋ, ଭୁଜୋ, ଆଯୁଧଂ।

ଦାଧାତ୍ୱି-।

ଦାଧାହି ବହୁଲମି ହୋତିଭାଓକାରକେସୁ; ଆଦି, ନିଧି। ୱାଲଧି।

ଓମାଦୀହଥୁ-।

ଓମାଦିହି ଭାଓକାରକେସ୍ୱଥୁ ହୋତି; ଓମଥୁ, ୱେପଥୁ।

କ୍ୱି-।

କ୍ରିଯନ୍ତା କ୍ୱି ହୋତି ବହୁଲଂ ଭାଓକାରକେସୁ--କକାରୋ କାନୁ ବନ୍ଧକାରିଯନ୍ଥୋ--ଅଭିଭୁ, ସଯମ୍ଭୁ, ଭଉଗ୍ଗଂ, ସଲାକଗ୍ଗଂ, ସଭା, ପଭା।

ଅନୋ-। ।

କ୍ରିଯନ୍ତା ଭାଓକାରକେସ୍ୱନୋ ହୋତି; ଗମନଂ, ଦାନଂ, ସମ୍ପଦାନଂ, ଅପାଦାନଂ, ଅଧିକରଣଂ, ଚଲନୋ, ଜଲନୋ, କୋଧନୋ, କୋପନୋ, ମଣ୍ଡନୋ, ଭୁସନୋ।

ଇତ୍ଥିଯମଣକ୍ତିକଯକ୍ୟା । ଚ-।

ଇତ୍ଥିଲିଙ୍ଗେ ଭାୱେ କାରକେ ଚ କ୍ରିଯନ୍ତା ଅଆଦଯୋ ହୋନ୍ତ ନୋ ଚ ବହୁଲଂ--ଅ-ତିତିକ୍ଖା। ୱୀମଂସା, ଜିଗୁଚ୍ଛା, ପିପାସା, ପୁତ୍ତୀଯା, ଇହା, ଭିକ୍ଖା, ଆପଦା, ମେଧା, ଗୋଧା--ଣ-କାରା, ହାରା, ତାରା, ଧାରା, ଆରା--କ୍ତି-ଇଟ୍ଠି, ସିଟ୍ଠି, ଭିତ୍ତି, ଭତ୍ତି, ତନ୍ତି, ଭୁତି --କ- ଉହା, ରୁଜା, ମୁଦା,--ଯକ-ୱିଜ୍ଜା, ଇଜ୍ଜା--ଯ-ସେଯ୍ୟା, ସମଜ୍ଜା, ପଜ୍ଜା, ପରିଚରିଯା, ଜାଗରିଯା--ଅନ-କାରଣା, ହାରଣା, ୱେଦନା, ୱନ୍ଦନା, ଉପାସନା।

ଜାହାହ-।

ଜାହା ଇଚ୍ଚେତେହି ନି ହୋତିତ୍ଥିଯଂ; ଜାନି, ହାନି।

କରା ରିରିଯୋ-।

କରତୋ ରିରିଯୋ ହୋତିତ୍ଥିଯଂ;'କରଣଂ' କିରିଯା--କଥଂ କ୍ରିଯାତି?'କ୍ରିଯାଯ'ନ୍ତି ନିପାତନା।

ଇକିତୀ ସରୂପେ-।

କ୍ରିଯଞ୍ଚସ୍ସ ସରୂପେ’ଭିଧେଯେ କ୍ରିଯଞ୍ଚା ପରେ ଇକିତୀ ହୋନ୍ତି; ୱଚି, ଯୁଧି। ପଚତି।--ଅକାରୋ କକାରୋତିଆଦିସୁ କାରସଦ୍ଦେନ ସ୍ମାସୋ, ଯଥା ଏୱକାରୋତି।

ସୀଲାଭିକ୍ଷଞ୍ଜାୱସ୍ସକେସୁ ଣି-।

କ୍ରିଯଞ୍ଚା ଣୀ ହୋତି ସୀଲାଦିସୁ ପତୀଯମାନେସୁ; ଉଣ୍ହଭୋଜି, ଖୀରପାଯୀ, ଅୱସ୍ସକାରୀ, ସତନ୍ତ୍ରାଯୀ।

ଥାୱରିଉରଭଙ୍ଗୁରଭିଦୁରଭାସୁରଭସ୍ସରା-।

ଏତେ ସଦ୍ଦା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ ସୀଲେ ଗମ୍ଯମାନେ।

କଉରି ଭୂତେ କ୍ତୱନ୍ତୁକ୍ତାୱୀ-।

ଭୂତତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯଞ୍ଚା କ୍ତୱନ୍ତୁକ୍ତାୱୀ ହୋନ୍ତୀ କଉରି; ୱିଜିତୱା, ୱିଜିତାୱୀ; ଭୂତେତି ଅଧିକାରୋ ଯାୱ ଆହାରତ୍ଥାତି।

କ୍ତୋ ଭାୱକମ୍ମେସୁ-।

ଭାୱେ କମ୍ମେ ଚ ଭୂତେ କ୍ତୋ ହୋତି; ଆସିତଂ ଭୱତା; କତୋ କଟୋ ଭୱତା।

କଉରୀ ଚାରମ୍ଭେ-।

କ୍ରିଯାରମ୍ଭେ କଉରି କ୍ତୋ ହୋତ, ଯଥାପତ୍ତଞ୍ଚ; ପକତୋ ଭୱଂ କଟଂ; ପକତୋ କଟୋ ଭୱତା; ପସୁତ୍ତୋ ଭୱଂ; ପସୁତ୍ତଂ ଭୱତା।

ଠାସୱସସିଲିସଘିରୁହଜରଜନୀହି-।

ଠାଦୀହି କଉରି କ୍ତୋ ହୋତି ଯଥାପତ୍ତଞ୍ଚ; ଉପଟ୍ଠିତୋ ଗୁରୁମ୍ଭୱଂ, ଉପଟ୍ଠିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା; ଉପାସିତୋ ଗୁରୁମ୍ଭୱଂ, ଉପାସିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା; ଅନୁୱୁସିତୋ ଗୁରୁମ୍ଭୱଂ, ଅନୁୱୁସିତୋ ଗୁରୁ ଭୋତା; ଆସିଲିଟ୍ଠୋ ଗୁରୁମ୍ଭୱଂ, ଆସିଲିଟ୍ଠୋ ଗୁରୁ ଭୋତା;

ଅଧିସଯିତୋ ଖଟୋପିକଂ ଭୱଂ, ଅଧିସଯିତା ଖଟୋପିକା ଭୋତା; ଆରୁଢହୋ ରୁକ୍ଖଂ ଭୱଂ, ଆରୁଢହୋ ରୁକ୍ଖୋ ଭାତା; ଅନୁଜିଣ୍ଣୋ ୱସଲିଂ ଦେୱଦତ୍ତୋ, ଅନୁଜିଣ୍ଣା ୱସଲୀ ଦେୱଦତ୍ତେନ; ଅନୁଜାତୋ ମାଣୱକୋ ମାଣୱିକଂ, ଅନୁଜାତା ମାଣୱିକା ମାଣୱକେନ।

ଗମନତ୍ଥାକମ୍ମକାଧାରେ ଚ-।

ଗମନତ୍ଥତୋ ଅକମ୍ମକତୋ ଚ କ୍ରିଯଞ୍ଚା ଆଧାରେ କ୍ତୋ ହୋତି କଉରି ଚ ଯଥାପତ୍ତଞ୍ଚ; ଇଦମେସଂ ଯାତଂ, ଇହ ତେ ଯାତଂ, ଇହତେହି ଯାତଂ, ଅଯଂ ତେହି ଯାତୋ ପଥୋ, ଇଦମେସମାସିତଂ, ଇହ ତେ ଆସିତା, ଇହ ତେହି ଆସିତଂ, ଦେୱୋ ଚେ ୱଟ୍ଠୋ ସମ୍ପନ୍ନା ସାଲଯୋତି -କାରଣ ସାମଗ୍ଗିସମ୍ପତ୍ତି ଏତ୍ଥାଭିମତା।

ଆହାରତ୍ଥା-।

ଅଜ୍ଝୋହାରତ୍ଥା ଆଧାରେ କ୍ତୋ ହୋତି ଯଥାପତ୍ତଞ୍ଚ; ଇଦମେସଂ ଭୁତ୍ତଂ, ଇଦମେସଂ ପୀତଂ, ଇହ ତେହି ଭୁତ୍ତଂ, ଇହ ତେହି ପୀତଂ, ଓଦନୋ ତେହି ଭୁତ୍ତୋ, ପୀତମୁଦକଂ--ଅକତ୍ତତ୍ଥୋ ଯୋଗୱିଭାଗୋ; କଥଂ ପୀତା ଗାୱୋତି?’ପୀତମେସଂ ୱିଜ୍ଜତୀ’ତିପୀତା?ବାହୁଲକା ୱା--ପସୁିନ୍ନୋତି ଯା ଏତ୍ଥ ଭୂତକାଲତା ତନ୍ର କ୍ତୋ; ଏୱଂ ରଞ୍ଜଞ୍ଜମ୍ମତୋ, ରଞ୍ଜଞ୍ଜମିଟ୍ଠୋ,ରଞ୍ଜଞ୍ଜମୁଦ୍ଧୋ, ରଞ୍ଜଞ୍ଜଂ ପୂଜିତୋ--ଏୱଂ ସୀଲିତୋ, ରକ୍ଖିତୋ, ଖନ୍ତୋ, ଆକୁଟ୍ଠୋ, ରୁଟ୍ଠୋ, ରୁସିତୋ, ଅଭିୱ୍ୟାହଟୋ, ଦଯିତୋ, ହଟ୍ଠୋ, କନ୍ତୋ, ସଂଯତୋ,ଅମତୋ--କଟ୍ଟନ୍ତି ଭୂତତାଯମେୱ; ହେତୁନୋ ଫଲଂ ଦ୍ୱତ୍ର ଭାୱି।

ତୁଂତାଯେତୱେ ଭାୱେ ଭୱିସ୍ସତି କ୍ରିଯାଯଂ ତଦତ୍ଥାଯଂ-।

ଭୱିସ୍ସତିଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରଯତ୍ଥା ଭାୱେ ତୁଂତାଯେ ତୱେ ହୋନ୍ତି କ୍ରିଯାଯଂ ତଦତ୍ଥାଯଂ ପତୀଯମାନାଯଂ; କାତୁଂ ଗଚ୍ଛତି; କତ୍ତାଯେ ଗଚ୍ଛତି; କାତୱେ ଗଚ୍ଛତି--ଇଚ୍ଛତି ଭୋତ୍ତୁଂ କାମେତି ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି ଇମିନାୱ ସିଦ୍ଧଂପୁନବ୍ବିଧାନେତ୍ୱିହାପି ସିଯା ଇଚ୍ଛନ୍ତୋ କରୋତୀତି--ଏୱଂ ସକ୍କୋତିଭୋତ୍ତୁଂ, ଜାନାତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଗିଲାଯତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଘଟତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଆରଭତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଲଭତେ ଭୋତ୍ତୁଂ, ପକ୍କମତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଉସ୍ସହତୀ ଭୋନ୍ତୁଂ, ଅରହତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ଅତ୍ଥି ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱିଜ୍ଜତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱଟ୍ଟତି ଭୋତ୍ତୁଂ, କପ୍ପତି ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି--ତଥା ପାରଯତି ଭୋତ୍ତୁଂ, ପହୁ ଭୋତ୍ତୁଂ, ସମତ୍ଥୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ପରିଯତ୍ତୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ଅଲଂ ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି; ଭୱତିସ୍ସ ସଦ୍ଧତ୍ଥ ସମ୍ଭୱା--ତଥା କାଲୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ସମଯୋ ଭୋତ୍ତୁଂ, ୱେଲା ଭୋତ୍ତୁନ୍ତି--ଯଥା-ଭୋତ୍ତୁମନୋ, ସୋତୁଂ ସୋତୋ, ଦଟ୍ଠୁଂ ଚକ୍ଖୁ। ଯୁଜ୍ଝିତୁଂ ଧନୁ, ୱତ୍ତୁ ଜଠର, ଗନ୍ତୁଂ ମନୋ, କତ୍ତୁମଲସୋତି--ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥ ୱତ୍ତାଯତ୍ତଂ--ଭାୱେତି କିଂ? କରିସ୍ସାମିତି ଗଚ୍ଛତି; କ୍ରିଯାଯନ୍ତି କିଂ? ଭିକ୍ଖିସ୍ସଂ ଇଚ୍ଚସ୍ସ ଜଟା; ତଦତ୍ଥାଯନ୍ତି କିଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସତୋ ତେ ଭୱିସ୍ସତି ଭତ୍ତଂ ଭୋଜନାଯ।

ପଟିସେଧେ'ଲଂଖଲୂନଂ ତୂନକ୍ତ୍ୱାନକ୍ତ୍ୱା ୱା-।

ଅଲଂଖଲୁସଦ୍ଦାନଂ ପଟିସେଧତ୍ଥାନଂପଯୋଗେ ତୁନାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ଭାୱେ; ଅଲଂ ସୋତୁନ, ଖଲୁ ସୋତୁନ; ଅଲଂ ସୁତ୍ୱାନ, ଖଲୁ ସୁତ୍ୱାନ; ଅଲଂ ସୁତ୍ୱା, ଖଲୁ ସୁତ୍ୱା; ଲଂ ସୁତେନ, ଖଲୁ ସୁତେନ--ଅଲଂ ଖଲୂନନ୍ତି କିଂ? ମା ହୋତୁ; ପଟିସେଧେତି କିଂ? ଅଲଂକାରୋ।

ପୁବ୍ବେକକତ୍ତୁକାନଂ-।

ଏକୋ କତ୍ତା ଯେସଂ ଖ୍ୱାପାରାନଂ ତେସୁଯୋ ପୁବ୍ବୋ ତଦତ୍ଥତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ତୁନାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ଭାୱେ; ସୋତୁନ ଯାତି, ସୁତ୍ୱାନ, ସୁତ୍ୱାୱା--ଏକକତ୍ତୁକାନନ୍ତି କିଂ ଭୁତ୍ତସ୍ମିଂ ଦେୱଦତ୍ତେ ଯଞ୍ଞଦତ୍ତୋ ୱଜତି; ପୁବ୍ବାତି କିଂ? ଭୁଞ୍ଜତି ଚ ପଚତି ଚ--ଅପ୍ପତ୍ୱା ନଦିଂ ପବ୍ବତୋ, ଅତିକ୍କମ୍ମ ପବ୍ବତଂ ନଦୀତି ଭୁଧାତୁସ୍ସ ସଦ୍ଧତ୍ଥ ସମ୍ଭୱା ଏକକତ୍ତୁକତା ପୁବ୍ବକାଲତା ଚ ଗମ୍ଯତେ। ଭୁତ୍ୱା ଭୁତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତୀତି ଇମିନାୱ ସିଦ୍ଧମାଭିକ୍ଖଞ୍ଞନ୍ତୁ ଦିବ୍ବଚନାୱଗମ୍ଯତେ--କଥଂ ଜୀୱଗାହଂ ଅଗାହସି, କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତିଆଦି? ଘଣନ୍ତେନ କ୍ରିଯାୱିସେସନେନ ସିଦ୍ଧଂ; ଯଥା ଓଦନପାକଂ ସଯତୀତି।

ନ୍ତୋ କତ୍ତରି ୱତ୍ତମାନେ-।

ଚତ୍ତମାନତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ନ୍ତୋ ହୋତି କତ୍ତରି; ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ।

ମାନୋ-।

ୱତ୍ତମାନତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ମାନୋ ହୋତି କତ୍ତରି; ତିଟ୍ଠମାନୋ।

ଭାୱକମ୍ମେସୁ -।

ୱତ୍ତମାନତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଭାୱେ କମ୍ମେ ଚ ମାନୋ ହୋତି; ଠୀଯମାନଂ, ପଚ୍ଚମାନୋ ଓଦନୋ।

ତେ ସ୍ସପୁବ୍ବାନାଗତେ-।

ଅନାଗତତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯଛା ତେ ନ୍ତମାନା ସ୍ସପୁବ୍ବା ହୋନ୍ତି; ଠସ୍ସନ୍ତୋ, ଠସ୍ସମାନୋ, ଠିସିସ୍ସମାନଂ, ପଚ୍ଚସ୍ସମାନୋ ଓଦନୋ।

ଣ୍ୱାଦଯୋ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେ ବହୁଳଂ ଣ୍ୱାଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଚାରୁ, ଦାରୁ।

ଖଛସାନମେକସ୍ସରୋଦି ଦ୍ୱେ-।

ଖଛସପ୍ପଚ୍ଚଯନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ ପଠମମେକସ୍ସରଂ ସଦ୍ଦରୂପଂ ଦ୍ୱେ ଭୱତି; ତିତିକ୍ଖା, ଜିଗୁଚ୍ଛା, ୱୀମଂସା।

ପରୋକ୍ଖାଯଞ୍-।

ପରୋକ୍ଖାଯଂ ପଠମମେକସ୍ସରଂ ସଦ୍ଦରୂପଂ ଦ୍ୱେ ଭୱତି; ଜଗାମ--ଚକାରୋ ଅୱୁତ୍ତସମୁଚ୍ଚଯତ୍ଥୋ; ତେନଞ୍ଞତ୍ରାପି ଯଥାଗମଂ।

ଜହାତି, ଜହିତଙ୍କଂ, ଜହିତୁଂ, ଦଦ୍ଦଲ୍ଲତି, ୱଙ୍କମତି--ଲୋଲୁପୋ, ମୋମୁହୋତି ଓତ୍ତଂ’ତଦମିନାଦି’ ପାସା।

ଆଦିସ୍ମା ସରା-।

ଆଦିଭୁତା ସରା ପରମେକସ୍ସରଂ ଦ୍ୱେ ହୋତି; ଅସିସିସତି--ଆଦିସ୍ମାତି କିଂ? ଜଜାଗାର; ସରାତି କିଂ? ପପାଚ।

ନ ପୁନ-।

ଗଂ ଦ୍ୱିଭୁତଂ ନ ତଂ ପୁନ ଦ୍ୱତ୍ତମାପଜ୍ଜତେ; ତିତିକ୍ଖସତି, ଜିଗୁଚ୍ଛିସତି।

ଯଥିଟ୍ଠଂ ସ୍ୟାଦିନୋ-।

ସ୍ୟାଦ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ଯଥିଟ୍ଠମେକସ୍ସରମାଦିଭୁତମଞ୍ଞଂ ୱା ଯଥାଗମଂ ଦ୍ୱିତ୍ତମାପଜ୍ଜତେ; ପୁପୁତ୍ତିଯିସତି, ପୁତିତ୍ତୀଯିସତୀ, ପୁତ୍ତୀଯିଯିସତି।

ରସ୍ସୋ ପୁବ୍ବସ୍ସ-।

ଚିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସଲରୋ ରସ୍ସୋ ହୋତି; ଦଦାତି।

ଲୋପୋ’ନାଦିବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସାଦିତୋ’ଞ୍ଞସ୍ସବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି; ଅସିସିସତି।

ଖଚ୍ଛସେସ୍ୱସ୍ସି -।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅସ୍ସ ଇ ହୋତି ଖଚ୍ଛସେସୁ; ପିପାସତି--ଖଚ୍ଛ ସେସୂତି କିଂ? ଜହାତି; ଅସ୍ସାତି କିଂ? ବୁଭୁକ୍ଖତି।

ଗୁପିସ୍ସୁସ୍ସ -।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଗୁପିସ୍ସ ଉସ୍ସ ଇ ହୋତି ଖଚ୍ଛସେସୁ; ଜିଗୁଚ୍ଛତି।

ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯଯାନଂ ତତିଯପଠମା-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବେସଂ ଚତୁତ୍ଥଦୁତିଯାନଂ ତତିଯପଠମା ହୋନ୍ତି; ବୁଭୁକ୍ଖତି। ଚିଚ୍ଛେଦ।

କୱଗ୍ଗହାନଂ ଚୱଗ୍ଗଜା-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବେସଂ କୱଗ୍ଗହାନଂ ୱୱଗ୍ଗଜାହୋନ୍ତି ଯଥା କ୍କମଂ; ଚୁକୋପ, ଜହାତି।

ମାନସ୍ସୱୀ ପରସ୍ସ ଚ ମଂ-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସମାନସ୍ସ ୱୀ ହୋତି, ପରସ୍ସଚ ମଂ; ୱୀମଂସତି।

କିତସ୍ସାସଂସଯେତି ୱା-।

ସଂସଯତୋ’ଞ୍ଞସ୍ମିଂ ଚଉମାନସ୍ସଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ କିତସ୍ସୱାତି ହୋତି; ତିକିଚ୍ଛତି। ଚିକିଚ୍ଛତି—-ଅସଂସଯେତି କିଂ? ୱିଚିକିଚ୍ଛତି।

ଯୁୱଣ୍ଣାନମେଓ ପଚ୍ଚଯେ-।

ଇୱଣ୍ଣୁୱଣ୍ଣନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନଂ ଞୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ ପଚ୍ଚଯେ; ଚେତବ୍ବଂ, ନେତବ୍ବଂ, ସୋତବ୍ବଂ, ଭୱିତବ୍ବଂ।

ଲହୁସ୍ସୁପନ୍ତସ୍ସ-।

ଲହୁଭୂତସ୍ସ ଉପନ୍ତସ୍ସ ଯୁୱଣ୍ଣସ୍ସ ଞୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ଏସିତବ୍ବଂ, କୋସିତବ୍ବଂ—-ଲହୁସ୍ସାତିକିଂ? ଧୂପିତା; ଉପନ୍ତସ୍ସାତି-କିଂ? ରୁନ୍ଧତି।

ଅସ୍ସା ଣାନୁବନ୍ଧେ -।

ଣକାରାନୁବନ୍ଧେ ପଚ୍ଚଯେ ପରେ ଉପନ୍ତସ୍ସ ଅକାରସ୍ସ ଆହୋତି; କାରକୋ।

ନ ତେ କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୁ-।

ତେ ଞୋଆ କାନୁବନ୍ଧେ ନାଗମେ ଚ ନ ହୋନ୍ତି; ଚିତୋ, ସୁତୋ, ଦିଟ୍ଠୋ, ପୁଟ୍ଠୋ—-ନାଗମେ ୱନାଦିନା। —-ଚିନିତବ୍ବଂ, ୱିନିତୁଂ; ସୁଣିତବ୍ବଂ, ସୁଣିତୁଂ; ପାପୁଣିତବ୍ବଂ, ପାପୁଣିତୁଂ; ଧୁନିତବ୍ବଂ, ଧୁନିତୁଂ, ଧୁନନଂ, ଧୁନଯିତବ୍ବଂ, ଧୁନାପେତବ୍ବଂ, ଧୁନଯିତୁଂ,ଧୁନାପେତୁଂ, ଧୁନଯନଂ, ଧୁନାପନଂ, ଧୁନଯତି, ଧୁନାପେତି; ପୀନେତବ୍ବଂ, ପୀନଯିତୁଂ, ପୀନନଂ, ପୀନିତୁଂ, ପୀନଯତି; ସୁନୋତି; ସିନୋତି; ଦୁନୋତି; ହିନୋତି; ପହିଣିତବ୍ବଂ, ପହିଣିତୁଂ, ପହିଣନଂ।

ୱା କ୍ୱଚି-।

ତେ କ୍ୱଚି ୱା ନ ହୋନ୍ତି କାନୁବନ୍ଧନାଗମେସୁ; ମୁଦିତୋ ମୋଦିତୋ; ରୁଦିତଂ, ରୋଦିତଂ।

ଅଞ୍ଞତ୍ରାପି-।

କାନୁବନ୍ଧନାଗମତୋ’ଞ୍ଞସ୍ମିମ୍ପି ତେ କ୍ୱଚି ନ ହୋନ୍ତି; ଖିପକୋ, ପନୁଦନଂ, ୱଧକୋ।

ପ୍ପେ ସିସ୍ସା-।

ସିସ୍ସ ଆତି ପ୍ପାଦେସେ; ନିସ୍ସାଯ।

ଞୋନମଯୱା ସରେ-।

ସରେ ପରେ ଞୋନମଯୱା ହୋନ୍ତି; ଜଯୋ, ଭୱୋ—-ସରେତି କିଂ? ଜେତି; ଅନୁଭୋତି।

ଆଯାୱା ଣାନୁବନ୍ଧେ-।

ଞୋନମାଯାୱା ହୋନ୍ତି ସରାଦୋଣାନୁବନ୍ଧେ; ନାଯଯତି, ଭାୱଯତି। ସଯାପେତ୍ୱାତିଆଦିସୁରସ୍ସତ୍ତଂ।

ଆସ୍ସାଣାପିମ୍ହି ଯୁକ-।

ଆକାରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିଯତ୍ଥସ୍ସ ଯୁକ ହୋତି ଣାପିତୋ’ଞ୍ଞସ୍ମିଂ ଣାନୁବନ୍ଧେ; ଦାଯକୋ—-ଣାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱେୱ? ଦାନଂ। ଅଣାପିମ୍ହୀତି କିଂ? ଦାପଯତି।

ପଦାଦୀନଂ କ୍ୱଚି-।

ପଦାଦୀନଂ ଯୁକ ହୋତି କ୍ୱଚି; ନିପଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ, ନିପଜ୍ଜିତୁଂ, ନିପଜ୍ଜନଂ, ପମଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ, ପମଜ୍ଜିତୁଂ, ପମଜ୍ଜନଂ--କ୍ୱଚୀତି କିଂ? ପାଦୋ।

ମଂ ୱା ରୁଧାଦୀନଂ-।

ରୁଧାଦୀନଂ କ୍ୱଚି ମଂ ୱା ହୋତି; ରୁନ୍ଧିତୁଂ, ରୁଚ୍ଛିତୁଂ--କ୍ୱଚିତ୍ୱେୱ? ନିରୋଧୋ।

କ୍ୱିମ୍ହି ଲୋପୋ'ନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ-।

ଅନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି କ୍ୱିମ୍ହି;'ଭଊଂ ଘସନ୍ତି, ଗଣ୍ହନ୍ତି ୱାଏତ୍ଥା'ତି ଭଊଗ୍ଗଂ।

ପରରୂପମୟକାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ-।

କ୍ରିୟତ୍ଥାନମନ୍ତବ୍ୟଞ୍ଜନସ୍ସ ପରରୂପଂ ହୋତି ଯକାରତୋ'ଞ୍ଞସ୍ମିଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ; ହେତ୍ତଙ୍ଗଂ; ବ୍ୟଞ୍ଜନେତି କିଂ? ଭିନ୍ଦିତଙ୍ଗଂ। ଅୟକାରେତି କିଂ? ଭିଜ୍ଜତି।

ମନାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ-।

ମକାରନକାରନ୍ତାନଂ କ୍ରିୟତ୍ଥାନଂ ନିଗ୍ଗହୀତଂ ହୋତୟୟକାରେ ବ୍ୟଞ୍ଜନେ; ଗନ୍ତଙ୍ଗଂ, ଜଙ୍ଘା। ବ୍ୟଞ୍ଜନେତ୍ୱେୱ? ଗମନଂ; ଅୟ କାରେତ୍ୱେୱ? ଗମ୍ମତେ।

ନ ବ୍ରୂସ୍ସୋ-।

ବ୍ରୂସ୍ସ ଓ ନ ହୋତି ବ୍ୟଞ୍ଜନେ; ବ୍ରୂମି। ବ୍ୟଞ୍ଜନେତ୍ୱେୱ? ଅବ୍ରୱି।

କଗା ଚଜାନଂ ଘାନୁବନ୍ଧେ-।

ଘାନୁବନ୍ଧେ ଚକାରଜକାରନ୍ତାନଂ କ୍ରିୟତ୍ଥାନଂ କଗା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ୱାକ୍ୟଂ, ଭାଗ୍ୟଂ।

ହନସ୍ସ ଘାତୋ ଣାନୁବନ୍ଧେ-।

ହନସ୍ସ ଘାତୋ ହୋତି ଣାନୁବନ୍ଧେ; ଆଘାତୋ।

କ୍ୱିମ୍ହୀ ଘୋ ପରିପଚ୍ଚସମୋହି-।

ପଠ୍ୱାଦୀହି ପରସ୍ସହନସ୍ସଘୋ ହୋତି କ୍ୱିମ୍ହି; ପଲିଘୋ, ପଟିଘୋ, ଅଘଂ-ରସ୍ସତ୍ତଂ ନିପାତନା;ସଙ୍ଘୋ, ଓଘୋ।

ପରସ୍ସ ଘଂ ସେ-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରସ୍ସ ହନସ୍ସ ଘଂ ହୋତି ସେ; ଜିଘଂସା।

ଜିହରାନଂ ଗିଂ-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରେସଂ ଜିହରାନଂ ଗିଂ ହୋତି ସେ; ୱିଜିଗିଂସା, ଜିଗିଂସା।

ଧାସ୍ସ ହୋ-।

ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପରସ୍ସ ଧାସ୍ସ ହ ହୋତି; ଦହତି।

ଣିମ୍ହି ଦୀଘୋ ଦୁସସ୍ସ-।

ଦୁସସ୍ସଦୀଘୋ ହୋତି ଣିମ୍ହି; ଦୂସିତୋ–-ଣିମ୍ହୀତି କିଂ? ଦୁଟ୍ଠୋ।

ଗୁହିସ୍ସ ସରେ-

ଗୁହିସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ସରେ; ନିଗୁହନଂ–-ସରେତି କିଂ? ଗୁୟ୍ହଂ।

ମୁହବହାନଞ୍ଚ ତେ କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ-।

ମୁହବହାନଂ ଗୁହିସ୍ସ ଚ ଦୀଘୋ ହୋତି ତକାରାଦୋ କାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱାନତ୍ୱାଓଜ୍ଜିତେ; ମୂଳ୍ହୋ, ବାଳ୍ହଏହା, ଗୁଳ୍ହୋ–-ନେତି କିଂ? ମୁଯହତି। କାନୁବନ୍ଧେତି କିଂ? ମୁ-ହିତଙ୍କଂ। ଅତ୍ୱେତି କିଂ? ମୁୟ୍ହିତ୍ୱାନ, ମୁୟ୍ହିତ୍ୱା, କାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱେତି ଅଯମଧିକାରୋ ଯାଓ ସାସସ୍ସସିସ୍ୱେ’‘ତି।

ଓହସ୍ସୁସ୍ସ-।

ଓହସ୍ୀସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାଓଜ୍ଜିତେ; ଚୂଳ୍ହୋ।

ଧାସ୍ସ ହି-।

ଧା ଧାରଣେନିମସ୍ସ ହି ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱା ଓଜ୍ଜିତେ; ନିହିତୋ, ନିହିତଓ୍ୱା।

ହମାଦିରାନଂ ଲୋପୋ’ନ୍ତସ୍ସ -।

ହମାଦୀନଂ ରକାରନ୍ତାନଂ ଓ୍ୱାନ୍ତସ୍ସଲୋପୋ ହୋତି ତେ କାନୁବନ୍ଧେ ତ୍ୱାନତ୍ୱାଓଜ୍ଜିତେ; ଗତୋ, ଖତୋ, ହତୋ, ମତୋ, ତତୋ, ସଞ୍ଝତୋ, ରତୋ, କତୋ–-ତେତ୍ୱେଚ? ଗମ୍ମତେ। କାନୁବନ୍ଧେତ୍ୱେ। ଗନ୍ତଙ୍କଂ। ଅତ୍ୱେତ୍ୱେଓ? ଗନ୍ତ୍ୱାନ, ଗନ୍ତ୍ୱା।

ଓଚାଦିନଂ ଓସ୍ସୁଚ ଓ୍ୱା-।

ଓଚାଦୀନଂ ଓସ୍ସ ଓ୍ୱା ଉଚ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ; ଉତ୍ତା, ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ; ଉଳ୍ହଂ, ଓ୍ୱୁଳ୍ହଂ; ଅତ୍ୱେତ୍ୱେଓ? ଓତ୍ୱାନ, ଓତ୍ୱା।

ଅସ୍ସୁ-।

ଓଚାଦୀନମସ୍ସ ଉ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ; ଓ୍ୱୁତ୍ତଂ, ଓ୍ୱୁଳ୍ହଂ।

ଓଦ୍ଧସ୍ସ ଓ୍ୱା-।

ଓଦ୍ଧସ୍ସ ଅସ୍ସ ଓ୍ୱା ଉ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ; ଓ୍ୱୁଦ୍ଧୋ, ଓଦ୍ଧୋ–-ଅତ୍ୱେତ୍ୱେଓ? ଓଦ୍ଧିତ୍ୱାନ; ଓଦ୍ଧିତ୍ୱା। କଥଂ ଓ୍ୱୁଡ୍ଢୀତି?’ଓ୍ୱୁଦ୍ଧି ମତ୍ତେ’ତି। ନିପାତନା; ଓଡ୍ଢୀତି ହୋତେଓ ଯଥାଲକ୍ଖଣଂ।

ଯଜସ୍ସଯସ୍ସ ଟିଯୀ-।

ଯଜସ୍ସ ଯସ୍ସ ଟିଯୀ ହୋନ୍ତୀ କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ; ଇଟ୍ଠଂ, ସିଟ୍ଠଂ, ଅତ୍ୱେତ୍ୱେଓ? ଯଜିତ୍ୱାନ, ଯଜିତ୍ୱା।

ଠାସ୍ସି-।

ଠାସ୍ସି ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ତ୍ୱେ; ଠିତୋ। ଅତ୍ୱେତ୍ୱେଓ? ଠତ୍ୱାନ, ଠତ୍ୱା।

ଗାପାନମି ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ଦ୍ଧେ; ଗୀତଂ, ପୀତଂ। ଅଦ୍ଧେଦ୍ଧେୱ? ଗାୟିଦ୍ଧା; ନିଙ୍ଗ ଯାଗମୋ; ପାସ୍ସ ତୁ ପୀଦ୍ଧାନି ବହୁଲାଧିକାରା।

ଜନିସ୍ସା-।

ଜନିସ୍ସ ଆ ହୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ଦ୍ଧେ; ଜାତୋ। ଅଦ୍ଧେଦ୍ଧେୱ? ଜନିଦ୍ଧା।

ସାସସ୍ସସିସ୍ସା-।

ସାସସ୍ସ ୱା ସିସ୍ସୋତି କାନୁବନ୍ଧେ’ଦ୍ଧେ; ସିଟ୍ଠଂ, ସଟ୍ଠଂ; ସିସ୍ସୋ, ସାସିୟୋ। ଅଦ୍ଧେଦ୍ଧେୱ? ଅନୁସାସିଦ୍ଧାନ।

କରସ୍ସାତୱେ-।

କରସ୍ସଆ ହୋତି ତୱେ; କାତୱେ।

ତୁଂତୁନତଵେସୁୱା-।

ତୁମାଦିସୁ ୱା କରସ୍ସା ହୋତି; କାତୁଂ, କତ୍ତୁଂ, କାତୁନ, କତ୍ତୁନ; କାତଵଂ, କତ୍ତଵଂ।

ଞସ୍ସ ନେ ଜା-।

ଞଧାତୁସ୍ସ ଜା ହୋତି ନକାରେ; ଜାନିତୁଂ, ଜାନଣ୍ତୋ। ନେତି କିଂ? ଞାତୋ।

ସକାପାନଂ କୁକ୍କୁ ଣେ-।

ସକଆପାନଂ କୁକ୍କୁ ଇଚ୍ଚେତେ ଆଗମା ହୋନ୍ତି ଣକାରେ। ସକ୍କୁଣନ୍ତୋ, ପାପୁଣନ୍ତୋ; ସକ୍କୁଣୋତି, ପାପୁଣୋତି। ଣେତି କିଂ? ସକ୍କୋତି, ପାପେତି।

ନିତୋ ଚିସ୍ସ ଜୋ-।

ନିସ୍ମା ପରସ୍ସ ଚିସ୍ସ ଛୋ ହୋତି; ନିଚ୍ଛୟୋ।

ଜରସଦାନମିମ ୱା-।

ଜରସଦାନମନ୍ତସରା ପରୋ ଇମ ହୋତି ୱିଭାସା; ଜୀରଣା, ଜୀରତି, ଜୀରାପେତି; ନିସୀଦିତଵଂ, ନିସୀଦନଂ, ନିସୀଦିତୁଂ, ନିସୀଦତି–-ୱାତି କିଂ? ଜରା, ନିସଜ୍ଜା;’ଇମ ୱେତି ଯୋଗୱିଭାଗା ଅଞ୍ଞେସମ୍ପି?ଅଭିରଥ, ସଂଯୋଗାଦିଲୋପୋ’ହସ୍ସ।

ଦିସସ୍ସ ପସ୍ସଦସ୍ସଦସ୍ସଦକ୍ଖା-।

ଦିସସ୍ସ ପସ୍ସାଦୟୋ ହୋନ୍ତି ୱିଭାସା; ୱିପସ୍ସନା, ୱିପସ୍ସିତୁଂ, ୱିପସ୍ସତି; ସୁଦସ୍ସୀ, ପିୟଦସ୍ସୀ, ଧମ୍ମଦସ୍ସୀ, ସୁଦସ୍ସଂ, ଦସ୍ସନଂ, ଦସ୍ସେତି; ଦଟ୍ଠଵଂ, ଦଟ୍ଠା, ଦଟ୍ଠୁଂ, ଦୁଦ୍ଦସୋ, ଅଦ୍ଦସ; ଅଦ୍ଦା, ଅଦ୍ଦଂ; ଅଦ୍ଦକ୍ଖି, ଦକ୍ଖିସ୍ସତି–-ୱାଦ୍ଧେୱ? ଦିସ୍ସନ୍ତି ବାଲା।

ସମାନା ରୋ ରୀରିକ୍ଖକେସୁ -।

ସମାନସଦ୍ଦତୋ ପରସ୍ସ ଦିସସ୍ସ ର ହୋତି ୱା ରୀରିକ୍ଖକେସୁ; ସରୀ, ସଦୀ; ସରିକ୍ଖୋ, ସଦିକ୍ଖୋ; ସରିସୋ, ସଦିସୋ।

ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସଡୋ-।

ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସଡୋ ହୋତି ୱା; ଡାନେହା, ଦାହୋ; ଡହତି, ଦହତି।

ଅନଘଣ୍ଣ୍ୱାପରୀହି ଛଓ-।

ଆପରୀହି ପରସ୍ସ ଦହସ୍ସ ଦସ୍ସ ଛଓ ହୋତନଘଣ୍ଣୁ; ଆଣାହନଂ, ପରିଛଆହୋ।

ଅତ୍ଥାଦିନ୍ତେସ୍ୱତ୍ଥିସ୍ସ ଭୁ-।

ତ୍ଥାଦିନ୍ନଓଜ୍ଜିତେସୁ ପଚ୍ଚଯେସୁ ଅସ ଭୁଓିଚ୍ଚସ୍ସ ଭୁ ହୋତି; ଭଓିତଵଂ।

ଆଦେସଓିଧାନମସସ୍ସାପ୍ପଯୋଗତ୍ଥମେତସ୍ମିଂ ଓିସଯେ--ଏତେନ କତ୍ଥଚି କସ୍ସଚି ଧାତୁସ୍ସାପ୍ପଯୋଗୋ’ପି ଞାପିତୋ ହୋତି--ଅତ୍ଥାଦିନ୍ତେସୂତି କିଂ? ଅତ୍ଥି, ସନ୍ତୋ। ଅତ୍ଥିସ୍ସାତି କିଂ? ଅସ୍ସତିସ୍ସ ମା ହୋତୁ।

ଅଆସ୍ସଆଦିସୁ -।

ଅଆଦୋ ଆଆଦୋ ସ୍ସଆଦୋ ଚ ଅତ୍ଥସ୍ସ ଭୁ ହୋତି; ବଭୁଓ, ଅଭଓା, ଅଭଓିସ୍ସା, ଭଓିସ୍ସତି।

ନ୍ତମାନାନ୍ତିଯିଯୁଂସ୍ୱାଦିଲୋପୋ-।

ନ୍ତାଦୀସ୍ୱତ୍ଥିସ୍ସାଦିଲୋପୋ ହୋତି; ସନ୍ତୋ, ସମାନୋ, ସନ୍ତି, ସନ୍ତୁ, ସିଯା, ସିଯୁଂ--ଏତେସ୍ୱିତି କିଂ? ଅତ୍ଥି।

ପାଦିତୋ ଠାସ୍ସ ଓା ଠଗୋ କ୍ୱଚି-।

ପାଦୀହି କ୍ରିଯାଓିସେସଜୋତକେହି ସଦ୍ଦେହି ପରସ୍ସ ଠାସ୍ସ କ୍ୱଚି ଠହୋ ଓା ହୋତି; ସଣ୍ଠହନ୍ତୋ, ସନ୍ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ; ସଣ୍ଠହତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠତି--ପ ପରା ଅପ ସଂଅନୁ ଅଓ ଓ ନି ଦୁ ଓି ଅଧି ଅପି ଅତି ସୁ ଉଅଭିପତି ପରି ଉପ ଆ ପାଦି; କ୍ୱଚୀତି କିଂ? ସଣ୍ଠିତି।

ଦାସ୍ସିଯଙ୍ଗି-।

ପାଦିତୋ ପରସ୍ସ ଦାସ୍ସ ଇଯଙ୍ଗି ହେନାତି କ୍ୱଚି; ଅନାଦିସିତ୍ୱା, ସମାଦିଯତି; କ୍ୱଚୀତ୍ୱେଓ? ଆଦାଯ।

ପାଦିତୋ ପରସ୍ସକରସ୍ସ କ୍ୱଚିଖ ହୋତି; ସଙ୍ଖାରୋ, ସଙ୍ଖରୀ ଯତି --କରସ୍ସାତି ଅଓତ୍ୱା କରୋତିସ୍ସାତି ଓଚନଂ ତିମ୍ହି ଚ ଓିକରଣୁପ୍ପତ୍ତି ଞାପେତୁଂ।

ପୁରସ୍ମା-।

ପୁର ଇଚ୍ଚସ୍ମା ନିପାତା ପରସ୍ସ କରସ୍ସଖ ହୋତି; ପୁରକ୍ଖତ୍ୱା, ପୁରେକ୍ଖାରୋ, ଏଓଂ ତଦମିନାଦିପାଠା।

ତିତୋ କମସ୍ସ-।

ନିସ୍ମା ପରସ୍ସ କମସ୍ସ କ୍ୱଚି ଖ ହୋତି; ପୁରକ୍ଖତ୍ୱା, ପୁରେକ୍ଖାରୋ, ଏଓଂ ତଦମିନାଦିପାଠା।

ନିତୋ କମସ୍ସ-।

ନିସ୍ମା ପରସ୍ସ କମସ୍ସ କ୍ୱଚି ଖ ହୋତି; ନିକ୍ଖମତି; କ୍ୱଚିତ୍ୱେଓ? ନିକ୍କମୋ।

ଯୁଓଣ୍ଣାନମିଯଙୁଓଙ୍ଗି ସରେ-।

ଇଓଣ୍ଣୁଓଣ୍ଣନ୍ତାନଂ କ୍ରିଯତ୍ଥାନମିଯଙୁଓଙ୍ଗି ହୋନ୍ତି ସରେ କ୍ୱଓି;ଓେଦିଯତି, ବ୍ରୁଓନ୍ତି; ସରେତି କିଂ? ନିଓେଦେତି, ବ୍ରୂତି; କ୍ୱଚୀତ୍ୱେଓ? ଜଯତି, ଭଓତି।

ଅଞ୍ଜ୍ଞାଦିସ୍ସାସ୍ସୀ କ୍ଲେ-।

ଞ୍ଜାଦିତୋ'ଞ୍ଜସ୍ସ ଆକାରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିଯନ୍ତସ୍ସ ଈ ହୋତି କ୍ଲେ; ଦିଯତି; ଅଞ୍ଜ୍ଞାଦିସ୍ସାତି କିଂ? ଞ୍ଜାଯତି, ତାଯତି।

ତନସ୍ସା ୱା-।

ତନସ୍ସ ଆ ହୋତି ୱା କ୍ଲେ; ତାଯତେ, ତଞ୍ଜ୍ଞତେ।

ଦୀଘୋ ସରସ୍ସ-।

ସରନ୍ତସ୍ସ କ୍ରିଯନ୍ତସ୍ସଦୀଘୋ ହୋତି କ୍ଲେ; ଚୀଯତେ, ସୂଯତେ। ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଠୋ-।

ସକାରନ୍ତତୋ କ୍ରିଯନ୍ତା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସତକାରସ୍ସ ଠ ହୋତି; କୁଟ୍ଠୋ, ତୁଟ୍ଠୱା, ତୁଟ୍ଠଙ୍, ତୁଟ୍ଠୀ; ଅନନତରସାତି କିଂ? ତୁସ୍ସିତ୍ୱା।

କସସ୍ସିମ ଚ ୱା-।

କସସ୍ମା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଠ ହୋତି, କସସ୍ସ ୱା ଇମ ଚ; କିଟ୍ଠଂ, କଟ୍ଠଂ–-ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? କସିତଙ୍।

ଧସ୍ତୋତ୍ରସ୍ତା -।

ଏତେ ସଦ୍ଧା ନିପଚ୍ଚନ୍ତେ।

ପୁଚ୍ଛାଦିତୋ-।

ପୁଚ୍ଛାଦୀହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତକାରସ୍ସଠ ହୋତି; ପୁଟ୍ଠୋ, ଭଟ୍ଠୋ, ଯିଟ୍ଠୋ–-ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା।

ସାସୱସସଂସସସା ଥୋ-।

ଏତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଥ ହୋତି; ସତ୍ଥଂ, ୱୁତ୍ଥଂ, ପସତ୍ଥଂ, ସତ୍ଥଂ–-କଥମନୁସିଟ୍ଠୋତି? ''କଥନରାନଂ ଟଠଣଲା''ତି। ଠୋ। ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ସାସତୁଂ।

ଧୋ ଦହଭେହି-।

ଧକାରହକାରଭକାରନ୍ତେହି କ୍ରିଯନ୍ତେହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଧ ହୋତି; ୱୁଦ୍ଧୋ, ଦୁଦ୍ଧଂ,ଲଦ୍ଧଂ।

ଦହା ଢୋ-।

ଦହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ଢ ହୋତି; ଦଡ୍ଢୋ।

ବହସ୍ସୁମ ଚ-।

ବହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ସୋ ହୋତି, ବହସ୍ସୁମ ଚ ସସନ୍ତଯୋଗେନ; ବୁଡ୍ଢୋ।

ରୁହାଦୀହି ହୋ ଢଅ ଚ -।

ରୁହାଦୀହି ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସତସ୍ସ ହ ହୋତି, ଢଓ ଚାନ୍ତସ୍ସ; ଆରୁଢହୋ, ଗୁଢହୋ, ୱୁଢହୋ, ବାଢହୋ; ଅନନ୍ତରସ୍ସାତ୍ୱେୱ? ଆରୋଗତୁଂ।

ମୁହା ୱା-।

ମୁହା ପରସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ତସ୍ସ ହ ହୋତି ୱା, ଢଓ ଚାନ୍ତସ୍ସ ହସନ୍ତିୟୋଗେନ; ମୁଢହୋ, ମୁଦ୍ଧୋ।

ଭିଦାଦିତୋ ନୋ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ-। ଭିଦାଦିତୋ ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସନୋ ହୋତି; ଭିନ୍ନୋ, ଭିନ୍ନୱା, ଛିନ୍ନୋ, ଛିନ୍ନୱା, ଛନ୍ନୋ, ଛନ୍ନୱା, ଖିନ୍ନୋ, ଖିନ୍ନୱା, ଉପ୍ପନ୍ନୋ, ଉପ୍ପନନୱା, ସିନ୍ନୋ, ସିନ୍ନୱା, ସନେନା, ସନ୍ନୱା, ପୀନୋ, ପୀନୱା, ସୂନୋ, ସୂନୱା, ଦୀନୋ, ଦୀନୱା, ଡୀନୋ, ଡୀନୱା, ଲୀନୋ, ଲୀନୱା, ଲୂନୋ, ଲୂନୱା--କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନନ୍ତି କିଂ? ଭିତ୍ତି; ଛିତ୍ତି, ଭୋତ୍ତୁଂ, ଛେତ୍ତୁଂ।

ଦାତ୍ୱୀନ୍ନୋ-।

ଦାତୋ ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସ ଇନ୍ନୋ ହୋତି; ଦିନ୍ନୋ, ଦିନ୍ନୱା।

କିରାଦୀହି ଣୋ-।

କିରାଦୀହି ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସ ଣ ହୋତି; କିଣ୍ଣୋ, କିଣ୍ଣୱା, ପୁଣ୍ଣୋ, ପୁଣ୍ଣୱା, ଖୀଣୋ, ଖୀଣୱା।

ତରାଦୀହ ରିଣ୍ଣୋ-।

ତରାଦୀହି ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସରଣ୍ଣୋ ହୋତି; ତିଣ୍ଣୋ, ତିଣ୍ଣୱା, ଜିଣ୍ଣୋ, ଜିଣ୍ଣୱା, ଚିଣ୍ଣୋ, ଚିଣ୍ଣୱା।

ଗୋ ଭଞ୍ଜାଦୀହି-।

ଭଞ୍ଜାଦୀହି ପରେସଂକ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସାନନ୍ତରସ୍ସଗ ହୋତି; ଭଗ୍ଗୋ, ଭଗ୍ଗୱା, ଲଗ୍ଗୋ, ଲଗ୍ଗୱା, ନିମୁଗ୍ଗୋ, ନିମୁଗ୍ଗୱା, ସଂୱିଗ୍ଗୋ, ସଂୱିଗ୍ଗୱା।

ସୁସା ଖୋ-।

ସୁସା ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସ ଖୋ ହୋତି; ସୁକ୍ଖେଂ, ସୁକ୍ଖୱା।

ପଚା କୋ-।

ପଚା ପରେସଂ କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସ କୋ ହୋତି; ପକ୍କୋ, ପକ୍କୱା।

ମୁଚା ୱା-।

ମୁଚା ପରେସଂକ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁନଂ ତସ୍ସ କୋ ୱା ହୋତି; ମୁକ୍କୋ, ମୁତ୍ତୋ; ମୁକ୍କୱା, ମୁତ୍ତୱା--ସକ୍କୋତି ଶ୍ୱାଦିସୁ ସିଦ୍ଧଂ--କ୍ତକ୍ତୱନ୍ତୁସୁ ସତ୍ତୋ ସତ୍ତୱାତ୍ୱେୱ ହୋତି।

ଲୋପୋ ୱଡ୍ଢା କ୍ତିସ୍ସ-।

ୱଡ୍ଢା ପରସ୍ସକ୍ତିସ୍ସ ତସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି; ୱଡ୍ଢି।

କ୍ୱିସ୍ସ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସ କ୍ୱିସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି; ଅଭିଭୂ।

ଣିଣାପୀନଂ ତେସୁ-।

ଣିଣାପୀନଂ ଲୋପୋ ହୋତି ତେସୁ ଣିଣାପୀସୁ;'କାରେନ୍ତଂ ପଯୋଜଯଯତି'କାରେତି, କାରାପେତି।

କ୍ୱଚୀ ୱିକରଣାନଂ-।

ୱିକରଣାନଂ କ୍ୱଚି ଲୋପୋ ହୋତ; ଉଦପାଦି, ହନ୍ତି।

ମାନସ୍ସ ମସ୍ସ-।

କ୍ରିଯହ୍ମା ପରସ୍ସ ମାନସ୍ସ ମକାରସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି କ୍ୱଚି; କରାଣୋ; କ୍ୱଚତି କିଂ? କୁରୁମାନୋ।

ଏଇଲସ୍ସେ-।

ଏଇଲାନମେ ହୋତ କ୍ୱଚୀ; ଗହେତ୍ୱା, ଅଦେନ୍ତି; କ୍ୱଚୀତ୍ୱେୱ? ୱପିତ୍ୱା।

ପ୍ପୋ ୱା ତ୍ୱାସ୍ସ ସମାସେ-।

ତ୍ୱାସ୍ସୱା ପ୍ପୋ ହୋତ ସମାସେ; ପକାରୋ'ପ୍ପେ ସସ୍ସା'ତି। ୱିସେସନତ୍ଥା; ଅଭିଭୂଯ, ଅଭିଭୱିତ୍ୱା–-ସମାସେତି କିଂ? ପତ୍ୱା; କ୍ୱୱାସମାସେ'ପି ବହକୁଲାଧିକାରା?ଲତଂ ଦନ୍ତେହି ଛିନ୍ଦିଯ।

ତୁଂଯାନା-।

ତ୍ୱାସ୍ସ ୱା ତୁଂଯାନା ହୋନ୍ତି ସମାସେ କ୍ୱଚି; ଅଭିହଟୁଂ, ଅଭିହରିତ୍ୱା; ଅନୁମୋଦିଯାନ, ଅନୁମୋଦିତ୍ୱା–-ଅସମାସେ-ପି ବହୁଲାଧିକାରା? ଦଠୁଂ; ଦିସ୍ୱା–-ଏସମପ୍ପୱିସଯତାଞ୍ଞାପନତ୍ଥୋ ଯୋଗୱିଭାଗୋ।

ହନା ରଚ୍ଚୋ-।

ହନସ୍ମା ପରସ୍ସ ତ୍ୱାସ୍ସ ରଚ୍ଚୋ ୱା ହୋତି ସମାସେ; ଅହଚ୍ଚ, ଅହନିତ୍ୱା।

ସାସାଧିକରା ଚଚରିଚ୍ଚା-।

ସାସାଧୀହି ପରା କରା ପରସ୍ସ ତ୍ୱାସ୍ସ ଚଚରିଚ୍ଚା ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ସକ୍କଚ୍ଚ, ସକ୍କରିତ୍ୱା, ଅସକ୍କଚ୍ଚ, ଅସକ୍କରିତ୍ୱା, ଅଧିକିଚ୍ଚ, ଅଧିକରିତ୍ୱା,

ଇତୋ ଚ୍ଚୋ-।

ଇଇଚ୍ଚସ୍ମା ପରସ୍ସ ତ୍ୱାସ୍ସ ଚ୍ଚୋ ୱା ହୋତି; ଅଧିଚ୍ଚ, ଅଧିଯିତ୍ୱା, ସମେଚ୍ଚ, ସମେତ୍ୱା।

ଦିସା ୱାନୱା ସ ଚ-।

ଦିସତୋ ତ୍ୱାସ୍ସ ୱାନୱା ହୋନ୍ତି ୱା, ଦିସସ୍ସ ଚ ସକାରୋ ତଂ ସନ୍ତିଯୋଗେନ; ସସ୍ସ ସୱିଧାନଂ ପରରୂପବାଧନତ୍ଥଂ; ଦିସ୍ୱାନ, ଦିସ୍ୱା, ପସ୍ସିତ୍ୱା–-କଥଂ ନାଦଟ୍ଠା ପରତୋ ଦୋସନ୍ତି? ଞାପକାତ୍ୱାସ୍ସ ୱଲୋପୋ; ଏୱଂ ଲଦ୍ଧା(ନ) ଧନନ୍ତିଆଦିସୁ।

ଏଇ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସ-।

କ୍ରିଯହ୍ମା ପରସ୍ସ ବ୍ଯଞ୍ଜନାଦିପ୍ପଚ୍ଚଯସ୍ସ ଞି ୱା ହୋତି; ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ, ହୋତୁ; ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସାତି କିଂ? ପାଚକୋ।

ରା ନସ୍ସ ଣୋ-।

ରାନ୍ତତୋ କ୍ରିଯନ୍ତା ପରସ୍ସ ପଚ୍ଚଯନକାରସ୍ସ ଣୋ ହୋତି; ଅରଣଂ, ସରଣଂ।

ନ ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିନଂ-।

ରାନ୍ତତୋ ପରେସଂ ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦୀନଂ ନସ୍ସ ଣୋ ନ ହୋତି; କରୋନ୍ତୋ, କୁରୁମାନୋ; କରୋନ୍ତି।

ଗମଯମିସାସଦିସାନଂ ୱା ଛଙ୍ଗି-।

ଏତେସଂ ୱା ଛଙ୍ଗି ହୋତି ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଗଚ୍ଛମାନୋ, ଗଚ୍ଛତି; ଯଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଯଚ୍ଛମାନୋ, ଯଚ୍ଛତି; ଇଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଇଚ୍ଛମାନୋ, ଇଚ୍ଛତି; ଅଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଅଚ୍ଛମାନୋ, ଅଚ୍ଛତି; ଦିଚ୍ଛନ୍ତୋ, ଦିଚ୍ଛମାନୋ, ଦିଚ୍ଛତି। ୱାତି କିଂ? ଗମିସ୍ସତି; ୱୱତ୍ଥିତ ୱିହାସଉେନଞ୍ଞେସୁ ଚ କ୍ୱଚି? ଇଚ୍ଛିତଙ୍ଂ, ଇଚ୍ଛା, ଇଚ୍ଛିତୁଂ; ଅଚ୍ଛିତଙ୍ଂ, ଅଚ୍ଛତୁଂ; ଅଞ୍ଞେସଞ୍ଚ ଯୋଗୱିଭାଗା? ପୱେଚ୍ଛତି।

ଜରମରାନମୀଯଙ୍ଗି-।

ଏତେସମୀଯଙ୍ଗି ୱା ହୋତି ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; ଜୀଯନ୍ତୋ, ଜୀରନ୍ତୋ; ଜୀଯମାନୋ, ଜୀରମାନୋ; ଜୀଯତି, ଜୀରତି; ମୀଯନ୍ତୋ, ମରନ୍ତୋ; ମୀଯମାନୋ, ମରମାନୋ; ମୀଯତି, ମରତି।

ଠାପାନଂ ତିଟ୍ଠପିୱା-।

ଠପାନଂ ତିଟ୍ଠପିୱା ହୋନ୍ତି ୱା ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; ତିଟ୍ଠନ୍ତୋ, ତିଟ୍ଠମାନୋ, ତିଟ୍ଠତି; ପିୱନ୍ତୋ, ପିୱତି; ୱାତ୍ୱେୱ? ଠାତି, ପାତି।

ଗମୱଦଦାନଂ ଘମ୍ମୱଜ୍ଜଦଜ୍ଜା-।

ଗମାଦୀନଂ ଘମ୍ମାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; ଘମ୍ମନ୍ତୋ, ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ; ୱଜ୍ଜନ୍ତୋ, ୱଦନ୍ତୋ; ଦଜ୍ଜନ୍ତୋ, ଦଦନ୍ତୋ।

କରସ୍ସ ସୋସ୍ସ କୁଦ୍ଦକୁରୁକଯିରା-।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସ କୁବ୍ବାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; କୁବ୍ବନ୍ତୋ, କଯିରନ୍ତୋ, କରୋନ୍ତୋ; କୁବ୍ବମାନୋ, କୁରୁମାନୋ, କଯିରମାନୋ, କରାଣୋ; କୁବ୍ବତି, କଯିରତି, କରୋତି; କୁବ୍ବତେ, କୁରୁତେ, କଯିରତେ--ୱଚତ୍ଥିତୱିଭାସତ୍ତା ୱାଧିକାରସ୍ସ ଭିଯ୍ୟୋ ମାନପରଚ୍ଛକ୍କେସୁକୁରୁ, କ୍ୱିଦେୱ ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ? ଅପ୍ପଂ କୁରୁତୁ ନୋ ଭୱଂ; ସୋସ୍ସାତି ୱୁତ୍ତତ୍ତା କତ୍ତରି ଯେୱିମେ।

ଗହସ୍ସ ଘେପ୍ପୋ-।

ଗହସ୍ସ ୱା ଘେପ୍ପୋତି ନ୍ତମାନତ୍ଯାଦିସୁ; ଘେପ୍ପନ୍ତୋ, ଘେପ୍ପମାନୋ, ଘେପ୍ପତି--ୱାତ୍ୱେୱ? ଗଣ୍ହାତି।

ଣୋ ନିଗ୍ଗହିତସ୍ସ-।

ଗହସ୍ସ ନିଗ୍ଗହତସ୍ସ ଣୋ ହୋତି; ଗଣ୍ହିତଙ୍ଂ, ଗଣ୍ହିତୁଂ, ଗଣ୍ହନ୍ତୋ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱ୍ଯାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ ଖାଦିକଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଚମୋ।

ୱତ୍ତମାନେ ତିଅନ୍ତିସିଥମିମତ୍ଞନ୍ତେ ସେୱ୍ହେମ୍ହେ-।

ୱତ୍ତମାନ୍ଞାରଦ୍ଧାପରିସମତ୍ତେ ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯନ୍ତା ତ୍ଯାଦଯୋ ହୋନ୍ତୀ; ଗଚ୍ଛତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗଚ୍ଛସି, ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛାମି, ଗଚ୍ଛାମ; ଗଚ୍ଛତେ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେ, ଗଚ୍ଛସେ, ଗଚ୍ଛୱ୍ହେ, ଗଚ୍ଛେ, ଗଚ୍ଛମ୍ହେ—କଥଂ ପୁରେ ଅଧମ୍ମୋ ଦିପ୍ପତି, ପୁରା ମରାମିତି? ୱତ୍ତମାନସ୍ସେୱ ୱତ୍ତୁମିଟ୍ଠତ୍ତା, ତଂସମୀପସ୍ସତଗ୍ଗହଣେନ ଗହଣା; ପୁରେପୁରାସଦ୍ଦେହି ୱା ଅନାଗତତ୍ତାୱଗମ୍ଯତେ, ତଦା ତସ୍ସ ୱତ୍ତମାନତ୍ତା; କାଲୱ୍ଯତ୍ତଯୋ ୱା ଏସୋ; ଭୱନ୍ତେୱ ହି କାଲନ୍ତରେ’ପି ତ୍ଯାଦଯୋ

ବାହୁଲକା?‘‘ସନ୍ତେସୁ ପରିଗୁହାମି ମା ଚ କିଞ୍ଚି ଇତୋ ଅଦଂ, କାଯଯସ୍ସ ଭେଦା ଅଭିସମ୍ପରାଯଂ ସହସ୍ସତଂ ଗଚ୍ଛତି ୱାସୱସ୍ସ, ଅନେକଜାତିସଂସାରଂ ସନ୍ଧାୱିସ୍ସଂ, ଅତିୱେଲଂ ନମସ୍ସିସ୍ସନ୍ତି‘‘।

ଭୱସ୍ସତି ସ୍ସତିସ୍ସନ୍ତିସ୍ସସିସ୍ସଥସ୍ସାମିସ୍ସାମସ୍ସତେସ୍ସନ୍ତେ ସ୍ସସେସ୍ସୱ୍ହେସ୍ସଂସ୍ସାମ୍ହେ-।

ଭୱିସ୍ସତି ଅନାରଦ୍ଧେ ଅତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ସ୍ସତ୍ଯାଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଗମିସ୍ସତି, ଗମିସ୍ସନ୍ତି, ଗମିସ୍ସସି, ଗମିସ୍ସଥ, ଗମିସ୍ସାମି, ଗମିସ୍ସାମ; ଗମିସ୍ସତେ, ଗମିସ୍ସନ୍ତେ, ଗମିସ୍ସସେ, ଗମିସ୍ସୱ୍ହେ, ଗମିସ୍ସଂ, ଗମିସ୍ସାମ୍ହେ।

ନାମେ ଗରହାୱିମ୍ହଯେସୁ-।

ନାମସଦ୍ଦେ ନିପାତେ ସତି ଗରହାଯଂ ୱିମ୍ହଯେ ଚ ଗମ୍ଯମାନେସ୍ସତ୍ଯାଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଇମେ ହି ନାମ କଲ୍ଯାଣଧମ୍ମା ପଟିଜାନିସ୍ସନ୍ତି; ନ ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୱେ ତସ୍ସ ମୋଘପୁରିସସ୍ସପାଣେସୁ ଅନୁଦ୍ଦଯା ଭୱିସ୍ସତି; କଥଞ୍ହି ନାମ ସୋ ଭିକ୍ଖୱେ ମୋଘପୁରିସୋ ସବ୍ବମତ୍ତିକାମଯଂ କୁଟିକଂ କରିସ୍ସତି; ତତ୍ଥ ନାମ ତ୍ୱଂ ମୋଘପୁରିସମଯା ୱିରାଗାଯ ଧମ୍ମେ ଦେସିତେ ସରାଗାଯ ୱେତେସ୍ସସି, ଅତ୍ଥି ନାମତାତ ସୁଦିନ୍ନ ଆଭିଦୋସିକଂ କୁମ୍ମାସଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି, ଅତ୍ଥିଯେୱିହାପି ନିନ୍ଦାୱଗମୋ। ୱିମ୍ହଯେ?- ଅଚ୍ଛରିଯଂ ୱତ ଭୋ ଅବ୍ଭୁତଂ ୱତ ଭୋ ସନ୍ତେନ ୱତ ଭୋ ପବ୍ବଜିତା ୱିହାରେନୱିରନ୍ତି, ଯତ୍ର ହି ନାମ ସଞ୍ଞୀ ସମାନୋ ଜାଗରୋ ପଞ୍ଚମତ୍ତାନୀ ସକଟସତାନି ନିସ୍ସାଯ ନିସ୍ସାଯ ଅତିକ୍କନ୍ତାନି ନେୱ ଦକ୍ଖିତି, ନ ପନ ସଦ୍ଦଂ ସୋସ୍ସତି; ଅଚ୍ଛରିଯଂ ଅନ୍ଧୋ ନାମ ପବ୍ବତମାରୋହିସ୍ସତି; ବଧିରୋ ନାମ ସଦ୍ଦଂ ସୋସ୍ସତି।

ଭୂତେ ଈଉଂଓତ୍ଥେମ୍ହାଆଊସେତ୍ଥୁଂଅମ୍ହେ-।

ଭୂତେ ପରିସମତ୍ତଞ୍ଚତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଈଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଅଗମୀ, ଅଗମୁଂ, ଅଗମୋ, ଅଗମିତ୍ଥ, ଅଗମିଂ, ଅଗମିମ୍ହା; ଅଗମା, ଅଗମୂ, ଅଗମିସେ, ଅଗମିୱ୍ହଂ, ଅଗମ, ଅଗମିମ୍ହେ—ଭୂତ ସାମଞ୍ଞୱଚନିଚ୍ଛାଯମନଜ୍ଜତନେପି? ସୁୱୋ ଅହୋସି ଆନନ୍ଦୋ।

ଅନଜ୍ଜତନେ ଆଊଓତ୍ଥଅମ୍ହାତ୍ଥତ୍ଥୁଂସେତ୍ଥୁଂଇଂମ୍ହସେ-।

ଅୱିଜ୍ଜମାନଜ୍ଜତନେ ଭୂତେ’ତ୍ଥେ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଆଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି।

ଆଞ୍ଚାମ୍ଯା ଚ ଉଟ୍ଠାନା ଆଞ୍ଚାମ୍ଯା ଚ ସଂୱେସନା,

ଏସଜ୍ଜତନୋ କାଲୋ ଅହରୁଭଯତଡ୍ଢରତ୍ତଂ ୱା;

ଅଗମା, ଅଗମୂ, ଅଗମୋ, ଅଗମତ୍ଥ, ଅଗମ, ଅଗମମ୍ହା; ଅଗମିତ୍ଥ, ଅଗମତ୍ଥୁଂ, ଅଗମସେ, ଅଗମୱ୍ହଂ, ଗମିଂ, ଅଗମମ୍ହସେ; ଅଜ୍ଜଞ୍ଚପଦଦ୍ଧୋ କିଂ? ଅଜ୍ଜ ହିୟ୍ୟୋ ୱା ଅଗମାସି।

ପରୋକ୍ଖେ ଓଏତ୍ଥଅମ୍ହତ୍ଥରେତ୍ଥୋୱ୍ହୋଇମ୍ହେ-।

ଅପଚ୍ଚକ୍ଖେ ଭୂତାନଜ୍ଜତନେ’ତ୍ଥେ ଚତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥା ଅଆଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଜଗାମ, ଜଗମୁ, ଜଗମେ, ଜଗମିତ୍ଥ, ଜଗମ, ଜଗମିମ୍ହ; ଜଗମିତ୍ଥ, ଜଗମିରେ, ଜଗମିତ୍ଥୋ, ଜଗମିୱ୍ହୋ, ଜଗମି, ଜଗମିମ୍ହେ। ——————————-

ମୂଳ୍ହୱିକ୍ଖିତ୍ତବ୍ଯାସତ୍ତଚିତ୍ତୋନତ୍ତନାପି କ୍ରିଯା କତାଭିନିବ୍ବତ୍ତିକାଲେ’ନୁପଲଦ୍ଧା ସମାନା ଏଲେନାନୁମୀଯମାନା ପରୋକ୍ଖାଚ ୱତ୍ଥୁତୋ; ତେନୁତ୍ତମୱ୍ଯେ’ପି ପଯୋଗସମ୍ଭୱୋ।

ଏୟ୍ଯାଦୋ ୱାତିପତ୍ତିଯଯଂ ସ୍ସାସ୍ସଂସୁସ୍ସେସ୍ସଥସ୍ସଂସ୍ସମ୍ହାସ୍ସଥ ସ୍ସିଂସୁସ୍ସସେସ୍ସୱ୍ହେସ୍ସିଂସ୍ସାମ ଅସେ-।

ଏୟ୍ଯାଦୋ ୱିସଯେ କ୍ରିଯାତିପତ୍ତିଯଂ ସ୍ସାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ୱିଭାସା; ୱିଧୁରପ୍ପଚ୍ଚଯୋପନିପାତତୋ କାରଣୱେକଲ୍ଲତୋ ୱା କ୍ରିଯାଯାତି ପତନମନିପ୍ଫତ୍ତି କ୍ରିଯାତିପତ୍ତି; ଏତେ ଚ ସ୍ସାଦଯୋ ସାମତ୍ଥିଯାତୀତାନାଗତେସ୍ୱେୱ ହୋନ୍ତି, ନ ୱତ୍ତମାନେ, ତତ୍ର କ୍ରିଯାତିପତ୍ତ୍ଯ ସମ୍ଭୱା।

ସଚେ ପଠମୱଯେ ପଦ୍ଦଜଂ ଅଲଭିସ୍ସା, ଅରହା ଅଭୱିସ୍ସା; ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଅଗମିସ୍ସା, ନ ସକଟଂ ପରିଯାଭୱିସ୍ସା- ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଅଗମିସ୍ସଂସୁ, ଅଗମିସ୍ସେ, ଅଗମିସ୍ସଥ, ଅଗମିସ୍ସଂ, ଅଗମିସ୍ସମ୍ହା, ଅଗମିସ୍ସଥ, ଅଗମିସ୍ସିଂସୁ, ଅଗମିସ୍ସସେ, ଅଗମିସ୍ସୱ୍ହେ,ଅଗମିସ୍ସିଂ, ଅଗମିସ୍ସାମ ଅସେ- ନ ସକଟଂ ପରିଯାଭୱିସ୍ସା। ୱାତି କିଂ? ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗମିସ୍ସତି, ନ ସକଟଂ ପରିଯାଭୱିସ୍ସତି।

ହେତୁଫଲେସ୍ୱେଯ୍ଯଏୟ୍ଯୁଂଏୟ୍ଯାସଏୟ୍ଯାଥଏୟ୍ଯାମିଏୟ୍ଯାମଏଥ ଏରଂଏଥୋଏୟ୍ଯୱ୍ହୋଏୟ୍ଯଂଏୟ୍ଯାମ୍ହେ-।

ହେତୁଭୁତାଯଂ ଫଲଭୁତାଯଞ୍ଚ କ୍ରିଯାଯଂ ୱତ୍ତମାନତୋ କ୍ରିଯତ୍ଥାଏୟ୍ଯାଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି।

ସଚେ ସଂଖାରା ନିଚ୍ଚା ଭୱେୟ୍ଯୁଂ, ନ ନିରୁଜ୍ଝେୟ୍ଯୁଂ; ଦକ୍ଖିନେଣନ ଚେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯ, ନ ସକଟଂ ପରିଯାଭୱେୟ୍ଯ-ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯୁଂ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯାସି, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯାଥ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯାମି, ଗଚ୍ଛେଯ୍ଯାମ; ଗଚ୍ଛେଥ, ଗଚ୍ଛେରଂ, ଗଚ୍ଛେଥୋ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯୱ୍ହୋ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯଂ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯାମ୍ହେ- ନ ସକଟଂ ପରିଯାଭୱେୟ୍ଯ; ଭୱନଂ ଗମନଞ୍ଚ ହେତୁ, ଅନିରୁଜ୍ଝନଂ ପରିଯାଭୱନଞ୍ଚ ଫଲଂ--ଇହ କସ୍ମା ନ ହୋତି?- ହନ୍ତୀତି ପଲାଯତି, ୱସ୍ସତୀତି ଧାୱତି, ହନିସ୍ସତୀତି ପଲାଯିସ୍ସତୀତି? ଇତିସଦ୍ଦେନେୱ ହେତୁହେତୁମନ୍ତତାଯଯ ଜୋତିତତ୍ତା ୱାତି କିଂ ଦକ୍ଖିଣେନ ଚେ ଗମିସ୍ସତି, ନ ସକଟଂ ପରିଯା ଭୱିସ୍ସତି।

ପଞ୍ହପତ୍ଥନାୱିଧିସୁ-।

ପଞ୍ହୋ-ସମ୍ପୁଚ୍ଛନଂ ସମ୍ପଧାରଣା ନିରୂପନା କାରିଯନିଚ୍ଛଯନଂ; ପତ୍ଥନା-ଯାୱନମିଟ୍ଠାସିଂସନଞ୍ଚ; ୱିଧାନଂ ୱିଧି ନିଯୋଜନଂ କ୍ରିଯାସୁ ୱ୍ଯାପାରଣା; ସା ଚ ଦୁୱିଧାୱ?- ସାଦରାନାଦରୱସେନ, ୱିସଯଭେଦେନ ଭିନ୍ନାଯପି ତଦୁଭଯାନତିୱତ୍ତନତୋ।

ଏତେସୁ ପଞ୍ହାଦିସୁ କ୍ରିଯତ୍ଥତୋ ଏୟ୍ଯାଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ପଞ୍ହେ?-କିମାଯସ୍ମା ୱିନଯମ୍ପରିଯାପୁଣେୟ୍ଯ,ଉଦାହୁ ଧମ୍ମଂ?; ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯଂ ୱାହଂ ଉପୋସଥଂ, ନ ୱା ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯଂ?, ପତ୍ଥନାଯଂ?- ଲଭେୟ୍ଯାହଂକନ୍ତେ ଭଗୱତୋ ସନ୍ତିକେ ପଦ୍ଦଜଂ, ଲଭେୟ୍ଯଂ ଉପସମ୍ପଦଂ; ପସ୍ସେୟ୍ଯଂ ତଂ ୱସ୍ସସତଂ ଅରୋଗଂ। ୱିଧିମ୍ହି?- ଭୱଂ ପତ୍ତଂ ପଚେୟ୍ଯ, ଭୱଂ ପୁଞ୍ଞଂ କରେୟ୍ଯ, ଇହ ଭୱଂ ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ଯ, ଇହ ଭୱଂ ନିସୀଦେୟ୍ଯ, ମାଣୱକଂ ଭୱଂ ଅଜ୍ଝାପେୟ୍ଯ--ଅନୁଞ୍ଞାପତ୍ତକାଲେସୁପି ସିଦ୍ଧାୱ, ତତ୍ଥାପି ୱିଧିପ୍ପତୀତିତୋ; ଅନୁଞ୍ଞାଯଂ?ଏୱଂକରେୟ୍ଯାସି। ପତ୍ତକାଲେ?- କଟଂ କରେୟ୍ଯାସି, ପତ୍ତୋ ତେ କାଲୋ କଟକରଣେ; ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଉପୋସଥଂ କରେୟ୍ଯ; ଏତସ୍ସ ଭଗୱା କାଲୋ, ଏତସ୍ସ ସୁଗତ କାଲୋ, ଯନ୍ତଗୱା ସାୱକାନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେୟ୍ଯ-- ପେସନେ'ପିଚ୍ଛନ୍ତି?- ଗାମଂ ତ୍ୱଂ ଭଣେ ଗଚ୍ଛେୟ୍ଯାସି।

ତୁଅନ୍ତୁହିଥମିମତଂଅନ୍ତଂସ୍ସୁୱ୍ହୋଞାମସେ-।

ପଞ୍ହାଦିସ୍ୱେତେ ହୋନ୍ତି କ୍ରିଯତ୍ଥତୋ; କ୍ରିଯତ୍ଥତୋ; ଯଚ୍ଛତୁ, ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ, ଗଚ୍ଛାହି, ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛାମି, ଗଚ୍ଛାମ, ଗଚ୍ଛତଂ, ଗଚ୍ଛନ୍ତଂ, ଗଚ୍ଛସ୍ସୁ, ଗଚ୍ଛୱ୍ହୋ, ଗଚ୍ଛେ, ଗଚ୍ଛାମସେ--ପଞ୍ହେ?- କିନ୍ନୁ ଚଲୁ ହୋ ୱ୍ଯାକରଣମଧିଯସ୍ସୁ?। ପତ୍ଥନାଯଂ?- ଦଦାହି ମେ, ଜିୱତୁ ଭୱଂ। ୱିସିମ୍ହି?-କଟଂ କରୋତୁ ଭୱଂ, ପୁଞ୍ଞଂ କରୋତୁ ଭୱଂ, ଇହ ଭୱଂ ଭୁଞ୍ଜତୁ, ଇହଭୱଂ ନିସୀଦତୁ, ଉଦ୍ଦିସତୁ ଭନ୍ତେ ଭଗୱା ପାତିମୋକ୍ଖା। ପେସନେ?- ଗଚ୍ଛ ଭଣେ ଗାମଂ। ଅନୁମତିଯଂ?ଏୱଂ କରୋହି। ପତ୍ତକାଲେ?-କାଲୋ'ଯଂ ତେ ମହାୱୀର ଉପ୍ପଜ୍ଜ ମାତୁକୁଚ୍ଛିଯଂ।

ସତ୍ତରହେସ୍ୱେୟ୍ଯାଦି-।

ସତ୍ତିଯଂ ଅରହତ୍ଥେ ଚ କ୍ରିଯତ୍ଥା। ଏୟ୍ଯାଦଯୋ ହୋନ୍ତି; ଭୱଂ ଖଲୁ ରଜ୍ଜଂ କରେୟ୍ଯ, ଭୱଂ ସତ୍ତୋ; ଅରଭୋ।

ସମ୍ଭାୱନେ ୱା-।

ସମ୍ଭାୱନେ ଗମ୍ଯମାନେ ଧାତୁନା ୱୁଚ୍ଚମାନେ ଚ ଏୟ୍ଯାଦଯୋହୋନ୍ତି ୱିଭାସା; ଅପି ପବ୍ବତଂ ସିରସା ଭିନ୍ଦେୟ୍ଯ। କ୍ରିଯାତିପତ୍ତିଯନ୍ତୁସ୍ସାଦି?- ଅସନିଯାପି ହତୋ ନାପତିସ୍ସା ସମ୍ଭାୱେମି ସଦ୍ଦହାମିଅୱକପ୍ପେମି ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ଯ ଭୱଂ; ଭୁଜିସ୍ସତି ଭୱଂ, ଅଭୁଞ୍ଜି ଭୱଂ। କ୍ରଯାତିପତ୍ତିଯନ୍ତୁସ୍ସାଦି-ସମ୍ଭାୱେମି ନାଭୁଜିସ୍ସଂ ଭୱଂ।

ମାଯୋଗେ ଈଆଆଦି-।

ମାଯୋଗେ ସତି ଈଆଦଯୋ ଆଆଦଯୋ ଚ ୱା ହୋନ୍ତି; ମାସ୍ମୁପୁନପି ଏୱରୂପମକାସି, ମା ଭୱଂ ଅଗମା ୱନଂ; ୱାତି କିଂ? ମା ତେକାମଗୁଣେ ଭମସ୍ସୁ ଚିତ୍ତଂ, ମା ତ୍ୱଂ କରିସ୍ସସି, ମା ତ୍ୱଂ କରେସ୍ସାସି--ଅସକକାଲତ୍ଥୋ'ଯମାରମ୍ଭୋ; ବୁଦ୍ଧୋ'ଭୱିସ୍ସତୀତି ପଦନ୍ତର ସମ୍ବନ୍ଧେନ ଅନାଗତକାଲତା ପତିଯତେ, ଏୱଂ କତୋ କତୋ ସ୍ୱେଭୱିସ୍ସତି, ଭାୱି କଚ୍ଚମାସୀତି; ଲୁନାହି ଲୁନାହିଚ୍ଚେୱାଯଂ ଲୁନାତି, ଲୁନସ୍ସୁ ଲୁନସ୍ସୁଚ୍ଚେୱାଯଂ ଲୁନାତୀତି ଦ୍ୱାଦୀନମେୱେତଂ ମଜ୍ଝିମପୁରି ସେକୱଚନାନମାଭିକ୍ଖଞ୍ଞେ ୱିଦ୍ଧୱନଂ; ଇଦଂ ୱୁତ୍ତଂ ହୋତି?-ଏୱମେସ ତୁରିତୋ ଅଞ୍ଞେ'ପି ନିଯୋଜେନ୍ତୋ ୱିଯ କିରିଯଂ କରୋତୀତି; ଏୱଂ ଲୁନାଥ ଲୁନାଥାଚ୍ଚେୱାଯଂ ଲୁନାତି, ଲୁନଥ୍ୱୋ ଲୁନଥ୍ୱୋ ଚ୍ଚେୱାଯଂ ଲୁନାତି; ତଥା କାଲତ୍ତରେସ୍ୱପି ଲୁନାହି ଲୁନାହିଚ୍ଚେୱାଯଂ ଅଲୁନି, ଅଲୁନା, ଲୁଲାୱ, ଲୁନିସ୍ସତୀତି; ଏୱଂ ସ୍ମୁମ୍ହି ଚ ଯୋଜନୀଯଂ--ତଥା ସମୁଚ୍ଚଯେ'ପି ମଠମଟ, ୱିହାରମଟେଚ୍ଚେୱାଯମଟତି; ମଠମଟସ୍ସୁ, ୱିହାରମଟସ୍ସୁଚ୍ଚେୱାଯମଟତି--ବ୍ଯାପାରଭେଦେ ତୁ ସାମଞ୍ଞୱଚନସ୍ସେୱ ବ୍ଯାପକତ୍ତା ଅନୁପ୍ପଯୋଗୋ ଭୱତି? ଓଦନଂ ଭୁଞ୍ଜ, ଯାଗୁମ୍ପିୱ, ଧାନା ଖାଦେତ୍ୱାୱାଯମଜ୍ଝୋହରତି।

ପୁବ୍ବପରଚ୍ଛକ୍କାନମେକାନେକେସୁ ତୁମ୍ହାମ୍ହସେସେସୁ ଦ୍ୱେଦ୍ୱେ ମଜ୍ଝିମୁତ୍ତମପଠମା-।

ଏକନେକେସୁତୁମ୍ହାମ୍ହସଦ୍ଦୱଚନୀଯେସୁ ତଦଞ୍ଞସଦ୍ଦୱଚନୀଯେସୁ ଚ କାରକେସୁପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କାନଂ ପରଚ୍ଛକ୍କାନଂ ମଜ୍ଝିମୁତ୍ତମପଠମା ଦ୍ୱେ ଦ୍ୱେ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ କ୍ରିଯତ୍ଥା; ଉତ୍ତମସଦ୍ଦୋ'ଯଂ ସଭାୱତୋ ତତିଯଦୁକେ ରୁଠହୋ--ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସି, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛଥ, ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସେ, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛୱ୍ହେ; ତ୍ୱଂଗଚ୍ଛସି, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛଥ, ତ୍ୱଂ ଗଚ୍ଛସେ, ତୁମ୍ହେ ଗଚ୍ଛୱ୍ହେ; ଅହଂଗଚ୍ଛାମି, ମଯଂ ଗଚ୍ଛାମ,ଅହଂ ଗଚ୍ଛେ, ମଯଂ ଗଚ୍ଛାମ୍ହେ; ସୋ ଗଚ୍ଛତି, ତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ସୋ ଗଚ୍ଛତେ, ତେ ଗଚ୍ଛନ୍ତେ।

ସାମତ୍ଥିଯା ଲଦ୍ଧନ୍ତା ଅପ୍ପଠୁଜମାନେସ୍ୱପି ତୁମ୍ହାମ୍ହସେସେସୁ ଭୱନ୍ତି--ଗଚ୍ଛସୀ, ଗଚ୍ଛଥ, ଗଚ୍ଛସେ, ଗଚ୍ଛୱ୍ହେ; ଗଚ୍ଛାମି, ଗଚ୍ଛାମ, ଗଚ୍ଛେ, ଗଚ୍ଛାମ୍ହେ; ଗଚ୍ଛତି,ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଗଚ୍ଛତେ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେ।

ଆଈସ୍ସାଦିସ୍ୱଞ୍ଚ ୱା-।

ଆଆଦୋ ଈଆଦୋ ସ୍ସାଆଦୋ ଚ କ୍ରିଯତ୍ଥସ୍ସ ୱା ଅଞ୍ଚ ହୋତି, ଞକାରୋ'ନୁବନ୍ଧୋ--ଅଗମା, ଗମା; ଅଗମୀ, ଗମୀ; ଅଗମିସ୍ସା, ଗମିସ୍ସା।

ଅଆଦିସ୍ୱାହୋ ବ୍ରୁସ୍ସ-। ବ୍ରୁସ୍ସ ଆହୋ ହୋତି ଅଆଦିସୁ; ଆହ, ଆହୁ।

ଭୁସ୍ସ ଚୁକ-।

ଅଆଦିସୁ ଭୁସ୍ସ ଚୁକ ହୋତି; କକାରୋ'ନୁବନ୍ଧୋ; ଉକାରୋ ଉଚ୍ଚାରଣତ୍ଥୋ; ବଭୁୱ।

ପୁବ୍ବସ୍ସ ଅ-।

ଅଆଦିସୁ ଦ୍ୱିତ୍ତେ ପୁବ୍ବସ୍ସ ଭୁସ୍ସଅ ହୋତି; ବଭୁୱ।

ଉସ୍ସଂସ୍ୱାହା ୱା-।

ଆହାଦେସା ପରସ୍ସୌସ୍ସଅଂସୁୱା ହୋତି; ଆହଂସୁ ଆହୁ।

ତ୍ୱନ୍ତୀନଂ ଟଟୂ-।

ଆହା ପରେସଂ ତିଅନ୍ତୀନଂ ଟଟୂ ହୋନ୍ତି; ଟକାରା ସବ୍ବାଦେସତ୍ଥା; ଆହ, ଆହୁ। ଅତୋଯେୱ ଚ ଞାପକା ତିଅନ୍ତିସୁ ଚ ବ୍ରୁସ୍ସାହୋ।

ଈଆଦୋୱଚସ୍ସୋମ-।

ଈଆଦିସୁୱଚସ୍ସ ଓମ ହୋତି; ମକାରୋ'ନୁବନ୍ଧା; ଅୱୋଚ; ଈଆଦୋତି କିଂ? ଅୱଚା।

ଦାସ୍ସ ଦଂ ୱା ମମେସ୍ୱଦ୍ୱିତ୍ତେ-।

ଅଦ୍ୱିତ୍ତେ ୱତ୍ତମାନସ୍ସ ଦାସ୍ସ ଦଂ ୱା ହୋତି ମିମେସୁ; ଦମ୍ମି,ଦେମି; ଦମ୍ମ, ଦେମ। ଅଞ୍ଞିତ୍ତେତି କିଂ? ଦଦାମି। ଦଦାମ।

କରସ୍ସ ସୋସ୍ସକୁଂ-।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସ କୁଂ ୱା ହୋତି ମିମେସୁ; କୁମ୍ମି, କୁମ୍ମ; କରୋମି, କରୋମ।

କା ଈଆଦିସୁ-।

କରସ୍ସ ସଓକାରସ୍ସକା ହୋତି ୱା ଈଆଦିସୁ; ଅକାସି, ଅକରି; ଅକଂସୁ, ଅକରିଂସୁ; ଅକା, ଅକରା।

ହାସ୍ସଚାହଙ୍ଗି ସ୍ସେନ-।

କରସ୍ସସୋସ୍ସହାସ୍ସଚ ଆହଙ୍ଗି ୱା ହୋତି ସ୍ସେନ ସହ; କାହତି, କରିସ୍ସତି; ଅକାହା, ଅକରିସ୍ସା;ହାହତୀ, ହାଯିସ୍ସତି; ଆହାହା, ଅହାଯିସ୍ସା।

ଲଭୱସଚ୍ଛିଦଭିଦରୁଦାନଂ ଚ୍ଛଙ୍ଗି-।

ଲଭାଦୀନଂ ଚ୍ଛଙ୍ଗି ୱା ହୋତି ସ୍ସେନ ସହ; ଅଲଚ୍ଛା, ଅଲଭିସ୍ସା, ଲଚ୍ଛତି, ଲଭିସ୍ସତି; ଅୱଚ୍ଛା, ଅୱସିସ୍ସା; ୱଚ୍ଛତି, ୱସିସ୍ସତି; ଛେଚ୍ଛା, ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିସ୍ସା; ଛେଚ୍ଛତି। ଛିନ୍ଦିସ୍ସତି; ହେଚ୍ଛା, ଭିନ୍ଦିସ୍ସା; ଭେଚ୍ଛତି,ଭିନ୍ଦିସ୍ସତି; ଅରୁଚ୍ଛା, ଅରୋଦିସ୍ସା; ରୁଚ୍ଛତି, ରୋଦିସ୍ସତି। ଅଞ୍ଜଞ୍ଜସ୍ମିମ୍ପି ଛିଦସ୍ସ ୱା ଚ୍ଛଙ୍ଗି ଯୋଗୱିଭାଗା?- ଅଚ୍ଛେଚ୍ଛୁଂ, ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ଅଞ୍ଜେଞ୍ଜେସଂ ୱ?-ଗଚ୍ଛଂ, ଗଚ୍ଛିସ୍ସଂ।

ଭୁଜମୁଚୱଚୱିସାନଂ କ୍ଖଙ୍ଗି-।

ଭୁଜାଦୀନଂ କ୍ଖଙ୍ଗି ୱା ହୋତି ସ୍ସେନ ସହ; ଅଭୋକ୍ଖା, ଅଭୁଞ୍ଜିସ୍ସା; ଭୋକ୍ଖତି, ଭୁଜିସ୍ସତି; ଅମୋକ୍ଖା, ଅମୁଞ୍ଚିସ୍ସା; ମୋକ୍ଖତିଂ ମୁଞ୍ଚିସ୍ସତି; ଅଚକ୍ଖା, ଅୱଚିସ୍ସା; ଚକ୍ଖତି। ୱଚିସ୍ସତି; ପାୱେକ୍ଖା, ପାୱିସିସ୍ସା; ପୱେକ୍ଖତି, ପୱିସିସ୍ସତି। ୱିସସ୍ସାଞ୍ଜଞ୍ଜସ୍ମିମ୍ପି ୱା କ୍ଖଙ୍ଗି ଯୋଗୱିଭାଗା?-ପାୱେକ୍ଖି, ପାୱିସି।

ଆଈଆଦିସୁ ହରସ୍ସା-।

ଆଆଦୋଈଆଦୋ ଚ ହରସ୍ସଆ ହୋତିଚା; ଅହା, ଅହରା; ଅଭାସି, ଅଭରି।

ଗମିସ୍ସ-।

ଆଆଦୋଈଆଦୋ ଚ ଗମିସ୍ସା ହୋତି ୱା; ଅଗା, ଅଗମା; ଅଗା,ଅଗମି। ସଂସସ୍ସ ଚ ଛଙ୍ଗି-।

ସଂସସ୍ସ ଚ ଗମିସ୍ସ ଚ ଛଙ୍ଗି ୱା ହୋତି ଆଈଆଦିସୁ; ଅଡଞ୍ଚା, ଅଡଂସା; ଅଡଞ୍ଚି,ଅଡଂସି; ଅଗଞ୍ଚା, ଅଗଚ୍ଛା, ଅଗଞ୍ଚି, ଅଗଚ୍ଛି।

ହୂସ୍ସହେହେହିହୋହୀ ସ୍ସଚାଦୋ-।

ହୂସ୍ସ ହ୍ଞାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ସ୍ସଚାଦୋ; ହେସ୍ସତି, ହେହିସ୍ସତି, ହୋହିସ୍ସତି।

ଣାନାସୁ ରସ୍ସୋ-।

କଣକନାସୁ କ୍ରିଯତ୍ତସ୍ସରସ୍ସୋ ହୋତି; କିଣାତି, ଧୁନାତି।

ଆଈଉମ୍ମାସ୍ସାସ୍ସମ୍ହାନଂ ୱା-।

ଏସଂ ୱା ରସ୍ସୋ ହୋତି; ଗମ, ଗମା; ଗମି, ଗମୀ; ଗମୁ; ଗମିମ୍ହ, ଗମିମ୍ହା; ଗମିସ୍ସ, ଗମିସ୍ସା; ଗମିସ୍ସମ୍ହ, ଗମିସ୍ସମ୍ହା।

କୁସରୁହେହିସ୍ସ ଛି-।

କୁସା ରୁହା ଚ ପରସ୍ସ ଇସ୍ସ ଛି ୱା ହୋତି; ଅକ୍କୋଛି, ଅକ୍କୋସି; ଅଭିରୁଛି, ଅଭିରୁହି।

ଅଈସ୍ସଆଦୀନଂ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସିଞ୍ଚ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରେସଂ ଅଆଦୀନଂ ଈଆଦିନଂ ସ୍ସଆଦୀନଓ ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ିେଞ୍ଚ ହୋତି ୱିଭାସା; ବଭୁୱିତ୍ଥ,ଅଭୱିତ୍ଥ, ଅଭୱିସ୍ସା, ଅନୁଭୱିସ୍ସା, ଅନୁଭୱିସ୍ସତି, ଅନୁଭୋସ୍ସତି, (ହରିସ୍ସତି) ହସ୍ସତି। ଏତେସନ୍ତି କିଂ? ଭୱତି; ବ୍ଯଞ୍ଜନସ୍ସାତି କିଂ? ବଭୁୱ।

ବ୍ରୂତୋ ତିସ୍ସୀଞ୍ଚ-।

ବ୍ରୂତୋ ପରସ୍ସ ତିସ୍ସ ଈଞ୍ଚ ୱା ହୋତି; ବ୍ରୱୀତି, ବ୍ରୂତି।

କ୍ଯସ୍ସ-।

କ୍ରିଯତ୍ଥା ପରସ୍ସକ୍ଯସ୍ସ ଈଞ୍ଚା ହୋତି; ପଚୀଯତି ପଚ୍ଚତି।

ଏଯ୍ଯାଥସ୍ସେଞ୍ଚଆଈଥାନଂ ଓଅଅଂତ୍ଥତ୍ଥୋଓ୍ହେକ-।

ଏଯ୍ଯାଥାଦୀନଂ ଓଆଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ତୁମ୍ହେ ଭୱେଯ୍ଯାଥୋ, ଭୱେଯ୍ଯାଥ; ତ୍ୱଂ ଅଭୱିସ୍ସ, ଅଭୱିସ୍ସେ; ଅହଂ ଅଭୱଂ, ଅଭୱ; ସୋ ଅଭୱିତ୍ଥ, ଅଭୱା; ସୋ ଅଭୱିତ୍ଥୋ, ଅଭୱୀ; ତୁମ୍ହେ ଭୱଥୱ୍ହୋ, ଭୱଥ–-ଆସହୱରିତୋୱ ଅକାରୋ ଗଯ୍ହତେ–-ଥୋ ପନନ୍ତେ ନିଦ୍ଦେସା ଦ୍ୱାଦିସମ୍ବନ୍ଧୀଯେୱ, ତସ୍ସେୱ ୱା ନିସ୍ସୀତତ୍ତା; ନିସ୍ସଯଯକରଣମ୍ପି ହି ସୁଖୁଚ୍ଚାରଣତ୍ଥଂ।

ଉଂସ୍ସିଂସ୍ସଂସୁ -।

ଉମିଚ୍ଚସ୍ସ ଇଂସୁଅଂସୁ ୱା ହୋନ୍ତି; ଅଗମିଂସୁ, ଅଗମଂସୁ, ଅଗମୁଂ।

ଏମନ୍ତା ସୁଂ-।

ଞ୍ଚାଦେସତୋ ଓଆଦେସତୋ ଚ ପରସ୍ସ ଉମିଚ୍ଚସ୍ସ ସୁଂ ୱା ହୋତି; ନେସୁଂ, ନଯିଂସୁ; ଅସ୍ସୋସୁଂ, ଅସ୍ସୁଂ–-ଆଦେସତ୍ତାଖ୍ଯା ପନନ୍ଦଂ ଉଗ୍ଗହଣଂ।

ହୂତୋ ରେସୁଂ-।

ହୂତୋ ପରସ୍ସ ଉମିଚ୍ଚସ୍ସ ରେସୁଂ ୱା ହୋତି; ଅହେସୁଂ, ଅହୱୁଂ।

ଓସ୍ସ ଐତ୍ଥତ୍ଥୋ-।

ଓସ୍ସ ଅଆଦଯୋ ୱା ହୋନ୍ତି; ତ୍ୱଂ ଅଭୱ, ଅଭୱି, ଅଭୱିତ୍ଥ, ଅଭୱିତ୍ଥୋ, ଅଭୱୋ।

ସି-।

ଓସ୍ସ ସି ୱା ହୋତି; ଅହୋସି ତ୍ୱଂ ଅହୁୱୋ।

ଦୀଘା ଈସ୍ସ-।

ଦୀଘତୋ ପରସ୍ସ ଈସ୍ସ ସି ୱା ହୋତି; ଅକାସି, ଅକା; ଅଦାସି, ଅଦା।

ମ୍ହତ୍ଥାନମୁଞ୍ଚ-।

ମ୍ହତ୍ଥାନମୁଞ୍ଚ୍ୱା ହୋତି; ଅଗମୁମ୍ହା, ଅଗମିମ୍ହା; ଅଗମୁତ୍ଥ, ଅଗମିତ୍ଥ।

ଈଂସ୍ସ ଚ ସିଞ୍ଚ-।

ଇମିଙସ୍ସ ସିଞ୍ଚ ୱା ହୋତି ମ୍ହତ୍ଥାନଞ୍ଚ ବହୁଲଂ; ଅକାସିଂ, ଅକରିଂ; ଅଅକାସିମ୍ହା, ଅକରିମ୍ହା;ଅକାସିତ୍ଥ, ଅକରିତ୍ଥ।

ଏଯ୍ୟୁଂସ୍ସୁଂ-।

ଏଯ୍ୟୁମିଙସ୍ସ ଉଂ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛୁଂ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୁଂ।

ହିସ୍ସତୋ ଲୋପୋ-।

ଅତୋ ପରସ୍ସ ହିସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛ, ଗଚ୍ଛାହି—-ଅତୋତି କିଂ? କରୋହି।

କ୍ୟସ୍ସ ସ୍ସେ-।

କ୍ୟସ୍ସ ୱା ଲୋପୋ ହୋତି ସ୍ସେ; ଅନ୍ଧଭୱିସ୍ସା, ଅନ୍ୱଭୁଯିସ୍ସା, ଅନୁଭୱିସ୍ସତି, ଅନୁଭୁଯିସ୍ସତି।

ଅତ୍ଥିତେୟ୍ୟାଦିଛନ୍ନଂ ସ୍ସୁସସଥସଂସାମ -।

ଅସ-ଭୁୱୀଇସ୍ମା ପରେସଂଏୟ୍ୟାଦିଛନ୍ନଂ ସାଦଯୋ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ଅସ୍ସ, ଅସ୍ସୁ, ଅସ୍ସ, ଅସ୍ସଥ, ଅସ୍ସଂ, ଅସ୍ସାମ।

ଆଦିଦ୍ୱୀନ୍ନମିଯାଇୟ୍ୟୁଂ-।

ଅତ୍ଥିତେୟ୍ୟାଦିଛନ୍ନଂ ଆଦିଭୂତାନଂ ଦ୍ୱିନ୍ନଂ ଇଯାଇସୁଂ ହୋନ୍ତି ଯଥାକ୍କମଂ; ସିଯା, ସିଯୁଂ।

ତସ୍ସଥୋ-।

ଅତ୍ଥିତୋ ପରସ୍ସ ତକାରସ୍ସ ଥୋ ହୋତି; ଅତ୍ଥ, ଅତ୍ଥୁ।

ସିହିସ୍ୱଟ-।

ଅତ୍ଥିସ୍ସ ଅଟ ହୋତି ସିହିସ୍ସୁ; ଟୋ ସବ୍ବାଦେସତ୍ଥୋ; ଅସି, ଅହି।

ମିମାନଂ ୱା ମ୍ହିମ୍ହା ଚ-।

ଅତ୍ଥିସ୍ମା ପରେସଂ ମିମାନଂ ମ୍ହିମ୍ହା ୱା ହୋନ୍ତି, ତଂସନ୍ତିଯୋ ଗେନ ତ୍ଥିସ୍ସ ଅଟ ଚ; ଅମ୍ହି,ଅସ୍ମି; ଅମ୍ହ, ଅସ୍ମ।

ଏସୁ ସ-।

ଏସୁ ମିମେସୁଅତ୍ଥିସ୍ସ ସକାରୋ ହୋତି; ଅସ୍ମି, ଅସ୍ମ; ପରରୂପବାଧନତ୍ଥଂ।

ଈଆଦୋ ଦୀଘୋ-।

ଅହିସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ଈଆଦିମ୍ହି; ଆସି, ଆସୁଂ, ଆସି, ଆସିତ୍ଥ, ଆସିଂ, ଆସିମ୍ହା।

ହିମିମେସ୍ୱସ୍ସ-। ଅକାରସ୍ସ ଦୀଘୋ ହୋତି ହିମିମେସୁ; ପଣ୍ଣାହି, ପଣ୍ଣାମି, ପଣ୍ଣାମ; ମୁୟ୍ହାମି।

ସକା ଣାସ୍ସ ଖ ଈଆଦୋ-।

ସକସ୍ମା କଣାସ୍ସ ଖୋ ହୋତି ଈ ଆଦିସୁ; ଅସକ୍ଖି, ଅସକ୍ଖିଂସୁ।

ସ୍ସେ ୱା-।

ସକସ୍ମା କଣାସ୍ସ ଖୋ ୱା ଭୋତି ସ୍ସେ; ସକ୍ଖିସ୍ସା, ସକ୍କୁଣିସ୍ସା; ସକ୍ଖିସ୍ସତି, ସକ୍କୁଣିସ୍ସତି।

ତେସୁ ସୁତୋ କେଣାକଣାନଂ ରୋଟ-।

ତେସୁ ଈଆଦିସ୍ସେସୁ ସୁତୋ ପରେସଂ କେଣାକଣାନଂ ରୋଟ ହୋତି; ଅସ୍ସୋସି, ଅସୁଣି; ଅସ୍ସୋସ୍ସା, ଅସୁଣିସ୍ସା; ସୋସ୍ସତି, ସୁଣିସ୍ସତି।

ଞାସ୍ସ ସନାସ୍ସ ନାୟୋ ତିମ୍ହି-।

ସନାସ୍ସ ଞାସ୍ସ ନାୟୋ ୱା ହୋତି ତିମ୍ହି; ନାୟତି। ଜାନାତି।

ଞମ୍ହି ଜଂ-।

ଞାଦେସେ ସନାସ୍ସ ଞାସ୍ସ ଜଂ ୱା ହୋତି; ଜଞ୍ଞା, ଜାନେୟ୍ୟ।

ଏୟ୍ୟସ୍ସିୟାଞା ୱା-।

ଞାତୋ ଏୟ୍ୟସ୍ସ ଇୟାଞା ହୋନ୍ତି ୱା; ଜାନିୟା, ଜଞ୍ଞା, ଜାନେୟ୍ୟ।

ଈସ୍ସଚ୍ଚାଦିସୁ କନା ଲୋପୋ-।

ଈଆଦୋ ସ୍ସଚ୍ଚାଦୋ ଚ ଞାତୋ କନା ଲୋପୋ ୱା ହୋତି; ଅଞ୍ଞସି, ଅଜାନି; ଞସ୍ସତି, ଜାନିସ୍ସତି।

ସ୍ସସ୍ସ ହି କମ୍ମେ-।

ଞାତୋ ପରସ୍ସସ୍ସସ୍ସ ହି ୱା ହୋତି କମ୍ମେ; ପଞ୍ଞାୟିହିତି, ପଞ୍ଞାୟିସ୍ସତୀ,

ଏତିସ୍ମା-।

ଏତିସ୍ମା ପରସ୍ସସ୍ସସ୍ସହି ହୋତି ୱା; ଏହିତି, ଏସ୍ସତି।

ହନା ଛେଖା-।

ହନା ସ୍ସସ୍ସ ଛେଖା ୱା ହୋନ୍ତି; ହଞ୍ଛେମ, ହନିସ୍ସାମ; ପଟିହଂଖାମି, ପଟିହନିସ୍ସାମି।

ହାତୋ ହ-।

ହାତୋ ପରସ୍ସ ସ୍ସସ୍ସ ହ ହୋତି ୱା; ହାହତି, ଛହିସ୍ସତି।

ଦକ୍ଖଖହେହିହୋହୀହି ଲୋପୋ-।

ଦକ୍ଖାଦୀହି ଆଦେସେହି ପରସ୍ସସ୍ସସ୍ସ ଲୋପୋ ୱା ହୋତି; ଦକ୍ଖତି। ଦକ୍ଖିସ୍ସତି; ସକ୍ଖତି, ସକ୍ଖିସ୍ସତି; ହେହିତି, ହେହିସ୍ସତି; ହୋହିତି, ହୋହିସ୍ସତି।

କଯିରେୟ୍ୟସ୍ସେୟ୍ୟୁମାଦୀନଂ-।

କଯିରା ପରସ୍ସେୟ୍ୟୁମାଦୀନମେୟ୍ୟସ୍ସ ଲୋପୋ ହୋତି; କଯିରୁଂ, କଯିରାସି, କଯିରାଥ, କଯିରାମି, କଯିରାମ।

ଟା-।

କଯିରା ପରସ୍ସ ଏୟ୍ୟସ୍ସଟା ହୋତି; ସୋକଯିରା।

ଏଥସ୍ସା-।

କଯିରା ପରସ୍ସେଥସ୍ସ ଆ ହୋତି; କଯିରାଥ।

ଲଭା ଇଂଈନଂ ଥଂଥା ୱା-।

ଲଭସ୍ମା ଇଂଈଇଚ୍ଚେସଂ ଥଂଥା ହୋନ୍ତି ୱା; ଅଲଦ୍ଧଂ, ଅଲଭିଂ; ଅଲଦ୍ଧ, ଅଲଭି।

ଗୁରୁପୁବ୍ବା ରସ୍ସା ରେ ନ୍ତେନ୍ତୀନଂ-।

ଗୁରୁପୁବ୍ବସ୍ମା ରସ୍ସା ପରେସଂ ନ୍ତେନ୍ତୀନଂ ରେ ୱା ହୋତି; ଗଚ୍ଛରେ, ଗଚ୍ଛନ୍ତି; ଗଚ୍ଛରେ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେ; ଗମିସ୍ସରେ, ଗମିସ୍ସନ୍ତି; ଗମିସ୍ସରେ, ଗମିସ୍ସନ୍ତେ–- ଗୁରୁପୁବ୍ବାତି କିଂ? ପଚନ୍ତି। ରସ୍ସାତି କିଂ? ହୋନ୍ତି

ଏୟ୍ୟେୟ୍ୟାସେୟ୍ୟନ୍ନଂ ଟେ-।

ଏୟ୍ୟାଦୀନଂ ଟେ ୱା ହୋତି; ସୋ କରେ, ସୋ କରେୟ୍ୟ; ତ୍ୱଂ, କରେ, ତ୍ୱଂ କରେୟ୍ୟାସି; ଅହଂ କରେ, ଅହଂ କରେୟ୍ୟଂ।

ଓୱିକରଣସ୍ସୁ ପରଚ୍ଛକ୍କେ-।

ଓୱିକରଣସ୍ସ ଉ ହୋତି ପରଚ୍ଛକ୍କୱିସଯେ; ତନୁତେ।

ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ ୱା କ୍ୱଚି-।

ଓୱିକରଣସ୍ସ ଉ ହୋତି ୱା କ୍ୱଚି ପୁବ୍ବଚ୍ଛକ୍କେ; ୱନୁତି, ୱନୋତି।

ଏୟ୍ୟାମସ୍ସେମୁ ଚ-।

ଏୟ୍ୟାମସ୍ସେମୁ ୱା ହୋତି, ଉ ଚ; ଭୱେମୁ, ଭୱେୟ୍ୟାମୁ, ଭୱେୟ୍ୟାମ।

ଇତି ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନେ ୱ୍ୟାକରଣେ ୱୁତ୍ତିଯଂ ତ୍ୟାଦିକଣ୍ଡୋ ଛଟ୍ଠୋ।

ସମତ୍ତା ଚାଯଂ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୱୁତ୍ତି ଛହି ଭାଣୱାରେହି।

ଯସ୍ସ ରଞ୍ଞୋ ପଭାୱେନ ଭାୱିତତ୍ତସମାକୁଲଂ,

ଅନାକୁଲଂ ଦୁଲଦ୍ଧୀହି ପାପଭିକ୍ଖୂହି ସଙ୍ଘସୋ;

ଲଙ୍କାଯ ମୁନିରାଜସ୍ସ ସାସନଂ ସାଧୁ ସଣ୍ଠିତଂ,

ପୁଣ୍ଣଓନ୍ଦସମାଯୋଗା ୱାରିଧୀଚ ୱିଓଦ୍ଧତେ;

ପରକ୍କମଭୁଜେ ତସ୍ମିଂ ସଦ୍ଧାବୁଦ୍ଧିଗୁଣୋଦିତେ,

ମନୁୱଂସଦ୍ଧଜାକାରେ ଲଙ୍କାଦୀପଂ ପସାସତି;

ମାଗ୍ଗଲ୍ଲାନେନ ଥେରେନ ଧୀମତା ସୁଚିୱୁତ୍ତିନଂ,

ରଚିତଂ ଯଂ ସୁୱିଞ୍ଞେୟ୍ଯମସନ୍ଦିଦ୍ଧମନାକୁଲଂ;

ଅସେସୱିସଯଖ୍ଯାପି ଜିନୱ୍ଖପଥନିସ୍ସଯଂ,

ସଦ୍ଦସତ୍ଥମନାଯାସସାଧ୍ଯଂ ବୁଦ୍ଧିୱଦ୍ଧନଂ;

ତସ୍ସ ୱୁତ୍ତି ସମାସେନ ୱିପୁଲତ୍ଥପ୍ପକାସନୀ,

ରଚିତା ପୁନ ତେନେୱ ସାସନୁଜ୍ଜୋତକାରିନାତି;